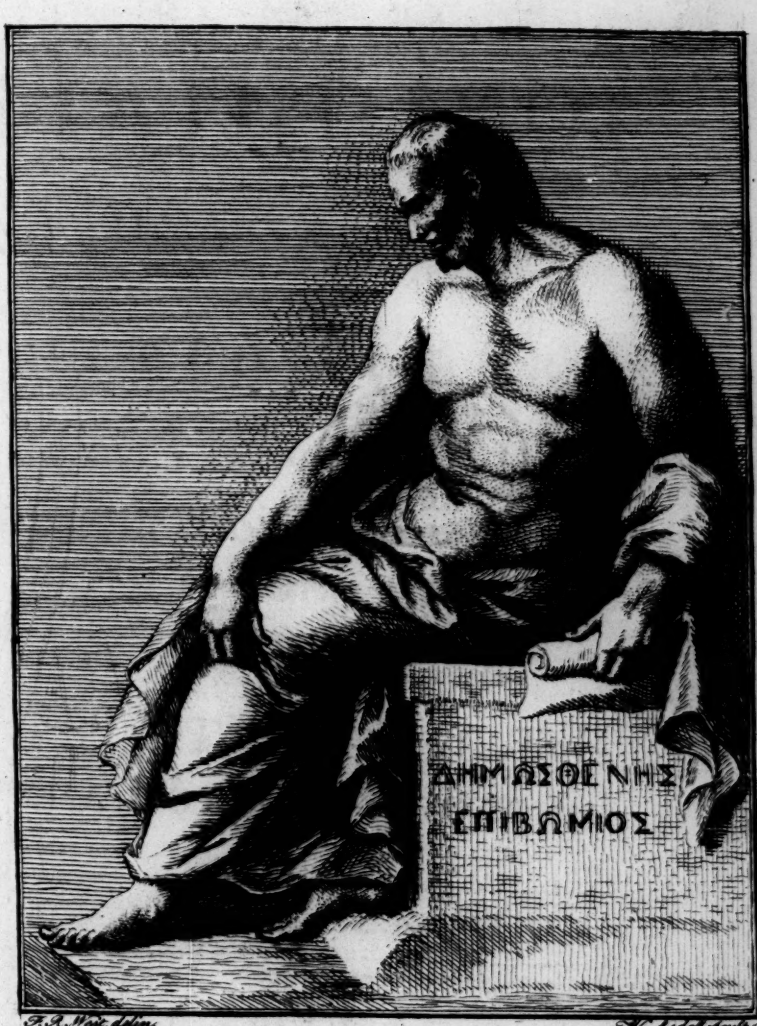

F. R. Matt. delin. W. Ridl. Sculp.

DEMOSTHENES CALAURIÆ.

Ex tabulâ marmoreâ, Romæ inter villæ Hadriani rudera repertâ.

51 L 22

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΟΙ ΛΟΓΟΙ

ΦΙΛΙΠΠΙΚΟΙ

ΑΠΑΝΤΕΣ.

EDITIO ALTERA.

CUI

INTERPRETATIONEM DENUO CASTIGATAM ET NOTAS ALIQUOT

ADJECIT

JOS. STOCK, S.T.B.
TRIN. COLL. DUB. SOCIUS.

TOMUS SECUNDUS.

DUBLINII:
SUMPTIBUS ACADEMICIS
EXCUDEBAT R. MARCHBANK.
PROSTANT APUD T. EWING.
MDCCLXXIII.

LECTORI S.

ORATIONEM, quæ inſcribitur ΠΕΡΙ ΑΛΟΝΗΣΟΥ, a Tomo hoc Secundo ablegavimus. Sive ſit Hegeſippi, (ut vult Libanius) ſive Scholiaſtæ alicujus opus; conſtat eam ab Oratoris noſtri genere dicendi abhorrere, et δεινώσεως Demoſthenicæ ſtudioſis ne minimam quidem voluptatem afferre poſſe.

Tabula

Tabula Orationum

Quæ in hoc Tomo ſecundo continentur.

Pag.

Philippica Nona, *vulgo* De Cherſoneſo, - - - - - 3

Philippica Decima, *vulgo* Tertia in Philippum, - - - - 42

Philippica Undecima, *vulgo* Quarta in Philippum, - - - - 83

Philippica Duodecima, *vulgo* Oratio in Epiſtolam, - - - - 138

Cui præmittitur, Epiſtola Philippi, - 123

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ

Λόγου τοῦ περὶ τῶν ἐν Χερρόνησῳ.

ΟΛΟΓΟΣ οὗτος ὑπὲρ Διοπείθους εἴρηται, καὶ ὧν ἐκεῖνος παρὰ Αθηναίοις κατηγόρητο. Ην μὲν γὰρ Χερρόνησος, ἡ πρὸς Θρᾴκην, τῶν Αθηναίων κτῆμα ἀρχαῖον· εἰς δὲ ταύτην ἀποίκειλαν, κατὰ τὰς Φιλίππου καιρὰς, κληρούχους ἑαυτῶν. Εθος δὲ ἦν τοῦτο παλαιὸν τοῖς Αθηναίοις, ὅσοι πένητες ἦσαν αὐτῶν, καὶ ἀκλήμονες οἶκοι, τούτους πέμπειν ἐποίκους εἰς τὰς ἔξω πόλεις τὰς ἑαυτῶν· καὶ ἐλάμβανον πεμπόμενοι ὅπλα τε ἐκ τοῦ δημοσίου, καὶ ἐφόδιον. Καὶ νῦν τοίνυν τοῦτο γέγονε· καὶ πεπόμφασιν ἐποίκους εἰς τὴν Χερρόνησον, στρατηγὸν αὐτοῖς δόντες Διοπείθην. Οἱ μὲν οὖν ἄλλοι Χερρονησῖται τοὺς ἐπελθόντας ἐδέξαντο, καὶ μετέδωκαν αὐτοῖς καὶ οἰκιῶν καὶ γῆς· Καρδιανοὶ δὲ οὐκ ἐδέξαντο, λέγοντες ἰδίαν χώραν οἰκεῖν, καὶ οὐκ Αθηναίων. Εντεῦθεν οὖν Διοπείθης ἐπολέμει Καρδιανοῖς· οἱ δὲ παρὰ Φιλίππου καταφεύγουσι· καὶ ὃς ἐπιστέλλει τοῖς Αθηναίοις μὴ βιάζεσθαι Καρδιανοὺς, ὡς αὐτῷ προσήκοντας, ἀλλὰ δικάσασθαι πρὸς αὐτοὺς, εἴ τί φασιν ἠδικῆσθαι. Ως δὲ οὐκ ἤκουον τούτων οἱ Αθηναῖοι, βοήθειαν τοῖς Καρδιανοῖς ἔπεμψεν· ἐφ' οἷς ἀγανακτήσας ὁ Διοπείθης, τῷ Φιλίππου περὶ τὴν μεσόγειαν, τὴν ἄνω Θρᾴκην, πολεμοῦντος πρὸς τὸν Οδρυσσῶν βασιλέα, τὴν παράλιον Θρᾴκην, ὑπήκοον οὖσαν τῷ Μακεδόνος, κατέδραμε καὶ ἐπόρθησε· καὶ ἔφθη, πρὶν Φίλιππον ἐπανελθεῖν,

ἀναχωρήσας εἰς τὴν Χερρόνησον, καὶ ἐν ἀσφαλείᾳ γενόμενος. Διόπερ ὁ Φίλιππος, οὐ δυνηθεὶς ὅπλοις αὐτὸν ἀμύνασθαι, πέπομφεν ἐπιστολὴν πρὸς τὸς Αθηναίους, κατηγορῶν τῦ στρατηγῦ, καὶ λέγων αὐτὸν παραβεβηκέναι τὴν εἰρήνην ἄντικρυς. Καὶ οἱ φιλιππίζοντες τῶν ῥητόρων καὶ τηρέχουσι τῦ Διοπείθους, καὶ κολάζειν ἀξιῦσιν αὐτόν. Πρὸς ὃς ὁ Δημοσθένης ἐναντιοῦμενος, διχῇ ὑπὲρ Διοπείθους ἴσταται· οὔτε γὰρ ἀδικά φησιν αὐτὸν πεποιηκέναι· Φιλίππου γὰρ πολὺ πρότερον παραβάντος τὴν εἰρήνην, καὶ ἀδικοῦντος τὴν τῶν Αθηναίων πόλιν, εἰκότως καὶ τῦτον ἔργα πολεμίου διαπράττεσθαι· οὔτε συμφέρειν λέγει τοῖς Αθηναίοις κολάσαι τὸν στρατηγὸν, καὶ διαλῦσαι τὴν ὑπ' ἐκείνου δύναμιν, ἥτις νῦν ἀποκρύεται Χερρονήσου Φίλιππον. Τὸ δὲ ὅλον, ἐπὶ πόλεμον παρακαλεῖ· καὶ τῦ Φιλίππου ποιεῖται πολλὴν κατηγορίαν, ὡς ἀδίκου καὶ παρασπόνδου, καὶ τοῖς Αθηναίοις καὶ τοῖς Ελλησιν ἐπιβουλεύοντος.

ΔΗΜΟΣ-

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

Ο ΠΕΡΙ ΤΩΝ

ΕΝ

ΧΕΡΡΟΝΗΣΩ

ΛΟΓΟΣ.

α'. ΕΔΕΙ μὲν, ὦ ανδρες Αθηναῖοι, τὰς λέγοντας ἅπαντας ἐν ὑμῖν, μήτε πρὸς ἔχθραν ποιεῖσθαι λόγον μηδένα, μήτε πρὸς χάριν· ἀλλ' ὃ βέλτιστον ἕκαστος ἡγεῖτο, τοῦτ' ἀποφαίνεσθαι· ἄλλως τε καὶ περὶ κοινῶν πραγμάτων καὶ μεγάλων ὑμῶν βουλευομένων. Επειδὴ δ' ἔνιοι, τὰ μὲν φιλονεικίᾳ, τὰ δ' ἡτινι δήποτ' αἰτίᾳ προάγονται λέγειν, ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, τὰς

πολλὰς δεῖ, πάντα τἄλλ' ἀφέντας, ἃ τῇ πόλει νομίζετε συμφέρειν, ταῦτα καὶ ψηφίζεσθαι καὶ πράττειν. Η μὲν οὖν σωτηρία, περὶ τῶν ἐν Χερρονήσῳ πραγμάτων ἐστὶ, καὶ τῆς στρατείας, ἣν ἑνδέκατον μῆνα τυγχάνει Φίλιππος ἐν Θρᾴκῃ ποιεῖται· τῶν δὲ λόγων οἱ πλεῖστοι, περὶ ὧν Διοπείθης πράττει καὶ μέλλει ποιεῖν, εἰρηνται. Εγὼ δὲ, ὅσα μέν τις αἰτιᾶταί τινα τούτων, οὓς κατὰ τοὺς νόμους ἐφ' ὑμῖν ἐστιν, ὅταν βούλησθε, κολάζειν, κἂν ἤδη δοκῇ, κἂν μικρὸν ἐπίσχωσι, περὶ αὐτῶν σκοπεῖν ἐγχωρεῖν ἡγοῦμαι· καὶ οὐ πάνυ δεῖ περὶ τούτων, ὅτ' ἐμὲ, οὔτ' ἄλλον οὐδένα διϊσχυρίζεσθαι. Οσα δ' ἐχθρὸς ὑπάρχων τῇ πόλει Φίλιππος, καὶ δυνάμει πολλῇ περὶ Ελλήσποντον ὤν, πειρᾶται προλαβεῖν, κἂν ἄπαξ ὑστερίσωμεν, οὐκ ἔθ' ἕξομεν σῶσαι, περὶ τούτων δ' οἶμαι τὴν ταχίστην συμ-

φέρειν

φέρειν καὶ βεβουλεῦσθαι καὶ παρεσκευάσθαι, καὶ μὴ τοῖς περὶ τῶν ἄλλων θορύβοις καὶ ταῖς καληγορίαις ἀπὸ τούτων ἀποδράναι.

β'. Πολλὰ δὲ θαυμάζων τῶν εἰωθότων λέγεσθαι παρ' ὑμῖν, οὐδενὸς ἧττον, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, τεθαύμακα, ὃ καὶ πρώην τινὸς ἤκουσα εἰπόντος ἐν τῇ βουλῇ, ὡς ἄρα δεῖ τὸν συμβουλεύοντα, ἢ πολεμεῖν ἀπλῶς, ἢ ἄγειν τὴν εἰρήνην συμβουλεύειν. Εστι δὲ, εἰ μὲν ἡσυχίαν Φίλιππος ἄγει, καὶ μήτε τῶν ἡμετέρων ἔχει παρὰ τὴν εἰρήνην μηδὲν, μήτε συσκευάζεται πάντας ἀνθρώπους ἐφ' ὑμᾶς, οὐδὲν δεῖ λέγειν, ἀλλ' ἁπλῶς εἰρήνην ἀκτέον· καὶ τάγε ἀφ' ὑμῶν ἕτοιμα ὑπάρχοντα ὁρῶ. Εἰ δ', ἃ μὲν ἡμεῖς ὠμόσαμεν, καὶ ἐφ' οἷς τὴν εἰρήνην ἐποιησάμεθα, ἔστιν ἰδεῖν, καὶ γεγραμμένα κεῖται· φαίνεται δ' ἀπ' ἀρχῆς ὁ Φίλιππος, πρὶν Διοπείθην ἐκπολεῦ-

ἐκῶλεῦσαι καὶ τὰς κληρούχους, οὓς νῦν αἰτιῶνται πεῶοιηκέναι τὸν πόλεμον, πολλὰ μὲν τῶν ἡμελέρων ἀδίκως εἰληφὼς, (ὑπὲρ ὧν ψηφίσμαθ' ὑμετέρα ἐγκαλῦνλα κύρια ταυλί) πάνλα δὲ τὸν ἄλλον χρόνον συνεχῶς τὰ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων λαμβάνων, καὶ ἐφ' ἡμᾶς συσκευαζόμενος· τί τῦτο λέγουσιν, ὡς πολεμεῖν ἁπλῶς, ἢ ἄγειν εἰρήνην δεῖ; οὐ γὰρ αἵρεσίς ἐςιν ἡμῖν τῦ πράγμαλος, ἀλλ' ὑῶολείῶειλαι τὸ δικαιόταλον καὶ ἀναγκαιόταλον τῶν ἔργων, ὃ ὑπερβαίνουσιν ἑκόνλες ὕτοι. Τί ὖν ἐςι τοῦτο; ἀμύνεσθαι τὸν πρότερον πολεμῦνθ' ἡμῖν. Πλὴν εἰ μὴ τῦτο λέγουσι νὴ Δία, ἕως ἂν ἀῶέχηλαι τῆς Ατλικῆς καὶ τῦ Πειραιῶς ὁ Φίλιππος, οὔτ' ἀδικεῖ τὴν πόλιν, οὔτε ποιεῖ τὸν πόλεμον. Εἰ δ' ἐκ τούτων τὰ δίκαια τίθενλαι, καὶ τὴν εἰρήνην ταύτην ὁρίζονλαι, ὅτι μὲν

δήωθεν

δήωσθεν οὔθ' ὅσια, ὅτ' ἀνεκτὰ λέγουσιν, ὅθ' ὑμῖν ἀσφαλῆ, δῆλόν ἐστιν ἅπασιν.

γ'. Οὐ μὴν ἀλλ' ἐναντία συμβαίνει ταῖς κατηγορίαις ἃς Διοπείθους κατηγορῶσι, καὶ αὐτὰ ταῦτα λέγειν αὐτούς. Τί γὰρ δήπουθεν, τῷ μὲν Φιλίππῳ πάντα τἄλλα ποιεῖν ἐξουσίαν δώσομεν, ἂν τῆς Ἀτταλικῆς ἀπέχηται· τῷ Διοπείθει δὲ οὐδὲ βοηθεῖν τοῖς Θρᾳξὶν ἐξέσται, ἢ πόλεμον ποιεῖν αὐτὸν φήσομεν; Ἀλλὰ νὴ Δία, ταῦτα μὲν ἐξελέγχονται· δεινὰ ποιοῦσιν οἱ ξένοι περιπόπτοντες τὰ ἐν Ἑλλησπόντῳ, καὶ Διοπείθης ἀδικεῖ κατάγων τὰ πλοῖα, καὶ δεῖ μὴ ἐπιτρέπειν αὐτῷ. Ἐγὼ γιγνέσθω ταῦτα· οὐδὲν ἀντιλέγω. Οἶμαι μέντοι δεῖν, εἴπερ ὡς ἀληθῶς ἐστὶ πᾶσι δικαίοις ταῦτα συμβουλεύσειν, ὥσπερ τὴν ὑπάρχουσαν τῇ πόλει δύναμιν καταλῦσαι ζητοῦσι, τὸν ἐφεστηκότα

καὶ

καὶ πορίζονλα χρήμαλα ταύτῃ δια-
βάλλονλες ἐν ὑμῖν, οὕτω τὴν Φιλίπ-
πϖ δύναμιν δεῖξαι διαλυθησομένην, ἂν
ὑμεῖς ταῦτα πεισθῆτε. Εἰ δὲ μὴ, σκο-
πεῖτε ὅτι οὐδὲν ἄλλο ποιοῦσιν, ἢ
καθιζᾶσι τὴν πόλιν εἰς τὸν αὐτὸν
τρόπον, δι' οὗ τὰ παρελθόνλα πρά-
γμαλα ἅπαντ' ἀπόλωλεν. Ισε γὰρ
δήπου τοῦθ', ὅτι οὐδενὶ τῶν ἁπάνλων
πλέον κεκράτηκε τῆς πόλεως Φίλιπ-
πος, ἢ τῷ πρότερος πρὸς τοῖς πρά-
γμασι γίγνεσθαι. Ο μὲν γὰρ ἔχων
δύναμιν συνεχηκυῖαν ἀεὶ περὶ αὐτὸν,
καὶ προειδὼς ἃ βέλεἰαι πρᾶξαι, ἐξ-
αίφνης ἐφ' οὓς ἂν αὐτῷ δόξῃ, πάρ-
εξιν· ἡμεῖς δ', ἐπειδὰν πυθώμεθά τι
γιγνόμενον, τηνικαῦτα θορυβούμεθα,
καὶ παρασκευαζόμεθα. Εἶτ' οἶμαι
συμβαίνει, τῷ μὲν, ἐφ' ἃ ἂν ἔλθῃ,
ταῦτ' ἔχειν καλὰ πολλὴν ἡσυχίαν·
ἡμῖν δ' ὑπερίζειν, καὶ ὅσα ἂν δα-
πανήσωμεν, ἅπανλα μάτην ἀνηλωκέ-

ναι·

ναι· καὶ τὴν μὲν ἔχθραν, καὶ τὸ βούλεσθαι κωλύειν, ἐνδεδεῖχθαι· ὑστερίζοντας δὲ τῶν ἔργων, αἰσχύνην προσοφλισκάνειν.

δ'. Μὴ τοίνυν ἀγνοεῖτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι καὶ νῦν τἄλλα μέν ἐστι λόγοι ταῦτα καὶ προφάσεις· πράττεται δὲ τοῦτο καὶ κατασκευάζεται, ὅπως, ὑμῶν μὲν οἱ κοι μενόντων, ἔξω δὲ μηδεμιᾶς οὔσης τῇ πόλει δυνάμεως, μετὰ πλείστης ἡσυχίας πάνθ' ὅσα βούλεται Φίλιππος διοικήσεται. Θεωρεῖτε γὰρ τὸ παρὸν πρῶτον, ὃ γίγνεται. Νυνὶ δύναμιν μεγάλην ἐκεῖνος ἔχων, ἐν Θράκῃ διατρίβει, καὶ μεταπέμπεται πολλὴν (ὡς φασιν οἱ παρόντες) ἀπὸ Μακεδονίας καὶ Θετταλίας. Ἐὰν οὖν περιμείνας τὰς ἐτησίας, ἐπὶ Βυζάντιον ἐλθὼν πολιορκῇ, πρῶτον μέν, οἴεσθε τοὺς Βυζαντίους μενεῖν ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἀνοίας ὥσπερ νῦν, καὶ οὔτε παρακαλέσειν

λέσειν ὑμᾶς, οὔτε βοηθεῖν αὐτοῖς ἀξιώσειν; Ἐγὼ μὲν οὐκ οἶμαι· ἀλλὰ, καὶ εἴ τισι μᾶλλον ἀπιστοῦσιν ἢ ἡμῖν, καὶ τούτους εἰσφρήσεσθαι μᾶλλον, ἢ ἐκείνῳ παραδώσειν τὴν πόλιν, ἂν περ μὴ φθάσῃ λαβὼν αὐτούς. Οὐκοῦν, ἡμῶν μὲν μὴ δυναμένων ἐνθένδ' ἀναπλεῦσαι, ἐκεῖ δὲ μηδεμιᾶς ὑπαρχούσης ἑτοίμου βοηθείας, οὐδὲν αὐτοὺς ἀπολωλέναι κωλύσει. Νὴ Δία· κακοδαιμονοῦσι γὰρ ἄνθρωποι, καὶ ὑπερβάλλουσιν ἀνοίᾳ. Πάνυ γε· ἀλλ' ὅμως αὐτοὺς δεῖ σῶς εἶναι· συμφέρει γὰρ τῇ πόλει. Καὶ μὴν οὐδὲ ἐκεῖνό γε δῆλόν ἐστιν ἡμῖν, ὡς ἐπὶ Χερρόνησον οὐχ ἥξει· ἀλλ' εἴγε ἐκ τῆς ἐπιστολῆς δεῖ σκοπεῖν, ἣν ἔπεμψε πρὸς ὑμᾶς, ἀμυνεῖσθαί φησι τοὺς ἐν Χερρονήσῳ. Ἂν μὲν τοίνυν ᾖ τὸ συνεστηκὸς τοῦτο στράτευμα, καὶ τῇ χώρᾳ βοηθῆσαι δυνήσεται, καὶ τῶν ἐκείνου τὶ κακῶς ποιῆσαι· εἰ δ' ἄπαξ διαφθα-

διαφθαρήσεῖαι καὶ διαλυθήσεῖαι, τί ποιήσομεν, ἂν ἐπὶ Χερρόνησον ἴῃ; Κρινοῦμεν Διοπείθην, νὴ Δία· καὶ τί τὰ πράγμαῖα ἔσαι βελτίω; Αλλ' ἐνθένδε βοηθήσομεν αὐτοί· ἂν δ' ὑπὸ τῶν πνευμάτων μὴ δυνώμεθα; Αλλὰ, μὰ Δί', οὐχ ἥξει· καὶ τίς ἐγγυητής ἐσι τούτου; Αρ' ὁρᾶτε καὶ λογίζεσθε, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, τὴν ἐπιοῦσαν ὥραν τοῦ ἔτους, εἰς ἣν ἔρημόν τινες οἴονῖαι δεῖν τὸν Ελλήσπονῖον ὑμῶν ποιῆσαι, καὶ παραδοῦναι Φιλίππῳ; Τί δ' ἂν ἀπελθὼν ἐκ Θράκης, καὶ μηδὲ προσελθὼν Χερρονήσῳ, μηδὲ Βυζανῖίῳ, (καὶ γὰρ ταῦτα λογίζεσθε) ἐπὶ Χαλκίδα, ἢ Μέγαρα ἥκῃ, τὸν αὐτὸν τρόπον ὅνπερ πρώην ἐπ' Ωρεόν· πότερον κρεῖῖτον ἐνθάδε αὐτὸν ἀμύνεσθαι, καὶ προσελθεῖν τὸν πόλεμον πρὸς τὴν Ατῖικὴν ἐᾶσαι, ἢ καλασκευάζειν ἐκεῖ τινὰ ἀσχολίαν αὐτῷ; ἐγὼ μὲν οἶμαι τοῦτο.

ε'. Ταῦτα

ε'. Ταῦτα τοίνυν ἅπαντας εἰδότας καὶ λογιζομένους, χρὴ μὰ Δί', οὐχ ἥν Διοπείθης πειρᾶται τῇ πόλει δύναμιν κατασκευάζειν, ταύτην βασκαίνειν, καὶ διαλύειν πειρᾶσθαι, ἀλλ' ἑτέραν αὐτοὺς προσπαρασκευάζειν, καὶ συνευπορουντας ἐκείνῳ χρημάτων, καὶ τἄλλα οἰκείως συναγωνιζομένους. Εἰ γάρ τις ἔροιτο Φίλιππον, εἰπέ μοι, πότερ' ἂν βούλοιο τούτους τοὺς στρατιώτας, οὓς Διοπείθης νῦν ἔχει τοὺς ὁπλιτεύσαντας, (οὐδὲν γὰρ ἀντιλέγω) εὐσθενεῖν, καὶ παρ' Ἀθηναίοις εὐδοξεῖν, καὶ πλείους γίγνεσθαι, τῆς πόλεως συναγωνιζομένης, ἢ διαβαλλόντων τινῶν καὶ καταγορευόντων, διασπασθῆναι καὶ διαφθαρῆναι; τοῦτ' ἂν, οἶμαι, φήσειεν. Εἶθ' ὃ Φίλιππος ἂν εὔξαιτο τοῖς θεοῖς, ταῦθ' ἡμῶν τινες ἐνθάδε πράττουσιν; εἶτα ἔτι ζητεῖτε πόθεν τὰ τῆς πόλεως ἀπόλωλεν ἅπαντα;

ς'. Βούλο-

ς'. Βούλομαι τοίνυν ὑμᾶς μετὰ παῤῥησίας ἐξελάσαι τὰ παρόντα πράγματα τῇ πόλει, καὶ σκέψασθαι τί ποιοῦμεν αὐτοὶ νῦν, καὶ ὅπως χρώμεθα αὐτοῖς. Ημεῖς οὔτε χρήματα εἰσφέρειν βουλόμεθα, ὅτε αὐτοὶ στρατεύεσθαι τολμῶμεν, οὔτε τῶν κοινῶν ἀπέχεσθαι δυνάμεθα, ὅτε τὰς συντάξεις Διοπείθει δίδομεν, οὔθ' ὅσα ἂν αὐτὸς αὑτῷ πορίσηται ἐπαινοῦμεν, ἀλλὰ βασκαίνομεν, καὶ σκοπῶμεν πόθεν καὶ τί μέλλει ποιεῖν, καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα· οὔτ', ἐπειδήπερ ὅπως ἔχομεν, τὰ ἡμέτερα αὐτῶν πράττειν ἐθέλομεν· ἀλλ' ἐν μὲν τοῖς λόγοις, τὰς τῆς πόλεως λέγοντας ἀξία ἐπαινῶμεν· ἐν δὲ τοῖς ἔργοις, τοῖς ἐναντιουμένοις τούτοις συναγωνιζόμεθα. Υμεῖς μὲν τοίνυν εἰώθατε ἑκάστοτε τὸν παριόντα ἐρωτᾶν, τί οὖν χρὴ ποιεῖν; ἐγὼ δ' ὑμᾶς ἐρωτῆσαι βούλομαι, τί οὖν χρὴ λέγειν; εἰ γὰρ μήτε εἰσοίσει,

εἰσοίσεἰε, μήτε αὐτοὶ στραλεύσεσθε, μήτε τῶν κοινῶν ἀφέξεσθε, μήτε τὰς συντάξεις Διοπείθει δώσεἰε, μήτε ὅσ' ἂν αὐτὸς αὑτῷ πορίσηἰαι ἐάσεἰε, μήτε τὰ ὑμέτερ' αὐτῶν πράττειν ἐθελήσεἰε, οὐκ ἔχω τί λέγω. Εἰ γὰρ ἤδη τοσαύτην ἐξουσίαν τοῖς αἰτιᾶσθαι καὶ διαβάλλειν βουλομένοις δίδοτε, ὥστε καὶ περὶ ὧν ἂν φασι μέλλειν αὐτὸν ποιεῖν, καὶ περὶ τούτων προκαληγορούντων ἀκροᾶσθαι, τί ἄν τις λέγοι;

ζ'. Ο, τι τοίνυν δύναἰαι ταῦτα ποιεῖν, ἑνίους ὑμῶν μαθεῖν δεῖ. Λέξω δὲ μετὰ παῤῥησίας· καὶ γὰρ οὐδ' ἂν ἄλλως δυναίμην. Πάντες ὅσοι πώποτ' ἐκπεφεύγασι παρ' ὑμῶν στρατηγοὶ, (ἢ ἐγὼ πάσχειν ὁτιοῦν τιμῶμαι) καὶ παρὰ Χίων, καὶ παρὰ Ερυθραίων, καὶ παρ' ὧν ἂν ἕκαστοι δύνωνται, (τούτων τῶν τὴν Ασίαν οἰκούντων λέγω) χρήματα λαμβά-

λαμβάνουσι. Λαμβάνουσι δὲ, οἱ μὲν ἔχοντες μίαν ἢ δύο ναῦς, ἐλάττονα· οἱ δὲ μείζω δύναμιν, πλείονα. Καὶ διδόασιν οἱ διδόντες, οὔτε τὰ μικρὰ, οὔτε τὰ πολλὰ, ἀντ' οὐδενός· οὐ γὰρ οὕτω μαίνονται· ἀλλ' ὠνούμενοι μὴ ἀδικεῖσθαι τοὺς παρ' αὐτῶν ἐκπλέοντας ἐμπόρους, μηδὲ συλᾶσθαι, παραπέμπεσθαι δὲ τὰ πλοῖα τὰ αὐτῶν, τὰ τοιαῦτα. Φασὶ δ' εὐνοίᾳ διδόναι· καὶ τοῦτο τοὔνομα ἔχει τὰ λήμματα ταῦτα. Καὶ δὴ καὶ νῦν τῷ Διοπείθει στράτευμ' ἔχοντι, σαφῶς ἐστι τοῦτο δῆλον, ὅτι δώσουσι χρήματα πάντες οὗτοι. Πόθεν γὰρ οἴεσθε ἄλλοθεν, τὸν μήτε λαβόντα παρ' ὑμῶν μηδὲν, μήτε αὐτὸν ἔχοντα ὁπόθεν μισθοδοτήσει, στρατιώτας τρέφειν; ἐκ τοῦ οὐρανοῦ; οὐκ ἔστι ταῦτα· ἀλλ' ἀφ' ὧν ἀγείρει, καὶ προσαιτεῖ, καὶ δανείζεται, ἀπὸ τούτων διάγει. Οὐδὲν οὖν ἄλλο ποιοῦσιν οἱ κατηγοροῦντες

ἐν

ἐν ὑμῖν, ἢ προλέγουσιν ἅπασι, μηδ-
ολιοῦν ἐκείνῳ διδόναι, ὡς καὶ τοῦ
μελλῆσαι δώσοντι δίκην, μή τι ποι-
ήσαντί γε, ἢ συσκαταπραξαμένῳ.
Τοῦτ' εἰσὶν οἱ λόγοι· μέλλει πο-
λιορκεῖν· τὰς Ελληνας ἐκδίδωσι. Μέ-
λει γάρ τινι τούτων τῶν τὴν Ασίαν
οἰκούντων Ελλήνων· ἀμείνους μέν τ'
ἂν εἶεν τῶν ἄλλων, ἢ τῆς πατρίδος
κήδεσθαι. Καὶ τόγε, εἰς τὸν Ελ-
λήσποντον ἐκπέμπειν ἕτερον στρατηγόν,
τοῦτ' ἐστίν. Εἰ γάρ δεινὰ ποιεῖ Δι-
οπείθης, καὶ κατάγει τὰ πλοῖα, μι-
κρὸν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, μικρὸν πι-
νάκιον ταῦτα πάντα κωλύσαι δύ-
ναιτ' ἄν· καὶ λέγουσιν οἱ νόμοι ταῦ-
τα, τὰς ἀδικίας εἰσαγγέλλειν· οὐ
μὰ Δί', οὐ δαπάναις καὶ τριήρεσι
τοσαύταις ἡμᾶς αὐτὰς φυλάττειν· ἐ-
πεὶ τοῦτό γ' ἐστὶν ὑπερβολὴ μανίας.
Αλλ' ἐπὶ μὲν τοὺς ἐχθροὺς, ὅς οὐκ
ἔστι λαβεῖν ὑπὸ τοῖς νόμοις, καὶ στρα-

τιώτας

τιώτας τρέφειν, καὶ τριήρεις ἐκπέμπειν, καὶ χρήματα εἰσφέρειν δεῖ, καὶ ἀναγκαῖόν ἐστιν· ἐστὶ δ' ἡμᾶς αὐτοὺς, ψήφισμα, εἰσαγγελία, πάραλος· ταῦτ' ἐστὶν ἱκανά· ταῦτ' ἦν εὖ φρονούντων ἀνθρώπων· ἐσπηρεαζόντων δὲ, καὶ διαφθειρόντων τὰ πράγματα, ἃ νῦν οὗτοι ποιοῦσι.

ή. Καὶ τὸ μὲν τούτων τινὰς εἶναι τοιούτους, δεινὸν ὄν, οὐ δεινόν ἐστιν· ἀλλ' ὑμεῖς, οἱ καθήμενοι οὕτως ἤδη διάκεισθε, ὥστε ἄν μέν τις εἴπῃ παρελθὼν, ὅτι Διοπείθης ἐστὶ πάντων τῶν κακῶν αἴτιος, ἢ Χάρης, ἢ Ἀριστοφῶν, ἢ ὃν ἂν εἴπῃ τις τῶν πολιτῶν, εὐθέως Φατὲ, καὶ θορυβεῖτε ὡς ὀρθῶς λέγει· ἂν δὲ παρελθὼν λέγῃ τις τἀληθῆ, ὅτι ληρεῖτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πάντων τῶν κακῶν καὶ τῶν πραγμάτων τούτων Φίλιππός ἐστιν αἴτιος, εἰ γὰρ ἐκεῖνος ἦγεν ἡσυχίαν, οὐδὲν ἂν ἦν πρᾶγμα

τῇ πόλει· ὡς μὲν οὐκ ἀληθῆ ταῦτ' ἐστὶν, οὐκ ἔχεἰ ἀντιλέγειν· ἄχθεσθαι δέ μοι δοκεῖτε, καὶ ὥσπερ ἀπολλύναι τὶ νομίζειν. Αἴτιον δὲ τούτων, (καί μοι, πρὸς θεῶν, ὅταν ἕνεκα τοῦ βελτίστου λέγω, ἔστω παῤῥησία) παρεσκευάκασιν ὑμᾶς ἐκ πολλοῦ τῶν πολιτευομένων ἔνιοι, ἐν μὲν ταῖς ἐκκλησίαις, φοβεροὺς καὶ χαλεπούς, ἐν δὲ ταῖς παρασκευαῖς ταῖς τοῦ πολέμου, ῥαθύμους καὶ εὐκαταφρονήτους. Αἰ μὲν οὖν τὸν αἴτιον εἴπῃ τις, ὃν ἴστε ὅτι λήψεσθε παρ' ὑμῖν αὐτοῖς, φαῖεν καὶ βούλεσθε· ἂν δὲ τοιοῦτον λέγῃ τις, ὃν κρατήσαντας τοῖς ὅπλοις, ἄλλως δὲ οὐκ ἔστι κολάσαι, οὐκ ἔχεἰ, οἶμαι, τί ποιήσεἰε· ἐξελεγχόμενοι δὲ, ἄχθεσθε. Εχρῆν δὲ, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, τοὐναντίον ἢ νῦν, ἅπαντας τοὺς πολιτευομένους, ἐν μὲν ταῖς ἐκκλησίαις, πράους καὶ φιλανθρώπους ὑμᾶς εἶθίζειν εἶναι· πρὸς γὰρ ὑμᾶς αὐτοὺς,

τὰς, καὶ τοὺς συμμάχους, ἐν ταύταις ἐστὶ τὰ δίκαια· ἐν δὲ ταῖς παρασκευαῖς ταῖς τοῦ πολέμου, φοβεροὺς καὶ χαλεπὰς ἐπιδεικνύναι· πρὸς γὰρ τοὺς ἐχθροὺς καὶ τοὺς ἀντιπάλους ἐν ἐκείναις ἔσθ' ὁ ἀγών. Νῦν δὲ δημαγωγοῦντες ὑμᾶς, καὶ χαριζόμενοι καθ' ὑπερβολὴν, οὕτω διατεθείκασιν, ὥστ' ἐν μὲν ταῖς ἐκκλησίαις, τρυφᾶν καὶ κολακεύεσθαι, πάντα πρὸς ἡδονὴν ἀκούοντας· ἐν δὲ τοῖς πράγμασι καὶ τοῖς γιγνομένοις, περὶ τῶν ἐσχάτων ἤδη κινδυνεύειν.

Θ'. Φέρε γὰρ πρὸς Διὸς, εἰ λόγον ὑμᾶς ἀπαιτήσειαν οἱ Ἕλληνες, ὧν νυνὶ παρήκατε καιρῶν διὰ ῥαθυμίαν, καὶ ἔροιντ' ὑμᾶς, Ανδρες Αθηναῖοι, πέμπετε ὡς ἡμᾶς ἑκάστοτε πρέσβεις, καὶ λέγετε ὡς ἐπιβουλεύει Φίλιππος ἡμῖν καὶ ἅπασι τοῖς Ελλησι, καὶ ὡς φυλάττεσθαι δεῖ τὸν ἄνθρωπον, καὶ ἅπαντα τὰ τοιαῦτα· ἀνάγκη φάσκειν

καὶ ὁμολογεῖν· ποιοῦμεν γὰρ ταῦτα. Εἶτ', ὦ πάντων ἀνθρώπων Φαυλότατοι, δέκα μῆνας ἀπογενομένου τἀνδρώπου, καὶ νόσῳ καὶ χειμῶνι καὶ πολέμοις ἀπολωφθέντος, ὥστε μὴ ἂν δύνασθαι ἐπανελθεῖν οἴκαδε, οὔτε τὴν Εὔβοιαν ἠλευθερώσατε, οὔτε τῶν ὑμετέρων αὐτῶν οὐδὲν ἐκομίσασθε· ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν, ὑμῶν οἴκοι μενόντων, σχολὴν ἀγόντων, ὑγιαινόντων, (εἰ δεῖ τὰ τοιαῦτα ποιοῦντας ὑγιαίνειν φῆσαι) δύο ἐν Εὐβοίᾳ κατέστησε τυράννους, τὸν μὲν ἀπαντικρὺ τῆς Αττικῆς ἐπιτειχίσας, τὸν δ' ἐπὶ Σκιάθῳ· ὑμεῖς δὲ οὐδὲ ταῦτ' ἀπελύσασθε, εἰ μηδὲν ἄλλο ἐβούλεσθε, ἀλλ' εἰάκατε καὶ ἀφέκατε δηλονότι αὐτῷ, καὶ φανερὸν πεποιήκατε, ὅτι οὐδὲ ἂν δεκάκις ἀποθάνῃ, οὐδὲν μᾶλλον ὑμεῖς γε κινήσεσθε· τί οὖν πρεσβεύετε, καὶ καθηγορεῖτε, καὶ πράγματ' ἡμῖν παρέχετε; Αν ταῦτα λέγωσι,

τί

τί ἐρῦμεν, ἢ τί φήσομεν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι; ἐγὼ μὲν γὰρ οὐχ ὁρῶ.

ι΄. Εἰσὶ τοίνυν τινὲς, οἳ τότ' ἐξελέγχειν τὸν παριόντα οἴονται, ἐπειδὰν ἐρωτήσωσι, τί οὖν χρὴ ποιεῖν; οἷς ἐγὼ μὲν τὸ δικαιότατον καὶ ἀληθέστατον τοῦτο ἀποκρινοῦμαι· ταῦτα μὴ ποιεῖν, ἃ νυνὶ ποιεῖτε. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ καθ' ἕκαστον ἀκριβῶς ἐρῶ· καὶ ὅπως, ὥσπερ ἐρωτῶσι προθύμως, ὕτω καὶ ποιεῖν ἐθελήσωσι. Πρῶτον μὲν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, τοῦτο παρ' ὑμῖν αὐτοῖς βεβαίως γνῶναι, ὅτι τῇ πόλει Φίλιππος πολεμεῖ, καὶ τὴν εἰρήνην λέλυκε· καὶ παύσασθε περὶ τούτων καλημορροῦντες ἀλλήλων· καὶ κακόνους μέν ἐστι, καὶ ἐχθρὸς ὅλῃ τῇ πόλει, καὶ πᾶσι τῆς πόλεως ἐδάφει· προσθήσω δὲ, καὶ τοῖς ἐν τῇ πόλει πᾶσιν ἀνθρώποις, καὶ τοῖς μάλιστ' οἰομένοις αὐτῷ χαρίζεσθαι· (εἰ δὲ μὴ, σκεψάσθωσαν

σθωσαν Ευθυκράτην καὶ Λασθένην τὰς Ολυνθίους, οἳ δοκοῦντες οἰκειόταλ' αὐτῷ διακεῖσθαι, ἐπειδὴ τὴν πόλιν προὔδοσαν, πάντων κάκιστ' ἀπολώλασιν·) οὐδενὶ μέντοι μᾶλλον, ἢ τῇ Φιλίππου πολεμεῖ· οὐδ' ἐπιβουλεύει καὶ σκοπεῖ μᾶλλον οὐδὲ ἓν τῶν πάντων, ἢ ὅπως ταύτην καταλύσῃ. Καὶ τοῦτ' εἰκότως τρόπον τινὰ νῦν γε δὴ πράττει· οἶδε γὰρ ἀκριβῶς, ὅτι οὐδ' ἂν πάντων τῶν ἄλλων γένηται κύριος, οὐδὲν ἔσται αὐτῷ βεβαίως ἔχειν, ἕως ἂν ὑμεῖς δημοκρατῆσθε· ἀλλ' ἐάν ποτε συμβῇ τι πταῖσμα, ἃ πολλὰ γένοιτ' ἂν ἀνθρώπῳ, ἥξει πάντα τὰ νῦν βεβιασμένα, καὶ καταφεύξεται πρὸς ὑμᾶς. Εἰς γὰρ ὑμεῖς οὐκ αὐτοὶ πλεονεκτῆσαι καὶ κατασχεῖν ἀρχὴν εὖ πεφυκότες, ἄλλ' ἕτερον κωλῦσαι, καὶ ἔχοντ' ἀφελέσθαι, δεινοί· καὶ ὅλως, ἐνοχλῆσαι τοῖς ἄρχειν βουλομένοις, καὶ

πάντα

πάντας ἀνθρώπους εἰς ἐλευθερίαν ἐξαφελέσθαι, ἕτοιμοι. Οὔκουν βούλεται τοῖς ἑαυτοῦ καιροῖς τὴν παρ' ὑμῶν ἐλευθερίαν ἐφεδρεύειν· οὐδὲ πολλοῦ δεῖ· οὐ κακῶς γὰρ ἀργῶς ταῦτα λογιζόμενος.

ια'. Πρῶτον μὲν δή, διὰ τοῦτο δεῖ ἐχθρὸν ὑπειληφέναι τῆς πολιτείας καὶ τῆς δημοκρατίας ἀδιάλλακτον ἐκεῖνον· εἰ γὰρ μὴ τοῦτο πεισθήσεσθε ταῖς ψυχαῖς, οὐκ ἐθελήσετε ὑπὲρ τῶν πραγμάτων σπουδάζειν· δεύτερον δὲ, εἰδέναι σαφῶς, ὅτι πάνθ' ὅσα πραγματεύεται καὶ καταασκευάζεται νῦν, ἐπὶ τὴν ἡμετέραν πόλιν καταασκευάζεται· καὶ ὅπου τις ἐκεῖνον ἀμύνεται, ἐνταῦθ' ὑπὲρ ἡμῶν ἀμυνεῖται. Οὐ γὰρ οὕτω γ' εὐήθης ἐστὶν ὑμῶν οὐδείς, ὥστε ὑπολαμβάνειν, τὸν Φίλιππον τῶν μὲν ἐν Θράκῃ κακῶν, (τί γὰρ ἄλλό τις ἂν εἴποι Δροσγίλον, καὶ Καβύλην, καὶ Μάστειραν, καὶ ἃ νῦν

ἑξαιρεῖ

ἐξαιρεῖ ϗ καλασκευάζεται;) τούτων μὲν ἐπιθυμεῖν, καὶ ὑπὲρ τοῦ ταῦτα λαβεῖν, καὶ πόνους, καὶ χειμῶνας, καὶ τοὺς ἐσχάτους κινδύνους ὑπομένειν· τῶν δὲ Αθήνησι λιμένων, καὶ νεωρίων, καὶ τριηρῶν, καὶ τῶν ἔργων τῶν ἀργυρείων, καὶ τοσούτων προσόδων οὐκ ἐπιθυμεῖν· ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐάσειν ὑμᾶς ἔχειν, ὑπὲρ δὲ τῶν μελινῶν καὶ τῶν ὀλυρῶν τῶν ἐν τοῖς Θρᾳκιοῖς σιροῖς, ἐν τῷ βαράθρῳ χειμάζειν. Οὐκ ἔστι ταῦτα· ἀλλὰ κἀκεῖνα, ὑπὲρ τοῦ τούτων γενέσθαι κύριος, καὶ τἄλλα πάντα πραγματεύεται. Τί οὖν; εὖ φρονοῦντων ἀνθρώπων ἐστὶν, εἰδότας ταῦτα καὶ ἐγνωκότας, τὴν μὲν ὑπερβάλλουσαν καὶ ἀνήκεστον ταύτην ῥαθυμίαν ἀποθέσθαι· χρήματα δ' εἰσφέρειν, καὶ τοὺς συμμάχους ἀξιοῦν, καὶ ὅπως τὸ συνεχὲς τοῦτο συμμενεῖ στράτευμα, ὁρᾶν καὶ πράττειν· ἵν', ὥσπερ ἐκεῖνος ἑτοίμην

τοίμην ἔχει δύναμιν τὴν ἀδικήσουσαν καὶ καταδουλωσομένην ἅπαντας τοὺς Ἕλληνας, οὕτω τὴν σώσουσαν ὑμεῖς καὶ βοηθήσουσαν ἅπασιν ἑτοίμην ἕξετε. Οὐ γάρ ἐστι βοηθείαις χρωμένους οὐδέποτ' οὐδὲν τῶν δεόντων πρᾶξαι· ἀλλὰ καταστευάσαντας δεῖ δύναμιν, καὶ τροφὴν ταύτῃ πορίσαντας, καὶ ταμίας δημοσίους, καὶ ὅπως ἔνι τὴν τῶν χρημάτων φυλακὴν ἀκριβεστάτην γενέσθαι, οὕτω ποιήσαντας, τὸν μὲν τῶν χρημάτων λόγον παρὰ τούτων λαμβάνειν, τὸν δὲ τῶν ἔργων παρὰ τοῦ στρατηγοῦ. Κἂν οὕτω ποιήσητε, καὶ ταῦτ' ἐθελήσητε, ὡς ἀληθῶς ἄγειν εἰρήνην δικαίαν, καὶ μένειν ἐπὶ τῆς αὐτοῦ, Φίλιππον ἀναγκάσετε, οὗ μεῖζον οὐδὲν ἂν γένοιτ' ἀγαθόν· ἢ πολεμήσετ' ἐξ ἴσου.

ιβ'. Εἰ δέ τῳ δοκεῖ ταῦτα καὶ δαπάνης μεγάλης, καὶ πόνων πολλῶν, καὶ πραγματείας εἶναι, καὶ μάλα

λα ὀρθῶς δοκεῖ· ἀλλ' ἐὰν λογίσηλαι τὰ τῇ πόλει μετὰ ταῦτα γενησόμενα, ἂν ταῦτα μὴ ἐθέλῃ ποιεῖν, εὑρήσει λυσιτελῶν τὸ ἑκόνλας ποιεῖν τὰ δέονλα. Εἰ μὲν γάρ ἐσί τις ἐγγυητὴς ἡμῖν θεῶν, (οὐ γὰρ ἀνθρώπων γε οὐδεὶς ἂν γένοιλο ἀξιόχρεως τηλικούτου πράγμαλος) ὡς ἂν ἄγηθ' ἡσυχίαν, καὶ ἄπανλα πρόησθε, οὐκ ἐπ' αὐτοὺς ἡμᾶς τελευτῶν ἐκεῖνος ἥξει· αἰσχρὸν μέν, νὴ τὸν Δία καὶ πάνλας τοὺς θεούς, καὶ ἀνάξιον ὑμῶν, καὶ τῶν ὑπαρχόνλων τῇ πόλει, καὶ πεπραγμένων τοῖς προγόνοις, τῆς ἰδίας ἕνεκα ῥαθυμίας, τοὺς ἄλλους Ελληνας ἅπανλας εἰς δουλείαν προέσθαι. Καὶ ἔγωγε αὐτὸς ἂν τεθνάναι μᾶλλον, ἢ ταῦτ' εἰρηκέναι βουλοίμην. Οὐ μὴν ἀλλ' εἴ τις ἄλλος λέγει, καὶ ὑμᾶς πείθει, ἔγω· μὴ ἀμύνεσθε· ἅπανλα πρόεσθε. Εἰ δὲ μηδενὶ μὲν τοῦτο δοκεῖ, τοὐναλίον δὲ

δὲ πρόϊσμεν ἅπαντες, ὅτι ὅσῳ ἂν πλειόνων ἐάσωμεν ἐκεῖνον γενέσθαι κύριον, τοσούτῳ χαλεπωτέρῳ καὶ ἰσχυροτέρῳ χρησόμεθα ἐχθρῷ, ποῖ ἀναδυόμεθα; ἢ τί μέλλομεν; ἢ πότε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ δέοντα ποιεῖν ἐθελήσομεν; ὅταν, νὴ Δί', ἀνάγκη τίς ᾖ; ἀλλ' ἣν μὲν ἄν τις ἐλευθέρων ἀνθρώπων ἀνάγκην εἴπωσι, οὐ μόνον ἤδη πάρεσιν, ἀλλὰ καὶ πάλαι παρελήλυθε· τὴν δὲ τῶν δούλων, ἀπεύχεσθαι δήπου μὴ γενέσθαι δεῖ. Διαφέρει δὲ τί; ὅτι ἔστιν ἐλευθέρῳ μὲν ἀνθρώπῳ μεγίστη ἀνάγκη, ἡ ὑπὲρ τῶν πραγμάτων αἰσχύνη· καὶ μείζω ταύτης, οὐκ οἶδ' ἥντιν' ἂν εἴποι τις· δούλῳ δὲ, πληγαὶ, καὶ ὁ τοῦ σώματος αἰκισμός· ἃ μήτε γένοιτο, οὔτε λέγειν ἄξιον.

ιγ'. Πάντα τοίνυν τἄλλα εἰπὼν ἂν ῥᾳδίως, καὶ δείξας ὃν τρόπον ὑμᾶς ἔνιοι καταπολιτεύονται, τὰ μὲν ἄλλα

ἄλλα ἐάσω· ἀλλ' ἐπειδάν τι τῶν πρὸς Φίλιππον ἐμπέσῃ, εὐθὺς ἀνασάς τις λέγει, τὸ τὴν εἰρήνην ἄγειν, ὡς ἀγαθόν· καὶ τὸ τρέφειν δύναμιν μεγάλην, ὡς χαλεπόν· καὶ διαρπάζειν τινὲς τὰ χρήματα βούλονται· καὶ τοιούτους λόγους, ἐξ ὧν ἀναβάλλουσι μὲν ὑμᾶς, ἡσυχίαν δὲ ποιοῦσιν ἐκείνῳ πράττειν ὅ, τι βούλεται. Ἐκ δὲ τούτων περιγίγνεται, ὑμῖν μὲν ἡ σχολὴ, καὶ τὸ μηδὲν ἤδη ποιεῖν· ἃ δέδοικ' ὅπως μήποθ' ἡγήσησθε ἐπὶ πολλῷ γεγενῆσθαι· τούτοις δὲ, αἱ χάριτες, καὶ ὁ μισθὸς ὁ τούτων. Ἐγὼ δ' οἶμαι, τὴν μὲν εἰρήνην ἄγειν, οὐχ ὑμᾶς δεῖν πείθειν, οἳ πεπεισμένοι κάθησθε, ἀλλὰ τὸν τὰ τοῦ πολέμου πράττοντα· ἂν γὰρ ἐκεῖνος πεισθῇ, τά γ' ἀφ' ὑμῶν ἕτοιμα ὑπάρχει· νομίζειν δ' εἶναι χαλεπὰ, οὐχ ὅσ' ἂν εἰς σωτηρίαν δαπανῶμεν, ἀλλ' ἃ πεισόμεθα, ἂν

ταῦτα

ταῦτα μὴ ἐθέλωμεν ποιεῖν· καὶ τὸ διαρπασθήσεσθαι τὰ χρήματα, τῷ φυλακὴν εἰσεῖν δι' ἧς σωθήσεται, κωλύειν, οὐχὶ τῷ τὸ συμφέροντος ἀφεῖναι. Καίτοι ἔγωγε ἀγανακτῶ καὶ αὐτὸ τοῦτο, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, εἰ τὰ μὲν χρήματα λυσεῖ τινὰς ὑμῶν εἰ διαρπασθήσεται, ἃ καὶ φυλάττειν, καὶ κολάζειν τοὺς ἀδικοῦντας, ἐφ' ὑμῖν ἐστι· τὴν δὲ Ελλάδα πᾶσαν ἐφεξῆς ὑπωσὶ Φίλιππος ἁρπάζων οὐ λυσεῖ, καὶ ταῦτ' ἐφ' ὑμᾶς ἁρπάζων.

ιδ'. Τί ποτ' οὖν ἐστι τὸ αἴτιον, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, τοῦ τὸν μὲν οὕτω φανερῶς στρατεύοντα, ἀδικοῦντα, πόλεις καταλαμβάνοντα, μηδένα πώποτε τούτων εἰπεῖν ὡς ἀδικεῖ, καὶ πόλεμον ποιεῖ· τοὺς δὲ μὴ ἐπιτρέπειν, μηδὲ προϊέσθαι ταῦτα συμβουλεύοντας, τούτους τὸν πόλεμον ποιεῖν αἰτιᾶσθαι; ἐγὼ διδάξω. Οτι τὴν ὀργὴν, ἣν εἰκὸς ἐστι γίγνεσθαι παρ'

παρ' ὑμῶν, ἄν τι λυωῆσθε τῷ πολέμῳ, εἰς τοὺς ὑωὲρ ὑμῶν λέγονλας τὰ βέλλισα τρέψαι βύλονλαι, ἵνα τύτους κρίνηλε, μὴ Φίλιππον ἀμύνησθε· καὶ καληγορῶσι μὲν αὐτοὶ, μὴ δίκην δὲ δῶσιν ὧν ποιοῦσι νῦν. Τῦτ' αὐτοῖς δύναλαι τὸ λέγειν, ὡς ἄρα βύλονλαι πόλεμόν τινες ποιῆσαι παρ' ὑμῖν· καὶ περὶ τούτων ἡ διαδικασία αὕτη ἐςίν. Ἐγὼ δὲ οἶδα ἀκριβῶς, ὅτι οὐ γράψανλος Αθηναίων οὐδενὸς πόλεμον, καὶ ἄλλα πολλὰ Φίλιππος ἔχει τῶν τῆς πόλεως, καὶ νῦν εἰς Καρδίαν πέωομφε βοήθειαν. Εἰ μένλοι βουλόμεθ' ἡμεῖς μὴ προσωοιεῖσθαι πολεμεῖν αὐτὸν ἡμῖν, ἀνοηλόταλος πάνλων ἂν εἴη τῶν ὄνλων ἀνθρώωων, εἰ τοῦτ' ἐξελέγχοι. Αλλ' ἐπειδὰν ἐφ' ἡμᾶς αὐτὸς ἴῃ, τί φήσομεν; ἐκεῖνος μὲν γὰρ οὐ πολεμεῖν ἡμῖν ἐρεῖ· ὥσωερ ὠδ' Ωρείταις, τῶν ςραλιωτῶν ὄνλων ἐν τῇ χώρᾳ· οὐδὲ

Φεραίοις

Φεραίοις πρότερον, πρὶν ἢ πρὸς τὰ τείχη προσβαλεῖν αὐτῶν· οὐδ' Ολυνθίοις ἐξαρχῆς, ἕως ἂν ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ τὸ στράτευμα παρῆν ἔχων. Η καὶ τότε τὺς ἀμύνεσθαι κελεύοντας, πόλεμον ποιεῖν φήσομεν; Οὐκοῦν ὑπόλοιπον δουλεύειν· οὐ γὰρ ἄλλό γ' οὐδέν ἐστι μεταξὺ τοῦ μήτ' ἀμύνεσθαι, μήτ' ἄγειν ἡσυχίαν ἐᾶσθαι. Καὶ μὴν, οὐχ ὑπὲρ τῶν ἴσων ὑμῖν τε καὶ τοῖς ἄλλοις ἐστὶν ὁ κίνδυνος· οὐ γὰρ ὑφ' αὑτῷ τὴν πόλιν ποιήσασθαι βούλεται Φίλιππος, ἀλλ' ὅλως ἀνελεῖν. Οἶδε γὰρ ἀκριβῶς, ὅτι δουλεύειν μὲν ὑμεῖς οὔτ' ἐθελήσετε, ἅττε ἂν ἐθελήσητε, ἐπίστασθε· ἄρχειν γὰρ εἰώθατε· πράγματα δ' αὐτῷ παρασχεῖν, ἂν καιρὸν λάβητε, πλείω τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ἁπάντων δυνήσεσθε.

ιέ. Ως οὖν ὑπὲρ τῶν ἐσχάτων ὅλος τοῦ ἀγῶνος, προσῆκεν οὕτω γινώσκειν, καὶ τοὺς πεπραγότας αὐτοὺς

ἐκείνῳ

ἐκείνῳ μισεῖν τε καὶ ἀωοτυμωανίσαι. Οὐ γάρ ἐςιν, οὐκ ἔςι, τῶν ἔξω τῆς πόλεως ἐχθρῶν κρατῆσαι, πρὶν ἂν τοὺς ἐν αὐτῇ τῇ πόλει κολάσηλε ἐχθροὺς, ὑωηρετῦνλας ἐκείνῳ· ἀλλ' ἀνάγκη, τύτοις ὥσωερ προβόλοις προσπλαίοντας, ὑςερίζειν ἐκείνων. Πόθεν γὰρ οἴεσθε νῦν αὐτὸν ὑβρίζειν εἰς ὑμᾶς; (οὐδὲν γὰρ ἄλλο ἔμοιγε δοκεῖ ποιεῖν ἢ τῦτο·) καὶ τοὺς μὲν ἄλλους εὖ ποιῦνλα, εἰ μηδὲν ἄλλο, ἐξαωαλᾶν, ὑμῖν δ' ἀωειλεῖν ἤδη; οἷον Θετλαλοὺς, πολλὰ δὺς, ὑωηγάγελο εἰς τὴν νῦν παρῦσαν δουλείαν· οὐδ' ἂν εἰπεῖν δύναιλο ὑδεὶς, ὅσα τὺς ταλαιπώρους Ολυνθιοὺς, πρότερον δὺς Πολίδαιαν, ἐξηωάτησε, καὶ πόλ' ἕτερα· Θηβαίυς τε νῦν ὑωάγει, τὴν Βοιωλίαν αὐτοῖς παραδύς, κ᾽ ἀωαλλάξας πολέμυ πολλοῦ καὶ χαλεωῦ· ὥςε καρπωσάμενοί τινα ἕκαςοι τούτων πλεονεξίαν, οἱ μὲν ἤδη πεωόνθασιν ἃ δὴ πάνλες

πάντες ἴσασιν, οἱ δ', ὅ, τι ἄν πότε συμβῇ, πείσονται. Ὑμεῖς δὲ, ὧν μὲν ἀπεστέρησθε, σιωπῶ· ἀλλ' ἐν αὐτῷ τῷ τὴν εἰρήνην ποιήσασθαι, πόσα ἐξηπάτησθε; πόσων ἀπεστέρησθε; οὐχὶ Φωκέας; οὐ Πύλας; οὐχὶ τὰ ἐπὶ Θράκης, Δορίσκον, Σέρριον, τὸν Κερσοβλέπτην αὐτόν; οὐ νῦν τὴν πόλιν τῶν Καρδιανῶν ἔχει, καὶ ὁμολογεῖ; Τί ποθ' ἕν ἐκείνως τοῖς ἄλλοις, καὶ οὐ τὸν αὐτὸν τρόπον ὑμῖν προσφέρεται; ὅτι ἐν μόνῃ τῶν πασῶν πόλεων τῇ ἡμετέρᾳ, ἄδεια ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν λέγειν δέδοται· καὶ τὸν λαβόντα χρήματ' αὐτὸν ἀσφαλές ἐστι λέγειν παρ' ὑμῖν, κἂν ἀφῃρημένοι τὰ ὑμέτερα αὐτῶν ἦτε. Οὐκ ἦν ἀσφαλὲς λέγειν ἐν Ὀλύνθῳ τὰ Φιλίππου, μὴ συνευπεπονθότων τῶν πολλῶν Ὀλυνθίων, τῷ Πολίδαιαν καρπώσασθαι. Οὐκ ἦν ἀσφαλὲς λέγειν ἐν Θετταλίᾳ τὰ Φιλίππου, μηδὲν εὖ πεπον-

θότος τοῦ πλήθους τοῦ Θετταλῶν, τῷ τοὺς τυράννους ἐκβαλεῖν Φίλιππον αὐτοῖς, καὶ τὴν Πυλαίαν ἀποδοῦναι. Οὐκ ἦν ἐν Θήβαις ἀσφαλὲς, πρὶν τὴν Βοιωτίαν ἀπέδωκε, καὶ τοὺς Φωκέας ἀνεῖλεν. Αλλ' Αθήνησιν, οὐ μόνον Αμφίπολιν καὶ τὴν Καρδιανῶν χώραν ἀπεστερηκότος Φιλίππου, ἀλλὰ καὶ καλασκευάζοντος ὑμῖν ἐπιτείχισμα τὴν Εὔβοιαν, καὶ νῦν ἐπὶ Βυζάντιον παριόντος, ἀσφαλές ἐστι λέγειν ὑπὲρ Φιλίππου. Τοιγάρτοι τούτων μὲν, ἐκ πλωχῶν, ἔνιοι ταχὺ πλούσιοι γεγόνασι, καὶ ἐξ ἀνωνύμων καὶ ἀδόξων, ἔνδοξοι καὶ γνώριμοι· ὑμεῖς δὲ τοὐναντίον, ἐκ μὲν ἐνδόξων ἄδοξοι, ἐκ δ' εὐπόρων ἄποροι· πόλεως γὰρ ἔγωγε πλοῦτον ἡγοῦμαι, συμμάχους, πίστιν, εὔνοιαν· ὧν ἀπάντων ἔσθ' ὑμεῖς ἄποροι. Εκ δὲ τοῦ τούτων ὀλιγώρως ὑμᾶς ἔχειν, καὶ ἐὰν ταῦτα φέρεσθαι, ὁ μὲν εὐδαίμων, καὶ μέγας,

μέγας, καὶ φοβερὸς πᾶσιν Ελλησι καὶ βαρβάροις γέγονεν· ὑμεῖς δὲ ἔρημοι καὶ ταπεινοί· τῇ μὲν τῶν ὠνίων ἀφθονίᾳ, λαμπροί· τῇ δ' ὧν προσῆκε παρασκευῇ, καταγέλαστοι.

ις'. Οὐ τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον περί τε ὑμῶν, καὶ περὶ αὐτῶν ἐνίους τῶν λεγόντων ὁρῶ βουλευομένους. Υμᾶς μὲν γὰρ ἡσυχίαν ἄγειν φασὶ δεῖν, κἄν τις ὑμᾶς ἀδικῇ· αὐτοὶ δ' οὐ δύνανται παρ' ὑμῖν ἡσυχίαν ἄγειν, ὑδενὸς αὐτοὺς ἀδικοῦντος. Εἶτά φησιν ὃς ἂν τύχῃ παρελθών· οὐ γὰρ ἐθέλεις γράφειν, οὐδὲ κινδυνεύειν, ἀλλ' ἄτολμος εἶ καὶ μαλακός. Εγὼ δὲ θρασὺς μὲν, καὶ βδελυρὸς, καὶ ἀναιδὴς, οὔτ' εἰμὶ, μήτε γενοίμην· ἀνδρειότερον μέντοι πολλῷ πάνυ τῶν ἰταμῶς πολιτευομένων παρ' ὑμῖν ἐμαυτὸν ἡγοῦμαι. Οσῖις μὲν γὰρ, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, παρισὼν ἃ συνοίσει τῇ πόλει, κρίνει, δημεύει, δίδωσι,

καληγορεῖ, οὐδεμιᾷ ταῦτ' ἀνδρίᾳ ποιεῖ, ἀλλ' ἔχων ἐνέχυρον τῆς αὐτοῦ σωληρίας τὸ πρὸς χάριν ὑμῖν λέγειν, καὶ πολιτεύεσθαι ἀσφαλῶς, θρασύς ἐστιν. Οστις δ' ὑπὲρ τοῦ βελτίστου πολλὰ τοῖς ὑμετέροις ἐναντιοῦται βουλήμασι, καὶ μηδὲν λέγει πρὸς χάριν, ἀλλὰ τὸ βέλτιστον ἀεὶ καὶ τὴν τοιαύτην πολιτείαν προαιρεῖται, ἐν ᾗ πλειόνων ἡ τύχη κυρία γινέται, ἢ οἱ λογισμοὶ, τούτων δ' ἀμφοτέρων ὑπεύθυνον ὑμῖν ἑαυτὸν παρέχει, οὗτός ἐστιν ἀνδρεῖος, καὶ χρήσιμός γε πολίτης ὁ τοιοῦτός ἐστιν· οὐχ οἱ, τῆς παρ' ἡμέραν χάριτος, τὰ μέγιστα τῆς πόλεως ἀπολωλεκότες· οὓς ἐγὼ τοσούτου δέω ζηλοῦν, ἢ νομίζειν ἀξίους πολίτας τῆς πόλεως εἶναι, ὥς' εἴ τις ἔροιτό με, εἰπέ μοι, σὺ δὲ δὴ τί τὴν πόλιν ἡμῶν ἀγαθὸν πεποίηκας; ἔχων, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, καὶ τριηραρχίας εἰπεῖν, καὶ χορηγίας, καὶ χρημά-

χρημάτων εἰσφορὰς, καὶ λύσεις αἰχμαλώτων, καὶ τοιαύτας ἄλλας φιλανθρωπίας, οὐδὲν ἂν τούτων εἴποιμι· ἀλλ' ὅτι τῶν τοιούτων πολιτευμάτων οὐδὲν πολιτεύομαι· ἀλλὰ δυνάμενος ἂν ἴσως, ὥσπερ καὶ ἕτεροι, καλλιγορεῖν, καὶ χαρίζεσθαι, καὶ δημεύειν, καὶ τἄλλα ἃ ποιοῦσιν οὗτοι ποιεῖν, οὐδ' ἐφ' ἑνὶ τούτων πώποτ' ἐμαυτὸν ἔταξα, οὐδὲ προήχθην, οὔθ' ὑπὸ κέρδους, οὔθ' ὑπὸ φιλοτιμίας· ἀλλὰ διαμένω λέγων, ἐξ ὧν ἐγὼ μὲν πολλῶν ἐλάττων εἰμὶ παρ' ὑμῖν, ὑμεῖς δὲ, εἰ πείθοισθέ μοι, μείζους ἂν εἴητε· οὕτω γὰρ ἂν ἴσως ἀνεπίφθονον εἴποιεῖν. Οὐδὲ γ' ἐμοὶ δοκεῖ δικαίου τοῦτ' εἶναι πολίτου, τοιοῦτα πολιτεύμαθ' εὑρίσκειν, ἐξ ὧν ἐγὼ μὲν πρῶτος ὑμῶν ἔσομαι εὐθέως, ὑμεῖς δὲ τῶν ἄλλων ὕστατοι· ἀλλὰ συναυξάνεσθαι δεῖ τὴν πόλιν τοῖς τῶν ἀγαθῶν πολιτῶν πολιτεύμασι, καὶ τὸ βέλτιστον ἀεὶ, μὴ

τὸ

τὸ ῥᾷσον ἅπαντας λέγειν· ἐῶ ἐκεῖνο μὲν γὰρ ἡ Φύσις αὐτὴ βαδιεῖται· ἐωὶ τοῦτο δὲ τῷ λόγῳ δεῖ προάγεσθαι διδάσκοντα τὸν ἀγαθὸν πολίτην.

ιζ'. Ηδη τοίνυν τινὸς ἤκουσα καὶ τοιοῦτόν τι λέγοντος, ὡς ἄρα ἐγὼ λέγω μὲν ἀεὶ τὰ βέλτιστα· ἔστι δὲ οὐδὲν ἄλλο ἢ λόγοι τὰ παρ' ἐμοῦ· δεῖ δὲ ἔργων τῇ πόλει, καὶ πράξεώς τινος. Εγὼ δ' ὡς ἔχω περὶ τούτων, λέξω πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐκ ἀποκρύψομαι. Οὐκ εἶναι νομίζω τοῦ συμβουλεύοντος ὑμῖν ἔργον οὐδέν, πλὴν εἰπεῖν τὰ βέλτιστα· καὶ τοῦθ' ὅτι τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον, ῥᾳδίως οἶμαι δείξειν. Ισε γὰρ δήπου τοῦθ', ὅτι Τιμόθεός ποτ' ἐκεῖνος ἐν ὑμῖν ἐδημηγόρησεν, ὡς δεῖ βοηθεῖν, καὶ τοὺς Εὐβοέας σώζειν, ὅτε Θηβαῖοι καλοῦντο αὐτούς· καὶ λέγων, εἶπεν οὕτω πως· εἰπέ μοι, βουλεύεσθε, ἔφη, Θηβαί-

Θηβαίους ἔχοντες ἐν νήσῳ, τί χρήσεσθε, καὶ τί δεῖ ποιεῖν; οὐκ ἐμπλήσετε τὴν θάλατταν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τριηρῶν; οὐκ ἀναστάντες ἤδη πορεύσεσθε εἰς τὸν Πειραιᾶ; οὐ καθέλξετε τὰς ναῦς; Οὐκοῦν εἶπε μὲν ταῦτα ὁ Τιμόθεος· ἐποιήσατε δ' ὑμεῖς· ἐκ δὲ τούτων ἀμφοτέρων τὸ πρᾶγμα ἐπράχθη. Εἰ δ' ὁ μὲν εἶπεν, ὡς οἷόν τε, τὰ ἄριστα, ὥσπερ εἶπε τότε, ὑμεῖς δ' ἀπερράθυμήσατε, καὶ μηδὲν ὑπηκούσατε, ἆρ' ἂν ἦν γεγονός τι τῶν τότε συμβάντων τῇ πόλει; οὐκ οἷόν τε. Οὕτω τοίνυν καὶ περὶ ὧν ἂν ἐγὼ λέγω νῦν, καὶ περὶ ὧν ἂν ὁ δεῖνα εἴπῃ, τὰ μὲν ἔργα παρ' ὑμῶν αὐτῶν ζητεῖτε· τὰ δὲ βέλτιστα ἐπιστήμη λέγειν, παρὰ τοῦ παριόντος.

ιή. Ἐν κεφαλαίῳ δ' ἃ λέγω φράσας, καταβῆναι βούλομαι. Χρήματα εἰσφέρειν φημὶ δεῖν, τὴν ὑπάρχουσαν δύναμιν συνέχειν, ἐπανορθοῦντας, εἴ τι

δοκεῖ

δοκεῖ μὴ καλῶς ἔχειν, μὴ οἷς ἄν τις αἰτιάσηται, τὸ ὅλον καταλύοντας· πρέσβεις ἐκπέμπειν παντα χοῦ, τοὺς διδάξοντας, νουθετήσοντας, πράξοντας ὅσα ἂν δύνωνται τῇ πόλει· παρὰ πάντα ταῦτα, τοὺς ἐπὶ τοῖς πράγμασι δωροδοκοῦντας κολάζειν, καὶ μισεῖν ἀεὶ καὶ παντα χοῦ· ἵν' οἱ μέτριοι, καὶ δικαίους ἑαυτοὺς παρέχοντες, εὖ βεβουλεῦσθαι δοκῶσι, καὶ τοῖς ἄλλοις καὶ ἑαυτοῖς. Κἂν οὕτω τοῖς πράγμασι χρῆσθε, καὶ παύσησθε ὀλιγωροῦντες σωτήρων, ἴσως ἄν, ἴσως καὶ νῦν ἔτι, τὰ λοιπὰ βελτίω γένοιτο. Εἰ μέντοι καθεδεῖσθε, ἄχρι τοῦ θορυβῆσαι καὶ ἐπαινέσαι σπουδάζοντες, ἐὰν δὲ δέῃ τι ποιεῖν ἀναδυόμενοι, οὐχ ὁρῶ λόγον, ὅστις, ἄνευ τοῦ ποιεῖν ὑμᾶς ἃ προσήκει, δυνήσεται τὴν πόλιν σῶσαι.

ΔΙΒΑ-

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ

Τῆ καλὰ Φιλίππε λόγῳ τρίτῳ.

ΑΠΛΗ τῦ λόγου τέτου ἡ ὑπόθεσις. Φιλίππε γὰρ λόγῳ μὲν εἰρήνην ἄγοντος, ἔργῳ δὲ πολλὰ ἀδικῶντος, συμβελεύει τοῖς Αθηναίοις ὁ Ρήτωρ ἀναςῆναι, καὶ ἀμύνασθαι τὸν βασιλέα· ὡς κινδύνῳ μεγάλῳ καὶ αὐτοῖς ἐπικρεμαμένου, καὶ πᾶσι κοινῷ τοῖς Ελλησι.

ΔΗΜΟ-

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΚΑΤΑ

ΦΙΛΙΠΠΟΥ

ΛΟΓΟΣ ΤΡΙΤΟΣ.

α'. ΠΟΛΛΩΝ, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, λόγων γιγνομένων, ὀλίγα δεῖν καθ' ἑκάστην ἐκκλησίαν, περὶ ὧν Φίλιππος, ἀφ' οὗ τὴν εἰρήνην ἐποιήσατο, οὐ μόνον ὑμᾶς, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄλλους Ελληνας ἀδικεῖ· καὶ πάντων, εὖ οἶδ' ὅτι, φησάντων γ' ἂν (εἰ καὶ μὴ ποιοῦσι τοῦτο) καὶ λέγειν δεῖν, καὶ πράττειν ἅπασι προσήκειν, ὅπως ἐκεῖνος παύσεται τῆς ὕβρεως, καὶ δίκην δώσει· εἰς τοῦτο ὑπηγμένα πάντα τὰ πράγματα καὶ προειμένα ὁρῶ, ὥστε δέδοικα μὴ, βλάσφημον μὲν εἰπεῖν,

πεῖν, ἀληθὲς δὲ ἦ, εἰ καὶ λέγειν ἅπαντες ἐβούλοντο οἱ παριόντες, καὶ χειροτονεῖν ὑμεῖς, ἐξ ὧν ὡς φαυλότατα ἔμελλε τὰ πράγματ' ἕξειν, οὐκ ἂν ἡγοῦμαι δύνασθαι χεῖρον, ἢ νῦν διατεθῆναι. Πολλὰ μὲν οὖν ἴσως ἐστὶν αἴτια τοῦ ταῦθ' οὕτως ἔχειν, καὶ οὐ παρ' ἓν οὐδὲ δύο, εἰς τοῦτο τὰ πράγματα ἀφῖκται· μάλιστα δὲ, ἂν περ ἐξετάζητε ὀρθῶς, εὑρήσετε διὰ τοὺς χαρίζεσθαι μᾶλλον, ἢ τὰ βέλτιστα λέγειν προαιρουμένους· ὧν τινὲς μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐν οἷς εὐδοκιμοῦσιν αὐτοὶ καὶ δύνανται, ταῦτα φυλάττοντες, οὐδεμίαν περὶ τῶν μελλόντων πρόνοιαν ἔχουσιν· οὐκοῦν οὐδ' ὑμᾶς οἴονται δεῖν ἔχειν· ἕτεροι δὲ, τοὺς ἐπὶ τοῖς πράγμασιν ὄντας αἰτιώμενοι καὶ διαβάλλοντες, οὐδὲν ἄλλο ποιοῦσιν, ἢ ὅπως ἡ μὲν πόλις αὐτὴ παρ' αὑτῆς δίκην λήψεται, καὶ περὶ τοῦτ' ἔσαι· Φιλίππῳ δ' ἐξέσαι

καὶ

καὶ λέγειν καὶ πράτ̃ειν ὅ, τι βούλεται. Αἱ δὲ τοιαῦται πολιτεῖαι, συνήθεις μέν εἰσιν ὑμῖν, αἴτιαι δὲ τῆς ταραχῆς καὶ τῶν ἁμαρτημάτων.

β΄. Αξιῶ δ' ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, ἐάν τι τῶν ἀληθῶν μετὰ παῤῥησίας λέγω, μηδεμίαν μοι διὰ τοῦτο παῤ ὑμῶν ὀργὴν γενέσθαι. Σκοπεῖτε γὰρ ὠδί· ὑμεῖς τὴν παῤῥησίαν ἐῶσι μὲν τῶν ἄλλων οὕτω κοινὴν οἴεσθε δεῖν εἶναι πᾶσι τοῖς ἐν τῇ πόλει, ὥςε καὶ τοῖς ξένοις καὶ τοῖς δούλοις αὐτοῖς μεταδεδώκατε· καὶ πολλὰς ἄν τις οἰκέτας ἴδοι παῤ ὑμῖν μετὰ πλείονος ἐξουσίας ὅ, τι βούλονται λέγοντας, ἢ πολίτας ἐν ἑνίαις τῶν ἄλλων πόλεων· ἐκ δὲ τοῦ συμβουλεύειν παντάπασιν ἐξεληλάκατε. Εἶθ' ὑμῖν συμβέβηκεν ἐκ τούτου, ἐν μὲν ταῖς ἐκκλησίαις, τρυφᾶν καὶ κολακεύεσθαι, πάντα πρὸς ἡδονὴν ἀκούουσιν· ἐν δὲ τοῖς πράγμασι καὶ τοῖς γιγνομέ-

γιγνομένοις, περὶ τῶν ἐσχάτων ἤδη κινδυνεύειν. Εἰ μὲν οὖν καὶ νῦν οὕτω διάκεισθε, ἐᾶτε ἔχω τί λέγω· εἰ δ' ἃ συμφέρει τοῖς πράγμασι χωρὶς κολακείας ἐθελήσετε ἀκούειν, ἕτοιμος λέγειν· καὶ γὰρ εἰ πάνυ φαύλως τὰ πράγματα ἔχει, καὶ πολλὰ προεῖται, ὅμως ἐστὶν, ἐὰν ὑμεῖς τὰ δέοντα ποιεῖν βούλησθ' ἔτι, πάντα ταῦτα ἐπανορθώσασθαι. Καὶ παράδοξον μὲν ἴσως ἐστὶν ὃ μέλλω λέγειν, ἀληθὲς δέ· τὸ χείριστον ἐν τοῖς παρεληλυθόσι, τοῦτο πρὸς τὰ μέλλοντα βέλτιστον ὑπάρχει. Τί ἦν ἐστι τοῦτο; ὅτι οὔτε μικρὸν ὄντε μέγα οὐδὲν τῶν δεόντων ποιούντων ὑμῶν, κακῶς τὰ πράγματα ἔχει· ἐπειτοιγε εἰ πάνθ' ἃ προσήκει πραττόντων ὑμῶν οὕτω διέκειτο, ἐᾶτ' ἂν ἐλπὶς ἦν αὐτὰ γενέσθαι βελτίω. Νῦν δὲ τῆς μὲν ῥᾳθυμίας τῆς ὑμετέρας καὶ τῆς ἀμελείας κεκράτηκε Φίλιππος, τῆς πό-

λεως

λεως δ' οὐ κεκράτηκεν· ὃδ' ἥτ̣ησθε ὑμεῖς, ἀλλ' οὐδὲ κεκίνησθε.

γ'. Εἰ μὲν οὖν ἅπαντες ὁμολογοῦμεν Φίλιππον τῇ πόλει πολεμεῖν, καὶ τὴν εἰρήνην παραβαίνειν, οὐδὲν ἄλλο ἔδει τὸν παριόντα λέγειν καὶ συμβουλεύειν, ἢ ὅπως ἀσφαλέσ̣τ̣α καὶ ῥᾴσ̣α αὐτὸν ἀμυνούμεθα. Ἐπειδὴ δὲ οὕτως ἀτόπως ἔνιοι διάκειν̣τ̣αι, ὥσ̣τ̣ε πόλεις καταλαμβάνοντος ἐκείνου, καὶ πολλὰ τῶν ὑμετέρων ἔχον̣τ̣ος, καὶ πάν̣τ̣ας ἀνθρώπους ἀδικοῦντος, ἀνέχεσθαί τινων ἐν ταῖς ἐκκλησίαις λεγόντων πολλάκις, ὡς ἡμῶν τινές εἰσιν οἱ ποιοῦν̣τ̣ες τὸν πόλεμον· ἀνάγκη φυλάτ̣τ̣εσθαι καὶ διορθοῦσθαι περὶ τούτου· ἔσ̣τ̣ι γὰρ δέος μήπ̣ωθ' ὡς ἀμυνούμεθα γράψας τὶς καὶ συμβουλεύσας, εἰς τὴν αἰτίαν ἐμπέσῃ τοῦ πεποιηκέναι τὸν πόλεμον. Ἐγὼ δὲ τοῦτο πρῶτον ἁπάντων λέγω καὶ διορίζομαι· εἰ ἐφ' ἡμῖν ἐσ̣τ̣ι τὸ βουλεύεσθαι

λεύεσθαι περὶ τοῦ, πότερον εἰρήνην ἢ πόλεμον ἄγειν δεῖ. Εἰ μὲν οὖν ἔξεσιν εἰρήνην ἄγειν τῇ πόλει, καὶ ἐφ' ἡμῖν ἐστι τοῦτο, (ἵν' ἐνλεῦθεν ἄρξωμαι) φημὶ ἔγωγε ἄγειν ἡμᾶς δεῖν, καὶ τὸν ταῦτα λέγονλα γράφειν, καὶ πράτλειν, καὶ μὴ φενακίζειν ἀξιῶ· εἰ δ' ἕτερος τὰ ὅπλα ἐν ταῖς χερσὶν ἔχων, καὶ δύναμιν πολλὴν περὶ αὐτὸν, τὄνομα μὲν τὸ τῆς εἰρήνης ἡμῖν προβάλλεται, τοῖς δ' ἔργοις αὐτὸς τοῖς τοῦ πολέμου χρῆται· τί λοιπὸν ἄλλο, πλὴν ἀμύνεσθαι; Φάσκειν δὲ εἰρήνην ἄγειν, εἰ βούλεσθε, ὥσπερ ἐκεῖνος, οὐ διαφέρομαι· εἰ δέ τις ταύτην εἰρήνην ὑπολαμβάνει, ἐξ ἧς ἐκεῖνος πάντα τὰ ἄλλα λαβὼν ἐφ' ἡμᾶς ἦξει, πρῶτον μὲν μαίνεσθαι· ἔπειτα ἐκείνῳ παρ' ὑμῶν, οὐχ ὑμῖν παρ' ἐκείνου τὴν εἰρήνην ἄγειν λέγει. Τοῦτο δ' ἐστὶν, ὃ τῶν ἀναλισκομένων χρημάτων ἀπάντων Φίλιππος ὠνεῖται,

ται, αὐτὸν μὲν πολεμεῖν ὑμῖν, ὑφ' ὑμῶν δὲ μὴ πολεμεῖσθαι. Καὶ μὴν εἰ μέχρι τούτου περιμενοῦμεν, ἕως ἂν ἡμῖν ὁμολογήσῃ πολεμεῖν, πάντων ἐσμὲν εὐηθέστατοι· οὐδὲ γὰρ, ἂν ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν αὐτὴν βαδίζῃ καὶ τὸν Πειραιᾶ, τοῦτ' ἐρεῖ, εἴπερ οἷς πρὸς τοὺς ἄλλους πεποίηκε δεῖ τεκμαίρεσθαι. Τοῦτο μὲν γὰρ Ὀλυνθίοις, τετταράκοντ' ἀπέχων τῆς πόλεως σταδία, εἶπεν, ὅτι δεῖ δυοῖν θάτερον, ἢ ἐκείνους ἐν Ὀλύνθῳ μὴ οἰκεῖν, ἢ αὐτὸν ἐν Μακεδονίᾳ· πάντα τὸν ἄλλον χρόνον, εἴ τις αὐτὸν αἰτιάσαιτό τι τοιοῦτον, ἀγανακτῶν, καὶ πρέσβεις πέμπων τοὺς ἀπολογησομένους· τοῦτο δ' εἰς Φωκέας, ὡς πρὸς συμμάχους ἐπορεύετο καὶ φίλους· καὶ πρέσβεις Φωκέων ἦσαν, οἳ παρηκολούθουν αὐτῷ πορευομένῳ· καὶ παρ' ἡμῖν ἤριζον πολλοὶ, Θηβαίοις οὐ λυσιτελήσειν τὴν ἐκείνου πάροδον· καὶ μὴν

μὴν καὶ Φερὰς πρώην, ὡς φίλος καὶ σύμμαχος εἰς Θετταλίαν ἐλθών, ἔχει καταλαβών· καὶ τὰ τελευταῖα τοῖς ταλαιπώροις Ὠρείταις τουτοισὶ ἐπισκεπτομένους ἔφη τὰς στρατιώτας πεπομφέναι κατ' εὔνοιαν· συνθάνεσθαι γὰρ αὐτὰς, ὡς νοσοῦσι καὶ στασιάζουσιν ἐν αὐτοῖς· συμμάχων δ' εἶναι καὶ φίλων ἀληθινῶν, ἐν τοῖς τοιούτοις καιροῖς παρεῖναι. Εἶτ' οἴεσθε, οἱ μὲν οὐδὲν ἂν αὐτὸν ἐδυνήθησαν ποιῆσαι κακὸν, μὴ παθεῖν δ' ἐφυλάξαντ' ἂν ἴσως, τούτους μὲν ἐξαπατᾶν αἱρεῖσθαι μᾶλλον ἢ προλέγοντα βιάζεσθαι, ὑμῖν δ' ἐκ προρρήσεως πολεμήσειν; καὶ ταῦθ' ἕως ἂν ἐκόντες ἐξαπατᾶσθε; Οὐκ ἔστι ταῦτα· καὶ γὰρ ἂν ἀβελτερώτατος εἴη πάντων ἀνθρώπων, εἰ τῶν ἀδικουμένων ὑμῶν μηδὲν ἐγκαλούντων αὐτῷ, ἀλλ' ὑμῶν αὐτῶν τινὰς αἰτιωμένων καὶ κρίνειν βουλομένων, ἐκεῖνος ἐκλύσας τὴν πρὸς ἀλ-

λήλυς ἔριν ὑμῶν καὶ φιλονεικίαν, ἐφ' ἑαυτὸν προείτοι τρέπεσθαι, καὶ τῶν παρ' ἑαυτῷ μισθοφορούντων τὺς λόγους ἀφέλοιτο, οἷς ἀναβάλλουσιν ὑμᾶς, λέγοντες, ὡς ἐκεῖνός γε οὐ πολεμεῖ τῇ πόλει. Αλλ' ἔστιν, ὦ πρὸς τοῦ Διὸς, ὅστις εὖ φρονῶν, ἐκ τῶν ὀνομάτων μᾶλλον ἢ τῶν πραγμάτων, τὸν ἄγοντ' εἰρήνην ἢ πολεμοῦνθ' ἑαυτῷ σκέψαιτ' ἄν; οὐδείς πω.

δ'. Ο τοίνυν Φίλιππος ἐξ ἀρχῆς, ἄρτι τῆς εἰρήνης γεγονυίας, ὅπω Διοπείθους στρατηγοῦντος, οὐδὲ τῶν ἐν Χερρονήσῳ νῦν ὅλων ἀπεσταλμένων, Σέρριον καὶ Δορίσκον κατελάμβανε, καὶ τὺς ἐκ Σερρίου τείχυς καὶ ἱεροῦ ὄρους στραλιώτας ἐξέβαλλεν, ὅς ὁ ἡμέτερος στρατηγὸς κατέστησε. Καίτοι ταῦτα πράτλων, τί ἐοικεν; εἰρήνην μὲν γὰρ ὠμωμόκει. Καὶ μηδεὶς εἴπῃ, τί δὲ ταῦτ' ἐστίν; ἢ τί τύτων μέλει τῇ πόλει; Εἰ μὲν γὰρ μικρὰ

μικρὰ ταῦτά ἐστιν, ἢ μηδὲν ὑμῖν αὐτῶν ἔμελεν, ἄλλος ἂν εἴη λόγος οὗτος· τὸ δ' εὐσεβὲς καὶ τὸ δίκαιον, ἂν τ' ἐπὶ μικρῷ τις, ἂν τ' ἐπὶ μείζονος παραβαίνῃ, τὴν αὐτὴν ἔχει δύναμιν. Φέρε δὴ νῦν, ἡνίκ' εἰς Χερρόνησον, ἣν βασιλεὺς καὶ πάντες οἱ Ἕλληνες ὑμετέραν ἐγνώκασιν εἶναι, ξένους εἰσπέμπει, καὶ βοηθεῖν ὁμολογεῖ, καὶ ἐπιστέλλει ταῦτα, τί ποιεῖ; φησὶ μὲν γὰρ οὐ πολεμεῖν. Ἐγὼ δὲ τοσούτου δέω ταῦτα ποιοῦντα ἐκεῖνον ὁμολογεῖν ἄγειν τὴν πρὸς ὑμᾶς εἰρήνην, ὥστε καὶ Μεγάρων ἀπτόμενον, καὶ ἐν Εὐβοίᾳ τυραννίδα κατασκευάζοντα, καὶ νῦν ἐπὶ Θράκην παριόντα, καὶ τὰ ἐν Πελοποννήσῳ σκευωρούμενον, καὶ πάνθ' ὅσα πράττει μετὰ τῆς δυνάμεως ποιοῦντα, λύειν φημὶ τὴν εἰρήνην, καὶ πολεμεῖν ὑμῖν· εἰ μὴ καὶ τοὺς τὰ μηχανήματα ἐφιστάντας εἰρήνην ἄγειν

φήσειε, ἕως ἂν αὐτὰ τοῖς τείχεσιν ἤδη προσαγάγωσιν. Αλλ' οὐ φήσειε· ὁ γὰρ, οἷς ἂν ἐγὼ ληφθείην, ταῦτα πράττων καὶ κατασκευαζόμενος, οὗτος ἐμοὶ πολεμεῖ, κἂν μήπω βάλλῃ, μηδὲ τοξεύῃ. Τίσιν οὖν ὑμεῖς κινδυνεύσαιτ' ἄν, εἴ τι γένοιτο; τῷ, τὸν Ελλήσποντον ὑμῶν ἀλλοτριωθῆναι· τῷ, Μεγάρων καὶ τῆς Εὐβοίας τὸν πολεμοῦνθ' ὑμῖν γενέσθαι κύριον· τῷ, Πελοποννησίους τἀκείνῳ φρονῆσαι. Εἶτα τὸν τοῦτο τὸ μηχάνημα ἐπὶ τὴν πόλιν ἐφιζάνθα καὶ καθασκευάζοντα, τοῦτον εἰρήνην ἄγειν ἐγὼ φῶ πρὸς ὑμᾶς; πολλοῦ γε καὶ δεῖ· ἀλλ' ἀφ' ἧς ἡμέρας ἀνεῖλε Φωκέας, ἀπὸ ταύτης ἔγωγ' αὐτὸν πολεμεῖν ὑμῖν ὁρίζομαι. Υμᾶς δὲ, ἐὰν μὲν ἀμύνησθε ἤδη, σωφρονήσειν φημί· ἐὰν δὲ ἀναβάλλησθε, ὑδὲ τοῦτο ὅταν βούλησθε, δυνήσεσθε ποιῆσαι. Καὶ τοσοῦτόν γε ἀφέστηκα τῶν ἄλλων, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι,

οι, τῶν συμβουλευόντων, ὥστε οὐδὲ δοκεῖ μοι περὶ Χερρονήσου νῦν σκοπεῖν, οὐδὲ Βυζαντίου· ἀλλ' ἐᾶσαι μὲν τούτοις, καὶ διατηρῆσαι μή τι πάθωσι, καὶ τοῖς οὖσιν ἐκεῖ νῦν στρατηγοῖς πάνθ' ὅσων ἂν δέωνται ἀποστεῖλαι· βουλεύεσθαι μέντοι περὶ πάντων τῶν Ελλήνων, ὡς ἐν κινδύνῳ μεγίστῳ καθεστηκότων. Βούλομαι δ' εἰπεῖν πρὸς ὑμᾶς, ἐξ ὧν ὑπὲρ τῶν πραγμάτων οὕτω φοβοῦμαι· ἵν', εἰ μὲν ὀρθῶς λογίζομαι, μετάσχητε τῶν λογισμῶν, καὶ πρόνοιάν τιν' ὑμῶν γε αὐτῶν, εἰ καὶ μὴ τῶν ἄλλων ἄρα βούλεσθε, ποιήσησθε· ἂν δὲ ληρεῖν ἢ τετυφῶσθαι δοκῶ, μήτε νῦν, μήτ' αὖθις ὡς ὑγιαίνοντί μοι προσέχητε.

ε'. Οτι μὲν δὴ μέγας ἐκ μικροῦ καὶ ταπεινοῦ τοπάρχης ὁ Φίλιππος ἤυξηται, καὶ ἀπίστως καὶ στασιαστικῶς ἔχουσι πρὸς αὐτὸν οἱ Ελληνες, καὶ ὅτι πολλῷ παραδοξότερον

ον

ρον ἦν τοσοῦτον αὐτὸν ἐξ ἐκείνου γενέσθαι, ἢ νῦν, ὅθ' οὕτω πολλὰ προείληφε, καὶ τὰ λοιπὰ ὑφ' αὑτῷ ποιήσασθαι, καὶ πάνθ' ὅσα τοιαῦτ' ἂν ἔχοιμι διεξελθεῖν, παραλείψω. Αλλ' ὁρῶ συγκεχωρηκότας ἅπαντας ἀνθρώπους, ἀφ' ὑμῶν ἀρξαμένους, αὐτῷ, ὑπὲρ οὗ τὸν ἄλλον ἅπαντα χρόνον ἄπονοι οἱ πόλεμοι γεγόνασιν οἱ Ελληνικοί. Τί οὖν ἐστι τοῦτο; τὸ ποιεῖν ὅ, τι βούλεται, καὶ καθ' ἕνα ἕκαστον οὑτωσὶ περικόπτειν καὶ λωποδυτεῖν τὰ τῶν Ελλήνων, καὶ καταδουλοῦσθαι τὰς πόλεις ἐπιόντα. Καίτοι προσάται μὲν ὑμεῖς ἑβδομήκοντα ἔτη καὶ τρία τῶν Ελλήνων ἐγένεσθε· προσάται δὲ, τριάκοντα ἑνὸς δέοντα, Λακεδαιμόνιοι· ἴσχυσαν δέ τι καὶ Θηβαῖοι τοὺς τελευταίους τούτους χρόνους, μετὰ τὴν ἐν Λεύκτροις μάχην· ἀλλ' ὅμως, οὔθ' ὑμῖν, ὅτε Θηβαίοις, οὔτε Λακεδαιμονίοις, οὐδεπώποτε, ὦ ἄνδρες Αθη-

Αθηναῖοι, συνεχωρήθη τοῦτο ὑπὸ τῶν Ελλήνων, ποιεῖν ὅ, τι βούλεσθε· οὐδὲ πολλοῦ δεῖ· ἀλλὰ τοῦτο μὲν ὑμῖν, μᾶλλον δὲ τοῖς τότ' οὖσιν Αθηναίοις, ἐπειδή τισιν οὐ μετρίως ἐδόκουν προσφέρεσθαι, πάντες ὤοντο δεῖν πολεμεῖν, καὶ οἱ μηδὲν ἐγκαλεῖν ἔχοντες αὐτοῖς, μετὰ τῶν ἠδικημένων· καὶ πάλιν Λακεδαιμονίοις ἄρξασι καὶ παρελθοῦσιν εἰς τὴν δυναστείαν τὴν αὐτὴν ταύτην ὑμῖν, ἐπειδὴ πλεονάζειν ἐπεχείρουν, καὶ πέρα τοῦ μετρίου τὰ καθεστηκότα ἐκίνουν, πάντες εἰς πόλεμον καλέσαντες, καὶ οἱ μηδὲν ἐγκαλοῦντες αὐτοῖς. Καὶ τί δεῖ τοὺς ἄλλους λέγειν; ἀλλ' ἡμεῖς αὐτοὶ καὶ Λακεδαιμόνιοι, οὐδὲν ἂν εἰπεῖν ἔχοντες ἐξαρχῆς ὅτι ἠδικούμεθ' ὑπ' ἀλλήλων, ὅμως, ὑπὲρ ὧν τοὺς ἄλλους ἀδικουμένους ἐωρῶμεν, πολεμεῖν ὠόμεθα δεῖν. Καίτοι πάνθ' ὅσα ἐξημάρτηται, καὶ Λακεδαιμονίοις ἐν τοῖς

τριάκοντ'

τριάκονθ' ἐκείνοις ἔτεσι, καὶ τοῖς ἡμελέροις προγόνοις ἐν τοῖς ἑβδομήκονθα, ἔλατθόν ἐςιν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, ὧν Φίλιππος ἐν τρισὶ καὶ δέκα οὐχ ὅλοις ἔτεσιν, οἷς ἐπιωολάζει, ἠδίκηκε τὺς Ελληνας· μᾶλλον δὲ, οὐδὲ πολλοςὸν μέρος τύτων ἐκεῖνα. Καὶ τῦτο ἐκ βραχέος λόγου ῥᾴδιον δεῖξαι.

ς'. Ολυνθον μὲν δὴ, καὶ Μεθώνην, καὶ Απολλωνίαν, καί δύο καὶ τριάκονθα πόλεις ἐωὶ Θρᾴκης, ἐῶ· ἃς ἁπάσας οὕτως ὠμῶς ἀνήρηκεν, ὥςε μηδένα, μήθ' εἰ πώποθ' ὠκίσθησαν, εἶναι ῥᾴδιον προσελθόνθα εἰπεῖν· καὶ τὸ Φωκέων ἔθνος τοσῦτον ἀνηρημένον σιωπῶ. Αλλὰ Θετθαλία πῶς ἔχει; ὐχὶ τὰς πόλεις καὶ τὰς πολιτείας αὐτῶν παρῄρηται, καὶ τετραδαρχίας καθέςησε παρ' αὐτοῖς, ἵνα μὴ μόνον κατὰ πόλεις, ἀλλὰ καὶ κατὰ ἔθνη δουλεύωσιν; Αἱ δ' ἐν Εὐβοίᾳ πόλεις οὐκ ἤδη τυραννοῦνται; καὶ

καὶ ταῦτα ἐν νήσῳ πλησίον Θηβῶν καὶ Αθηνῶν; Οὐ διαῤῥήδην ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς γράφει, ἐμοὶ δ' ἔστιν εἰρήνη πρὸς τοὺς ἀκούειν ἐμοῦ βουλομένους; Καὶ οὐ γράφει μὲν ταῦτα, τοῖς ἔργοις δὲ ὑποιεῖ· ἀλλ' ἐφ' Ελλήσποντον οἴχεται· πρότερον ἦκεν ἐπ' Αμβρακίαν· Ηλιν ἔχει, τηλικαύτην πόλιν ἐν Πελοποννήσῳ· Μεγάροις ἐπεβούλευσε πρώην· οὔθ' ἡ Ελλὰς, οὔθ' ἡ Βάρβαρος τὴν πλεονεξίαν χωρεῖ τοὐνθρώπου. Καὶ ταῦθ' ὁρῶντες οἱ Ελληνες ἅπαντες καὶ ἀκούοντες, οὐ πέμπομεν πρέσβεις περὶ τούτων πρὸς ἀλλήλους, καὶ ἀγανακτοῦμεν· οὕτω δὲ κακῶς διακείμεθα καὶ διορωρύγμεθα καθ' πόλεις, ὡς' ἄχρι τῆς τήμερον ἡμέρας, οὐδὲν ὅτε τῶν συμφερόντων, οὔτε τῶν δεόντων πρᾶξαι δυνάμεθα, οὐδὲ συσῆναι, οὐδὲ κοινωνίαν βοηθείας καὶ φιλίας οὐδεμίαν ποιήσασθαι· ἀλλὰ μείζω γιγνόμενον

τὸν

τὸν ἄνθρωπον περιορῶμεν· τὸν χρόνον κερδᾶναι τοῦτον, ὃν ἄλλος ἀπόλλυται, ἕκαστος ἐγνωκὼς, ὡς γέμοι δοκεῖ, οὐχ ὅπως σωθήσεσθαι τὰ τῶν Ἑλλήνων σκοπῶν οὐδὲ πράττων. Εἰσὶ ὅτι γε ὥσπερ περίοδος, ἢ καταβολὴ πυρετοῦ, ἢ τινος ἄλλου κακοῦ, καὶ τῷ πάνυ πόρρω δοκοῦντι νῦν ἀφεστάναι προσέρχεσθαι, οὐδεὶς ἀγνοεῖ δήπου.

ζ'. Καὶ μὴν κἀκεῖνό γε ἴστε, ὅτι ὅσα μὲν ὑπὸ Λακεδαιμονίων, ἢ ὑφ' ἡμῶν ἔπασχον οἱ Ἕλληνες, ἀλλ' οὖν ὑπὸ γνησίων γε ὅντων τῆς Ἑλλάδος ἠδικοῦντο· καὶ τὸν αὐτὸν τρόπον ἄν τις ὑπέλαβε τοῦτο, ὥσπερ ἂν εἴ τις υἱὸς, ἐν οὐσίᾳ πολλῇ γεγονὼς γνήσιος, διώκει τὶ μὴ καλῶς μήδ' ὀρθῶς· καίτοι αὐτὸ μὲν τοῦτο, ἄξιος μέμψεως εἶναι καὶ κατηγορίας· ὡς δ' οὐ προσήκων, ἢ ὡς οὐ κληρονόμος τούτων ὤν, ταῦτα ἐποίει, οὐκ

εἶναι

εἶναι λέγειν· εἰ δέ γε δῆλος, ἢ ὑποβολιμαῖος τὰ μὴ προσήκοντα ἀπώλλυε καὶ ἐλυμαίνετο, Ηράκλεις, ὅσῳ μᾶλλον δεινὸν, καὶ πολλῆς ὀργῆς ἄξιον πάντες ἂν ἔφασαν εἶναι. Αλλ' οὐχ ὑπὲρ Φιλίππου, καὶ ὧν ἐκεῖνος πράττει νῦν, οὐχ ὅτως ἔχουσιν, οὐ μόνον οὐχ Ελληνος ὄντος, οὐδὲ προσήκοντος οὐδὲν τοῖς Ελλησιν, ἀλλ' οὐδὲ βαρβάρου ἐντεῦθεν ὅθεν καλὸν εἰπεῖν, ἀλλ' ὀλέθρου Μακεδόνος, ὅθεν οὐδ' ἀνδράποδον σπουδαῖον οὐδὲν ἦν πρότερον πρίασθαι. Καίτοι τί τῆς ἐσχάτης ὕβρεως ἀπολείπει; οὐ πρὸς τῷ πόλεις ἀνηρηκέναι, τίθησι μὲν τὰ Πύθια, τὸν κοινὸν τῶν Ελλήνων ἀγῶνα· κἂν αὐτὸς μὴ παρῇ, τοὺς δούλους ἀγωνοθετήσοντας πέμπει; κύριος δὲ Πυλῶν καὶ τῶν ἐντὸς τοὺς Ελληνας παρόδων ἐστὶ, καὶ φρουραῖς καὶ ξένοις τοὺς τόπους τούτους κατέχει; ἔχει δὲ καὶ τὴν προμαντείαν

τοῦ

τοῦ θεοῦ, παρώσας ἡμᾶς, καὶ Θετταλοὺς, καὶ Δωριέας, καὶ τοὺς ἄλλους Αμφικτύονας, ἧς οὐδὲ τοῖς Ελλησιν ἅπασι μέτεστι; γράφει δὲ Θετταλοῖς, ὅπλινα χρὴ τρόπον πολιτεύεσθαι; πέμπει δὲ ξένους, τοὺς μὲν εἰς Πορθμὸν, τὸν δῆμον ἐκβαλοῦντας τῶν Ερετριέων, τοὺς δ' ἐπ' Ωρεὸν, τύραννον Φιλιστίδην καταστήσοντας; Αλλ' ὅμως ταῦθ' ὁρῶντες οἱ Ελληνες ἀνέχονται· καὶ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὅπερ οἱ τὴν χάλαζαν, ἔμοιγε δοκοῦσι θεωρεῖν, εὐχόμενοι μὴ καθ' ἑαυτοὺς ἕκαστοι γενέσθαι, κωλύειν δὲ οὐδεὶς ἐπιχειρῶν. Οὐ μόνον δ' ἐφ' οἷς ἡ Ελλὰς ὑβρίζεται ὑπ' αὐτοῦ, οὐδεὶς ἀμύνεται, ἀλλ' οὐδ' ὑπὲρ ὧν αὐτὸς ἕκαστος ἀδικεῖται· τοῦτο γὰρ ἤδη τοὔσχαλόν ἐστιν. Οὐ Κορινθίων ἐπ' Αμβρακίαν ἐλήλυθε καὶ Λευκάδα; οὐκ Αχαιῶν Ναύπακτον ἀφελόμενος ὠμώμοκεν Αἰτωλοῖς

λοῖς παραδώσειν; οὐχὶ Θηβαίων Ἐχῖνον ἀφήρηται; καὶ νῦν ἐπὶ Βυζαντίους πορεύεται, συμμάχους ὄντας οὐχ ἡμῶν; ἐῶ τἄλλα· ἀλλὰ Χερρονήσου τὴν μεγίστην ἔχει πόλιν Καρδίαν. Ταῦτα τοίνυν πάσχοντες ἅπαντες, μέλλομεν καὶ μαλακιζόμεθα, καὶ πρὸς τοὺς πλησίον ἀποβλέπομεν, ἀπιστοῦντες ἀλλήλοις, οὕτω φανερῶς πάντας ἡμᾶς ἀδικοῦντος. Καίτοι τὸν ἅπασιν ἀσελγῶς οὕτω χρώμενον, τί οἴεσθε, ἐπειδὰν καθ' ἕνα ἡμῶν ἑκάστου κύριος γένηται, ποιήσειν;

η'. Τί οὖν αἴτιον τυράννοις; οὐ γὰρ ἄνευ λόγου καὶ δικαίας αἰτίας, οὔτε τόθ' ὕστως εἶχον ἑτοίμως πρὸς ἐλευθερίαν ἅπαντες οἱ Ἕλληνες, οὔτε νῦν πρὸς τὸ δουλεύειν. Ην τί τότ', ἦν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐν ταῖς τῶν πολλῶν διανοίαις, ὃ νῦν οὐκ ἔστιν· ὃ καὶ τοῦ Περσῶν ἐκράτησε πλούτου, καὶ ἐλευθέραν ἦγε τὴν Ἑλλάδα, καὶ

οὔτε

οὔτε ναυμαχίας ἔτε πεζῆς μάχης οὐδεμιᾶς ἡττᾶτο· νῦν δ' ἀπωλωλὸς, ἅπανλα λελύμανλαι, καὶ ἄνω καὶ κάτω πεποίηκε τὰ τῶν Ελλήνων πράγματα. Τί οὖν ἦν τοῦτο; οὐδὲν ποικίλον οὐδὲ σοφόν· ἀλλ' ὅτι τοὺς παρὰ τῶν ἄρχειν ἀεὶ βυλομένων, ἢ καὶ διαφθείρειν τὴν Ελλάδα, χρήματα λαμβάνοντας ἅπαντες ἐμίσουν· καὶ χαλεπώταλον ἦν, τὸ δωροδοκῆνται ἐξελεγχθῆναι, καὶ τιμωρία μεγίςη τοῦτον ἐκόλαζον, καὶ παραίτησις οὐδεμία ἦν, οὐδὲ συγγνώμη. Τὸν οὖν καιρὸν ἑκάςου τῶν πραγμάτων, ὃν ἡ τύχη καὶ τοῖς ἀμελοῦσι καλὰ τῶν προσεχόντων, καὶ τοῖς μηδὲν ἐθέλουσι ποιεῖν κατὰ τῶν πάντα ἃ προσήκει πρατλόντων, πολλάκις παρασκευάζει, οὐκ ἦν πρίασθαι παρὰ τῶν λεγόντων οὐδὲ τῶν ςρατηγούντων, οὐδὲ τὴν πρὸς ἀλλήλους ὁμόνοιαν, οὐδὲ τὴν πρὸς τοὺς βαρβάρους καὶ

καὶ τὰς τυράννους ἀῶισίαν, ὐδ' ὅλως τῶν τοιούτων οὐδέν. Νῦν δ' ἄωανθ' ὥσωερ ἐξ ἀγορᾶς ἐκπέπραται ταῦτα· ἀντεισῆκται δὲ ἀντὶ τούτων, ὑφ' ὧν ἀπόλωλε καὶ νενόσηκεν ἡ Ελλάς. Ταῦτα δ' ἔςι τί; ζῆλος, εἴ τις εἴληφέ τι· γέλως, ἂν ὁμολογῇ· συγγνώμη τοῖς ἐλεγχομένοις· μῖσος, ἂν τούτοις τὶς ἐωιτιμᾷ· τἄλλα πάντα, ὅσα ἐκ τοῦ δωροδοκεῖν ἤρτηται. Εωεὶ τριήρεις γε, καὶ σωμάτων πλῆθος, καὶ χρημάτων πρόσοδοι, καὶ τῆς ἄλλης καλασκευῆς ἀφθονία, καὶ τἄλλα οἷς ἄν τις ἰσχύειν τὰς πόλεις κρίνοι, νῦν ἅωαντα καὶ πλείω καὶ μείζω ἐςὶ τῶν τότε πολλῷ· ἀλλ' ἄωανλα ταῦτα ἄχρηςα, ἄπρακτα, ἀνόνηλα ὑωὸ τῶν πωλούντων γίνελαι.

ϑ'. Οτι δ' οὕτω ταῦτ' ἔχει, τὰ μὲν νῦν, ὁρᾶτε δήπου, καὶ οὐδὲν ἐμοῦ προσδεῖσθε μάρλυρος. Τὰ δ' ἐν τοῖς ἄνω χρόνοις, ὅτι τἀναντία τούτων

των εἶχεν, ἐγὼ δηλώσω· οὐ λόγους ἐμαυτοῦ λέγων, ἀλλὰ γράμματα τῶν προγόνων τῶν ὑμετέρων δεικνύων, ἃ ἐκεῖνοι κατέθεντο, εἰς στήλην χαλκῆν γράψαντες, εἰς ἀκρόπολιν· οὐχ ἵνα αὐτοῖς ἦ χρήσιμα, (καὶ γὰρ ἄνευ τούτων τῶν γραμμάτων τὰ δέοντα ἐφρόνουν) ἀλλ' ἵνα ὑμεῖς ἔχητε ὑπομνήματα καὶ παραδείγματα, ὡς ὑπὲρ τῶν τοιούτων σπουδάζειν προσήκει. Τί οὖν λέγει τὰ γράμματα; ΑΡΘΜΙΟΣ, φησὶν, Ο ΠΥΘΩΝΑΚΤΟΣ, Ο ΖΕΛΕΙΤΗΣ, ΑΤΙΜΟΣ. ΕΣΤΩ ΚΑΙ ΠΟΛΕΜΙΟΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΤΩΝ ΑΘΗΝΑΙΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΥΜΜΑΧΩΝ, ΑΥΤΟΣ ΚΑΙ ΓΕΝΟΣ. Εἶθ' ἡ αἰτία προσγέγραπται, δι' ἣν τοῦτ' ἐγένετο· ΟΤΙ ΤΟΝ ΧΡΥΣΟΝ ΤΟΝ ΕΚ ΤΩΝ ΜΗΔΩΝ ΕΙΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΝ ΗΓΑΓΕΝ, οὐκ Ἀθήναζε. Ταῦτ' ἐστὶ τὰ γράμματα. Λογίζεσθε δή, πρὸς Διὸς καὶ θεῶν, καὶ θεωρεῖτε παρ' ὑμῖν αὐτοῖς, τίς ἦν ποτε ἡ διάνοια τῶν τότε Ἀθηναί-

ων

ων τῶν ταῦτα ποιούντων, ἢ τί τὸ ἀξίωμα. Ἐκεῖνοι Ζελείτην τινὰ Ἀρθμιον, δοῦλον βασιλέως, (ἡ γὰρ Ζέλεια ἐστὶ τῆς Ἀσίας) ὅτι τῷ δεσπότῃ διακονῶν χρυσίον ἤγαγεν εἰς Πελοπόννησον, οὐκ Ἀθήναζε, ἐχθρὸν αὐτῶν ἀνέγραψαν καὶ τῶν συμμάχων, αὐτὸν καὶ γένος, καὶ ἀτίμους εἶναι. Τοῦτο δ' ἐστὶν, οὐχ ἧν ἄν οὕτωσί τις φήσειεν ἀτιμίαν· (τί γὰρ τῷ Ζελείτῃ τοῦτ' ἔμελεν, εἰ τῶν Ἀθήνησι κοινῶν μὴ μεθέξειν ἔμελλεν;) ἀλλ' οὐ τοῦτο λέγει· ἀλλ' ἐν τοῖς Φοινικοῖς γέγραπται νόμοις, ΥΠΕΡ ΩΝ ΑΝ ΜΗ ΔΙΔΩ ΔΙΚΑΣ, ΦΟΝΟΥ ΔΙΚΑΣΑΣΘΑΙ· ἀλλ' εὐαγὲς ἦν τὸ ἀποκλεῖσαι· ΚΑΙ ΑΤΙΜΟΣ, φησὶ, ΤΕΘΝΑΤΩ. Τοῦτο δὴ λέγει, καθαρὸν τὸν τούτων τινὰ ἀποκτείναντα εἶναι. Οὐκοῦν ἐνόμιζον ἐκεῖνοι τῆς ἀπάντων τῶν Ἑλλήνων σωτηρίας αὐτοῖς ἐπιμελητέον εἶναι· οὐ γὰρ ἂν αὐτοῖς ἔμελεν, εἴ

τις ἐν Πελοποννήσῳ τινὰς ὠνεῖται, ἢ διαφθείρει, μὴ τοῦθ' ὑπολαμβάνουσιν· ἐκόλαζον δ' οὕτω καὶ ἐτιμωροῦντο, οὓς ἂν αἰσθοιντο δωροδοκοῦντας, ὥστε καὶ σπλίτας ποιεῖν. Ἐκ δὲ τούτων, εἰκότως τὰ τῶν Ἑλλήνων ἦν τῷ βαρβάρῳ φοβερά, οὐχ ὁ βάρβαρος τοῖς Ἕλλησιν. Ἀλλ' ὐ νῦν· οὐ γὰρ οὕτως ἔχεθ' ὑμεῖς, οὔτε πρὸς τὰ τοιαῦτα, οὔτε πρὸς τἄλλα· ἀλλὰ πῶς; ἴστε αὐτοί· τί γὰρ δεῖ περὶ πάντων ὑμῶν κατηγορεῖν; καὶ παραπλησίως δὲ καὶ οὐδὲν βέλτιον ὑμῶν, ἅπαντες οἱ λοιποὶ Ἕλληνες. Διόπερ φημὶ ἔγωγε καὶ σωφρόνης πολλῆς, καὶ βουλῆς ἀγαθῆς, τὰ παρόντα πράγματα προσδεῖσθαι. Τίνος εἶπω; κελεύετε, καὶ οὐκ ὀργιεῖσθε; ἐκ τοῦ γραμματείου ἀναγίνωσκε.

ΑΝΑΓΝΩΣΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΟΥ.

ί. Ἐστι

ί. Εςι τοίνυν τὶς εὐήθης λόγος παρὰ τῶν παραμυθεῖσθαι βουλομένων τὴν πόλιν, ὡς ἄρα ὅπω Φίλιππός ἐςι τοιοῦτος, οἷοί ποτ' ἦσαν Λακεδαιμόνιοι, οἳ θαλάτλης μὲν ἦρχον καὶ γῆς ἁπάσης, βασιλέα δὲ σύμμαχον εἶχον, ὑφίςαλο δὲ ὐδὲν αὐτός· ἀλλ' ὅμως ἠμύναλο κἀκείνους ἡ πόλις, καὶ οὐκ ἀνηρπάσθη. Εγὼ δὲ, ἁπάνλων, ὡς ἔπος εἰπεῖν, πολλὴν εἰληφότων ἐπίδοσιν, καὶ οὐδὲν ὁμοίων ὅνλων τῶν νῦν τοῖς πρότερον, οὐδὲν ἡγοῦμαι πλέον, ἢ τὰ τοῦ πολέμου κεκινῆσθαι καὶ ἐπιδεδωκέναι. Πρῶτον μὲν γὰρ ἀκούω Λακεδαιμονίους τότε, καὶ πάντας τοὺς ἄλλους Ελληνας, τέτλαρας μῆνας, ἢ πέντε, τὴν ὡραίαν αὐτὴν ςραλεύεσθαι, καὶ τοῦτον τὸν χρόνον ἐμβαλόντας, καὶ κακώσανλας τὴν τῶν ἀντιπάλων χώραν ὁπλίταις καὶ πολιτικοῖς ςρατεύμασιν, ἀναχωρεῖν ἐπ' οἴκου πάλιν. Οὕτω δ' ἀρχαίως εἶ-

χον, μᾶλλον δὲ πολιτικῶς, ὥστε οὐδὲ χρημάτων ὠνεῖσθαι παρ' οὐδενὸς ὑδὲν, ἀλλ' εἶναι νόμιμόν τινα καὶ προφανῆ τὸν πόλεμον. Νυνὶ δ' ὁρᾶτε μὲν δήπου τὰ πλεῖστα τὺς προδότας ἀπολωλεκότας, οὐδὲν δ' ἐκ παραλάξεως ὑδ' ἐκ μάχης γινόμενον· ἀκούετε δὲ Φίλιππον, οὐχὶ τῷ φάλαγγας ὁπλίτων ἄγειν, βαδίζονθ' ὅποι βούλεται, ἀλλὰ τῷ ψιλὺς, ἱππέας, τοξότας, ξένους, τοιοῦτον ἐξηρτῆσθαι στρατόπεδον. Εἰσειδὰν δὲ τύτοις κρατῶν πρὸς νοσοῦντας ἐν αὐτοῖς καὶ τεταραγμένυς προσπέσῃ, καὶ μηδεὶς ὑπὲρ τῆς χώρας δι' ἀπιστίαν ἐξίῃ, μηχανήματ' ἐπιστήσας, πολιορκεῖ. Καὶ σιωπῶ θέρος καὶ χειμῶνα, ὡς οὐδὲν αὐτῷ διαφέρει, ὑδ' ἔστιν ἐξαίρετος ὥρα τις, ἣν διαλείπει. Ταῦτα μέντοι πάντας εἰδότας δεῖ καὶ λογιζομένους, μὴ προέσθαι τὸν πόλεμον εἰς τὴν χώραν, μηδ'

μηδ' εἰς τὴν εὐήθειαν τὴν τοῦ τότε πρὸς Λακεδαιμονίους πολέμου βλέποντας, ἐκπεπλῆχθαι· ἀλλ' ὡς ἐκ πλείστου φυλάττεσθαι, τοῖς πράγμασι καὶ ταῖς παρασκευαῖς, ὅπως οἴκοθεν μὴ κινήσεται, σκοποῦντας, οὐχὶ συμπλακέντας διαγωνίζεσθαι. Πρὸς μὲν γὰρ πόλεμον, πολλὰ φύσει πλεονεκτήματα ἡμῖν ὑπάρχει, ἄν περ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ποιεῖν ἐθέλωμεν ἃ δεῖ· ἡ φύσις τῆς ἐκείνου χώρας, ἧς ἄγειν καὶ φέρειν ἐστὶ πολλήν, καὶ κακῶς ποιεῖν· ἄλλα μυρία· εἰς δὲ ἀγῶνα, ἄμεινον ἡμῶν ἐκεῖνος ἤσκηται.

ια'. Οὐ μόνον δὲ δεῖ ταῦτα γινώσκειν, οὐδὲ τοῖς ἔργοις ἐκεῖνον ἀμύνεσθαι τοῖς τοῦ πολέμου, ἀλλὰ καὶ τῷ λογισμῷ καὶ τῇ διανοίᾳ τὰς παρ' ὑμῖν ὑπὲρ αὐτοῦ λεγομένας μισῆσαι, ἐνθυμουμένους, ὅτι οὐκ ἔνεστι τῶν ἔξω τῆς πόλεως ἐχθρῶν κρατῆσαι,

τῆσαι, πρὶν ἂν τοὺς ἐν αὐτῇ τῇ πόλει κολάσηλε ὑπηρετῶνλας ἐκείνῳ· ὃ, μὰ τὸν Δία καὶ τοὺς ἄλλυς θεύς, οὐ δύνασθε ὑμεῖς ποιῆσαι, ὐδὲ βούλεσθε· ἀλλ' εἰς τοῦτο ἀφῖχθε μωρίας, ἢ παρανοίας, ἢ, οὐκ ἔχω τί λέγω, (πολλάκις γὰρ ἔμοιγ' ἐπελήλυθε κἀ τοῦτο φοβεῖσθαι, μή τι δαιμόνιον τὰ πράγμαλα ἐλαύνῃ) ὥςε λοιδορίας, ἢ φθόνου, ἢ σκώμματος, ἥσλινος ἂν τύχηλε ἕνεκα αἰτίας, ἀνθρώπυς μισθωτοὺς, ὧν ὐδ' ἂν ἀρνηθεῖεν ἔνιοι ὡς οὐκ εἰσὶ τοιοῦτοι, λέγειν κελεύελε, καὶ γελᾶτε ἄν τισι λοιδορηθῶσι· καὶ οὐχὶ τοῦτό πω δεινὸν, καίτοι ὂν δεινόν· ἀλλὰ καὶ μετὰ πλείονος ἀσφαλείας πολιλεύεσθαι δεδώκαλε τούτοις, ἢ τοῖς ὑπὲρ ὑμῶν λέγουσι. Καίτοι θεάσασθε, ὅσας συμφορὰς παρασκευάζει τὸ τῶν τοιούτων ἐθέλειν ἀκροᾶσθαι· λέξω δὲ ἔργα, ἃ πάνλες εἴσεσθε.

ιβ'.

ιβ'. Ησαν ἐν Ολύνθῳ τῶν ἐν τοῖς πράγμασι, τινὲς μὲν τὰ Φιλίππου φρονοῦντες, καὶ πάνθ' ὑπηρετοῦντες ἐκείνῳ· τινὲς δὲ ὑπὲρ τοῦ βελτίστου, καὶ ὅπως μὴ δουλεύσωσιν οἱ πολῖται, πράττοντες. Πότεροι δὴ τὴν πατρίδα ἀπώλεσαν; ἢ πότεροι τοὺς ἱππέας παρέδοσαν, ὧν προδοθέντων, Ολυνθος ἀπώλετο; οἱ τὰ Φιλίππου φρονοῦντες, καὶ ὅτ' ἦν ἡ πόλις, τοὺς τὰ βέλτιστα λέγοντας συκοφαντοῦντες καὶ διαβάλλοντες οὕτως, ὥστε τὸν γ' Απολλωνίδην καὶ ἐκβαλεῖν ὁ δῆμος ὁ τῶν Ολυνθίων ἐποίησθε. Οὐ τοίνυν παρὰ τούτοις μόνοις τὸ ἔθος τοῦτο πάντα κακὰ εἰργάσατο, ἄλλοθι δ' οὐδαμοῦ· ἀλλ' ἐν Ερετρίᾳ, ἐπειδή γε, ἀπαλλαγέντος Πλουτάρχου καὶ τῶν ξένων, ὁ δῆμος εἶχε τὴν πόλιν καὶ τὸν Πορθμὸν, οἱ μὲν ἐφ' ὑμᾶς ἦγον τὰ πράγματα, οἵδ' ἐπὶ Φίλιππον. Ακόντες δὲ τούτων τὰ πολλὰ, μᾶλλον

λον δὲ πάντα, οἱ ταλαίπωροι καὶ δυσυχεῖς Ερετριεῖς, τελευτῶντες ἐπείσθησαν τοὺς ὑπὲρ αὐτῶν λέγοντας ἐκβαλεῖν. Καὶ γάρ τοι πέμψας Ιππόνικον ὁ σύμμαχος καὶ φίλος αὐτοῖς Φίλιππος, καὶ ξένους χιλίους, τὰ τείχη περιεῖλε τοῦ Πορθμοῦ, καὶ τρεῖς καθέστησε τυράννους, Ιππαρχον, Αὐτομέδοντα, Κλείταρχον· καὶ μετὰ ταῦτ' ἐξελήλακεν ἐκ τῆς χώρας οὓς ἤδη βουλομένους σώζεσθαι, τότε μὲν πέμψας τοὺς μετ' Εὐρυλόχου ξένους, πάλιν δὲ τοὺς μετὰ Παρμενίωνος.

ιγ'. Καὶ τί δεῖ τὰ πολλὰ λέγειν; ἀλλ' ἐν Ωρεῷ, Φιλιστίδης μὲν ἐτυράννει Φιλίππου, καὶ Μένιππος, καὶ Σωκράτης, καὶ Θόας, καὶ Αγαπαῖος, οἵπερ νῦν ἔχουσι τὴν πόλιν· καὶ ταῦτ' ἤδεσαν ἅπαντες. Εὐφραῖός δέ τις ἄνθρωπος, καὶ παρ' ὑμῖν ποτ' ἐνθάδε οἰκήσας, ὅπως ἐλεύθεροι καὶ μηδενὸς δοῦλοι ἔσονται, οὗτος τὰ μὲν

μὲν ἄλλα ὡς ὑβρίζετο καὶ προεπηλακίζετο ὑπὸ τοῦ δήμου τοῦ τῶν Ωρειτῶν, πολλὰ ἂν εἴη λέγειν. Ἐνιαυτῷ δὲ πρότερον τῆς ἁλώσεως, ἐνέδειξεν ὡς προδότην τὸν Φιλιστίδην, καὶ τοὺς μεθ' αὐτοῦ, αἰσθόμενος ἃ πράττουσι. Συστραφέντες δὲ ἄνθρωποι πολλοὶ, καὶ χορηγὸν ἔχοντες Φίλιππον, καὶ πρυτανευόμενοι παρ' ἐκείνου, ἀπάγουσι τὸν Εὐφραῖον εἰς τὸ δεσμωτήριον, ὡς συνταράττοντα τὴν πόλιν. Ὁρῶν δὲ ταῦθ' ὁ δῆμος ὁ τῶν Ωρειτῶν, ἀντὶ τοῦ τῷ μὲν βοηθεῖν, τοὺς δ' ἀποτυμπανίσαι, τοῖς μὲν οὐκ ὠργίζετο, τὸν δ' ἐπιτήδειον εἶναι ταῦτα παθεῖν ἔφη, καὶ ἐπέχαιρε. Μετὰ ταῦθ', οἱ μὲν ἐπ' ἐξουσίας ὁπόσης ἠβούλοντο ἔπραττον, ὅπως ἡ πόλις ληφθήσεται, καὶ παρεσκευάζοντο τὴν πρᾶξιν· τῶν δὲ πολλῶν εἴτις αἴσθοιτο, ἐσίγα καὶ κατεπέπληκτο, τὸν Εὐφραῖον οἷα ἔ-

παθε

παθε μεμνημένος. Οὕτω δ' ἀθλίως διέκειντο, ὥστε οὐ πρότερον ἐτόλμησεν ἀδεὶς, τοιοῦτος κακοῦ προσιόντος, ῥῆξαι φωνὴν, πρὶν διασκευασάμενοι πρὸς τὰ τείχη προσῆσαν οἱ πολέμιοι. Τηνικαῦτα δ', οἱ μὲν ἠμύνοντο, οἱ δὲ προὐδίδοσαν. Τῆς δὲ πόλεως ὕστως ἁλώσης αἰσχρῶς καὶ κακῶς οἱ μὲν ἄρχουσι, καὶ τυραννοῦσι, τοὺς τότε σώζοντας αὐτοὺς, καὶ τὸν Εὐφραῖον, ἑτοίμους ὄντας ὁτιοῦν ποιεῖν, τοὺς μὲν ἐκβαλόντες, τοὺς δὲ ἀποκτείναντες· ὁ δ' Εὐφραῖος ἐκεῖνος ἀπέσφαξεν ἑαυτὸν, ἔργῳ μαρτυρήσας, ὅτι δικαίως καὶ καθαρῶς ὑπὲρ τῶν πολιτῶν ἀνθειστήκει Φιλίππῳ.

ιδ'. Τί οὖν ποθ' ἅπτιον, θαυμάζετ' ἴσως, τοῦ καὶ τοὺς Ολυνθίους, καὶ τοὺς Ερετριεῖς, καὶ τοὺς Ωρείτας ἥδιον πρὸς τοὺς ὑπὲρ Φιλίππου λέγοντας ἔχειν, ἢ τοὺς ὑπὲρ ἑαυτῶν; Ὅπερ καὶ παρ' ὑμῖν· ὅτι, τοῖς μὲν ὑπὲρ

ὑπὲρ τῦ βελλίςου λέγυσιν, οὐδὲ βυλομένοις ἔνεςιν ἐνίοτε πρὸς χάριν οὐδὲν εἰπεῖν· τὰ γὰρ πράγματ' ἀνάγκη σκοπεῖν, ὅπως σωθήσεται· οἱ δ', ἐν αὐτοῖς οἷς χαρίζονται, Φιλίππῳ συμπράττυσιν. Εἰσφέρειν ἐκέλευον· οἱ δ', οὐδὲν δεῖν ἔφασαν· πολεμεῖν, καὶ μὴ πιςεύειν· οἱ δ', ἄγειν εἰρήνην, ἕως ἐγκατελήφθησαν. Τἄλλα τὸν αὐτὸν τρόπον οἶμαι πάνθ', (ἵνα μὴ καθ' ἕκαςα λέγω) οἱ μὲν, ἐφ' οἷς ἤδη χαριῦνται, ταῦτ' ἔλεγον· οἱ δ', ἐξ ὧν ἔμελλον σωθήσεσθαι. Πολλὰ δὲ καὶ τὰ τελευταῖα, οὐχ ὕτως οὔτε πρὸς χάριν, ὕτε δι' ἄγνοιαν οἱ πολλοὶ προεῖντο, ἀλλ' ὑποκατακλινόμενοι, ἐπειδὴ τοῖς ὅλοις ἡττᾶσθαι ἐνόμιζον· ὅ, νὴ τὸν Δία καὶ τὸν Απόλλω, δέδοικα ἔγωγε μὴ πάθητε ὑμεῖς, ἐπειδὰν εἰδῆτε ἐκ λογισμοῦ μηδὲν ὑμῖν ἐνόν· καὶ τὺς εἰς τοῦθ' ὑπάγοντας ὑμᾶς ὁρῶν οὐκ ὀρρωδῶ,

ὀῤῥωδῶ, ἀλλὰ δυσωποῦμαι· ἢ γὰρ ἐξεωίτηδες, ἢ δι' ἄγνοιαν, εἰς χαλεπὸν πρᾶγμα ὑφάγουσι τὴν πόλιν. Καίτοι μὴ γένοιτο, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ πράγματ' ἐν τούτῳ· τεθνάναι γὰρ μυριάκις κρεῖττον, ἢ κολακείᾳ τι ποιῆσαι Φιλίππῳ, καὶ προέσθαι τῶν ὑπὲρ ὑμῶν λεγόντων τινάς. Καλήν γ' οἱ πολλοὶ νῦν ἀπειλήφασιν Ὠρειτῶν χάριν, ὅτι τοῖς Φιλίππου φίλοις ἐπέτρεψαν αὐτούς, τὸν δ' Εὐφραῖον ἐώθουν· καλήν γ' ὁ δῆμος ὁ Ἐρετριέων, ὅτι τοὺς ὑμετέρους μὲν πρέσβεις ἀπήλασε, Κλειτάρχῳ δὲ ἐνέδωκεν αὐτόν· δουλεύουσί γε, μαστιγούμενοι καὶ τρεβλούμενοι· καλῶς Ὀλυνθίων ἐφείσαντο, τῶν τὸν μὲν Λασθένην ἵππαρχον χειροτονησάντων, τὸν δὲ Ἀπολλωνίδην ἐκβαλόντων. Μωρία καὶ κακία τὰ τοιαῦτα ἐλπίζειν, καὶ κακῶς βουλευομένους αὐτούς, καὶ μηδὲν ὧν προσήκει ποιεῖν ἐθέλοντας, ἀλλὰ

ἀλλὰ τῶν ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν λεγόντων ἀκροωμένους, τηλικαύτην ἡγεῖσθαι πόλιν οἰκεῖν τὸ μέγεθος, ὥστε μηδ' ἂν ὁτιοῦν ἢ δεινὸν πείσεσθαι. Καὶ μὴν ἐκεῖνό γε αἰσχρὸν, ὕστερόν ποτ' εἰπεῖν, συμβάντος τινὸς, τίς γὰρ ἂν ᾠήθη ταῦτα γενέσθαι; νὴ τὸν Δία, ἔδει γὰρ τὸ καὶ τὸ ποιῆσαι, καὶ τὸ μὴ ποιῆσαι. Πολλὰ ἂν εἰπεῖν ἔχοιεν Ολύνθιοι νῦν, ἃ τότε εἰ προείδοντο, οὐκ ἂν ἀπώλοντο· πόλλ' ἂν Ωρεῖται· πολλὰ Φωκεῖς· πολλὰ τῶν ἀπολωλότων ἕκαστοι. Αλλὰ τί τούτων ὄφελος αὐτοῖς; ἕως ἂν σώζηται τὸ σκάφος, ἄν τε μεῖζον, ἄν τ' ἔλαττον ᾖ, τότε χρὴ καὶ ναύτην, καὶ κυβερνήτην, καὶ πάντ' ἄνδρα ἐφεξῆς πρόθυμον εἶναι, καὶ ὅπως μήθ' ἑκὼν μήτ' ἄκων μηδεὶς ἀναλρέψῃ τοῦτο, σκοπεῖσθαι· ἐπειδὰν δὲ ἡ θάλαττα ὑπέρσχῃ, μάταιος ἡ σπουδή. Καὶ ἡμεῖς τοίνυν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι,

ἕως

ἕως ἐσμὲν σῶοι, πόλιν μεγίστην ἔχοντες, ἀφορμὰς πλείστας, ἀξίωμα κάλλιστον, τί ποιῶμεν, πάλαι τὶς ἡδέως ἂν ἴσως ἐρωτήσων κάθηται. Ἐγὼ νὴ Δί' ἐρῶ, καὶ γράψω δὲ, ὥστε ἂν βούλησθε, χειροτονήσετε.

ιέ. Αὐτοὶ πρῶτον ἀμυνόμενοι καὶ παρασκευαζόμενοι, τριήρεσι, χρήμασι, καὶ στρατιώταις λέγω· (καὶ γὰρ ἂν ἄπαντες δουλεύειν δήπου συγχωρήσουσιν οἱ ἄλλοι, ὑμῖν γ' ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀγωνιστέον·) ταῦτα δὴ πάντα παρασκευασάμενοι, καὶ ποιήσαντες τοῖς Ἕλλησι φανερὰ, τοὺς ἄλλους ἤδη παρακαλῶμεν, καὶ τοὺς ταῦτα διδάξοντας ἐκπέμπωμεν πρέσβεις πανταχῆ, εἰς Πελοπόννησον, εἰς Ῥόδον, εἰς Χίον, ὡς βασιλέα λέγω· (οὐδὲ γὰρ τῶν ἐκείνῳ συμφερόντων ἀφέστηκε, τὸ μὴ τοῦτον ἐᾶσαι πάντα καταστρέψασθαι·) ἵν', ἐὰν μὲν πείσητε, κοινωνοὺς ἔχητε καὶ τῶν κινδύνων καὶ τῶν ἀναλωμάτων,

των, ἄν τι δέῃ· εἰ δὲ μὴ, χρόνῳ γε ἐμποιῆτε τοῖς πράγμασιν. Ἐπειδὴ γάρ ἐσι πρὸς ἄνδρα, καὶ οὐχὶ συνεσώσης πόλεως ἰσχὺν ὁ πόλεμος, οὐδὲ τῦτ' ἄχρηςον· οὐδ' αἱ πέρυσι πρεσβεῖαι περὶ τὴν Πελοπόννησον ἐκεῖναι, καὶ καλῆγορίαι, ἃς ἐγὼ, καὶ Πολύευκλος ὁ βέλλιςος ἐκείνοσι, καὶ Ηγήσιππος, καὶ Κλειτόμαχος, καὶ Λυκοῦργος, καὶ οἱ ἄλλοι πρέσβεις περιήλθομεν, καὶ ἐποιήσαμεν ἐπισχεῖν ἐκεῖνον, καὶ μήτ' ἐπ' Αμβρακίαν ἐλθεῖν, μήτ' ἐς Πελοπόννησον ὁρμῆσαι. Οὐ μέντοι λέγω μηδὲν αὐτοὺς ὑπὲρ αὐτῶν ἀναγκαῖον ἐθέλοντας ποιεῖν, τῦς ἄλλους παρακαλεῖν. Καὶ γὰρ εὔηθες, τὰ οἰκεῖα αὐτοὺς προεμένῦς, τῶν ἀλλοτρίων φάσκειν κήδεσθαι· καὶ τὰ παρόντα περιορῶντας, ὑπὲρ τῶν μελλόντων τῦς ἄλλους φοβεῖν. Οὐ λέγω ταῦτα· ἀλλὰ τοῖς μὲν ἐν Χερρονήσῳ χρήμαθ' ὑποτέλλειν φημὶ δεῖν,

δεῖν, καὶ τἄλλα ὅσα ἀξιῶσι, ποιεῖν· αὐτὰς δὲ παρασκευάζεσθαι, καὶ πρώτους ἃ χρὴ ποιῶνλας, τότε καὶ τοὺς ἄλλυς Ελληνας συγκαλεῖν, συνάγειν, διδάσκειν, νουθετεῖν. Ταῦτ' ἐςὶ πόλεως ἀξίωμα ἐχούσης, ἡλίκον ὑμῖν ὑπάρχει. Εἰ δ' οἴεσθε Χαλκιδέας τὴν Ελλάδα σώσειν, ἢ Μεγαρέας, ὑμεῖς δ' ἀπροδράσεσθε τὰ πράγματα, οὐκ ὀρθῶς οἴεσθε· ἀγαπητὸν γὰρ, ἂν αὐτοὶ σώζωνται τύτων ἕκαςοι. Αλλ' ὑμῖν τοῦτο πρακτέον· ὑμῖν οἱ πρόγονοι τῦτο τὸ γέρας ἐκτήσαντο καὶ καλέλιπον, μετὰ πολλῶν, καὶ καλῶν, καὶ μεγάλων κινδύνων. Εἰ δ' ὃ βούλεται ζητῶν ἕκαςος καθεδεῖται, καὶ ὅπως μηδὲν αὐτὸς ποιήσῃ σκοπῶν, πρῶτον μὲν, οὐδὲ μήποθ' εὕρῃ τὰς ποιήσονλας· ἔπειτα δέδοικα, ὅπως μὴ πάντα ὅσα οὐ βυλόμεθα, ποιεῖν ἡμῖν ἀνάγκη γενήσεται· εἰ γὰρ ἦσαν, εὕρηντ' ἄν πάλαι, ἕνεκά γε τοῦ μηδὲν

μηδὲν ἡμᾶς αὐτοὺς ποιεῖν ἐθέλειν· ἀλλ' οὐκ εἰσίν.

ις'. Εγὼ μὲν δὴ ταῦτα λέγω, ταῦτα γράφω· καὶ οἶομαι καὶ νῦν ἔτι ἐωανορθωθῆναι ἂν τὰ πράγματα, τούτων γιγνομένων· εἰ δέ τις ἔχει τούτων τὶ βελτίον, λεγέτω, καὶ συμβουλευέτω. Ο, τι δ' ὑμῖν δόξειε, τοῦτ', ὦ πάντες θεοὶ, συνενέγκοι.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ

Τῦ καλὰ Φιλίππυ λόγυ τετάρτυ.

ΚΑΙ οὗτος τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν ἔχει τῷ φθάνονλι, καὶ πλέον οὐδὲν, ἔτε ἴδιον, πλὴν τὸ περὶ τῆς ὁμονοίας πολίτευμα. Διαφερομένων γὰρ τῶν πλουσίων πρὸς τὺς πένητας, ὁ Δημοσθένης καταπαύειν πειρᾶται τὴν γάσιν· τῷ μὲν δήμῳ παραινῶν, μὴ δημεύειν τὰς τῶν πλυσίων οὐσίας, τοῖς δὲ πλυσίοις, μὴ φθονεῖν τοῖς ἀπόροις τῦ δημοσίου λήμματος. Πείθει δὲ τὺς Αθηναίους καὶ πρὸς τὸν Περσῶν βασιλέα περὶ συμμαχίας πρεσβεύεσθαι.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΚΑΤΑ

ΦΙΛΙΠΠΟΥ

ΛΟΓΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΣ.

α'. ΚΑΙ ζωουδαῖα νομίζων, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, περὶ ὧν βουλεύεσθε, καὶ ἀναγκαῖα τῇ πόλει, πειράσομαι περὶ αὐτῶν εἰπεῖν, ἃ νομίζω συμφέρειν. Οὐκ ὀλίγων δ' ὄντων ἁμαρτημάτων, οὐδ' ἐκ μικροῦ χρόνου συνειλεγμένων, ἐξ ὧν φαύλως ταῦτ' ἔχει, οὐδέν ἐστιν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, τῶν πάντων δυσκολώτερον εἰς τὸ παρὸν, ἢ ὅτι ταῖς γνώμαις ὑμεῖς ἀφεστήκατε τῶν πραγμάτων, καὶ τοσοῦτον χρόνον σωθάζετε, ὅσον ἂν κάθησθε ἀκούοντες ἤν προσαγγελθῇ τι

νεώτερον· εἶτ' ἀπελθὼν ἕκαστος ὑμῶν, οὐ μόνον οὐδὲν φροντίζει περὶ αὐτῶν, ἀλλ' οὐδὲ μέμνηται.

β'. Η μὲν οὖν ἀσέλγεια καὶ πλεονεξία, ἣ πρὸς ἅπαντας ἀνθρώπους Φίλιππος χρῆται, τοσαύτη τὸ πλῆθος, ὅσην ἀκούετε. Οτι δ' οὐκ ἔνι ταύτης ἐκεῖνον ἐπισχεῖν ἐκ λόγου καὶ δημηγορίας, οὐδεὶς ἀγνοεῖ δήπου· καὶ γὰρ εἰ μηδ' ἀφ' ἑνὸς τῶν ἄλλων τοῦτο μαθεῖν δύναιτό τις, ὧδὶ λογισάσθω. Ημεῖς οὐδαμοῦ πώποτε, ὅπου περὶ τῶν δικαίων εἰπεῖν ἐδέησεν, ἡττήθημεν, οὐδ' ἀδικεῖν ἐδόξαμεν, ἀλλὰ πάντων πανταχοῦ κρατοῦμεν, καὶ περίεσμεν τῷ λόγῳ. Αρ' οὖν διὰ ταῦτ' ἐκείνῳ φαύλως ἔχει τὰ πράγματα, ἢ τῇ πόλει καλῶς; πολλοῦ γε καὶ δεῖ. Επειδὰν γὰρ, ὁ μὲν λαβὼν μετὰ ταῦτα βαδίζῃ τὰ ὅπλα, πᾶσι τοῖς οὖσιν ἑτοίμως κινδυνεύσων, ἡμεῖς δὲ καθώμεθα,

θώμεθα, οἱ μὲν εἰρηκότες τὰ δίκαια, οἱ δ' ἀκηκοότες, εἰκότως, οἶμαι, τὰ ἔργα τοὺς λόγους παρέρχεται· καὶ προσέχουσιν ἅπανλες, ὐχ οἷς εἴωμέν ποθ' ἡμεῖς δικαίοις, ἢ νῦν ἂν εἴωοιμεν, ἀλλ' οἷς ποιῶμεν. Εϛι δὲ ταῦτα οὐδένα τῶν ἀδικωμένων σώζειν δυνάμενα· οὐδὲν γὰρ δεῖ πλείω περὶ αὐτῶν λέγειν.

γ'. Τοιγάρτοι διεϛηκότων εἰς δύο μέρη ταῦτα τῶν ἐν ταῖς πόλεσι, τῶν μὲν, εἰς τὸ μήτε ἄρχειν βίᾳ βώλεσθαι μηδενὸς, μήτε δουλεύειν ἄλλῳ, ἀλλ' ἐν ἐλευθερίᾳ καὶ νόμοις ἐξ ἴσω πολιλεύεσθαι· τῶν δ', εἰς τὸ ἄρχειν μὲν τῶν πολιλῶν ἐωιθυμεῖν, ἑτέρῳ δ' ὑωακούειν, δι' ὅτω πότ' ἂν οἴωνλαι τοῦτο δυνήσεσθαι ποιῆσαι· οἱ τῆς ἐκείνω ωροαιρέσεως, οἱ τυραννίδων καὶ δυναϛειῶν ἐωιθυμοῦνλες, κεκραλήκασι πανλαχῶ· καὶ πόλις δημοκραλουμένη βεβαίως, ὐκ οἶδ' εἴ τις

ἐϛὶ

ἐστὶ τῶν πασῶν λοιπὴ, πλὴν ἡ ὑμετέρα· καὶ κεκρατήκασιν οἱ δι' ἐκείνου τὰς πολιτείας ποιούμενοι πᾶσιν ὅσοις πράγματα πράττεται· πρώτῳ μὲν πάντων καὶ πλείστῳ, τῷ τοὺς βουλομένους χρήματα λαμβάνειν, ἔχειν τὸν δώσοντα ὑπὲρ αὐτῶν· δευτέρῳ δὲ καὶ οὐδὲν ἐλάττονι τούτου, τῷ δύναμιν τὴν καλαστρεφομένην τοὺς ἐναντιουμένους αὐτοῖς, ἐν οἷς ἂν αἰτήσωσι χρόνοις, παρεῖναι. Ημεῖς δὲ οὐ μόνον τούτοις ὑπολειπόμεθα, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, ἀλλ' οὐδ' ἀνεγερθῆναι δυνάμεθα· ἀλλὰ μανδραγόραν πεπωκόσιν, ἤ τι φάρμακον ἄλλο τοιοῦτον, ἐοίκαμεν ἀνθρώποις. Εἶτ', οἶμαι, (δεῖ γὰρ, ὡς ἐγὼ κρίνω, λέγειν τἀληθῆ) οὕτω διακεκλήμεθα καὶ καταπεφρονήμεθα ἐκ τούτων, ὥστε τῶν ἐν αὐτῷ τῷ κινδυνεύειν ὄντων, οἱ μὲν ὑπὲρ τῆς ἡγεμονίας ἡμῖν ἀντιλέγουσιν, οἱ δ' ὑπὲρ τοῦ που συνεδρεύσουσι· τινὲς

δὲ

δὲ καὶ καθ' ἑαυτὰς ἀμύνεσθαι μᾶλλον, ἢ μεθ' ὑμῶν ἐγνώκασι. Τοῦ χάριν δὴ ταῦτα λέγω καὶ διεξέρχομαι; οὐ γὰρ ἀπεχθάνεσθαι, μὰ τὸν Δία καὶ πάντας τὰς θεοὺς, προαιροῦμαι, ἀλλ' ἵνα ὑμῶν ἕκαστος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτο γνῷ καὶ ἴδῃ, ὅτι ἡ καθ' ἡμέραν ῥᾳθώνη καὶ ῥᾳθυμία, ὥσπερ τοῖς ἰδίοις βίοις, οὕτω κἀν ταῖς πόλεσιν, ἐκ ἀφ' ἑκάστου τῶν ἀμελουμένων ποιεῖ τὴν αἴσθησιν εὐθέως, ἀλλ' ἐπὶ τῷ κεφαλαίῳ τῶν πραγμάτων ἅπαντα. Ὁρᾶτε Σέρριον καὶ Δορίσκον, (ταῦτα γὰρ πρῶτον ὠλιγωρήθη μετὰ τὴν εἰρήνην) ἃ πολλοῖς ὑμῶν οὐδὲ γνώριμά ἐστιν ἴσως· ταῦτα μέντοι τότε ἐαθέντα καὶ παροφθέντα, ἀπώλεσε Θράκην, καὶ Κερσοβλέπτην σύμμαχον ὄντα ὑμῶν. Πάλιν ταῦτ' ἀμελούμενα ἰδὼν, καὶ οὐδεμιᾶς βοηθείας τυγχάνοντα παρ' ὑμῶν, κατέσκαπτε

σκαψε Πορθμὸν, καὶ τυραννίδα ἀπανλικρὺ τῆς Ατλικῆς ἐωετείχισεν ὑμῖν ἐν τῇ Εὐβοίᾳ. Ταύτης ὀλιγωρουμένης, Μέγαρα ἑάλω παρὰ μικρόν. Οὐδὲν ἐφροντίσατε, οὐδ' ἐωεςράφηλε ἐω' οὐδενὶ τύτων, οὐδ' ἐνεδείξασθε τῦθ', ὅτι οὐκ ἐωιτρέψετε ταῦτα ποιεῖν αὐτῷ· Ανλρῶνας ἐπρίαλο· καὶ μετ' οὐ πολὺν χρόνον, τὰ ἐν Ωρεῷ πράγμαΓ' εἰλήφει. Πολλὰ δὲ καὶ παραλείπω, Φερὰς, τὴν ἐω' Αμβρακίαν ὁδὸν, τὰς ἐν Ηλιδι σφαγὰς, ἄλλα μυρία· οὐ γὰρ ἵν' ἐξαριθμήσωμαι τὺς βεβιασμένους, καὶ τὺς ἠδικημένους ὑωὸ Φιλίππυ, ταῦτα διεξῆλθον· ἀλλ' ἵνα τοῦθ' ὑμῖν ἐωιδείξω, ὅτι οὐ ςήσεΓαι πάντας ἀνθρώπους ἀδικῶν, τὰ δ' ὑφ' αὑτῷ ποιύμενος Φίλιππος, εἰ μή τις αὐτὸν κωλύσει.

δ'. Εἰσὶ δέ τινες, οἳ πρὶν ἀκοῦσαι τὺς ὑωὲρ τῶν πραγμάτων λόγους,

γους, εὐθέως εἰώθασιν ἐρωλᾶν, τί ἂν χρὴ ποιεῖν; οὐχ ἵνα ἀκούσανλες ποιήσωσι, (χρησιμώταλοι γὰρ ἂν ἦσαν ἁπάντων) ἀλλ' ἵνα τοῦ λέγονλος ἀπαλλαγῶσι· δεῖ δ' ὅμως εἰπεῖν, ὅ, τι χρὴ ποιεῖν. Πρῶτον μὲν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, τοῦτο παρ' ὑμῖν αὐτοῖς βεβαίως γνῶναι, ὅτι τῇ πόλει Φίλιππος πολεμεῖ, καὶ τὴν εἰρήνην λέλυκε, καὶ κακόνους μέν ἐςι, καὶ ἐχθρὸς ὅλῃ τῇ πόλει, καὶ τῷ τῆς πόλεως ἐδάφει, προσθήσω δὲ, καὶ τοῖς ἐν τῇ πόλει θεοῖς, οἵπερ αὐτὸν ἐξολέσειαν· οὐδενὶ μέντοι μᾶλλον, ἢ τῇ πολιτείᾳ πολεμεῖ· οὐδ' ἐπιβουλεύει καὶ σκοπεῖ μᾶλλον ἢ δὲν τῶν ἁπάντων, ἢ ὅπως ταύτην καλαλύσῃ. Καὶ τοῦτ' ἐξ ἀνάγκης τρόπον τινὰ νῦν γε δὴ ποιεῖ. Λογίζεσθε γάρ· ἄρχειν βέλεται· τούτου δ' ἀνλαγωνιςὰς μόνους ὑπείληφεν ὑμᾶς. Αδικεῖ πολὺν ἤδη χρόνον· καὶ τοῦτ' αὐτὸς

ἄρισα

ἄριστα σύνοιδεν ἑαυτῷ· οἷς γὰρ ἔστιν ὑμελέροις ἔχει χρῆσθαι, τούτοις ἅπαντα τἄλλα βεβαίως κέκτηται· εἰ γὰρ Ἀμφίπολιν καὶ Ποτίδαιαν προεῖτο, οὐδ' ἂν ἐν Μακεδονίᾳ μένειν ἀσφαλῶς ἡγεῖτο. Ἀμφότερα ἔστιν οἶδε, καὶ αὐτὸν ὑμῖν ἐπιβουλεύοντα, καὶ ὑμᾶς αἰσθανομένους· εὖ φρονεῖν δ' ὑμᾶς ὑπολαμβάνων, δικαίως μισεῖν αὐτὸν ἡγεῖται. Πρὸς δὲ τούτοις τοσούτοις οὖσιν, οἶδεν ἀκριβῶς, ὅτι οὐδὲ ἂν ἀπάντων τῶν ἄλλων γένηται κύριος, οὐδέν ἐς' αὐτῷ βεβαίως ἔχειν, ἕως ἂν ὑμεῖς δημοκρατῆσθε· ἀλλ' ἐάν πολε συμβῇ τι πλαῖσμα, (πολλὰ δ' ἂν γένοιτο ἀνθρώπῳ) ἥξει πάντα τὰ νῦν βεβιασμένα, καὶ καλαφεύξεται πρὸς ὑμᾶς. Ες ἐ γὰρ ὑμεῖς οὐκ αὐτοὶ πλεονεκτῆσαι καὶ κατασχεῖν ἀρχὴν εὖ πεφυκότες· ἀλλ' ἕτερον λαβεῖν κωλύσαι, καὶ τὸν ἔχοντ' ἀφελέσθαι, καὶ ὅλως ἐνοχλῆσαι

σαι τοῖς ἄρχειν βουλομένοις, καὶ πάντας ἀνθρώπους εἰς ἐλευθερίαν ἐξελέσθαι, δεινοί. Οὔκουν βούλεται τοῖς αὐτῷ καιροῖς τὴν παρ' ὑμῶν ἐλευθερίαν ἐφεδρεύειν, οὐ κακῶς γ' ἀργῶς ταῦτα λογιζόμενος. Πρῶτον μὲν δή, τούτου δεῖ χάριν ἐχθρὸν ὑπειληφέναι τῆς πολιτείας καὶ τῆς δημοκρατίας ἀδιάλλακτον ἐκεῖνον· δεύτερον δὲ, εἰδέναι σαφῶς, ὅτι πάνθ' ὅσα πραγματεύεται καὶ κατασκευάζεται νῦν, ἐπὶ τὴν ἡμετέραν πόλιν παρασκευάζεται. Οὐ γὰρ ὕτως εὐήθης ἐστὶν ὑμῶν οὐδείς, ὥσθ' ὑπολαμβάνειν τὸν Φίλιππον, τῶν μὲν ἐν Θράκῃ κακῶν, (τί γὰρ ἂν ἄλλό τις εἴποι Δροσίλον, καὶ Καβύλην, καὶ Μάστειραν, καὶ ἃ νῦν φασιν αὐτὸν ἔχειν;) τούτων μὲν ἐπιθυμεῖν, καὶ ὑπὲρ τοῦ ταῦτα λαβεῖν, καὶ πόνους, καὶ χειμῶνας, καὶ τοὺς ἐσχάτους κινδύνους ὑπομένειν· τῶν δ'

Αθήνησι

Αθήνησι λιμένων, καὶ νεωρίων, καὶ τριηρῶν, καὶ τῶν ἔργων τῶν ἀργυρείων, καὶ τοσούτων προσόδων, καὶ τόσων, καὶ δόξης, (ὧν μήτ' ἐκείνῳ, μήτ' ἄλλῳ γένοιτο μηδενὶ, χειρωσαμένῳ τὴν πόλιν τὴν ἡμελέραν, κυριεῦσαι) οὐκ ἐπιθυμεῖν· ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὑμᾶς ἐάσειν ἔχειν, ὑπὲρ δὲ τῶν μελινῶν καὶ τῶν ὀλυρῶν τῶν ἐν τοῖς Θρᾳκίοις σιροῖς, ἐν τῷ βαράθρῳ χειμάζειν. Οὐκ ἔστι ταῦτα· ἀλλὰ κἀκεῖνα ὑπὲρ τοῦ τούτων γενέσθαι κύριος, καὶ τὰ ἄλλα πάντα πραγματεύεται.

ε'. Ταῦτα τοίνυν ἕκαστον εἰδότα καὶ γιγνώσκοντα παρ' αὐτῷ, δεῖ μὰ Δί' οὐ γράφαι κελεύειν πόλεμον τὸν τὰ βέλτιστα ἐοὶ πᾶσι δικαίοις συμβουλεύοντα· τοῦτο μὲν γάρ ἐστιν ὅτῳ μὴ πολεμήσετε λαβεῖν βουλομένων, οὐχ ἃ τῇ πόλει συμφέρει πράττειν. Ὁρᾶτε γάρ, εἰ δι' ἃ πρῶτα παρεσπόνδησε Φίλιππος, ἢ δεύτερα, ἢ τρίτα,

τρίτα, (πολλὰ γάρ ἐστιν ἐφεξῆς) ἔγραψέ τις αὐτῷ πολεμεῖν, ὁ δ', ὁμοίως ὥσπερ νῦν οὐ γράφοντος Ἀθηναίων ὑδενὸς πόλεμον, Καρδιανοῖς ἐβοήθει, οὐκ ἀνηρωτασμένος ἂν ἦν ὁ ταῦτα γράψας· καὶ διὰ τοῦτο ἅπαντες ἠτιῶντο ἄν, αὐτὸν Καρδιανοῖς βεβοηθηκέναι; Μὴ τοίνυν ζητεῖτε ὅντινα, ἀνθ' ὧν Φίλιππος ἐξαμαρτάνει, μισήσετε, καὶ τοῖς παρ' ἐκείνου μισθαρνοῦσι διασπάσεσθαι παραβαλεῖτε· μηδ' αὐτοὶ χειροτονήσαντες πόλεμον, βούλεσθε παρ' ὑμῖν αὐτοῖς ἐρίζειν, εἰ δέον, ἢ μὴ δέον ὑμᾶς τοῦτο πεποιηκέναι· ἀλλ' ὃν ἐκεῖνος πολεμεῖ τρόπον, τοῦτον ἀμύνεσθαι· τοῖς μὲν ἀμυνομένοις ἤδη χρήματα, καὶ τἄλλα ὧν ἂν δέωνται, διδόντες, αὐτοὶ δ' εἰσφέροντες, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ κατασκευαζόμενοι στράτευμα, τριήρεις ταχείας, ἵππους, ἱππαγωγούς, καὶ τἄλλα ὅσα εἰς πόλεμον. Ἐπεὶ νῦν γε

γέλως

γέλως ἐστὶν ὡς χρώμεθα τοῖς πράγμασι· καὶ Φίλιππον δὲ αὐτὸν οἶμαι οὐδὲν ἂν ἄλλο, μὰ τοὺς θεούς, εὔξασθαι ποιεῖν τὴν πόλιν, ἢ ταῦτα ἃ νῦν ποιεῖτε· ὑστερίζετε, ἀναλίσκετε, ὅτῳ παραδώσετε τὰ πράγματα ζητεῖτε, δυσχεραίνετε, ἀλλήλους αἰτιᾶσθε. Ἀφ' ὅτου δὲ ταῦτα γίγνεται, ἐγὼ διδάξω· καὶ ὅπως παύσεται, λέξω.

ς'. Οὐδὲν πώποτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν πραγμάτων ἐξ ἀρχῆς ἐνεστήσασθε, οὐδὲ καθεστηκυίας ὀρθῶς· ἀλλὰ τὸ συμβαῖνον ἀεὶ διώκετε· εἶτ' ἐπειδὰν ὑστερίσητε, παύεσθε· ἕτερον πάλιν ἐὰν συμβῇ τι, παρασκευάζεσθε, καὶ θορυβεῖσθε. Τὸ δ' οὐχ οὕτως ἔχει· οὐχ ἕνεστι βοηθείαις χρωμένους, οὐδὲν τῶν δέοντων πώποτε πρᾶξαι· ἀλλὰ κατασκευάσαντας δεῖ δύναμιν, καὶ τροφὴν ταύτῃ πορίσαντας, καὶ ταμίας δημοσίους, καὶ ὅπως ἔνι τὴν τῶν χρημάτων φυλακὴν ἀκριβεστάτην γενέ-

γενέσθαι, ὅτω ποιήσανλας, τὸν μὲν τῶν χρημάτων λόγον παρὰ τούτων λαμβάνειν, τὸν δὲ τῶν ἔργων παρὰ τοῦ ςραληγοῦ, καὶ μηδεμίαν πρόφασιν τοῦ πλεῖν ἄλλοσε, ἢ πράτλειν ἄλλό τι, τῷ ςραληγῷ καλαλείπειν. Αν᾽ δ᾽ οὕτω ποιήσητε, καὶ τοῦτο ἐθελήσηλε, ὡς ἀληθῶς ἄγειν εἰρήνην δικαίαν, καὶ μένειν ἐπὶ τῆς αὐτοῦ Φίλιππον ἀναγκάσελε, ἢ πολεμήσελε ἐξ ἴσου. Καὶ ἴσως ἄν, ἴσως, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, ὥσπερ ὑμεῖς νῦν πυνθάνεσθε τί ποιεῖ Φίλιππος, καὶ ποῖ πορεύελαι, οὕτως ἐκεῖνος φρονλίσει, ποῖ ποτε ἡ τῆς πόλεως ἀπῆρκε δύναμις, καὶ ποῦ φανήσελαι.

ζ΄. Εἰ δέ τῳ δοκεῖ ταῦτα, καὶ δαπάνης πολλῆς, καὶ πόνων πολλῶν, καὶ πραγμαλείας εἶναι, καὶ μάλα ὀρθῶς δοκεῖ· ἀλλ᾽ ἐὰν λογίσηλαι τὰ τῇ πόλει μετὰ ταῦτα γενησόμενα, ἐὰν ταῦτα μὴ ἐθέλῃ ποιεῖν, εὑρήσει λυσι-

τελοῦν·

τελοῦν τὸ ἐκόντας ποιεῖν τὰ δέοντα. Εἰ μὲν γάρ ἐστί τις ἐγγυητὴς ἡμῖν θεῶν, (οὐ γὰρ ἀνθρώπων γε οὐδεὶς ἂν γένοιτο ἀξιόχρεως τηλικούτου πράγματος) ὡς ἐὰν ἄγηθ' ἡσυχίαν, καὶ ἄπαντα πρόησθε, οὐκ ἐῶ' αὐτοὺς ὑμᾶς τελευτῶν ἐκεῖνος ἥξει, αἰσχρὸν μέν, νὴ τὸν Δία καὶ πάντας τοὺς θεούς, καὶ ἀνάξιον ὑμῶν, καὶ τῶν ὑπαρχόντων τῇ πόλει, καὶ τῶν πεπραγμένων τοῖς προγόνοις, τῆς ἰδίας ῥαθυμίας ἕνεκα, τοὺς ἄλλους Ἕλληνας ἅπαντας εἰς δουλείαν προέσθαι· καὶ ἔγωγε αὐτὸς μὲν τεθνᾶναι μᾶλλον ἄν, ἢ ταῦτ' εἰρηκέναι βουλοίμην. Οὐ μὴν ἀλλ' εἴ τις ἄλλος λέγει, καὶ ὑμᾶς πείθει, ἔστω· μὴ ἀμύνεσθε, ἅπαντα πρόεσθε. Εἰ δὲ μηδενὶ τοῦτο δοκεῖ, τοὐναντίον δὲ πρόϊσμεν ἅπαντες, ὅτι ὅσῳ ἂν πλειόνων ἐάσωμεν ἐκεῖνον γενέσθαι κύριον, τοσούτῳ χαλεπωτέρῳ καὶ ἰσχυροτέρῳ χρησόμεθα ἐχθρῷ,

ἐχθρῷ, τί ἀναδυόμεθα; ἢ τί μέλλομεν; ἢ πότε, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, τὰ δέοντα ποιεῖν ἐθελήσομεν; ὅταν νὴ Δί' ἀνάγκη τὶς ᾖ; ἀλλ' ἣν μὲν ἄν τις ἐλευθέρων ἀνθρώπων ἀνάγκην εἴποι, οὐ μόνον ἤδη πάρεστιν, ἀλλὰ καὶ πάλαι παρελήλυθε· τὴν δὲ τῶν δούλων, ἀπεύχεσθαι δήπου μὴ γενέσθαι δεῖ. Διαφέρει δὲ τί; ὅτι ἔστιν ἐλευθέρῳ μὲν ἀνθρώπῳ μεγίστη ἀνάγκη, ἡ ὑπὲρ τῶν γιγνομένων αἰσχύνη· καὶ μείζω ταύτης οὐκ οἶδα ἥντινα ἄν εἴποι τις· δήλῳ δὲ, πληγαὶ, καὶ ὁ τοῦ σώματος αἰκισμός· ὃ μήτε γένοιτο, οὔτε λέγειν ἄξιον.

ή. Τὸ μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, πρὸς τὰ τοιαῦτα ὀκνηρῶς διακεῖσθαι, ἃ δεῖ τοῖς σώμασι καὶ τοῖς οὖσι λειτουργῆσαι ἕκαστον, ἔστὶ μὲν οὐκ ὀρθῶς ἔχον, οὐδὲ πολλοῦ δεῖ· οὐ μὴν ἀλλ' ἔχει γέ τινα πρόφασιν ὅμως. Τὸ δὲ μηδ' ὅσα ἀκοῦ-

σαι δεῖ, μηδ' ὅσα βουλεύσασθαι προσήκει, μηδὲ ταῦτ' ἐθέλειν ἀκούειν, τοῦτ' ἤδη πᾶσαν ἐωιδέχεσθαι καληγορίαν. Υμεῖς τοίνυν οὔτ' ἀκοῦειν πρὶν ἂν, ὥσπερ νῦν, αὐτὰ παρῇ τὰ πράγματα, ὅτε βουλεύεσθαι περὶ ὁτουοῦν εἰώθατε ἐφ' ἡσυχίας· ἀλλ' ὅταν μὲν ἐκεῖνος παρασκευάζηται ἐφ' ὑμᾶς, ἀμελήσαντες τοῦ ποιεῖν τοῦτο καὶ ἀντιπαρασκευάζεσθαι, ῥαθυμεῖτε· καὶ ἐάν τι λέγῃ τις, ἐκβάλλετε· ἐπειδὰν δὲ ἀπολωλὸς ἢ πολιορκούμενόν τι πύθησθε, τηνικαῦτ' ἀκροᾶσθε καὶ παρασκευάζεσθε. Ην δ' ἀκηκοέναι μὲν καὶ βεβουλεῦσθαι τότε καιρὸς, ὅθ' ὑμεῖς οὐκ ἠθελήσατε· πράττειν δὲ κὴ χρῆσθαι τοῖς παρεσκευασμένοις, νῦν ἡνίκ' ἀκούετε. Τοιγαροῦν ἐκ τῶν τοιούτων ἐθῶν, μόνοι τῶν πάντων ἀνθρώπων ὑμεῖς τοὐναντίον τοῖς ἄλλοις ποιεῖτε· οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι πάντες ἄνθρωποι πρὸ τῶν πραγμάτων εἰώθασι χρῆσθαι

σθαι τῷ βουλεύεσθαι· ὑμεῖς δὲ, μετὰ τὰ πράγματα. Ο δὴ λοιπόν ἐστι, καὶ πάλαι μὲν ἔδει, διαφεύγει δὲ καὶ νῦν, τοῦτ' ἐρῶ.

Δ'. Οὐδενὸς τῶν πάντων οὕτως ὡς χρημάτων δεῖ τῇ πόλει πρὸς τὰ νῦν ἐπιόντα πράγματα. Συμβέβηκε δ' εὐτυχήματα ἀπὸ ταὐτομάτου· οἷς ἂν χρησώμεθα ὀρθῶς, ἴσως ἂν γένοιτο τὰ δέοντα. Πρῶτον μὲν γὰρ, οἷς βασιλεὺς πιστεύει, καὶ εὐεργέτας ὑπειλήφεν αὐτῷ, οὗτοι μισοῦσι καὶ πολεμοῦσι Φιλίππῳ· ἔπειθ' ὁ πράττων καὶ συνειδὼς πάνθ' ὅσα Φίλιππος κατὰ βασιλέως παρασκευάζεται, οὗτος ἀνάρπαστος γέγονε, καὶ πάσας τὰς πράξεις βασιλεὺς, οὐχ ἡμῶν κατηγορούντων ἀκούσεται, (ὡς ὑπὲρ τοῦ συμφέροντος ἂν ἡγήσαιτο τὸ ἰδίου λέγειν) ἀλλὰ τοῦ πράξαντος αὐτῷ καὶ διοικοῦντος· ὥστ' εἶναι πιστὰς τὰς καταγορίας, καὶ λοιπὸν λό-

γον εἶναι τοῖς παρ' ὑμῶν πρέσβεσιν, ὃν βασιλεὺς ἥδιστα ἂν ἀκούσαιτο, ὡς τὸν ἀμφοτέρους ἀδικοῦντα, κοινῇ τιμωρήσασθαι δεῖ· καὶ ὅτι πολὺ τῷ βασιλεῖ φοβερώτερός ἐστ' ὁ Φίλιππος, ἂν προτέροις ἡμῖν ἐπιθῆται· εἰ γὰρ ἐγκαλαλειπόμενοί τι πεισόμεθα ἡμεῖς, ἀδεῶς ἐπ' ἐκεῖνον ἤδη πορεύσεται. Ὑπὲρ δὴ τούτων ἁπάντων, οἶμαι δεῖν ὑμᾶς πρεσβείαν ἐκπέμπειν, ἥτις τῷ βασιλεῖ διαλέξεται· καὶ τὴν ἀβελτηρίαν ἀποθέσθαι, δι' ἣν πολλάκις ἠλαττώθητε, καὶ δὴ βάρβαρος, καὶ κοινὸς ἅπασιν ἐχθρὸς, καὶ ἅπαντα τὰ τοιαῦτα. Ἐγὼ γὰρ, ὅταν τινὰ ἴδω τὸν μὲν ἐν Σούσοις καὶ ἐν Ἐκβατάνοις δεδοικότα, καὶ κακόνουν εἶναι τῇ πόλει φάσκοντα, ὃς πρότερον συνεπηνώρθωσε τὰ τῆς πόλεως πράγματα, καὶ νῦν ἐπηγγέλετο, (εἰ δὲ μὴ ἐνεδέχεσθ' ὑμεῖς, ἀλλ' ἀπεψηφίσασθε, οὐ τάγε ἐκείνου αἴτια) ὑπὲρ

πὲρ δὲ τ῀ ἐωὶ ταῖς θύραις ἑστὼς οὑτωσὶ, ἐν μέσῃ τῇ Ἑλλάδι αὐξανομένῃ λησοῦ τῶν Ἑλλήνων, ἄλλό τι λέγοιλα, θαυμάζω, καὶ δέδοικα τοῦτον, ὅσις ἂν ᾖ πότ', ἔγωγ', ἐωειδὴ ἀχ οὗτος Φίλιππον.

ί. Ἐσι τοίνυν τὶ πρᾶγμα καὶ ἄλλο, ὃ λυμαίνεται τὴν πόλιν, ὑωὸ βλασφημίας ἀδίκου καὶ λόγων οὐ προσηκόντων διαβεβλημένον· εἶτα τοῖς μηδὲν τῶν δικαίων ἐν τῇ πόλει βουλομένοις ποιεῖν, πρόφασιν παρέχει· καὶ πάντων ὅσα ἐκλείπει, δέον παρά του τ῀το γίγνεσθαι, ἐωὶ τοῦθ' εὑρήσεῖε τὴν αἰτίαν ἀναφερομένην· περὶ οὗ πάνυ μὲν φοβ῀μαι λέγειν, οὐ μὴν ἀλλ' ἐρῶ. Οἶμαι γὰρ ἔξειν, καὶ ὑωὲρ τῶν ἀωόρων τὰ δίκαια ἐωὶ τῷ συμφέροντι τῆς πόλεως εἰπεῖν πρὸς τοὺς εὐωόρους, καὶ ὑωὲρ τῶν κεκτημένων τὰς οὐσίας, πρὸς τ῀ς ἐωιθεῖς· εἰ ἀνέλοιμεν ἐκ μέσου τὰς

βλασφη-

βλασφημίας, ἃς ἐπὶ τῷ θεωρικῷ ποιοῦνταί τινες οὐχὶ δικαίως, καὶ τὸν φόβον, ὡς οὐ σήσεται τοῦτο ἄνευ μεγάλου τινὸς κακοῦ· οὗ μὲν οὖν ἂν εἰς τὰ πράγματα μεῖζον εἰσενεγκαίμεθα, οὐδ' ὅ, τι κοινῇ μᾶλλον ἂν ὅλην ἐπιῤῥώσειε τὴν πόλιν. Οὕτως δὲ σκοπεῖτε· ἐρῶ δὲ ὑπὲρ τῶν ἐν χρείᾳ δοκούντων εἶναι πρότερον. Ἦν ποτ' οὐ πάλαι παρ' ἡμῖν, ὅτ' οὐ προσήει τῇ πόλει τάλαντα ὑπὲρ τριάκοντα καὶ ἑκατόν· καὶ οὐδεὶς ἦν τῶν τριηραρχεῖν δυναμένων, οὐδὲ τῶν εἰσφέρειν, ὅσις οὐκ ἠξίου τὰ καθήκοντα ἀφ' ἑαυτοῦ ποιεῖν, ὅτι χρήματα οὐ περιῆν· ἀλλὰ νῦ τριήρεις ἔπλεον, καὶ χρήματα ἐγίγνετο, καὶ πάντα ἐποιοῦμεν τὰ δέοντα. Μετὰ ταῦτα ἡ τύχη, καλῶς ποιοῦσα, πολλὰ πεποίηκε τὰ κοινά· καὶ τετρακόσια ἀντὶ τῶν ἑκατὸν ταλάντων προσέρχεται, οὐδενὸς οὐδὲν ζημιουμένου τῶν τὰς οὐσίας ἐχόντων,

των, ἀλλὰ καὶ προσλαμβανόντων· οἱ γὰρ εὔποροι πάντες ἔρχονται μεθέξοντες τούτων, καὶ καλῶς ποιοῦσι. Τί οὖν παθόντες τοῦτο ὀνειδίζομεν ἀλλήλοις, καὶ προφάσει χρώμεθα τοῦ μηδὲν τῶν δεόντων ποιεῖν; πλὴν εἰ μὴ τῇ παρὰ τῆς τύχης βοηθείᾳ γεγονυίᾳ τοῖς ἀπόροις φθονοῦμεν· οὓς ἔτ' ἂν αἰτιασαίμην ἔγωγε, οὔτ' ἀξιῶ· οὐδὲ γὰρ ἐν ταῖς ἰδίαις οἰκίαις ὁρῶ τὸν ἐν ἡλικίᾳ πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους οὕτω διακείμενον, οὐδ' οὕτως ἀγνώμονα, οὐδ' ἄτοπον τῶν ὄντων οὐδένα, ὥστε εἰ μὴ ποιήσουσιν ἅπαντες ὅσ' ἂν αὐτὸς, οὐ φάσκοντα ποιήσειν οὐδὲν οὐδ' αὐτόν· καὶ γὰρ ἂν τοῖς τῆς κακώσεως εἴη νόμοις οὗτος τότε ἔνοχος· δεῖ γὰρ οἶμαι τοῖς γονεῦσι τὸν ὡρισμένον ἐξ ἀμφοτέρων ἔρανον, καὶ παρὰ τῆς φύσεως καὶ παρὰ τοῦ νόμου, δικαίως φέρειν, καὶ ἐκόντα ὑπολελεῖν. Ὥσπερ τοίνυν ἑνὸς ἡμῶν ἑκάστου τὶς ἐστὶ γονεὺς,

νεὺς, οὕτω συμπάσης τῆς πόλεως κοινοὺς δεῖ γονέας τὰς σύμπανλας ἡγεῖσθαι· καὶ προσήκει τούτους οὐχ ὅπως ὧν ἡ πόλις δίδωσιν ἀφελέσθαί τι, ἀλλ' εἰ μὴ μηδὲν ἦν τούτων, ἄλλοθεν σκοπεῖν ὅπως μηδενὸς ὄνλες ἐνδεεῖς περιοφθήσονλαι. Τοὺς μὲν τοίνυν εὐπόρους ταύτῃ χρωμένους τῇ γνώμῃ, οὐ μόνον ἡγοῦμαι τὰ δίκαια ποιεῖν ἄν, ἀλλὰ καὶ τὰ λυσιτελῆ· τὸ γὰρ τῶν ἀναγκαίων τινὰς ἀποστερεῖν, κοινῇ κακόνους ἐστὶ ποιεῖν πολλοὺς ἀνθρώπους τοῖς πράγμασι.

ια'. Τοῖς δ' ἐν ἐνδείᾳ, δι' ὃ δυσχεραίνουσι τὸ πρᾶγμα οἱ τὰς οὐσίας ἔχονλες, καὶ καληγοροῦσι δικαίως, τοῦτ' ἀφελεῖν ἄν συμβουλεύσαιμι. Δίειμι δὲ, ὥσπερ ἄρτι, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ὑπὲρ τῶν εὐπόρων, οὐ καλοκινήσας εἰπεῖν τἀληθῆ. Ἐμοὶ γὰρ οὐδεὶς οὕτως ἄθλιος οὐδ' ὠμὸς εἶναι δοκεῖ τὴν γνώμην, (οὐκουν Αθηναίων

γε

γε οἶμαι, ἀλλ' οὐδὲ τῶν ἄλλων) ὥςε λυτεῖσθαι, ταῦτα λαμβάνοντας ὁρῶν τὰς ἀτόρους, καὶ τῶν ἀναγκαίων ἐνδεεῖς ὄντας. Αλλὰ ποῦ συντρίβεται τὸ πρᾶγμα, καὶ ποῦ δυσχεραίνεται; ὅταν τὸ ἀτὸ τῶν κοινῶν ἔθος ἐτὶ τὰ ἴδια μεταβιβάζοντας ὁρῶσί τινας, καὶ μέγαν μὲν ὄντα παρ' ὑμῖν εὐθέως τὸν λέγοντα, ἀθάνατον δ' ἕνεκ' ἀσφαλείας, ἑτέραν δὲ τὴν κρύβδην ψῆφον τῆ φανερῶς ἀναιρύβδ· ταῦτ' ἀπιστίαν, ταῦτ' ὀργὴν ἔχει. Δεῖ γὰρ, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, δικαίως ἀλλήλοις τῆς πολιτείας κοινωνεῖν· τοὺς μὲν εὐτόρους, εἰς μὲν τὸν βίον τὸν ἑαυτῶν ἀσφαλῶς ἔχειν νομίζοντας, καὶ περὶ τούτων μὴ δεδοικότας, εἰς δὲ τοὺς κινδύνους, κοινὰ ὑτὲρ τῆς σωτηρίας τὰ ὄντα τῇ πατρίδι παρέχοντας· τοὺς δὲ λοιτοὺς, τὰ μὲν κοινὰ, κοινὰ νομίζοντας, καὶ μετέχοντας τὸ μέρος, τὰ δὲ ἑκάστου, ἴδια τοῦ κεκτημένου.

Οὕτω

Οὕτω καὶ μικρὰ πόλις μεγάλη γίγνεται, καὶ μεγάλη σώζεῖαι.

ιβ'. Ως μὲν οὖν εἴποι τις ἄν, ἃ παρ' ἑκαλέρων εἶναι δεῖ, ταῦτ' ἴσως ἐςίν· ὡς δὲ καὶ γένοιθ' ἂν ἐννόμως, διορθώσασθαι δεῖ. Τῶν δὲ παρόνλων πραγμάτων, καὶ τῆς ταραχῆς, πολλὰ πόῤῥωθέν ἐςι τὰ αἴτια· ἃ, εἰ βκλομένοις ὑμῖν ἀκούειν ἐςὶν, ἐθέλω λέγειν. Εξέςηλε, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, τῆς ὑωοθέσεως, ἐφ' ἧς ὑμᾶς οἱ πρόγονοι καλέλιωον· καὶ τὸ μὲν προϊέσλασθαι τῶν Ελλήνων, καὶ δύναμιν συνεςηκυῖαν ἔχονλας, πᾶσι τοῖς ἀδικκμένοις βοηθεῖν, περίεργον ἐωείσθηλε εἶναι, καὶ μάταιον ἀνάλωμα, ὑωὸ τῶν ταῦτα πολιλευομένων· τὸ δ' ἐν ἡσυχίᾳ διάγειν, καὶ μηδὲν τῶν δεόνλων πράτλειν, ἀλλὰ προϊεμένκς καθ' ἓν ἕκαςον, πάνλα ἑτέρους ἐᾶσαι λαβεῖν, θαυμαςὴν εὐδαιμονίαν ϗ πολλὴν ἀσφάλειαν ἔχειν οἴεσθε. Εκ δὲ

δὲ τούτων παρελθὼν ἐπὶ τὴν τάξιν, ἐφ' ἧς ὑμῖν τελάχθαι προσῆκεν, ἕτερος, ὅστις εὐδαίμων, καὶ μέγας, καὶ πολλῶν κύριος γέγονεν, εἰκότως· πρᾶγμα γὰρ ἔντιμον, καὶ μέγα, καὶ λαμπρὸν, καὶ περὶ οὗ πάντα τὸν χρόνον αἱ μέγιστα τῶν πόλεων πρὸς αὑτὰς διεφέροντο, Λακεδαιμονίων μὲν ἠτυχηκότων, Θηβαίων δὲ ἀσχόλων διὰ τὸν Φωκικὸν πόλεμον γενομένων, ἡμῶν δὲ ἀμελούντων, ἔρημον ἀνείλετο. Τοιγάρτοι, τὸ μὲν φοβεῖσθαι, τοῖς ἄλλοις, τὸ δὲ συμμάχους πολλοὺς καὶ δύναμιν μεγάλην ἔχειν, ἐκείνῳ περιγέγονε· καὶ τοσαῦτα πράγματα καὶ τοιαῦτα ἤδη περιέστηκε τοὺς Ελληνας ἀπαντας, ὥστε μηδ' ὅ, τι χρὴ συμβουλεύειν εὔπορον εἶναι.

ιγ'. Ὅντων δ', ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, τῶν παρόντων πραγμάτων πᾶσιν, ὡς ἐγὼ κρίνω, φοβερῶν, οὐδένες ἐν μείζονι κινδύνῳ τῶν πάντων εἰσὶν ὑμῶν·

οὐ

οὐ μόνον τῷ μάλιστα ὑμῖν ἐπιβουλεύειν Φίλιππον, ἀλλὰ καὶ τῷ πάντων ἀργόταλα αὐτοὶ διακεῖσθαι. Εἰ τοίνυν τὸ τῶν ὠνίων πλῆθος ὁρῶντες, καὶ τὴν εὐετηρίαν τὴν καλὰ τὴν ἀγοράν, τούτοις κεκήλησθε, ὡς ἐν οὐδενὶ δεινῷ τῆς πόλεως ὄσης, οὔτε προσηκόντως οὔτ' ὀρθῶς τὸ πρᾶγμα κρίνετε. Ἀγορὰν μὲν γὰρ ἄν τις καὶ πανήγυριν ἐκ τούτων, ἢ Φαύλως, ἢ καλῶς παρεσκευάσθαι κρίνοι· πόλιν δ', ἣν ὑπειλήφεν, ὃς ἂν τῶν Ἑλλήνων ἄρχειν ἀεὶ βούλεται, μόνην ἂν ἐναντιωθῆναι, καὶ τῆς πάντων ἐλευθερίας προστῆναι, οὐ μὰ Δί' ἐκ τῶν ὠνίων, εἰ καλῶς ἔχει, δοκιμάζειν δεῖ· ἀλλ' εἰ συμμάχων εὐνοίᾳ πιστεύει, καὶ τοῖς ὅπλοις ἰσχύει, ταῦθ' ὑπὲρ τῆς πόλεως δεῖ σκοπεῖν· ἃ φαύλως ὑμῖν, καὶ οὐ καλῶς ἅπαντ' ἔχει. Γνοίητε δ' ἄν, εἰ σκέψαισθε ἐκεῖνος· πότε μάλιστα ἐν ταραχῇ τὰ τῶν Ἑλλή-

νων

νων γέγονε πράγματα; οὐδένα γὰρ χρόνον ἄλλον, ἢ τὸν νυνὶ παρόντα, οὐδ' ἂν εἷς εἴποι. Τὸν μὲν γὰρ ἄλλον ἅπαντα, εἰς δύο ταῦτα διήρηντο τὰ τῶν Ελλήνων, Λακεδαιμονίους καὶ ἡμᾶς· τῶν δ' ἄλλων Ελλήνων, οἱ μὲν ἡμῖν, οἱ δὲ ἐκείνοις ὑπήκουον· βασιλεὺς δὲ, καθ' αὑτὸν μὲν ἅπασιν ὁμοίως ἄπιστος ἦν· τοὺς δὲ κρατυμένους τῷ πολέμῳ προσλαμβάνων, ἄχρις οὗ τοῖς ἑτέροις ἐξ ἴσου ποιῆσαι, διεπιστεύετο· ἔπειτ' οὐκ ἤθελον αὐτὸν ἐμίσουν οὓς σώσειε, τῶν ὑπαρχόντων ἐχθρῶν ἐξ ἀρχῆς. Νῦν δὲ, πρῶτον μὲν ὁ βασιλεὺς ἅπασι τοῖς Ελλησιν οἰκείως ἔχει, καὶ πάντων ἥκιστα ἡμῖν, ἂν τι μὴ νῦν ἐπανορθωσώμεθα· ἔπειτα προφάσεις πολλαὶ καὶ παντάχοθεν γίνονται, καὶ τὸ πρωτεύειν μὲν ἀπολιποῦνται ἅπαντες, ἀφέξασι δ' ἔνιοι, καὶ φθονοῦσι καὶ ἀπιστοῦσιν ἑαυτοῖς, οὐκ ὡς ἔδει, καὶ γεγόνασι καθ' αὑτοὺς ἕκασ-

τοι,

τοι, Αργεῖοι, Θηβαῖοι, Κορίνθιοι, Λακεδαιμόνιοι, Αρκάδες, ἡμεῖς. Αλλ' ὅμως εἰς τοσαῦτα μέρη καὶ τοσαύτας δυναστείας διηρημένων τῶν Ελληνικῶν πραγμάτων, (εἰ δεῖ τἀληθῆ μετὰ παῤῥησίας εἰπεῖν) τὰ παρ' ἑτέρου τούτων ἀρχεῖα καὶ βουλήρια ἐρημότερα ἄν τις ἴδοι τῶν Ελληνικῶν πραγμάτων, ἢ τὰ παρ' ὑμῖν, εἰκότως· οὔτε γὰρ φιλῶν, ὅτε πιστεύων, οὔτε φοβούμενος οὐδεὶς ὑμῖν διαλέγεται. Αἴτιον δὲ τούτων οὐκ ἔν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, (ῥᾴδιον γὰρ ἂν ἦν ἡμῖν μεταθεῖναι) ἀλλὰ πολλὰ καὶ παντοδαπὰ ἐκ παντὸς ἡμαρτημένα τοῦ χρόνου· ὧν τὸ καθ' ἕκαστον ἐάσας, ἕν, εἰς ὃ πάντα γε συντείνει, λέξω· δεηθεὶς ὑμῶν, ἂν λέγω τἀληθῆ μετὰ παῤῥησίας, μηδὲν ἀχθεσθῆναί μοι.

ιδ'. Εκστέφεται τὰ συμφέροντα ἑφ' ἑκάστου τῶν καιρῶν, καὶ μεταιτήφαλε ὑμεῖς μὲν τὴν σχολὴν καὶ τὴν ἡσυχί-

ἡσυχίαν, ὑφ' ὧν κεκληκότες, τοῖς ἀδικοῦσιν οὐ πικρῶς ἔχετε· ἕτεροι δὲ τὰς τιμὰς ἔχουσι. Καὶ τὰ μὲν περὶ τἄλλα οὐκ ἄξιον ἐξετάσαι νῦν· ἀλλ' ἐπειδάν τι τῶν πρὸς Φίλιππον ἐμπέσῃ, εὐθὺς ἀναστάς τις λέγει, ὡς οὐ δεῖ ληρεῖν, οὐδὲ γράφειν πόλεμον, παραθεὶς εὐθέως ἑξῆς, τὸ τὴν εἰρήνην ἄγειν ὡς ἀγαθὸν, καὶ τὸ τρέφειν δύναμιν μεγάλην ὡς χαλεπὸν, καὶ διαρπάζειν τινὲς τὰ χρήματα βούλονται· καὶ ἄλλους λόγους, ὡς οἴονται, ἀληθεστάτους λέγουσιν. Αλλὰ δεῖ δήπου, τὴν μὲν εἰρήνην ἄγειν οὐχ ὑμᾶς πείθειν, οἵ γε πεπεισμένοι κάθησθε, ἀλλὰ τὸν τὰ τοῦ πολέμου πράττοντα· ἂν γὰρ ἐκεῖνος πεισθῇ, τά γε ἀφ' ὑμῶν ὑπάρχει. Νομίζειν δὲ δεῖ χαλεπὰ, οὐχ ὅσα ἄν· εἰς σωτηρίαν δαπανῶμεν, ἀλλ' ἃ πεισόμεθα, ἂν ταῦτα μὴ ἐθέλωμεν ποιεῖν· καὶ τὸ διαρπασθήσεσθαι τὰ χρήματα, τῷ

φυλακὴν

φυλακὴν εὑρεῖν δι' ἧς σωθήσεται, κωλύσειν, οὐχὶ τῷ τοῦ συμφέροντος ἀντέχεσθαι. Καίτοι ἔγωγε ἀγανακτῶ καὶ αὐτὸ τοῦτο, εἰ τὰ μὲν χρήματα λυτεῖ τινας ὑμῶν εἰ διαρτασθήσεται, ἃ καὶ φυλάττειν, καὶ κολάζειν τοὺς ἁρπάζοντας ἐφ' ὑμῖν ἐστι· τὴν δὲ Ἑλλάδα ἅπασαν ἐφεξῆς οὕτωσὶ Φίλιππος ἁρπάζων, οὐ λυτεῖ, καὶ ταῦτα ἐφ' ὑμᾶς ἁρπάζων.

ιέ. Τί ποτ' ἔστ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν μὲν οὕτω φανερῶς ἀδικοῦντα, καὶ πόλεις καταλαμβάνοντα, οὐδεὶς πώποτε τούτων εἶπεν ὡς ἀδικεῖ, καὶ πόλεμον ποιεῖ· τοὺς δὲ μὴ ἐᾶν τρέπειν, μηδὲ προΐεσθαι ταῦτα συμβουλεύοντας, τούτους πόλεμον ποιεῖν φασιν; Ὅτι τὴν αἰτίαν τῶν ἐκ τοῦ πολέμου συμβησομένων δυσχερῶν, (ἀνάγκη γάρ, ἀνάγκη, πολλὰ λυπηρὰ ἐκ τοῦ πολέμου γίγνεσθαι) τοῖς ὑπὲρ ὑμῶν τὰ βέλτιστα λέγειν εἰ-

δισμένοις

θισμένοις, ἅπανλες ἀναθεῖναι βούλονται. Ηγοῦνλαι γὰρ, ἐὰν μὲν ὑμεῖς ὁμοθυμαδὸν, ἐκ μιᾶς γνώμης, Φίλιππον ἀμύνησθε, κἀκείνου κραλήσειν ὑμᾶς, καὶ αὐτοῖς οὐκ ἔσεσθαι μισθαρνεῖν· ἂν δ' ἀπὸ τῶν πρώτων θορύβων αἰτιασάμενοί τινας, πρὸς τὸ κρίνειν τράπησθε, αὐτοὶ μὲν τούτων κατηγοροῦνλες, ἀμφότερα ἕξειν, καὶ παρ' ὑμῖν εὐδοκιμήσειν, καὶ παρ' ἐκείνου χρήμαλα λήψεσθαι· ὑμᾶς δ', ὑπὲρ ὧν δεῖ παρὰ τούτων δίκην λαβεῖν, παρὰ τῶν ὑπὲρ ὑμῶν εἰρηκότων λήψεσθαι. Αἱ μὲν ἐλπίδες αἱ τούτων, αὗται· καὶ τὸ κατασκεύασμα τὸ τῶν αἰτιῶν, ὡς ἄρα βούλονταί τινες πόλεμον ποιῆσαι. Εγὼ δ' εὖ οἶδα ἀκριβῶς, ὅτι οὐ γράψανλος Αθηναίων ὑδενὸς πόλεμον, καὶ ἄλλα πολλὰ Φίλιππος ἔχει τῶν τῆς πόλεως, καὶ νῦν εἰς Καρδίαν πέπομφε τὴν βοήθειαν. Εἰ μέντοι βουλόμεθ'

ἡμεῖς μὴ προσποιεῖσθαι πολεμεῖν ἡμῖν ἐκεῖνον, ἀνοητότατος πάντων ἂν εἴη, εἰ τοῦτ' ἐξελέγχοι· ὅταν γὰρ οἱ ἀδικούμενοι ἀρνῶνται, τί τῷ ἀδικοῦντι προσήκει; Ἀλλ' ἐπειδὰν ἐφ' ἡμᾶς αὐτοὺς ἴῃ, τί φήσομεν τότε; ἐκεῖνος μὲν γὰρ οὐ πολεμεῖν· ὥσπερ οὐδὲ Ὠρείταις, τῶν στρατιωτῶν ὄντων ἐν τῇ χώρᾳ· οὐδὲ Φεραίοις πρότερον, πρὶν ἢ πρὸς τὰ τείχη προσβαλεῖν· οὐδὲ Ὀλυνθίοις ἐξ ἀρχῆς, ἕως ἂν ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ τὸ στράτευμα παρῆν ἔχων. Ἢ καὶ τότε τοὺς ἀμύνεσθαι κελεύοντας πόλεμον ποιεῖν φήσομεν; Οὐκοῦν ὑπόλοιπον δουλεύειν· οὐ γὰρ ἄλλο γε οὐδὲν ἔνι. Καὶ μήν, οὐδὲ ὑπὲρ τῶν ἴσων ὑμῖν, καί τισι τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ἔσθ' ὁ κίνδυνος· οὐ γὰρ ὑφ' αὑτῷ ποιήσασθαι τὴν πόλιν βούλεται Φίλιππος ἡμῶν, οὔ· ἀλλ' ὅλως ἀνελεῖν. Οἶδε γὰρ ἀκριβῶς, ὅτι δου-

λεύειν

λεύειν μὲν ὑμεῖς οὔτε ἐθελήσετε, ἤτ' ἂν ἐθέλητε ἐωίσασθε· ἄρχειν γὰρ εἰώθατε· πράγματα δὲ παρασχεῖν αὐτῷ, ἂν καιρὸν λάβητε, πλείω τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ἀσάντων δυνήσεσθε. Διὰ ταῦτα ὑμῶν οὐχὶ φείσεται, εἴπερ ἐγκρατὴς γενήσεται.

ιϛ'. Ως οὖν ὑπὲρ τῶν ἐσχάτων ἐσομένου τοῦ ἀγῶνος ὑμῖν, ἕτω προσήκει γινώσκειν, καὶ τοὺς πεπρακότας αὐτὸς ἐκείνῳ φανερῶς, μισεῖν καὶ ἀπολυμωανίσαι. Οὐ γάρ ἐστιν, οὐκ ἔστι, τῶν ἔξω τῆς πόλεως ἐχθρῶν κρατῆσαι, πρὶν ἂν τοὺς ἐν αὐτῇ τῇ πόλει κολάσητε ἐχθρούς· ἀλλ' ἀνάγκη, τούτοις ὥσπερ προβόλοις προσωθαίοντας, ὑστερίζειν ἐκείνων. Επεὶ, πόθεν οἴεσθε νῦν αὐτὸν ὑβρίζειν εἰς ὑμᾶς; (οὐδὲν γὰρ ἔμοιγε ἄλλο δοκεῖ ποιεῖν ἢ τοῦτο) καὶ τοὺς μὲν ἄλλους εὖ ποιοῦντα, εἰ μηδὲν ἄλλο, ἐξαωατᾶν, ὑμῖν δὲ ἀωειλεῖν ἤδη; οἷον Θετταλούς,

λὰς, πολλὰ δοὺς, ὑπηγάγετο εἰς τὴν νῦν παρᾶσαν δουλείαν· οὐδ' ἂν εἰπεῖν δύναιτο οὐδείς, ὅσα τὰς ταλαιπώρους Ολυνθίας, πρότερον δοὺς Ποτίδαιαν, ἐξηπάτησε, καὶ πολλὰ ἕτερα· Θηβαίας τανῦν ὑπάγεται, τὴν Βοιωτίαν αὐτοῖς παραδοὺς, καὶ ἀπαλλάξας πολέμου πολλοῦ καὶ χαλεπῆς· ὥστε καρπωσάμενοί τινα ἕκαστοι τούτων πλεονεξίαν, οἱ μὲν ἤδη πεπόνθασιν ἃ δὴ πάντες ἴσασιν, οἱ δ', ὅ, τι ἂν πάθωσι συμβῇ, πείσονται. Ὑμεῖς δὲ, ὧν μὲν ἀπεστέρησθε, σιωπῶ· ἀλλ' ἐν αὐτῷ τῷ τὴν εἰρήνην ποιήσασθαι, πόσα ἐξηπάτησθε; πόσων ἀπεστέρησθε; οὐχὶ Φωκέας; οὐ Πύλας; οὐχὶ τὰ ἐπὶ Θράκης, Δορίσκον, Σέρριον, τὸν Κερσοβλέπτην αὐτόν; οὐ νῦν Καρδίαν ἔχει καὶ ὁμολογεῖ; Τί ποτ' οὖν ἐκείνως τοῖς ἄλλοις, καὶ ὑμῖν οὐ τὸν αὐτὸν τρόπον προσφέρεται; ὅτι ἐν μόνῃ τῶν

πασῶν

πασῶν πόλεων τῇ ἡμελέρᾳ, ἄδεια ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν λέγειν δέδοται· καὶ λαβόντα χρήματα αὐτὸν ἀσφαλές ἐστι λέγειν παρ' ὑμῖν, κἂν ἀφηρημένοι τὰ ὑμέτερα αὐτῶν ἦτε. Οὐκ ἦν ἀσφαλὲς λέγειν ἐν Ολύνθῳ τὰ Φιλίππου, μὴ συνευπεθονθότων τῶν πολλῶν Ολυνθίων, τῷ Πολίδαιαν καρπωοῦσθαι. Οὐκ ἦν ἀσφαλὲς λέγειν ἐν Θετταλίᾳ τὰ Φιλίππου, μὴ συνευπεθονθότος τοῦ πλήθους τῶν Θετταλῶν, τῷ τοὺς τυράννους ἐκβαλεῖν Φίλιππον αὐτοῖς, καὶ τὴν Πυλαίαν ἀποδοῦναι. Οὐκ ἦν ἐν Θήβαις ἀσφαλὲς, πρὶν ἢ τὴν Βοιωτίαν ἀπέδωκε, καὶ τοὺς Φωκέας ἀνεῖλεν. Αλλ' Αθήνησιν, οὐ μόνον Αμφίπολιν καὶ τὴν Καρδιανῶν χώραν. ἀπεστερηκότος Φιλίππου, ἀλλὰ καὶ κατασκευάζοντος ἡμῖν ἐπιτείχισμα τὴν Εὔβοιαν, καὶ νῦν ἐπὶ Βυζάντιον παρόντος, ἀσφαλές ἐστι λέγειν ὑπὲρ Φιλίππου. Καὶ γάρ τοι τοῦτων

τούτων μὲν ἐκ πλωχῶν ἔνιοι ταχὺ πλούσιοι γεγόνασι, καὶ ἐξ ἀνωνύμων καὶ ἀδόξων ἔνδοξοι καὶ γνώριμοι· ὑμεῖς δὲ τοὐναντίον, ἐκ μὲν ἐνδόξων ἄδοξοι, ἐκ δ' εὐπόρων ἄποροι· πόλεως γὰρ ἔγωγε πλοῦτον ἡγοῦμαι, συμμάχους, πίστιν, εὔνοιαν, ὧν πάντων ἐστὲ ὑμεῖς ἄποροι. Ἐκ δὲ τοῦ τούτων ὀλιγώρως ὑμᾶς ἔχειν, καὶ ἐὰν τοῦτον τὸν τρόπον τὰ πράγματα φέρεσθαι, ὁ μὲν εὐδαίμων, καὶ μέγας, καὶ φοβερός ἐστι πᾶσι τοῖς Ἕλλησι καὶ βαρβάροις· ὑμεῖς δ' ἔρημοι καὶ ταπεινοί· τῇ μὲν καλὰ τὴν ἀγοράν εὐέλπιδα, λαμπροί· τῇ δ' ὧν προσῆκε παρασκευῇ, καταγέλαστοι.

ιζ'. Οὐ τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον περί τε ὑμῶν, καὶ περὶ αὐτῶν, ἑνὸς τῶν λεγόντων ὁρῶ βουλευομένους. Ὑμᾶς μὲν γὰρ ἡσυχίαν ἄγειν φασὶ δεῖν, κἄν τις ὑμᾶς ἀδικῇ· αὐτοὶ δ' οὐ δύνασθαι παρ' ὑμῖν ἡσυχίαν ἄγειν,

ἄγειν, οὐδενὸς αὐτὰς ἀδικοῦντος. Καίτοι λοιδορίας χωρὶς εἴ τις ἔροιτό σε, εἰπέ μοι, τί δὴ γινώσκων ἀκριβῶς, Ἀριστόδημε, (οὐδεὶς γὰρ τὰ τοιαῦτα ἀγνοεῖ) τὸν μὲν τῶν ἰδιωτῶν βίον ἀσφαλῆ, καὶ ἀπράγμονα, καὶ ἀκίνδυνον ὄντα, τὸν δὲ τῶν πολιτευομένων φιλαίτιον, καὶ σφαλερὸν, καὶ καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἀγώνων καὶ κακῶν μεστὸν, οὐ τὸν ἡσύχιον καὶ ἀπράγμονα, ἀλλὰ τὸν ἐν τοῖς κινδύνοις αἱρῇ; τί ἂν εἴποις; εἰ γάρ, ὃ βέλτιστον εἰπεῖν ἂν ἔχοις, τοῦτό σοι συγχωρήσαιμεν ἀληθὲς λέγειν, ὡς ὑπὲρ φιλοτιμίας καὶ δόξης πάντα ταῦτα ποιεῖς, θαυμάζω τί δήποτε σαυτῷ μὲν ὑπὲρ τούτων ἅπαντα ποιητέον εἶναι νομίζεις, καὶ πονητέον, καὶ κινδυνευτέον· τῇ πόλει δὲ προέσθαι ταῦτα διὰ ῥαθυμίαν συμβουλεύεις. Οὐ γὰρ ἐκεῖνό γ' ἂν εἴποις, ὡς σὲ μὲν ἐν τῇ πόλει δεῖ τινα φαίνεσθαι, τὴν πόλιν

πόλιν δ' ἐν τοῖς Ελλησι μηδενὸς ἀξίαν εἶναι. Καὶ μὴν, οὐδ' ἐκεῖνό γε ὁρῶ, ὡς τῇ πόλει μὲν ἀσφαλὲς τὸ τὰ αὑτῆς πράττειν, σοὶ δὲ ἐπικίνδυνον, εἰ μηδὲν τῶν ἄλλων πλέον περιεργάσῃ· ἀλλὰ τοὐναντίον, σοὶ μὲν ἐξ ὧν ἐργάζῃ καὶ περιεργάζῃ, τὰς ἐσχάτους ὄντας κινδύνους, τῇ πόλει δὲ ἐκ τῆς ἡσυχίας. Αλλὰ νὴ Δία, παππῴα καὶ πατρῴα δόξα σοι ὑπάρχει, ἣν αἰσχρόν ἐστι ἐν σοὶ καταλῦσαι· τῇ πόλει δ' ὑπῆρξεν ἀνώνυμα καὶ φαῦλα τὰ τῶν προγόνων. Αλλ' οὐδὲ τοῦθ' ὕτως ἔχει· σοὶ μὲν γὰρ ἦν κλέπτης ὁ πατὴρ, εἴπερ ἦν ὅμοιός σοι· τῇ πόλει δὲ ἡμῶν, ὡς πάντες ἴσασιν οἱ Ελληνες, δὶς ἐκ τῶν μεγίστων κινδύνων ὑπὸ τῶν προγόνων ἡμῶν ξεσωσμένοι. Αλλὰ γὰρ οὐκ ἴσως, οὐδὲ πολιτικῶς ἔνιοι τὰ καθ' ἑαυτοὺς, καὶ τὰ καθ' ἡμᾶς τὴν πόλιν πολι-

πολιτεύονται. Πῶς γάρ ἐστιν ἴσον, τούτων μέν τινας ἐκ τοῦ δεσμωτηρίου προϊόντας, ἑαυτοὺς ἀγνοεῖν· τὴν πόλιν δ', ἣ προεστήκει τῶν ἄλλων Ἑλλήνων τέως, καὶ τὸ πρωτεῖον εἶχε, νῦν ἐν ἀδοξίᾳ πάσῃ καὶ ταπεινότητι καθεστάναι;

ιθ'. Πολλὰ τοίνυν ἔχων ἔτι, καὶ περὶ πολλῶν εἰπεῖν, παύσομαι. Καὶ γὰρ οὐ λόγων ἐνδεία μοι δοκεῖ τὰ πράγματα, ὅτε νῦν, οὔτε ἄλλοτε πώποτε φαύλως ἔχειν· ἀλλ' ὅταν πάντ' ἀκούσαντες ὑμεῖς τὰ δέοντα, καὶ ὁμογνώμονες ὡς ὀρθῶς λέγεται γενόμενοι, τῶν λυμαίνεσθαι καὶ διαστρέφειν ταῦτα βουλομένων, ἐξ ἴσου κάθησθε ἀκροώμενοι· οὐκ ἀγνοοῦντες αὐτούς· ἴστε γὰρ εὐθὺς ἰδόντες ἀκριβῶς, τίς μισθῷ λέγει, καὶ τίς ὑπὲρ Φιλίππου πολιτεύεται, καὶ τίς ὡς ἀληθῶς ὑπὲρ τῶν βελτίστων· ἀλλ' ἵν' αἰτιασάμενοι τούτους, καὶ τὸ πρᾶγμα

γμα εἰς γέλωλα καὶ λοιδορίαν ἐμβαλόντες, μηδὲν αὐτοὶ τῶν δεόντων ποιῆτε. Ταῦτ' ἐστὶ τἀληθῆ, μετὰ πάσης παῤῥησίας, ἁπλῶς, εὐνοίᾳ, τὰ βέλτιστα εἰρημένα· οὐ κολακείας, καὶ βλάβης, καὶ ἀπάτης λόγος μεστὸς, ἀργύριον μὲν τῷ λέγοντι ποιήσων, τὰ δὲ πράγματα τῆς πόλεως τοῖς ἐχθροῖς ἐγχειριῶν. Η οὖν παυστέον τούτων τῶν ἐθῶν, ἢ μηδένα ἄλλον αἰτιατέον τοῦ πάντα φαύλως ἔχειν, ἢ ὑμᾶς αὐτούς.

ΕΠΙ-

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΦΙΛΙΠΠΟΥ.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ ΤΗΙ ΒΟΥΛΗΙ ΚΑΙ ΤΩΙ ΔΗΜΩΙ ΧΑΙΡΕΙΝ.

α'. ΕΠΕΙΔΗ πολλάκις μὲν πρέσβεις ἀπεστείλαντο, ἵν' ἐμμείνωμεν τοῖς ὅρκοις καὶ ταῖς ὁμολογίαις, οὐδεμίαν ἐπῳοιεῖσθε ἐπιστροφὴν, ἃ ἡμᾶς δεῖν πέμψαι πρὸς ὑμᾶς ὑπὲρ ὧν ἀδικεῖσθαι νομίζω. Μὴ θαυμάσητε δὲ τὸ μῆκος τῆς ἐπιστολῆς· πολλῶν γὰρ ὑπαρχόντων ἐγκλημάτων, ἀναγκαῖόν ἐστιν ὑπὲρ ἁπάντων δηλῶσαι καθαρῶς.

β'. Πρῶτον μὲν γὰρ, Νικίου τοῦ κήρυκος ἁρπασθέντος ἐκ τῆς χώρας τῆς ἐμῆς, οὐ τοῖς παρανομοῦσιν ἐπετιμήσατε ὅτι τὴν δίκην, ἀλλὰ τὸν ἀδικού-

ἀδικούμενον εἴρξαι δέκα μῆνας· ἃς δ' ἔφερε παρ' ἡμῶν ἐπιστολὰς, ἀνέγνωτε ἐπὶ τῷ βήματος. Ἐπειτα Θασίων ὑποδεχομένων τὰς Βυζαντίων τριήρεις, καὶ τῶν λῃστῶν τοὺς βλαπτομένους, οὐδὲν ἐφροντίζετε, τῶν συνθηκῶν διαῤῥήδην λεγουσῶν, πολεμίους εἶναι τοὺς ταῦτα ποιοῦντας. Ἔτι τοίνυν, περὶ τοὺς αὐτοὺς χρόνους, Διοπείθης ἐμβαλὼν εἰς τὴν χώραν, Κρωβύλην μὲν καὶ τὴν Τριτασιν ἐξηνδραποδίσατο, τὴν δὲ προσεχῆ Θρᾴκην ἐπόρθησε. Τέλος δὲ, εἰς τοῦτο ἦλθε παρανομίας, ὥστε Ἀμφίλοχον ὑπὲρ τῶν αἰχμαλώτων ἐλθόντα πρεσβευτὴν συλλαβὼν, καὶ τὰς ἐσχάτας ἀνάγκας ἐπιθεὶς, ἀπελύτρωσε τριάκοντα ταλάντων ἐννέα· καὶ ταῦτα τῷ δήμῳ εὖ δοκοῦντα ἐποίησε. Καὶ τὸ παραινεῖν εἰς κήρυκα καὶ πρέσβεις, καὶ τοῖς ἄλλοις τε πᾶσιν ἀσεβὲς εἶναι δοκεῖ, καὶ μάλιστα ὑμῖν. Μεγαρέων

γαρέων οὖν Ανθεμόκριτον ἀνελόντων, εἰς τοῦτο ἐλήλυθεν ὁ δῆμος, ὥστε μυσηρίων μὲν εἴργειν αὐτούς· ὑπομνήματα δὲ τῆς ἀδικίας ἔστησαν, ἀνδριάντα πρὸ τῶν πυλῶν. Καίτοι πῶς οὐ δεινόν, εἰ ἐφ' οἷς παθόντες ὕστως ἐμισήσατε τοὺς δράσαντας, νῦν αὐτὰς φαίνεσθαι ποιοῦντας;

γ'. Καλλίας τοίνυν, ὁ παρ' ὑμῶν στρατηγὸς, τὰς μὲν πόλεις τὰς ἐν τῷ Παγασίτῃ κόλπῳ κατοικουμένας ἔλαβεν ἁπάσας, ὑμῖν μὲν ἐνόρκους, ἐμοὶ δὲ συμμαχίδας οὔσας· τὰς δ' εἰς Μακεδονίαν πλέοντας ἐπώλει, πάντας πολεμίους κρίνων· καὶ διὰ ταῦθ' ὑμεῖς ἐστεφανῖτ' αὐτὸν ἐν τοῖς ψηφίσμασιν. Ωστε ἔγωγε ἀπορῶ, τί ποτ' ἔστι καινότερον, ἐὰν ὁμολογήσητέ μοι πολεμεῖν. Καὶ γὰρ ὅτε φανερῶς διαφερόμεθα, λῃστὰς ἐξαπέμπετε, καὶ τοὺς πλέοντας ὡς ἡμᾶς ἐπωλεῖτε, τοῖς ἐναντίοις ἐβοηθεῖτε, τὴν

τὴν χώραν μὲ κακῶς ἐποιεῖτε. Χωρὶς τοίνυν, εἰς τοῦτο παρανομίας ἀφῖχθε καὶ δυσμενείας, ὥσλε καὶ πρὸς τὸν Πέρσην πρέσβεις ἀπεςάλκαλε, πείσονλας αὐτὸν ἐμοὶ πολεμεῖν· ὃ μάλισα ἄν τις θαυμάσειε. Πρὸ μὲν γὰρ τοῦ λαβεῖν αὐτὸν Αἴγυπλον καὶ Φοινίκην, ἐψηφίσασθε, ἂν ἐκεῖνός τι νεωλερίζῃ, παρακαλεῖν ὁμοίως ἐμὲ καὶ τὰς ἄλλας Ελληνας ἅπανλας ἐπ' αὐτόν· νῦν δὲ τοσῶτον ὑμῖν περίεσι τοῦ πρὸς ἐμὲ μίσους, ὥςε πρὸς ἐκεῖνον διαλέγεσθαι περὶ τῆς ἐπισυμμαχίας. Καίτοι τὸ παλαιὸν οἱ πατέρες ὑμῶν, ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι, τοῖς Πεισιςραλίδαις ἐπῆλίμων, ὡς ἐπάγουσι τὸν Πέρσην ἐπὶ τὰς Ελληνας· ὑμεῖς δ' οὐκ αἰσχύνεσθε ταῦτα ποιοῦνλες, ἃ διελελέγλε τοῖς τυράννοις ἐγκαλοῦνλες.

δ'. Αλλὰ πρὸς τοῖς ἄλλοις, καὶ γράφελε ἐν τοῖς ψηφίσμασιν ἐμοὶ προσάτ-

προσάτλοντες, Τήρην καὶ Κερσοβλέπλην ἐᾶν Θράκης ἄρχειν, ὡς ὄντας Αθηναίους. Ἐγὼ δὲ τούτους οὔτε τῶν περὶ τῆς εἰρήνης συνθηκῶν οἶδα μελασχόντας ὑμῖν, οὔτ' ἐν ταῖς σήλαις ἀναγεγραμμένους, οὔτ' Αθηναίους ὄντας· ἀλλὰ Τήρην μὲν, μετ' ἐμοῦ σπαλευόμενον ἐφ' ὑμᾶς· Κερσοβλέπλην δὲ, τοῖς παρ' ἐμοῦ πρεσβευταῖς ἰδίᾳ μὲν τοὺς ὅρκους ὀμόσαι προθυμούμενον, κωλυθέντα δ' ὑπὸ τῶν ὑμετέρων σπρατηγῶν, ἀποφαινόντων αὐτὸν Αθηναίων ἐχθρόν. Καίτοι πῶς ἐστι τοῦτ' ἴσον ἢ δίκαιον, ὅταν μὲν ὑμῖν συμφέρῃ, πολέμιον εἶναι φάσκειν αὐτὸν τῆς πόλεως, ὅταν δ' ἐμὲ συκοφαντεῖν βούλησθε, πολίτην ἀποδείκνυσθαι τὸν αὐτὸν ὑφ' ὑμῶν; καὶ Σιτάλκου μὲν ἀποθανόντος, ᾧ μετέδοτε τῆς πολιτείας, εὐθὺς ποιήσασθαι πρὸς τὸν ἀποκτείναντα φιλίαν· ὑπὲρ δὲ Κερσοβλέπτου πόλεμον αἱρεῖσθαι πρὸς ἡμᾶς·

μᾶς· καὶ ταῦτα, σαφῶς εἰδότας, ὅτι τῶν λαμβανόντων τὰς δωρεὰς τὰς τοιαύτας, οὐδεὶς ἅττε τῶν νόμων, οὔτε τῶν ψηφισμάτων οὐδὲν φροντίζει τῶν ὑμετέρων; Οὐ μὴν ἀλλ', εἰ δεῖ πάντα τἄλλα παραλιπόντα συντόμως εἰπεῖν, ὑμεῖς ἔδοτε πολιτείαν Εὐαγόρᾳ τῷ Κυπρίῳ, καὶ Διονυσίῳ τῷ Συρακουσίῳ, καὶ τοῖς ἐκγόνοις τοῖς ἐκείνων. Ἐὰν οὖν πείσητε τὰς ἐκβαλόντας ἑκατέρους αὐτῶν ἀποδοῦναι πάλιν τὰς ἀρχὰς τοῖς ἐκπεσοῦσι, νομίζεσθε καὶ παρ' ἐμοῦ τὴν Θράκην, ὅσην Τήρης ὁ Κερσοβλέπτης εἶχεν· εἰ δὲ τοῖς μὲν ἐκείνων κρατήσασι μηδ' ἐγκαλεῖν ἀξιοῦτε μηδέν, ἐμὲ δ' ἐνοχλεῖτε, πῶς οὐ δικαίως ὑμᾶς ἀμυνοίμην ἄν; Περὶ μὲν οὖν τούτων, πολλὰ λέγειν ἔχων ἔτι δίκαια, παραλιπεῖν προαιροῦμαι.

ε'. Καρδιανοῖς δέ φημι βοηθεῖν, γεγονὼς αὐτοῖς πρὸ τῆς εἰρήνης σύμμαχος,

μαχος, οὐκ ἐθελόντων ὑμῶν ἐλθεῖν εἰς κρίσιν, πολλάκις μὲν ἐμοῦ δεηθέντος, οὐκ ὀλιγάκις δ' ἐκείνων. Ωστε πῶς οὐκ ἂν εἴην πάντων φαυλότατος, εἰ καταλιπὼν τοὺς συμμάχους, μᾶλλον ὑμῶν φροντίζοιμι, τῶν πάντα μοι τρόπων ἐνοχλούντων, ἢ τῶν βεβαίως μοι φίλων ἀεὶ μενόντων; Εἰ τοίνυν δεῖ μηδὲ τοῦτο παραλιπεῖν, εἰς τοσοῦτον ἐληλύθατε πλεονεξίας, ὥστε πρότερον μὲν ἐνεκαλεῖτέ μοι τὰ προειρημένα μόνον· τὰ δ' ὑποδυόμενα, Πεσαρρήθιον φασκόντων δεινὰ πεπονθέναι, προσετάξατε τῷ στρατηγῷ δίκην παρ' ἐμοῦ λαβεῖν ὑπὲρ ἐκείνων, ὃς ἐγὼ μὲν ἐλιμωρησάμην ἐνδεεστέρως ἢ προσῆκεν· ἐκεῖνοι δὲ, εἰρήνης οὔσης, καταλαβόντες Αλόννησον, οὔτε τὸ χωρίον, οὔτε τοὺς φρουροὺς ἀπεδίδοσαν, πέμψαντος ὑπὲρ αὐτῶν ἐμοῦ πολλάκις. Υμεῖς δ', ὧν μὲν ἠδικησαν ἐμὲ Πεσαρρήθιοι, τούτων

μὲν οὐδὲν ἐπεσκήψασθε, τὴν δὲ τιμωρίαν· ἀκριβῶς εἰδότες, ὅτι τὴν νῆσον οὔτ' ἐκεῖνος, οὔτε ὑμᾶς ἀφειλόμην, ἀλλὰ τὸν λῃστὴν Σώστρατον. Εἰ μὲν οὖν αὐτοί Φατε παραδῦναι Σωστράτῳ, λῃστὰς ὁμολογεῖτε καταπέμψειν· εἰ δὲ ἀκόντων ὑμῶν ἐκεῖνος κατεκράτει, τί δεινὸν πεπόνθατε, λαβόντος ἐμοῦ, καὶ τὸν τόπον τοῖς πλέουσιν ἀσφαλῆ παρέχοντος; Τοσαύτην δέ μου ποιουμένου πρόνοιαν τῆς ὑμετέρας πόλεως, καὶ διδόντος αὐτῇ τὴν νῆσον, οἱ ῥήτορες λαμβάνειν μὲν οὐκ εἴων, ἀπολαβεῖν δὲ συνεβούλευον· ὅπως ὑπομείνας μὲν τὸ προσλασσόμενον, τὴν ἀλλοτρίαν ἔχειν ὁμολογῶ· μὴ προειμένος δὲ τὸ χωρίον, ὕποπτος γένωμαι τῷ πλήθει. Γνοὺς ἐγὼ ταῦτα, προὐκαλούμην κριθῆναι περὶ τούτων πρὸς ὑμᾶς· ἵν', εἰ μὲν ἐμὴ γνωσθῇ, παρ' ἐμοῦ δοθῇ τὸ χωρίον ὑμῖν· ἐὰν δὲ ὑμετέρα κριθῇ, τότε

τότε ἀποδῶ τῷ δήμῳ. Ταῦτα δέ μου πολλάκις ἀξιοῦντος, ὑμεῖς μὲν οὐ προσείχετε, Πεπαρρήθιοι δὲ τὴν νῆσον καλέλαβον. Τί οὖν ἐχρῆν με ποιεῖν; οὐ δίκην λαβεῖν παρὰ τῶν ὑπερβεβηκότων τοὺς ὅρκους; οὐ τιμωρήσασθαι τοὺς οὕτως ὑπερηφάνως ἀσελγαίνοντας; Καὶ γὰρ, εἰ Πεπαρρηθίων ἦν ἡ νῆσος, τί προσῆκεν ἀπαιτεῖν Αθηναίους; εἰ δὲ ὑμετέρα, πῶς οὐκ ἐκείνοις ὀργίζεσθε καταλαβοῦσι τὴν ἀλλοτρίαν;

ς'. Εἰς τοῦτο δὲ προβεβήκαμεν ἔχθρας, ὥστε βουλόμενος ταῖς ναυσὶν εἰς τὸν Ελλήσποντον παραβαλεῖν, ἠναγκάσθην αὐτὰς παραπέμψαι διὰ Χερρονήσου τῇ στρατιᾷ, τῶν μὲν κληρούχων, κατὰ τὸ Πολυκράτους δόγμα, πολεμούντων ἡμῖν, ὑμῶν δὲ τοιαῦτα ψηφιζομένων, τοῦ δὲ στρατηγοῦ Βυζαντίους τε παρακαλοῦντος, καὶ διαγγέλλοντος πρὸς ἅπαντας, ὅτι πο-

λεμεῖν αὐτῷ προσλάτλετε, ἂν καιρὸν λάβῃ. Τοιαῦτα δὲ πάσχων, ὅμως τῆς πόλεως, καὶ τῶν τριηρῶν, καὶ τῆς χώρας ἀπεσχόμην, ἱκανὸς ὢν τὰ πλεῖστα λαβεῖν, ἢ πάντα· καὶ διατελέλεκα προκαλούμενος ὑμᾶς εἰς κρίσιν ἐλθεῖν, ὑπὲρ ὧν αἰτιώμεθα ἀλλήλους. Καίτοι σκοπεῖσθε, πότερον κάλλιόν ἐστιν, ὅπλοις, ἢ λόγοις διακρίνεσθαι· καὶ πότερον αὐτοὺς εἶναι βραβευτὰς, ἢ πεῖσαί τινας ἑτέρους· καὶ λογίζεσθ' ὡς ἄλογόν ἐστιν Ἀθηναίους, Θασίους μὲν καὶ Μαρωνείτας ἀναγκάσαι περὶ Στρύμης διακριθῆναι λόγοις, αὐτοὺς δὲ πρὸς ἐμὲ μὴ διαλύσασθαι περὶ ὧν ἀμφισβητοῦσι τὸν τρόπον τοῦτον· ἄλλως τε, καὶ γιγνώσκοντας, ὅτι νικηθέντες μὲν, οὐδὲν ἀποβαλεῖτε· κρατήσαντες δὲ, λήψεσθε τὰ νῦν ὑφ' ἡμῖν ὄντα.

ζ'. Πάντων δέ μοι δοκεῖ παραλογώτατον εἶναι, διότι πέμψαντος ἐμοῦ

μοῦ πρέσβεις ἀπὸ τῆς συμμαχίας πάσης, ἵν' ὦσι μάρτυρες, καὶ βουλομένῳ ποιήσασθαι πρὸς ὑμᾶς δικαίας ὁμολογίας ὑπὲρ τῶν Ελλήνων, οὐδὲ τὰς περὶ τούτων λόγους ἐδέξασθε παρὰ τῶν πρεσβευόντων· ἐξὸν ὑμῖν, ἢ τῶν κινδύνων ἀπαλλάξαι τὰς δυσχερὲς ὑποπτεύοντάς τι καθ' ἡμῶν, ἢ φανερῶς ἐξελέγξαί με φαυλότατον ὄντα τῶν ἀπάντων. Τῷ μὲν οὖν δήμῳ ταῦτα συνέφερε· τοῖς δὲ λέγουσιν οὐκ ἐλυσιτέλει. Φασὶ γὰρ οἱ τῆς πολιτείας τῆς παρ' ὑμῖν ἔμποροι, τὴν μὲν εἰρήνην πόλεμον αὐτοῖς εἶναι, τὸν δὲ πόλεμον εἰρήνην· ἢ γὰρ συναγωνιζομένους τοῖς στρατηγοῖς, ἢ συκοφαντοῦντας, ἀεί τι λαμβάνειν παρ' αὐτῶν· ἔτι δὲ τῶν πολιτῶν τοῖς γνωριμωτάτοις, καὶ τοῖς ἔξωθεν. τοῖς ἐνδοξοτάτοις, λοιδορουμένους ἐπὶ τοῦ βήματος, περιποιεῖσθαι παρὰ τοῦ πλήθους δόξαν, ὡς εἰσι δημοτικοί. Ράδι-

ον

ον μὲν οὖν ἐςί μοι παῦσαι τῆς βλασφημίας αὐτὰς, μικρὰ πάνυ προεμένῳ, καὶ ποιῆσαι λέγειν ἐπαίνους ὑπὲρ ἡμῶν. Αλλ' αἰσχυνοίμην ἄν, εἰ τὴν πρὸς ὑμᾶς εὔνοιαν παρὰ τούτων φαινοίμην ὠνούμενος· οἳ, πρὸς τοῖς ἄλλοις, εἰς τοῦτο τόλμης ἦκασιν, ὥςε καὶ περὶ Αμφιπόλεως πρὸς ἡμᾶς ἀμφισβητεῖν ἐπιχειρῆσιν, ὑπὲρ ἧς, τῶν ἀντιποιουμένων αὐτῆς, οἶμαι πολὺ δικαιότερα λέγειν αὐτός. Εἴτε γὰρ τῶν ἐξ ἀρχῆς κρατησάντων γίγνεται, πῶς οὐ δικαίως ἡμεῖς αὐτὴν ἔχομεν, Αλεξάνδρου τοῦ προγόνου πρώτου κατασχόντος τὸν τόπον; ὅθεν καὶ τῶν αἰχμαλώτων Μήδων ἀπαρχὴν ἀνδριάντα χρυσῆν ἀνέςησεν εἰς Δελφούς· εἴτε τούτων μὲν ἀμφισβητήσειέ τις, ἀξιοῖ δὲ γίγνεσθαι τῶν ὕςερον γενομένων κυρίων, ὑπάρχει μοι καὶ τοῦτο τὸ δίκαιον· ἐκπολιορκήσας γὰρ τοὺς ὑμᾶς μὲν ἐκβαλόν-

ἐκβαλόντας, ὑπὸ Λακεδαιμονίων δὲ κατοικισθέντας, ἔλαβον τὸ χωρίον. Καίτοι πάντες οἰκοῦμεν τὰς πόλεις, ἢ τῶν προγόνων παραδόντων, ἢ καλὰ πόλεμον κύριοι καταστάντες. Ὑμεῖς δὲ ὅτε πρῶτοι λαβόντες, οὔτε νῦν ἔχοντες, ἐλάχιστον δὲ χρόνον ἐν τοῖς τότοις ἐμμείναντες, ἀπιστοιεῖσθε τῆς πόλεως, καὶ ταῦτα πίστιν ὑπὲρ ἡμῶν αὐτοὶ βεβαιοτάτην ἐπιθέντες· πολλάκις γὰρ ἐμοῦ γράφοντος ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς ὑπὲρ αὐτῆς, ἐγνώκατε δικαίως ἔχειν ἡμᾶς, τότε μὲν ποιησάμενοι τὴν εἰρήνην, ἔχοντος ἐμοῦ τὴν πόλιν κατὰ συμμαχίαν ἐπὶ ταῖς αὐταῖς ὁμολογίαις. Καίτοι πῶς ἂν ἑτέρα γένοιτο βεβαιοτέρα ταύτης κτῆσις, τῆς τὸ μὲν ἐξαρχῆς καταλειφθείσης ἡμῖν ὑπὸ τῶν προγόνων, πάλιν δὲ κατὰ πόλεμον ἐμῆς γενομένης, τρίτον δὲ συγχωρηθείσης ὑφ' ὑμῶν, τῶν εἰθισμένων ἀμφισβητεῖν καὶ

τῶν

τῶν οὐδὲν ὑμῖν προσηκόντων;

ή. Α μὲν οὖν ἐγκαλῶ, ταῦτ' ἐστίν. Ὡς δὲ προϋπαρχόντων, καὶ διὰ τὴν ἐμὴν εὐλάβειαν μᾶλλον ἤδη τοῖς πράγμασιν ἐπιτιθεμένων, καὶ καθ' ὅσον ἂν δύνησθε κακοπαθούντων, ὑμᾶς ἀμυνῶμαι μετὰ τοῦ δικαίου· καὶ μάρτυρας τοὺς θεοὺς ποιησάμενος, διαλήψομαι περὶ τῶν καθ' ὑμᾶς.

ΛΙΒΑ-

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ

Λόγου τοῦ πρὸς τὴν Φιλίππου ἐπιστολήν.

Ο ΦΙΛΙΠΠΟΣ πρὰς τὺς Αθηναίους πέπομφεν ἐπιστολὴν, κατηγορῶν αὐτῶν, καὶ πόλεμον προκηρύττων ἄντικρυς. Οὐκ ἔτι οὖν ὁ Ρήτωρ πείθει τὺς Αθηναίους πολεμεῖν· ἀνάγκη γάρ· ἀλλὰ θαρσύνει πρὸς τὸν κίνδυνον, εὐκαθαίρετον λέγων τὸν Μακεδόνα.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

Ο ΠΡΟΣ ΤΗΝ

ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗΝ

ΛΟΓΟΣ.

α'. ΟΤΙ μὲν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, Φίλιππος οὐκ ἐποιήσατο τὴν εἰρήνην πρὸς ὑμᾶς, ἀλλ' ἀνεβάλλετο τὸν πόλεμον, πᾶσιν ὑμῖν φανερὸν γέγονεν. Επειδὴ γὰρ Φαρσαλίοις Αλον παρέδωκε, καὶ τὰ περὶ Φωκέας διῳκήσατο, καὶ τὴν Θράκην κατεστρέψατο πᾶσαν, αἰτίας οὐκ ὄσας πλασάμενος, καὶ προφάσεις ἀδίκους ἐξευρὼν, τῷ μὲν ἔργῳ πάλαι πολεμεῖ πρὸς τὴν πόλιν, τῷ δὲ λόγῳ νῦν ὁμολογεῖ διὰ τῆς ἐπιστολῆς, ἣς ἔπεμψεν. Οτι δὲ χρὴ μήτε

μήτε ὀῤῥωδεῖν ἡμᾶς τὴν ἐκείνου δύναμιν, μήτε ἀγεννῶς ἀντιλαχθῆναι πρὸς αὐτὸν, ἀλλὰ καὶ σώμασι, καὶ χρήμασι, καὶ ναυσὶ, καὶ πᾶσιν, ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν, ἀφειδῶς ὁρμῆσαι πρὸς τὸν πόλεμον, ἐγὼ πειράσομαι διδάσκειν.

β'. Πρῶτον μὲν γὰρ εἰκὸς, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, τοὺς θεοὺς μεγίστους ἡμῖν ὑπάρχειν συμμάχους καὶ βοηθοὺς, ὧν ἐκεῖνος τὰς πίστεις ὑπερβὰς, καὶ τοὺς ὅρκους ὑπεριδὼν, λέλυκεν ἀδίκως τὴν εἰρήνην. Επειθ' οἷς πρότερον ἠδίκηθη, φενακίζων ἀεί τινας, καὶ μεγάλα ἐπαγγελλόμενος εὐεργετήσειν, πάντα ταῦτα διεξελήλυθεν ἤδη· καὶ γινώσκεται μὲν ὑπὸ τῶν Περινθίων, καὶ Βυζαντίων, καὶ τῶν ἐκείνοις συμμαχούντων, ὡς ἐπιθυμεῖ προσενεχθῆναι τούτοις τὸν αὐτὸν τρόπον, ὃν περ Θηβαίοις πρότερον. Οὐκ ἀγνοεῖται δὲ ὑπὸ Θετταλῶν δεσπόζειν, ἀλλ' οὐχ ἡγεῖ-

ἡγεῖσθαι τῶν συμμάχων, προαιρούμενος. Υποπλεύεται δὲ ὑπὸ τῶν Θηβαίων, Νίκαιαν μὲν φρυρᾷ καλέχων, εἰς δὲ τὴν Αμφικλυονίαν εἰσδεδυκὼς, τὰς δὲ πρεσβείας τὰς ἐκ Πελοποννήσου πρὸς αὐτὸν ἄγων, καὶ τὴν ἐκείνων συμμαχίαν παραιρούμενος. Ωστε τῶν αὐτῷ πρὸ τοῦ φίλων ὄντων, τοὺς μὲν νῦν πολεμεῖν ἀκαλαλλάκτως, τοὺς δὲ μηκέτι προθύμως εἶναι συναγωνιστὰς, ἄπανλας δὲ ὑφορᾶσθαι, καὶ διαβεβλῆσθαι πρὸς αὐτόν. Ετι τοίνυν, (οὐδὲ γὰρ τοῦτ' ἔστι μικρὸν) οἱ κατὰ τὴν Ασίαν σαλράπαι καθεστῶτες, ἔναγχος μὲν ξένους μισθοφόρους εἰσπέμψαντες, ἐκώλυσαν ἐκπολιορκηθῆναι Πέρινθον· νυνὶ δὲ τῆς ἔχθρας αὐτοῖς ἐνεστώσης, καὶ τοῦ κινδύνου πλησίον ὄντος, εἰ χειρωθήσεται Βυζάντιον, οὐ μόνον αὐτοὶ προθύμως συμπολεμήσουσιν, ἀλλὰ καὶ βασιλέα τῶν Περσῶν χρήματα χορηγεῖν ἡμῖν προτρέ-

προτρέψονται· ὃς τοσοῦτον μὲν κέκτηται πλοῦτον, ὅσων οὐδ' οἱ λοιποὶ πάντες· τηλικαύτην δ' ἔχει ῥώμην πρὸς τὰς ἐνθάδε πράξεις, ὥστε καὶ πρότερον, ἡνίκα Λακεδαιμονίοις ἐπολεμοῦμεν, ὁπόλεροις πρόσθεν, τούτους ἐποίει κρατεῖν τῶν ἑτέρων· καὶ νῦν μεθ' ἡμῶν γενόμενος, ῥᾳδίως καταπολεμήσει τὴν Φιλίππου δύναμιν.

γ'. Πρὸς τούτοις τοίνυν τηλικούτοις ὄσιν, οὐκ ἐρῶ μὲν ὡς οὐ διὰ τὴν εἰρήνην πολλὰ προείληφεν ἡμῶν χωρία, καὶ λιμένας, καὶ τοιαῦθ' ἕτερα χρήσιμα πρὸς πόλεμον. Ὁρῶ δέ, ὡς ὅταν μὲν ὑφ' εὐνοίας τὰ πράγματα συνέχηται, καὶ ταὐτὰ πᾶσι συμφέρει τοῖς μετέχουσι τῶν πολέμων, μένει τὰ συναθέντα βεβαίως· ὅταν δὲ ἐξ ἐπιβουλῆς καὶ πλεονεξίας ἀφάτου καὶ βίᾳ κατέχηται, καθάπερ ἀπὸ τούτου νῦν, μικρὰ πρόφασις καὶ τὸ τυχὸν πλαῖσμα

ταχέως

ταχέως ἄπανλα διέσεισε καὶ διέλυσε. Καὶ πολλάκις εὑρίσκω λογιζόμενος, οὐ μόνον, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, τὰ συμμαχικὰ τῷ Φιλίππῳ πρὸς ὑποψίαν ἥκοντα ἢ δυσμένειαν, ἀλλὰ καὶ τὰ τῆς ἰδίας ἀρχῆς οὐ συνηρμοσμένα καλῶς, οὐδ' οἰκείως, οὐδ' ὡς οἴεταί τις. Ὅλως μὲν γὰρ ἡ Μακεδονικὴ δύναμις, ἐν μὲν προσθήκης μέρει, ῥοπὴν ἔχει τινὰ καὶ χρῆσιν· αὐτὴ δὲ καθ' αὑτὴν ἀσθενής ἐστι, καὶ πρὸς τηλικοῦτον ὄγκον πραγμάτων εὐκαταφρόνητος· ἔτι δὲ αὐτὴν οὗτος αὐτὸς τοῖς πολέμοις καὶ ταῖς σφαλείαις, καὶ πᾶσιν οἷς ἄν τις μέγαν εἶναι νομίσειε, σφαλερωτέραν αὑτῷ πεποίηκε. Μὴ γὰρ οἴεσθε, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, τοῖς αὐτοῖς χαίρειν Φίλιππόν τε καὶ τοὺς ἀρχομένους· ἀλλ' ἐννοεῖσθε, ὡς ὁ μὲν ἐπιθυμεῖ δόξης, οἱ δὲ ἀσφαλείας· καὶ αὐτῷ μὲν οὐκ ἔστι τυχεῖν ταύτης ἀκινδύ-

ἀκινδύνως· οἱ δ' οὐδὲν δέονται, καλαλιπόντες οἴκοι τέκνα, γονεῖς, γυναῖκας, φθείρεσθαι, καὶ καθ' ἑκάστην ἡμέραν κινδυνεύειν ὑπὲρ αὐτοῦ. Ωστε τοὺς μὲν πολλοὺς τῶν Μακεδόνων ἐκ τούτων ἄν τις ἴδοι πῶς διάκεινται πρὸς τὸν Φίλιππον· τοὺς δὲ περὶ αὐτὸν ὄντας ἑταίρους, καὶ τοὺς τῶν ξένων ἡγεμόνας εὑρήσεις, δόξαν μὲν ἔχοντας ἐπ' ἀνδρείᾳ, περιδεῶς δὲ μᾶλλον τῶν ἀδόξων ζῶντας. Τοῖς μὲν γὰρ πρὸς τοὺς πολεμίους μόνον ὑπάρχει κίνδυνος· οἱ δὲ τοὺς κόλακας, καὶ τοὺς διαβάλλοντας αὐτούς, μᾶλλον ἢ τὰς μάχας δεδίασι· κἀκεῖνοι μὲν μετὰ πάντων ἀγωνίζονται πρὸς τοὺς ἀντιπαχθέντας· τοῖς δὲ καὶ τῶν ἐν τοῖς πολέμοις κακῶν οὐκ ἐλάχιστον μέρος μέτεστι, καὶ χωρὶς ἰδίᾳ φοβεῖσθαι τὸν τρόπον τὸν τοῦ βασιλέως συμβέβηκεν. Ετι δὲ, τῶν μὲν πολλῶν ἐπειδάν ἁμάρτῃ τις, ζημίαν κατὰ

κατὰ τὴν ἀξίαν εἴληφεν· οἱ δ', ὅταν μέγιστα καλορθώσωσι, τότε μάλιστα σκορακίζονται, καὶ προσηλακίζονται παρὰ τὸ προσῆκον. Καὶ τούτοις οὐδ' ἂν εἷς εὖ φρονῶν ἀπιστήσειεν· οὕτω γὰρ αὐτὸν φιλότιμον εἶναί φασιν οἱ συνδιατρίβοντες, ὥστε βουλόμενον τὰ κάλλιστα τῶν ἔργων πάντα αὐτῷ δοκεῖν εἶναι, μᾶλλον ἄχθεσθαι τῶν στρατηγῶν καὶ τῶν ἡγεμόνων τοῖς ἄξιον ἐπαινέσαί τι πράξασιν, ἢ τοῖς ὅλως ἀπολυχοῦσι.

δ'. Πῶς οὖν, εἰ τοιοῦτόν ἐστι ταῦτα τοιαῦτα, πιστῶς ἤδη πολὺν χρόνον αὐτῷ παραμένουσιν; Ὅτι νῦν μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ καλορθοῦν αὐτὸν ἐπισκολεῖ πᾶσι τοῖς τοιούτοις· αἱ γὰρ εὐπραξίαι δειναὶ συγκρύψαι καὶ συσκιάσαι τὰς ἁμαρτίας εἰσὶ τῶν ἀνθρώπων· εἰ δέ τι πλαίσει, τότ' ἀκριβῶς διακαλυφθήσεται πάντα ταῦτα. Συμβαίνει γὰρ, ὥσπερ ἐν τοῖς σώμασιν

σώμασιν ἡμῶν, ὅταν μὲν ἐῤῥωμένος ᾖ τις, οὐδὲν ἐπαισθάνεται τῶν καθ' ἕκαστα σαθρῶν· ἐὰν δὲ ἀῤῥωστήσῃ, πάντα κινεῖται, κἂν ῥῆγμα, κἂν στρέμμα, κἂν ἄλλό τι τῶν ὑπαρχόντων ἢ μὴ τελέως ὑγιαῖνον· οὕτω καὶ τῶν βασιλειῶν, καὶ πασῶν τῶν δυναστειῶν, ἕως μὲν ἂν ἐν τοῖς πολέμοις καλορθῶσιν, ἀφανῆ τὰ κακὰ τοῖς πολλοῖς ἐστιν· ἐὰν δέ τι πλαίσωσιν, ὃ νῦν εἰκὸς παθεῖν ἐκεῖνον, μεῖζον φορτίον ἢ καθ' αὑτὸν ἀράμενον, γίγνεται φανερὰ τὰ δυσχερῆ πάντα τοῖς ἄπασιν.

ή. Εἰ δέ τις ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, τὸν Φίλιππον ὁρῶν εὐτυχοῦντα, φοβερὸν εἶναι νομίζει καὶ δυσπολέμητον, σώφρονος μὲν ἀνδρὸς χρῆται προνοίᾳ· μεγάλη γὰρ ῥοπὴ, μᾶλλον δὲ τὸ ὅλον, ἡ τύχη ἐστὶ πρὸς ἅπαντα τὰ τῶν ἀνθρώπων πράγματα. Κατὰ πολλοὺς μέντοι τρόπους

ἕλοιτ' ἄν τις οὐχ ἧττον τὴν ἡμελέραν εὐτυχίαν ἢ τὴν ἐκείνου. Παρά τε γὰρ τῶν προγόνων ἐκ πλείονος χρόνου παρειλήφαμεν τὴν ἡγεμονίαν, οὐ τούτου μόνον, ἀλλὰ συνελόντι φράσαι, πάντων τῶν ἐν Μακεδονίᾳ βασιλευσάντων· κἀκεῖνοι μὲν Ἀθηναίοις φόρους ἤνεγκαν· ἡ δ' ἡμελέρα πόλις οὐδενί πω τῶν ἁπάντων ἀνθρώπων. Ἔτι δὲ, τοσούτῳ πλείους ἀφορμὰς αὐτῷ πρὸς τὴν τῶν θεῶν εὔνοιαν ἔχομεν, ὅσῳ διαλελοίπαμεν εὐσεβέστερα καὶ δικαιότερα πράττοντες. Τί ποτ' οὖν ἐκεῖνος ἐν τῷ προλέρῳ πολέμῳ πλείω κατώρθωσεν ἡμῶν; ὅτι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, (παῤῥησιάσομαι γὰρ πρὸς ὑμᾶς) ὁ μὲν αὐτὸς στρατεύεται, καὶ ταλαιπωρεῖ, καὶ τοῖς κινδύνοις πάρεστιν, οὔτε καιρὸν παριεὶς, οὔτε ὥραν ἔτους παραλείπων οὐδεμίαν· ἡμεῖς δὲ (εἰρήσεται γὰρ τἀληθὲς) οὐδὲν ποιοῦντες ἐνθάδε καθήμεθα, μέλλοντες ἀεὶ,

καὶ

καὶ ψηφιζόμενοι, καὶ πυνθανόμενοι καλὰ τὴν ἀλοραὰν, εἴ τι λέγεται νεώτερον. Καίτοι τί γένοιτ' ἂν νεώτερον, ἢ Μακεδὼν ἀνὴρ καλαφρονῶν Αθηναίων, καὶ τολμῶν ἐπιστολὰς πέμπειν τοιαύτας, οἵας ἠκούσατε μικρῷ πρότερον; Καὶ τῷ μὲν ὑπάρχουσι μισθοφόροι στρατιῶται, καὶ νὴ Δία πρὸς τούτοις, τῶν παρ' ἡμῶν ῥητόρων τινὲς, οἱ τὰς παρ' ἐκείνου δωρεὰς οἰκαδε λαμβάνοντες, οὐκ αἰσχύνονται Φιλίππῳ ζῶντες, οὐδ' αἰσθάνονται πάντα, καὶ τὰ τῆς πόλεως καὶ τὰ σφῶν αὐτῶν, μικροῦ λήμματος πωλοῦντες. Ημεῖς δὲ οὔτε τῶν ἐκείνου πραγμάτων οὐδὲν στασιάζειν παρασκευάζομεν, οὔτε ξενοτροφεῖν ἐθέλομεν, οὔτε αὐτοὶ στρατεύεσθαι τολμῶμεν. Οὔκουν ἐστὶν οὐδὲν θαυμαστὸν, εἴ τι πεπλεονέκτηκεν ἡμῶν καλὰ τὸν πρότερον πόλεμον· ἀλλὰ μᾶλλον, εἰ μηδὲν ποιοῦντες ἡμεῖς,

ὧν προσήκει τὰς πολεμούνλας, νομίζομεν καλήσειν τὸ πάνλα πράτλοντος, ἃ δεῖ τοὺς πλεονεκλήσειν μέλλονλας.

ς'. Ων, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, χρὴ λαβόνλας ἔννοιαν, καὶ λογισαμένως, ὡς οὐδ' ἐφ' ἡμῖν ἐςι τὸ φάσκειν ἄγειν εἰρήνην, (ἤδη γὰρ ἐκεῖνος κ' προηγόρευκε τὸν πόλεμον, καὶ τοῖς ἔργοις ἐξενήνοχε) μηδενὸς μὲν φείδεσθαι, μήτε τῶν κοινῶν, μήτε τῶν ἰδίων· ςραλεύεσθαι δὲ, ἐάν πω καιρὸς ᾖ, προθύμως ἁπανλας· χρῆσθαι δὲ ςραληγοῖς ἀμείνοσιν ἢ πρότερον. Μὴ γὰρ ὑπολάβοι τις ὑμῶν, δι' ὧν ἐκ χρηςῶν ἐγένελο τὰ πράγμαλα χείρω τὰ τῆς πόλεως, διὰ τούτων αὐτὰ πάλιν ἀναλήψεσθαι καὶ γενήσεσθαι βελτίω· μηδὲ νομίσητε, ῥαθυμούνλων ὑμῶν ὥσπερ πρότερον, ἑτέρως ὑπὲρ τῶν ὑμελέρων ἀγωνιεῖσθαι προθύμως· ἀλλ' ἐννοεῖσθε, ὡς αἰσχρόν ἐςι, τοὺς μὲν πατέρας

τέρας ὑμῶν πολλοὺς πόνους καὶ κινδύνους μεγάλους ὑποσχῆναι, Λακεδαιμονίοις πολεμοῦντας· ὑμᾶς δὲ, μηδ' ὑπὲρ ὧν ἐκεῖνοι δικαίως κλησάμενοι παρέδοσαν ἡμῖν, ἐθέλειν ἑῤῥωμένως ἀμύνεσθαι· ἀλλὰ τὸν μὲν ἐκ Μακεδονίας ὁρμώμενον, οὕτως εἶναι φιλοκίνδυνον, ὥσθ' ὑπὲρ τοῦ μείζω ποιῆσαι τὴν ἀρχὴν, καταλετρῶσθαι πᾶν τὸ σῶμα, τοῖς πολεμίοις μαχόμενον· Αθηναίους δὲ, οἷς πάτριόν ἐστι μηδενὸς ὑπακούειν, ἀπάντων δὲ κρατεῖν τοῖς πολέμοις, τούτους διὰ μαλακίαν ἢ ῥαθυμίαν ἐγκαταλιπεῖν τά τε τῶν προγόνων ἔργα καὶ τὰ συμφέροντα τῆς πατρίδος.

ή. Ινα δὲ μὴ μακρολογῶ, φημὶ χρῆναι πάντας ἡμᾶς παρασκευάζεσθαι μὲν πρὸς τὸν πόλεμον, παρακαλεῖν δὲ τοὺς ἄλλους Ελληνας, μὴ λόγοις, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἔργοις, πρὸς τὴν ὑπὲρ ἡμῶν συμμαχίαν. Ως ἅπας μέν

μέν ἐςι λόγος μάταιος, πράξεων ἄμοιρος γενόμενος· τοσούτῳ δὲ μάλιςα ὁ παρὰ τῆς ἡμετέρας πόλεως, ὅσῳ δοκοῦμεν αὐτῷ προχειρόταλα χρῆσθαι τῶν ἄλλων Ελλήνων.

ΤΕΛΟΣ.

DEMOSTHENIS

Orationum Philippicarum

INTERPRETATIO.

LIBANII ARGUMENTUM IN ORATIONEM DE CHERSONESO.

HAC *oratione Diopithes defenditur, et crimina illi apud Athenienſes objecta diluuntur. Fuit enim Thracia Cherſoneſus antiqua poſſeſſio Athenienſium; qui Philippi temporibus colonos e ſuis civibus illuc miſerunt, veteri more ſuo, quo pauperes atque inopes cives in extera ſua oppida habitatum ablegabant, armis et viatico e publico datis. Id quod nunc quoque factum eſt, miſſis in Cherſoneſum colonis, et Diopithe cum imperio eis præfecto. Ac Cherſoneſitæ quidem reliqui eos qui advenerant in ſocietatem*

ædium et agrorum receperunt: Cardiani verò, quòd regionem ſuam tenere ſe dicerent, non Athenienſium, repulerunt. Hinc a Diopithe Cardiani bello cum peterentur, ad Philippum confugiunt. Is igitur per literas Athenienſibus edicit, ne Cardianis ſuis clientibus vim faciant; ſed jure ut agant, ſi quam ſibi factam eſſe injuriam querantur. Quod cùm Athenienſes detrectarent, auxilia Cardianis mittit: quam rem Diopithes graviter ferens, dum Philippus in Mediterraneis ſuperioris Thraciæ cum Odryſiorum rege bellum gerit, maritimam Thraciam, quæ Macedoni parebat, incurſionibus vexat et populatur; ac antequam Philippus reverteretur, regreſſus in Cherſoneſum, in tuta ſe recipit. Quare cum Philippus armis eum ulciſci non poſſet, per literas ducem illum apud Athenienſes accuſat, ut qui apertè pacem violaſſet. Oratores itaque Philippi ſtudioſi, in Diopithen invecti, ſupplicium de eo ſumi jubent: quibus Demoſthenes adverſatus, duplici ratione Diopithen defendit. Eum enim iniquè feciſſe quicquam negat; nam cum Philippus longè prior pacem violarit, et urbi Athenienſium noceat, non injuriâ hunc etiam ſe pro hoſte gerere: nec eſſe e republicâ eum imperatorem ſupplicio affici, et ejus exercitum dimitti, qui nunc Philippum Cherſoneſi aditû prohibeat. Denique ad bellum hortatur, et vehementer Philippum accuſat, ut injurium et fœdifragum, et Athenienſibus ſimul et reliquis Græcis inſidiantem.

ALIUD

ALIUD ARGUMENTUM EX TOURELLIO.

HABITA *fuit hæc oratio, Archonte Sosigene, biennio post Philippicam secundam. Est revera nil aliud, nisi defensio Diopithis, qui coloniam Athenienſem deduxerat in Chersonesum, peninsulam Thraciæ, tunc temporis sub ditione Athenarum. Chersonesitæ, imperio auscultantes, colonos acceperunt, et cum illis domicilia agrosque suos partiti sunt. Cardiani soli repulerunt; libertatem suam imminutum iri simulantes. Hoc reipublicæ dedecus omnino ulciscendum ratus Diopithes, injussu civitatis in fines Cardianorum infenso exercitu venit. Hi ad Philippum confugiunt, qui eorum tutelam libenter in se suscepit. Diopithes defensorem Cardianorum rebellium, hostem reipublicæ judicans, et nactus opportunum tempus, quando Philippus bello adversus Amadocum Odrysiorum regem in Thraciâ superiori occuparetur, maritimam Thraciam, quæ Macedoni parebat, repentinâ incursione populatur, ingen-*

tem

tem prædam aufert, et priuſquam redire poſſet Philippus, ſe ſuamque prædam in tutum recipit. Philippus, cum injuriæ ut libuit vindicandæ non data eſſet copia, ſatis habuit per literas apud Athenienſes graviter conqueri. Mercenarii itaque oratores Philippo inſervientes, in Diopithen acerrimè invecti, latrocinii hominem et violati fœderis accuſant, et ut revocaretur efflagitant. Demoſthenes ſalutem Diopithis cum reipublicæ utilitate conjunctam cernens, cauſam ejus defendendam ſuſcipit. Diopithis culpam in inopiam et anguſtias rejicit, quibus per ſocordiam civium premeretur: animos eorum ad Philippum convertit, ejus cœpta hoſtilia et fœderi adverſa monſtrat: docet denique, e republicâ facere, et gratias mereri, quicunque tales conatus reprimeret et ulciſceretur.

DEMO-

DEMOSTHENIS

ORATIO

DE

CHERSONESO.

1. AEQUUM eſſet, Athenienſes, oratores veſtros omnes, neque odio impulſos, neque ad gratiam *cujuſquam* verbum ullum loqui; ſed quod quiſque optimum duceret, id proferre: vobis præſertim de publicis magniſque negotiis deliberantibus. Sed quia nonnulli, aliàs æmulatione, aliàs quâcunque de causâ ad dicendum

P. 3. l. 6. ΕΔΕΙ μὲν] Tale ferè eſſe exordium Cæſaris apud Salluſtium, obſervet lector. *Omnes homines, patres conſcripti, qui de rebus dubiis conſultant, ab odio, amicitiâ, irâ, atque miſericordiâ vacuos eſſe decet. Haud facilè animus verum providet, ubi illa officiunt: neque quiſquam omnium libidini ſimul et uſui paruit.*

dum impelluntur; veſtri, Athenienſes, officii eſt, ut aliis rebus omnibus omiſſis, quæ futura eſſe putatis e republicâ, ea et decernatis, et exequamini. Cura igitur *præſens* res in Cherſoneſo geſtas ſpectat, et expeditionem illam, qua Philippus ſuſceptâ, undecimum jam in Thraciâ menſem verſatur: orationes autem pleræque de rebus habentur, quas Diopithes gerit et facturus eſt. Ego verò de iis *criminibus*, quorum quivis inſimulat aliquem eorum, quos penes vos eſt ex legibus, quandocunque voletis, punire, ſive jam viſum ſit, ſive brevi morâ interpoſitâ; de hiſce, *inquam*, ut deliberatio fiat, licere arbitror; neque eſſe neceſſarium, ut vel ego, vel quiſquam alius eâ de re magnam contentionem ſuſcipiat. Quæ verò Philippus noſtræ civitatis hoſtis, magnaſque copias circa Helleſpontum habens, *vobis* præripere conatur,

* P. 4. l. 7. ἐν Θρᾴκῃ ποιεῖται] Odryſorum regi Amadoco, Cerſobleptis fratri, bellum inferens. Leland. Vit. Phil. IV. §. 2. S.

* Ibid. l. 13. κἂν μικρὸν ἐπίσχωσι] Sc. οἱ φιλιππίζοντες ῥήτορες. Felicianus legit ἐπισχῶσι, dativo plurali, ut ad ὑμῖν referatur: *ſive vobis jam eos punire, ſive moram interponere viſum fuerit*. Wolf. S.

natur, quæque nos, occaſione ſemel neglectâ, reſtituere in integrum nunquam poterimus; de his expedit, opinor, quamprimum et decerni, et paratos eſſe; neque ea propter turbas, aliis de rebus *excitatas*, et criminationes deſerere.

2. Quanquam autem multa quæ apud vos dici ſolent mirer, dudum tamen vel in primis illud demirabar, Athenienſes, quod in ſenatu quempiam dicentem audiebam, decere omnino conſiliarium, ut vel planè bellum gerere, vel ſervare pacem ſuadeat. Sic autem ſe res habet, ut, ſi Philippus quieſcit, neque rupto fœdere quicquam vobis ereptum tenet, neque omnes pariter homines in vos armat concitatque, nihil dicendum ſit, quominus pax omnino retineatur: et quod ad vos quidem attinet, parata eſſe omnia video. At ſi, quæ nos juravimus, et quibus *conditionibus* pacem fecimus, ea in conſpectu ſunt, et relata in tabulas; Philippum verò conſtat, antequam Diopithes cum colonis, in quos concitati

P. 6. l. 1. κληρούχους] Non eos *milites* appellat, ſed *colonos*, (pacato nomine uſus) quos Athenienſes mittebant in urbes ſuæ ditionis, ut agros ſingulis aſſignarent.

citati belli crimen nunc confertur, hinc ſolveret, multa vobis per injuriam eripuiſſe, (quibus de rebus decreta hæc veſtra, eaque rata, extant, quæ illum accuſent) et omni reliquo tempore continenter tum cæterorum Græcorum, tum barbarorum res occupaſſe, et contra nos inſtruxiſſe; quid eſt cur iſti dictitent, vel bellum planè gerendum eſſe, vel pacem retinendam? Nec enim utrum velitis, optio datur: ſed illud omnium operum juſtiſſimum, vobis, maximèque neceſſarium relinquitur, quod iſti de induſtriâ tranſiliunt. Quodnam illud eſt? ut eum ulciſcamur, qui prior bellum nobis intulit. Niſi fortè illud mehercule dicunt, dum abſtineat Atticâ Piræoque Philippus, eum neque injuriâ urbem afficere, neque bellum facere. Qui ſi jus et æquum iſtâ regulâ metiuntur, et iſtos pacis hujus limites conſtituunt, eos utique nec æqua nec ferenda dicere, nec tuta vobis, perſpicuum eſt omnibus.

3. Accidit præterea, ut hæc ipſa quæ dicunt,

* P. 6. l. 4. ψηφίσμαῖα—κύρια] *rata, nondum abrogata:* quæ adhuc γεγραμμένα κεῖνται, ut ſupra, p. 5. penult. S.

dicunt, contraria ſint accuſationibus quas contra Diopithen ferunt. Nam quî convenit, ut Philippo quidvis agendi licentiam demus, modò Atticam non invadat; Diopithen verò nec Thracibus opitulari ſinamus; aut *ſi opituletur*, concitare bellum dicamus? Sed hæc ſcilicet exagitantur: gravia agunt mercenarii milites, cum Helleſpontum populantur; et injuſtè facit Diopithes, navigia intercipiendo; neque hoc eſt permittendum. Eſto: fiant hæc: nihil contradico. Veruntamen decere arbitror, ſi ex animo iſta conſulunt, æquitatemque ſpectandam putant, ut quemadmodum conſtitutas noſtræ urbis copias diſſipare conantur, ducem earum, *ſuâpte induſtriâ parta* ſtipendia ſolventem, apud vos calumniando; ita oſtendant, ſi vobis hæc perſuaſa fuerint, etiam Philippi exercitum dilapſurum. Quod niſi *demonſtrarint*, nihil aliud eos agere cogitate, niſi ut denuò rempublicam noſtram in eum reducant ſtatum, quo res noſtræ omnes olim perierunt. Scitis enim profectò, nihil omnium rerum tam profuiſſe Philippo ad noſtram urbem ſuperandam, quàm quòd prior omnes occaſiones arripuit. Namque is, cum ſemper expeditum circùm ſe atque inſtructum

tum exercitum habeat, et quid facturus ſit jam antea deliberarit, derepentè quos libitum eſt aggreditur: nos verò, ubi jam aliquid factum eſſe audivimus, tum demum tumultuamur, et *bellum* paramus. Inde nimirum accidit, ut ille omnia quæ invaſerit, ſummâ cum tranquillitate potiatur: nos autem ſeriùs *ubique* adveniamus, et fruſtra impenſas omnes faciamus; oſtenſis quidem inimicitiis, et *ejus conatibus* obſiſtendi voluntate; ſed neglectis occaſionibus, et rebus infectis, dedecus etiam inſuper ſuſcipiamus.

4. Ne igitur ignoretis, Athenienſes, etiam nunc cætera quidem verba eſſe atque commenta; hoc verò agi, et omni ratione ſtrui, ut dum vos domi maneatis, et nullæ noſtræ urbis copiæ foris ſint, per ſummum otium quæcumque vult Philippus conficiat. Videte etenim primùm, quid in præſentia fiat. Nunc ille cum magno exercitu in Thraciâ verſatur, et *copias* (ut præſentes hi dicunt) accerſit e Macedoniâ et Theſſaliâ. Quòd ſi expectatis Eteſiis, Byzantium aggreſſus obſederit, primùm an putatis fore,

re, ut Byzantii in eâdem qua nunc ſunt amentiâ maneant, et vos non accerſant, auxiliaque veſtra non poſtulent? Equidem non opinor: ſed ſi quibus minùs etiam fidunt quàm vobis, eos quoque potiùs *in urbem* recipient, quàm urbem illi tradent; niſi vi priùs eam occuparit. Cum nos igitur et hinc navigare non poterimus, et illic nulla præſidia parata erunt, nihil obſtabit quominus peſſum eant. Sanè, *dicat aliquis:* intemperiis enim agitantur homines illi, nec ad eorum amentiam addi quicquam poteſt. Omnino: ſed incolumes tamen eos eſſe oportet: id enim eſt e republicâ. Præterea

P. 9. l. 20. τὲς Βυζαντίους μενεῖν ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἀνοίας;] Anno tertio Olympiadis centeſimæ quintæ, Byzantini ab Athenienſibus defecerant, et adversùs eos fœdus cum Chiis, Cois, et Rhodiis inierant. (Huc ſpectat illud μενεῖν ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἀνοίας, et paulò inferiùs κακοδαιμονῆσι γὰρ ἄνθρωποι, &c.) Hac de causâ haud immeritò credebant infenſos eſſe admodum priſtinos ſuos dominos. Nihilominus dicit Orator eos vel ad Athenienſium præſidium confugere malle, quàm in Philippi poteſtatem ſe dedere: quod et revera factum eſt. Byzantini quippe, urbe eorum a Philippo obſeſsâ, auxilium ab Athenienſibus petierunt, qui Phocionis ductu eos obſidione liberarunt. Huc pertinet decretum Byzantinorum, de quo in oratione περὶ στεφάνου.

Præterea ne illud quidem compertum habemus, fore ut Cherſoneſum non invadat: ſed ſi ex ejus epiſtolâ, quam ad vos miſit, judicandum eſt, ulturum ſe ait milites Cherſoneſitanos. Proinde ſi exercitus hic jam conſtitutus retinebitur, is et provinciam tueri noſtram poterit, et illius ditionem nonnihil infeſtare: ſin ſemel perdetur ac dilabetur, quid agemus, ſi Philippus Cherſoneſum invaſerit? Diopithen in judicium adducemus ſcilicet: ſed quid *eâ re* proficietur? At ipſi hinc auxilia mittemus: quid ſi per ventos non liceat? At non veniet, credo: et quis hujus rei ſponſor erit? Nunquid cernitis et conſideratis, Athenienſes, imminens anni tempus, ſub quod nonnulli exiſtimant Helleſpontum, veſtris præſidiis deſtitutum, tradi oportere Philippo? Quid verò ſi Thraciâ relictâ, ne quidem ad Cherſoneſum acceſſerit, aut Byzantium, (nam et hæc conſiderare debetis) ſed Chalcidem aut Megaras invaſerit, quomodo nuper Oreum? utrumne præſtabit hîc illi occurrere, ac permittere ut

P. 11. l. 18. ἐπ' Ὠρεὸν] Qua ratione Philippus hanc Eubœæ urbem adeptus ſit, oratio proxima declarabit.

ut bellum ad Atticæ fines accedat, an illic negotiis quibuſdam illum implicare? Ego quidem hoc *præferendum* cenſeo.

5. Omnes igitur, his cognitis et conſideratis, exercitum, quem Diopithes in reipublicæ præſidium comparare conatur, non adducere in invidiam oportet, neque id agere ut diſſipetur, ſed ipſos etiam alium adjicere, tum ſuppeditandâ illi pecuniâ, tum cæteris rebus ritè adjuvando. Nam ſi quis Philippum percontetur, age dic, utrum malles iſtos milites, quos nunc Diopithes habet, quales quales ſint, (nihil enim contradico) pollere et in gloriâ eſſe apud Athenienſes, atque eorum numerum, vires ſuas republicâ conferente, augeri; an verò propter quorundam calumnias et accuſationes divelli ac interire? *Poſterius* hoc, opinor, ſe velle reſponderet. Quæ igitur Philippus a diis immortalibus precaretur, ea noſtrûm quidam hîc moliuntur? Et quæritis adhuc, unde noſtræ civitati omnia perierint?

6. Velim autem liberè vos ſtatum noſtræ urbis examinare, et conſiderare, quid ipſi faciamus nunc, et quomodo res admi-

adminiſtremus. Nos neque tributum conferre volumus, nec ipſi militare audemus, neque publicâ pecuniâ abſtinere poſſumus, neque aſſignatam Diopithi pecuniam pendimus, nec quæ ipſe ſuâ induſtriâ compararit, laudamus; ſed obtrectamus, et ſpeculamur unde et quid ſit facturus; alia denique ad hunc modum agimus omnia: nec, cùm his animis ſimus, noſtrum negotium agere volumus; ſed verbis quidem eos laudamus, qui pro dignitate reipublicæ dicunt, reipſa verò horum adverſariis nos conjungimus. Proinde *quemadmodum* vos eum, ſubinde qui ſuggeſtum conſcendit, rogitare ſoletis, quid igitur faciendum eſt? *ſic* ego vos interrogabo, quid igitur eſt dicendum? nam ſi vos neque tributum conferetis, neque ipſi militabitis, neque publicæ pecuniæ parcetis, neque conſtitutam Diopithi pecuniam numerabitis, nec quæ ipſe ſibi compararit relinquetis, neque veſtrum negotium agere voletis, non habeo quid dicam. Nam ſi jam tantam licentiam criminari et calumniari volentibus datis, ut illis quoque de rebus quas acturum eum eſſe aiunt, antequam fiant, accuſantes audiatis; quid aliquis dicat?

7. Quid

7. Quid verò his rebus proficiatur, veſtrûm quibuſdam eſt cognoſcendum. Dicam autem liberè; nec enim poſſum aliter. Quotquot veſtri duces e veſtro portu unquam ſolverunt, hi omnes (aut ego me quovis ſupplicio dignum fatebor) et a Chiis, et ab Erythræis, et a quibus quiſque potuit, (his dico qui Aſiam incolunt) pecuniam accipiunt. Accipiunt autem, qui naves habent ſingulas, aut binas, minorem; majoribus inſtructi copiis, majorem. Dant autem, quicunque dant, neque parum neque multum, gratis; nec enim ita inſaniunt: ſed illud *hac pecuniâ* redimunt, ut ne mercatores ſui injuriis afficiantur, neve ſpolientur, incolumes ſuæ naves deducantur, et ſimilia. Aiunt autem ſe benevolentiæ causâ dare: idque nomen hujuſmodi largitionibus accommodatur. Jam igitur etiam Diopithi, exercitum habenti, minimè dubium eſt, quin iſti omnes pecuniam daturi ſint. Nam unde aliàs eum, qui nec a vobis quicquam

*. P. 14. l. 20. Ερυθραίων] Erythra, urbs Ioniæ: inter plures alias ejuſdem nominis urbes recenſetur a Stephano Byzantino. S.

accepit, nec ipſe habet unde ſtipendia ſolvat, milites alere putatis? de cœlo? minimè id quidem: ſed his proventibus, quos congregat, et emendicat, et mutuatur, eos ſuſtentat. Quare qui eum apud vos traducunt, nihil aliud agunt, niſi quòd omnibus denuntiant, ne quid ei dent; ut qui pœnas daturus ſit, non eorum modò facinorum, quorum ipſe vel auctor vel adjutor extiterit, ſed horum etiam quæ facturus fuerit. Huc pertinent iſti ſermones, " obſidionem parat: Græcos hoſtibus objicit." Maximæ ſcilicet his hominibus curæ ſunt Aſiam incolentes Græci: *quod ſi ita ſit*, major certè virtus eorum eſſet ad conſulendum aliis, quàm ad patriam defendendam. Atque huc *etiam* pertinet illud, *oportere* alium imperatorem mitti in Helleſpontum. Nam ſi malè ſe gerit Diopithes, et naves intercipit, parva, Athenienſes, parva tabella, hæc omnia prohibere

* P. 16. l. 14. πινάκιον] Libellus eſt accuſatorius, rei nomen et crimina continens, quem actor magiſtratui, apud quem ſcripta erat dica, tradere tenebatur. Cave autem putes tabellam intelligi, cui ſententiæ judicum inſcriptæ erant: *calculis* enim, non *tabellis*, utebantur Athenienſes in ſententiis ferendis. S.

prohibere valeat; legeſque jubent, eos qui hoc modo delinquunt, publicè accuſari: tantis verò ſumptibus, tot triremibus cuſtodiri a nobis, nequaquam: nam ea quidem eſſet extrema inſania. Contra hoſtes, qui legibus coerceri nequeunt, milites alere, triremes mittere, pecuniam conferre oportet, et neceſſe eſt: at contra cives noſtros, decretum, publica accuſatio, Paralus, hæc ſufficiunt: hæc prudentium virorum eſſent: quæ autem iſti agunt, hominum moleſtiam rebus et perniciem afferentium.

8. Ac iſtorum quidem nonnullos eſſe tales, quanquam ferendum graviter, non tamen graviter eſt ferendum: ſed *hoc potiùs*, vos in hoc confeſſu ita jam eſſe animatos, ut ſi quis pro concione dixerit Diopithen eſſe, aut Charetem, aut Ariſtophontem, aut quemvis qui nominari poſſit civium,

P. 16. l. 17. εἰσαγγέλλειν] Εἰσαγγελία fuit judicium, in magnis et publicis criminibus, in quo tum accuſatio tum defenſio vivâ voce peragebatur coram ſenatu, vel populo, vel interdum Archonte.

* P. 17. l. 4. Πάραλος] Duæ fuerunt Athenienſibus naves ſacræ, Salaminia et Paralus, quæ juſſa populi deferebant; atque adeò imperatoribus, malè rem gerentibus, inſerviebant revocandis. S.

civium, cui mala omnia accepta referenda ſint, ſtatim aſſentiamini, et ejus orationi applaudatis. At ſi quis progreſſus in medium, vera dicat: nugas agitis, Athenienſes; malorum omnium et rerum harum Philippus eſt caput; qui ſi quieviſſet, nihil negotii eſſet reipublicæ: non quidem vera eum dicere negare poſſetis; ſed graviter laturi tamen videmini, et periiſſe vobis aliquod exiſtimaturi. In causâ hoc eſt: (ſed oro per deos, ut quæ ad veſtram ſalutem pertinent, liberè dicere mihi liceat:) jam olim quidam reipublicæ gubernatores ita vos paraverunt, ut in concionibus metuendi ſitis et acres, in bellicis verò apparatibus remiſſi et aſpernandi. Si quis igitur auctorem malorum eum eſſe dicat, quem ſcitis inter vos poſſe comprehendi, aſſentimini, et *puniri iſtum* vultis: ſi quis verò eum deſignet, qui niſi victus armis, affici ſupplicio non poteſt, neſcitis, opinor, quid ſit agendum; ſed vos coargui moleſtè fertis. Atqui decebat, Athenienſes, diverſum fieri: ut omnes, qui ad remp. accedunt, vos aſſuefacerent, in concionibus, ad clementiam et humanitatem; nam in his de jure civium et ſociorum agitur: in apparandis verò bellis, metuendos vos et

acres

acres efficerent; ibi enim cum hoſtibus et adverſariis res eſt. Nunc, dum vobis aſſentantur, et obſequiis omnibus veſtram gratiam aucupantur, id vobis contulerunt, ut in concionibus faſtum præ vobis feratis, et ab adulatoribus nihil audiatis, niſi quod auribus blandiatur; res verò eò redierint, ut de ipsâ ſalute periclitemini.

9. Agite verò, per deos immortales, ſi Græci a vobis earum occaſionum, quas per ignaviam modò amiſiſtis, rationes repoſcerent, voſque *ita* interrogarent: Athenienſes, mittitis ad nos paſſim legatos, dictitantes, Philippum nobis et Græcis omnibus inſidiari, et hominem eſſe cavendum, et ſiqua ſunt ejus generis alia: neceſſe erit nos aſſentiri et fateri; facimus enim hæc. At ô mortalium omnium ignaviſſimi, *dicent*, cum homo iſte decem menſes *continuos* abeſſet, ita et morbo et hyeme et bellis intercluſus,

P. 19. l. 14. εἰ λογὸν ὑμᾶς ἀπαιτήσειαν οἱ Ελληνες] Expugnatâ Olyntho, Athenienſes tandem bellum Philippo indixere, et legationes miſerunt, quæ ſingulas Græciæ civitates hortarentur ad arma cum iis conſocianda. Hinc occaſione ſumptâ, proſopopœiam hanc pulcherrimam inſtituit, in qua citra offenſionem increpat acerrimè civium ſocordiam et imprudentiam.

intercluſus, ut domum regredi nullo modo poſſet, vos nec Eubœam in libertatem aſſeruiſtis, nec veſtrorum quicquam recuperaſtis: ipſe verò, dum vos domi ſedetis, dum otium agitis, dum ſani eſtis, (ſi qui tamen, his factis, ſani dicendi ſunt) duos in Eubœâ tyrannos conſtituit, quorum alterum e regione Atticæ tanquam propugnaculum oppoſuit, alterum ad Sciathum *collocavit:* vos autem ne hæc quidem (ſiquidem nihil aliud velletis) impediviſtis; ſed conniventes, de jure utique veſtro illi conceſſiſtis; ut jam nemini dubium eſſe poſſit, etiamſi Philippus decies moreretur, vos nihilo magis commotum iri: quorſum igitur legatos mittitis, et incuſatis, et negotium nobis faceſſitis? Hæc ſi dixerint, quid aſſeremus, aut reſpondebimus, Athenienſes? Ego quidem non video.

10. Sunt igitur qui putent, ſe oratorem ita

P. 20. l. 12. δύο ἐν Εὐβοίᾳ] Philiſtidem nempe Orei, et Clitarchum Eretriæ. Eretria ſpectabat Atticam: Oreum verò fuit e regione Sciathi, inſulæ finitimæ in ditione Athenienſium.

Ibid. l. 14. ἐπὶ Σκιάθῳ] *ad Sciathum*, ut Wolfius reddit. Hoc eſt, non *apud*, ſed *adversùs Sciathum*. Nam ἐπὶ Σκιάθῳ idem eſt ac ἐπιτειχίσας in eâdem ſententiâ.

ita redarguere, poſtquam interrogarint, quidnam ergo agendum eſt? quibus ego ſummâ æquitate veriſſimèque ſic reſpondebo: hæc non agenda ſunt, quæ nunc agitatis. Et tamen ſingulatim etiam accuratè omnia dicam: *videant* autem illi, ut quemadmodum prompti ſunt ad percontandum, ita et ad rem gerendam ſint alacres et parati. Primùm, Athenienſes, perſuaſum omnino habere debetis, Philippum civitati noſtræ bellum inferre, pacemque violaſſe: quare de his deſinite vos invicem accuſare: hoſtem eſſe præterea toti urbi, et ſolo urbis; addam etiam, omnibus hominibus qui in urbe degunt, atque illis imprimis, qui ſe in maximâ eſſe apud eum gratiâ putant: (quod ſi non *credendum videatur*, intueantur Euthycratem et Laſthenem Olynthios, qui cum ei eſſe intimi viderentur, poſtquam urbem prodiderunt, omnium peſſimè perierunt:) nulli tamen rei tam infensè adverſatur, quàm libertati noſtræ urbis; nec in quicquam aliud tanto ſtudio incumbit, quàm ut hanc demoliatur. Idque nunc ſaltem quaſi non ſine ratione agit: ſatis enim hoc perſpectum habet, etiamſi cæteros omnes ſuæ dominationi ſubjecerit, ſe tamen nihil ſecurè conſtanterque

terque tenere poſſe, dum vobis libera ſit reſpublica: nam ſi quis caſus adverſus inciderit, (quales homini evenire multi poſſunt) fore ut omnes, qui jam vi ſubacti illi parent, ad vos confugiant. Eſtis enim vos, non ipſi ad aliena arripienda dominationemque affectandam naturâ comparati; ſed alium ne arripiat prohibere, aut arreptis exturbare, validi; denique affectantibus imperium faceſſere negotium, et omnibus hominibus libertatem reſtituere, parati. Non igitur vult libertatem veſtram ſuis imminere temporibus: multum abeſt ut hoc velit; cum rem non malè, nec ſegniter conſideret.

11. Primùm igitur ob hoc exiſtimandum eſt, hoſtem illum eſſe reipublicæ ac libertatis irreconciliabilem: quod niſi animis veſtris infixum ſedeat, rerum curam ſeriò ſuſcipere non voletis. Secundo loco illud certò ſciendum, omnia quæ molitur et apparat nunc, adversùs remp. noſtram apparat: et ubicunque aliquis ei obſiſtit, is pro nobis illic obſiſtet. Neque enim quiſquam veſtrûm ita ſimplex eſt, ut Philippum exiſtimet miſera illa in Thraciâ (nam quo alio nomine

nomine appelles Drongilum, et Cabylen, et Maſtiram, et ea quæ nunc expugnat ſibique ſubjicit?) cupere; utque illa obtineat, et labores et hyemes et extrema pericula ſuſtinere: Athenienſium verò portus, et navalia, et triremes, et argenti fodinas, et tantos proventus non cupere: aut paſſurum, ut vos iſta teneatis; cum propter panicum et ſiliginem, in Thraciis cuniculis defoſſa, in Barathro non dubitet hyber-

* P. 23. penult. Δρογγίλον, καὶ Καβύλην, καὶ Μάστειραν] Fuere ignobiles in Thraciâ urbes, quarum Cabylem ſolùm ab hiſtoricorum aliquo et a geographis memoratam vidi, diſtabatque triginta millia paſſuum ab oſtio ponti Euxini, ut eſt apud Stephanum. *Luccheſ.* S.

P. 24. l. 6. τῶν ἔργων τῶν ἀργυρείων] Athenienſibus erant argentifodinæ apud montem Laurium in Atticâ.

* Ibid. l. 10. ἐν τοῖς Θρᾳκικοῖς σιροῖς] De his Varro de re ruſticâ, I. 57. *Quidam granaria habent ſub terris, uti ſpeluncas, quas vocant σιροὺς, ut in Cappadociâ ac Thraciâ.* Adde Q. Curtium, VII. 4. Siros *vocabant barbari: quos ita ſolerter abſcondunt, ut niſi qui defoderunt, invenire non poſſint. In iis conditæ fruges erant.* S.

* Ibid. l. 11. ἐν τῷ βαράθρῳ] Caverna quædam fuit Athenis, in quam capitis damnatos præcipitabant. Animadvertit Interpres Gallicus, (neſcio an non

hybernare. Non ita eſt: ſed et illa, ut his potiatur, et cætera omnia molitur. Quid igitur? prudentium hominum eſt, cum hæc ſciant et cognorint, inſignem iſtam pernicioſamque ſocordiam deponere; pecuniam autem conferre, *idemque ut faciant* a ſociis poſtulare, ac providere atque agere omnia, conſtitutus iſte exercitus ne dilabatur: ut quemadmodum ille paratas legiones habet ad violandos et ſubigendos omnes Græcos, ita vos legiones habeatis ad ſervandos omnes et tuendos paratas. Fieri quippe nequit, ut qui repentinis ſubſidiis utuntur, quicquid rectè perficere poſſint: ſed conſcribere oportet copias, et commeatus illis ſuppeditare, et quæſtores *deligere*, et ut quàm diligentiſſima fiat ærarii cuſtodia, id verò curantes, pecuniæ rationes a quæſtoribus, rerum geſtarum a duce repoſcere. Quòd ſi hæc vobis cordi fuerint, ſi hæc ſuſceperitis, revera juſtam ſervare pacem, et domi ſe continere Philippum

non ſubtiliter magis, quàm verè) metaphoram hancce non tantùm Thracici inclementiam cœli depingere, verùm etiam animos noſtros ad Philippi, tanquam ſceleſti fœdiſſimo ſupplicio digni, conſiderationem traducere. S.

lippum cogetis, quo majus bonum nullum eſſe queat; aut æquo Marte bellum geretis.

12. Si quis verò hæc ſine et magnis ſumptibus, et multis laboribus poſſe confici non putat, rectè omnino putat: ſed ſi idem conſideret, quæ *pericula* huic urbi impendeant, niſi ita fecerimus, inveniet expedire, ut ultro quod fieri debet faciamus. Nam ſi quis deorum nobis ſponderet, (nec enim mortalium ulli tantâ de re fides haberi tutò poſſet) ſi quieveritis, et omnia neglexeritis, eum tandem in noſmet ipſos impetum non eſſe facturum, turpe quidem, Jupiter diique omnes! fuerit, atque indignum vobis, et *præſenti* dignitate reipublicæ, et rebus geſtis majorum, ob privatum veſtrum otium reliquos Græcos omnes deſertos objicere ſervituti: ac ego quidem ipſe mortem oppetere malim, quàm talia ſuadere. Verùm ſi quis alius iſta dicit, et vobis perſuadet, eſto: ne defendite vos: abjicite omnia. Sin hoc conſultum eſſe nemo putat, contraque præſcimus omnes, quantò plura eum ſibi ſubjicere permiſerimus, tantò cum graviore et potentiore hoſte nobis

nobis fore conflictandum, quò ſubterfugimus? aut quid lentè agimus? aut quando, Athenienſes, rerum curam ſuſcipiemus? cum, credo, neceſſitas aliqua ingruerit? atqui ea neceſſitas, quam homo liber ita nominet, non tantùm jam adeſt, ſed jam pridem etiam ſe obtulit: ſervilis verò neceſſitas ne ingruat, utique eſt optandùm. Quid verò intereſt? quòd homini libero maxima eſt neceſſitas, rerum *malè* gerendarum pudor; qua neceſſitate neſcio an quis majorem poſſit dicere: ſervo autem plagæ et corporis excarnificatio: quæ abſint ut fiant, et dictu indigna ſunt.

13. Quanquam autem reliqua omnia libenter dicere poſſim, et oſtendere, quo pacto in vos nonnulli in adminiſtrandâ rep. delinquant, cætera miſſa faciam: ſed cum primùm aliqua mentio fit Philippicarum rerum, quidam ſurgens dicit, "pacem "tueri, optabile eſſe; et magnum exer-"citum alere, moleſtum; et diripere "quoſdam ærarium velle;" aliaque ſimilia verba, quibus vos remorantur, et huic occaſionem præbent ſuo arbitratu per otium quidvis peragendi. Ita fit, ut vos otium adipiſ-

adipiſcamini, atque in præſens nihil agatis; (quæ vereor, ne vobis aliquando magno conſtitiſſe crediturí ſitis) iſti verò gratiam conſequantur, et quæ ex his *rebus oritur*, mercedem. Ego verò ſupervacaneum eſſe puto vobis ſuadere pacem, qui, cum jam perſuaſum id eſt, deſidetis; ſed illi *ſuadendum eſt*, qui bellis gerendis occupatur: cui ſi perſuaſum fuerit, in vobis nulla mora eſt. Moleſta verò ducenda ſunt, non quæ tuendæ ſalutis gratiâ inſumpſerimus; ſed ea quæ feremus, ſi hæc facere noluerimus. Direptio porro pecuniæ prohibenda eſt, cuſtodiam qua conſervaretur, aſſignando; non *neglectu et* abjectione utilitatis. Ego verò, Athenienſes, hoc ipſum ægrè fero, ſi pecuniæ direptio (quam ut tueri, ſic peculatores punire, penes vos eſt) quibuſdam veſtrûm eſt moleſta; Philippus autem, qui totam deinceps Græciam diripit, et veſtro malo diripit, non eſt moleſtus.

14. Quæ igitur cauſa tandem eſt, Athenienſes, cum Philippus ita manifeſtè bella gerat, per injuriam graſſetur, urbes occupet, ut iſtorum nemo unquam dixerit, eum injuſtè agere, bellumque facere; ſed

ut concitati belli crimen illis impingant, qui *conatibus illius* obſiſtendum, et hæc noſtra vindicanda ſuadent? ego docebo. Quòd iracundiam eam, quam par eſt ut vos concipiatis, ſi quas e bello moleſtias ceperitis, in eos, qui vobis utiliſſima dicunt, converti volunt: ut hos cauſam dicere cogatis, non Philippum ulciſcamini; atque ipſi et accuſent, et ſua facinora, quæ nunc patrant, impunè ferant. Hoc illud eſt quod dicunt, velle quoſdam apud vos excitare bellum: hinc illa nata eſt altercatio. Ego verò certò ſcio Philippum, cum nemo Athenienſium bellum decreviſſet, tum alia multa, quæ noſtra fuerunt, occupaſſe, tum nunc auxilia miſiſſe Cardianis. Si nos igitur diſſimulare volemus, ab eo nos bello peti, omnium ſtolidiſſimus eſſet, ſi ipſe id coarguere vellet. Sed cum nos ipſos invaſerit, quid tum dicemus? ipſe enim ſe nobiſcum bellum gerere negabit: quemadmodum et Oritis fecit, cum milites in eorum agro eſſent; et Pheræis, priuſquam mœnia oppugnaret; neque cum Olynthiis ſtatim in principio *ſe bellum gerere profeſſus eſt*, donec in ipſorum agrum duxiſſet exercitum. An tum quoque bellum illos concitare dicemus, qui propulſare

pulſare vim jubebunt? Hoc igitur ſupereſt, ut ſerviamus: nec enim medium quicquam eſt, ſi nec vis propulſetur, nec ab hoſtibus otium concedatur. Sed neque de iiſdem *rebus* vobis eſt periclitandum ac cæteris: neque enim urbem ſubigere vult Philippus, ſed penitus exſcindere. Quia ſatis intelligit, vos ſervire neque velle, neque ſi velletis, poſſe; cum imperare conſueveritis: atqui occaſione oblatâ, ſibi plus negotii poſſe faceſſere, quàm reliquos homines univerſos.

15. Proinde quaſi de ſummâ rerum decertaretur, ita vos oportet eſſe animis affectos; quique ſe illi vendiderunt, et odio proſequendi, et in cruciatum abripiendi ſunt. Non enim fieri, non fieri poteſt, ut externi hoſtes ſuperentur, niſi priùs domeſticos hoſtes punieritis, qui illi ſubſerviunt: ſed neceſſe eſt, ubi in hos tanquam ſcopulos quoſdam impegeritis, ut illi vobis antevertant. Nam cur eum ita contumeliosè vobis inſultare nunc putatis, (nihil enim aliud mihi quidem facere videtur, niſi hoc) et cum alios benefaciendo, ſi non aliud, ſaltem ſeducat, vobis jam etiam minitari? Veluti Theſſalos, multis datis

datis muneribus, in hanc ſervitutem pellexit: neque dicendo quiſquam conſequi poteſt, quàm variis artibus miſeros Olynthios, datâ prius Potidæâ, multiſque aliis, deceperit: Thebanos etiam nunc ſub jugum ſuum allicit, traditâ Bœotiâ, poſteaquam eos magno gravique bello liberavit. Itaque hi omnes, dum aliquâ commoditate fruuntur, alii jam perpeſſi ea ſunt, quæ omnes norunt; alii ferent, quicquid tandem contigerit. At vos, ut quæ perdideritis taceam, in ipsâ pacificatione, quoties decepti, quàm multis ſpoliati eſtis? Nonne Phocenſibus? nonne Pylis? nonne Thraciâ, Doriſco, Serrio, Cerſoblepte ipſo? nonne nunc urbem Cardianorum tenet, ac confitetur? Cur igitur aliâ ratione illos, nec eodem modo vos tractat? Quoniam in hac unâ cunctarum urbium, impunè hoſtium commodis patrocinari licet; ac ſi quis

P. 32. l. 19. πολέμῳ πολλῷ καὶ χαλεπῷ] Bello ſcil. Phocenſi, ſive ſacro.

* P. 33. l. 7. Κερσοβλέπτην αὐτόν] Qui, poſtquam anno 4. Olymp. 106. Cherſoneſum in Athenienſium fidem dederat, et ſocius pop. Ath. nominatus fuerat, tandem anno 2. Olymp. 108. ſub Philippi ditionem venit, eique vectigal pendere coactus eſt. S.

quis pecuniam ipſe accepit, concionandi poteſtatem habet, etiamſi vos veſtris opibus interim ſpoliati ſitis. Non tutum fuit Olynthi cauſam agere Philippi, donec populus Olynthiorum ſimul delinitus eſſet illo traditæ Potidææ beneficio. Non tutum fuit in Theſſaliâ Philippi cauſam agere, donec multitudo Theſſalorum, ejectis a Philippo, ipſorum causâ, tyrannis, atque Pylæâ reſtitutâ, in ſocietatem beneficiorum et ipſa veniſſet. Non fuit Thebis tutum, priuſquam Bœotiam illis, deletis Phocenſibus, reddidiſſet. Verùm Athenis, cum non Amphipolim tantùm et agrum Cardianorum nobis eripuerit, ſed Eubœam ita muniat, ut *veluti* arx ſit ad nos oppugnandos, et nunc Byzantium invadat, tutum eſt dicere pro Philippo. Proinde horum aliqui ex mendicis repentè divites facti ſunt, ex ignotis atque obſcuris celebres et illuſtres: vos contrà, ex illuſtribus obſcuri, e copioſis inopes. Nam reipublicæ ego quidem opes in ſociis, fide, benevolentiâ eſſe poſitas exiſtimo: quarum rerum omnium penuriâ vos laboratis. Quas dum vos negligitis, et vobis eripi ſinitis, ille beatus factus eſt, et magnus, et formidatur ab omnibus et Græcis et barbaris:

vos, humiles et deſerti; rerum venalium ubertate ſplendidi; eorum apparatu, quæ opus erant, ridiculi.

16. Non autem eodem modo vobis et ſibimetipſis quoſdam oratores conſulere video. Vobis enim quieſcendum eſſe dicunt, etiamſi violemini: ipſi verò apud vos quieſcere non poſſunt, tametſi nemo eis injuriam faciat. Deinde quiſquis ſuggeſtum conſcenderit, Non vis, inquit, decretum ſcribere, aut periclitari; ſed timidus es et mollis. Ego verò audax, et importunus, atque impudens, neque ſum, neque fieri velim: fortiorem tamen longè latèque illis, qui præcipiti audaciâ apud vos publica negotia tractant, me eſſe exiſtimo. Qui enim, Athenienſes, poſthabitâ utilitate reipublicæ, in judicium adducit, proſcribit, dat, accuſat, nullâ quidem hæc fortitudine facit; ſed quia ſcit, dum quæ vobis placeant loquatur, et tutas tantùm publicæ adminiſtrationis partes attingat, ſe quaſi pignus habere ſuæ incolumitatis, audax et confidens eſt. Qui verò, publici boni causâ, crebrò veſtris voluntatibus adverſatur, et nihil ad gratiam loquitur, ſed ſemper utilitatem ſpectat, et eam gerendæ reipub-

reipublicæ rationem eligit, in qua fortuna magis quàm computatio dominatur, et tamen haud recuſat, quo minùs utriuſque a ſe rationes repetatis; hic demum vir fortis, atque etiam bonus idem civis eſt: non iſti, qui brevis gratiæ promerendæ causâ, ſumma reipublicæ præſidia perdiderunt. Quos ego tantum abſum ut æmuler, aut dignos republicâ cives eſſe putem, ut ſi quis me roget, Dic mihi, tu verò quid contuliſti reipublicæ? quanquam poſſem Athenienſes, et trierarchias, et ædilitia munera, et pecuniæ collationes, et captivorum redemptiones, et alia ſimilia humanitatis officia commemorare, nihil tamen hujuſmodi referam: ſed *hoc dicam*, me ab iſtâ gerendæ reipublicæ formulâ prorſus abhorrere: et quòd, cum fortaſſis et ipſe, non minùs quàm alii, accuſare poſſem, et gratificari, et proſcribere, et

* P. 37. l. 1. λύσεις αἰχμαλώτων] Civium aliquot ſuâ pecuniâ ſe redemiſſe teſtatur Demoſthenes in orat. de falſ. leg. Nam cum primò legatus de pace in Macedoniam perrexit, quibuſdam captivis Athenienſibus recepit, ſe cum pretio rediturum, ut eos vinculis eximeret: idcirco ſecundam obiiſſe legationem dicit, ut fidem ſuam liberaret. *Luccheſ.* S.

cætera, quæ iſti factitant, facere; nunquam ne ad unum quidem talium aucupiorum vel voluntate meâ me contuli, vel ſpe lucri aut ambitione ſum impulſus; ſed ea perpetuò dico, quibus ego id conſequor, ut minùs apud vos autoritate valeam et gratiâ, quàm alii multi; vos, ſi mihi auſcultaretis, ampliores fieretis: ſic enim dicere fortaſse non invidioſum eſt. Neque mihi videtur boni civis eſſe officium, eas gerendæ reipublicæ rationes excogitare, per quas ſtatim ego princeps inter vos exiſterem, vos aliorum ultimi: ſed rempublicam unà cum bonorum civium actionibus et gubernatione augeri atque amplificari decet, omnibuſque ſemper non facillima, ſed optima dicenda ſunt: nam illò natura ſuopte nutu fertur; ad hæc boni civis eloquentiâ et doctrinâ vos oportet provehi.

17. Jam quendam etiam tale aliquid dicentem audivi: me quidem ſemper dicere optima; ſed quicquid a me proficiſcatur, verba tantùm eſſe; cùm operibus ſit opus reipublicæ, et actione aliquâ. Ego verò quid de his ſentiam, exponam vobis, neque diſſimulabo. Non arbitror ullum aliud opus atque officium eſſe conſiliarii, niſi

niſi ut maximè profutura dicat: et hoc ita eſſe, me facilè puto probaturum. Illud enim utique ſcitis, Timotheum quondam illum apud vos orationem habuiſſe de adjuvandis et conſervandis Eubœenſibus, cum eos Thebani oppreſſum irent: cujus hæc ferè verba fuerunt: Agite verò, deliberatis, inquit, cum Thebanos in inſulâ habeatis, quæ ratio ineunda, quidve agendum ſit? non mare implebitis, Athenienſes, triremibus? non jam ſurgitis, in Piræum abituri? non claſſem in mare trahetis? Hæc Timotheus dixit; vos feciſtis: quæ cum utraque conjungerentur, res confecta eſt. At ſi is quàm optima, ut tum dixit, dixiſſet; vos verò ignaviâ impediti, non obtemperaſſetis; eſſetne aliquid eorum actum, quæ tum civitati contigerunt? fieri non poteſt. Sic igitur quicquid vel ego nunc, vel quivis alius dixerit, res et actiones apud voſmetipſos quæritote; utiliſſimum conſilium ſcienter explicatum, apud oratorem.

18. Sed ubi orationem meam in ſummam

P. 38. l. 19. καὶ τὰς Εὐβοίας σώζειν] Vide Not. in Philippicam I. p. 12. l. 1.

mam et capita quædam redegero, deſcendam. Sic igitur cenſeo: conferendam eſſe pecuniam; et exercitum jam comparatum, eſſe conſervandum: atque ſi quid non rectè fieri videbitur, corrigendum; non ob cujuſvis cavillationes totum deſtruendum: legatos quaquaverſum eſſe mittendos, qui doceant, moneant, conficiant reipublicæ quicquid poterunt. Præter hæc omnia, qui corrupti largitionibus, negotia perfidè corrumpunt, tum puniendi, tum ſemper et ubique odio habendi ſunt: ut moderati homines et boni viri rectè prudenterque vitam inſtituiſſe, tum aliis, tum ſibimetipſis videantur. Quòd ſi hanc rationem ſecuti, negligere omnia deſieritis; fortaſſe, fortaſſe, *inquam*, et adhuc cætera meliùs ſucceſſura ſpes ſit. Verùm ſi deſidebitis, hactenus duntaxat, ut plaudatis, et laudetis orationem, ſtudentes; cum verò gerenda res erit, tergiverſemini; nullam equidem video orationem, quæ, detrectantibus vobis agere quæ opus ſunt, rempublicam ſervare poſſit.

LIBANII

LIBANII ARGUMENTUM IN PHILIPPICAM III.

SIMPLEX *orationis hujus eſt argumentum. Nam cum Philippus verbo pacem ageret, revera Athenienſes multis injuriis laceſſeret, hortatur eos Orator, ut inſurgant, et regem ulciſcantur: quòd magnum periculum et ipſis impendeat, et omnibus communiter Græcis.*

ALIUD

ALIUD ARGUMENTUM EX TOURELLIO.

HANC *orationem, eodem quo præcedentem anno, habuit Demoſthenes. Philippi in Thraciâ victoriæ, et imperium novis ſocietatibus, quas ille fœderum artifex diverſis in locis ſibi conciliarat, ſubinde munitum, nil niſi funeſtum Athenis portendebant. Orator itaque totis viribus (ut ſolet) in civium mollitiem invehitur: creſcentis indies periculi terrorem incutit: tollit inanem de fœdere violando dubitationem, ab ignaviâ veriùs quàm juſtitiæ ratione ortam: cum id fœdus, non, ut par eſſet, utrinque obſtringeret, ſed eos ſolos teneret. Hinc ſummopere neceſſarium eſſe oſtendit, ſe tueri contra hoſtem, in pace vel magis quàm in bello timendum. Conſuetu-*

dines

dines deinde pravas quaſdam damnat, errores inveteratos coarguit, turbas compeſcit, ſuſpiciones diluit, et murmura querelaſque comprimit. Cum ad hunc modum viam munierit, pergit ad præcepta et ratiocinia quædam inſtituenda, quibus et vim ritè temperatam et ſeveram ſimul venuſtatem aſpergit. Quòd ſi veritati undecunque profectæ vis ſua ineſt, invicta ſtatim evadit, quando inſtat reprehenſor, non minùs ſagaci ingenio quàm vehementiâ et facundiâ inſignis.

DEMOS-

DEMOSTHENIS PHILIPPICA III.

1. CUM multa verba fiant, Athenienſes, in omnibus ferè concionibus, de injuriis Philippi, quibus, ex quo pacem fecit, non ſolùm vos, ſed et reliquos Græcos afficit; cumque omnes (probè ſcio) confiteantur, etſi id quidem non faciant, neceſſe eſſe et convenire, ut omnes ea tum dicant, tum agant, per quæ iſte ab inſolentiâ reprimatur, et pœnas luat; eò rediiſſe tamen omnia negotia, et per incuriam prolapſa eſſe video, ut verear ne dictu odioſum, verum tamen ſit; ſi omnes oratores dicere, voſque decernere velletis ea, per quæ res quàm afflictiſſimæ fierent, exiſtimare me ſtatum earum, quàm nunc eſt, non poſſe fieri deteriorem. Ac multæ fortaſſe ſunt cauſæ, cur hæc ita ſe habeant; neque propter unum atque alterum *vitium* res huc redierunt: potiſſimùm tamen, ſi rectè conſideretis, ii ſunt

ſunt in culpâ, qui jucundiſſima dicere malunt, quàm utiliſſima: quorum alii, Athenienſes, dummodo quibus rebus ipſi gloriâ florent et valent, eas tueantur, nullam futurorum rationem habent; quare nec vos habere oportere putant: alii, eos qui in rerum adminiſtratione conſtituti ſunt, criminando et calumniando, nil aliud faciunt, niſi ut civitas ipſa de ſe pœnas ſumat, et eâ re occupetur; Philippo autem quidvis et agere et dicere liceat. Hæc inſtituta ſunt vobis uſitata; cauſæ verò perturbationis et delictorum.

2. Peto autem a vobis, Athenienſes, ſi quid veri liberè dixero, ne propterea mihi iraſcamini. Hoc modo quippe rem conſideretis: vos loquendi libertatem in aliis rebus ita communem putatis eſſe oportere omnibus in hac urbe degentibus, ut et advenis et ſervis ipſis eam impertieritis; et multos apud vos ſervos videre eſt quidvis loqui liberiùs, quàm cives in quibuſdam aliis urbibus: a conſulendo autem omnino

P. 43. l. 17. ἕτεροι δὲ, τὰς ἐπὶ τοῖς πράγμασιν] Accuſatores Diopithis perſtringit. Videas orationem de Cherſ.

omnino eandem repuliſtis. Unde id conſequimini, ut in concionibus faſtidiatis, aſſentationibus deliniti, et omnia quæ voluptati ſunt, audiatis; in rebus autem et factis, de extremis jam periclitemini. Quòd ſi nunc etiam ſic affecti iſtis, non habeo quid dicam: ſin quæ in rem veſtram ſunt, ſine adulatione audire voletis, dicere ſum paratus. Tametſi enim res omnino malè ſe habent, multaque per ſocordiam perierunt; tamen eæ, ſi vos vel nunc officio fungi volueritis, omnes corrigi poſſunt. Ac mirum fortaſse videbitur quod dicam, ſed verum: quod præteritis temporibus fuit peſſimum, id ad futura eſt optimum. Quid igitur id eſt? quòd dum vos neque magnum neque parvum quicquam quod oportet facitis, res malè ſe habent: quæ ſi, vobis omnibus officio fungentibus, in hoc loco eſſent, ne ſpes quidem relinqueretur, eas fore meliores. Nunc ſocordiam veſtram et negligentiam ſuperavit Philippus; civitatem non ſuperavit: neque victi vos, at nondum loco moti eſtis.

3. Quòd ſi omnes confiteremur, Philippum gerere bellum cum rep. et pacem violare,

violare, nihil aliud oratorem dicere et consulere oporteret, quàm quo pacto Philippum et tutissimè et facillimè ulciscere-mur. Cum autem eæ sint quorundam ineptiæ, ut urbes illo occupante, et multa quæ vestra sunt obtinente, et omnes mortales exagitante, quosdam ferant in concionibus subinde dictitantes, nostrûm esse quosdam qui bellum excitemus; cautè nobis agendum, et ea opinio refutanda est: cum verendum sit, ne quis, ubi scripserit et suaserit propulsandas esse injurias, in crimen excitati belli veniat. Ego verò hoc primum omnium statuo et definio: sitne nobis integrum consulere, utrùm pacem agere an gerere bellum oporteat? Si igitur civitati liceat pacem agere, et hoc nobis integrum sit, (ut inde ordiar) affirmo ego, pacem agendam esse nobis; et postulo, ut is qui hæc dicit, decretum proferat, remque absolvat, et non fraudulenter agat. Sin alter, cum arma in manibus habeat, et magnas copias circa se, nomen pacis vobis objicit, factis belli ipse utitur; quid reliquum est aliud, præter ultionem? Quòd si profiteri vultis, ut ille, vos pacem agere, non refragor. Si quis autem eam pacem esse putat, per quam ille, cæteris captis

captis omnibus, contra nos venturus eſt; is primùm inſanit; deinde pacem veſtram erga illum, non illius erga vos, commèmorat. Illud autem eſt quod omnibus ſuis largitionibus Philippus mercatur, ut cum ipſe bellum vobiſcum gerat, a vobis bello non petatur. Verùm ſi tantiſper cunctabimur, dum ſe nobiſcum belligerare fateatur, erimus omnium ſtolidiſſimi. Neque enim, tametſi Atticam ipſam invaſerit et Piræum, hoc dicet; ſi ex iis quæ in alios fecit, conjectura capienda eſt. Sic enim et Olynthiis, *non niſi* quadraginta ab urbe ſtadiis diſtans, edixit, alterutrum fieri oportere, vel Olyntho illis excedendum, vel ſibi Macedoniâ: ſuperiore omni tempore, ſi quis ei tale aliquid crimini daret, indignaturus *ſcilicet*, et legatos miſſurus, qui ſe excuſarent. Sic ad Phocenſes, tanquam ad ſocios et amicos, eſt profectus; et legati Phocenſium eum proficiſcentem comitabantur; et apud nos multi contendebant, ejus ingreſſum non e re fore Thebanorum. Quin et Pheras nuper,

P. 47. l. 19. ἐκείνῳ παρ' ὑμῶν] Vos ſervare pacem cum Philippo jubet: Philippo noſtrûm oppugnandorum dat facultatem.

nuper, ut amicus et ſocius in Theſſaliam ingreſſus, occupavit et tenet. Ac poſtremò miſeris illis Oritis dixit, ſe miſiſſe ad eos ex benevolentiâ milites, qui eos viſerent: audire enim ſe, laborare illos, et ſeditionibus agitari: eſſe autem ſociorum et amicorum verorum, hujuſmodi adeſſe temporibus. Putatis igitur eum eſſe Philippum, qui cum eos homines, qui nihil ei nocere potuiſſent, ne verò ſibi noceretur fortaſſe cavere potuiſſent, decipere, quàm indicto bello cogere, maluerit; vobiſcum ſit ex profeſſo belligeraturus? idque, dum ultro fallimini? non ita eſt. Etenim mortalium omnium vecordiſſimus eſſet, ſi dum vos, qui injuriis afficimini, nihil eum accuſatis, ſed civium veſtrorum quoſdam culpatis, et in judicium vocare vultis, ipſe, conſopitâ veſtrâ inter vos lite et contentione, denuntiaret in ſe arma eſſe convertenda, et mercenariis ſuis ea verba eriperet, quibus vobis moras nectunt, negantes eum gerere bellum cum republicâ. Verùm eſtne, proh divûm fidem, quiſquam ſanæ mentis, qui vel pacem ſervantem, vel bellum ſecum gerentem, e verbis magis quàm e factis æſtimarit? nemo ſanè.

4. Atqui

4. Atqui Philippus ab initio, pace recèns factâ, Diopithe nondum ducente exercitum, neque miſſis iis qui nunc in Cherſoneſo ſunt, Serrium et Doriſcum occupabat; et ex Serrio caſtro et Monte ſacro milites eos ejiciebat, quos noſter imperator collocarat. At iſta agendo quid faciebat? in pacem quippe jurarat. Neque quiſquam dicat, Quid verò iſta ſunt? aut quid attinent ad rempublicam? Utrùm ea enim parva ſint, aut nulli curæ vobis fuerint, alia erit ea diſputatio: ſed jurisjurandi religio et juſtitia, ſive in parvis, ſive magnis in rebus violetur, eandem vim habet. Age jam, cum Cherſoneſum, quam rex *Perſarum* omneſque Græci veſtram eſſe judicarunt, et milites immittit, et palam auxiliatur, et has literas mittit; quid agit? Se belligerare negat. Ego verò tantum abſum, ut eum talia facientem, pacem vobiſcum agere fatear; ut et Megaris invadendis, et in Eubœâ tyrannide moliendâ, et

P. 50. l. 15. Σέρριον καὶ Δορίσκον——καὶ ἱερᾶ ὄρη] Serrium et Doriſcum Thraciæ ſunt caſtella, obſcura quidem et vilia, ſi modò Æſchines audiendus eſt, in Cteſiph. §. 30. Mons ille ſacer quoque in Thraciâ ſitus eſt, juxta Propontidem.

et nunc in Thraciam prodeundo, et insidiis in Peloponneso comparandis, et quæ facit omnia cum exercitu faciendo, solvere affirmem pacem, et bellum vobiscum gerere. Nisi eos fortasse qui machinas admoliuntur, pacem agere dicatis, donec eas jam ad ipsa mœnia adduxerint. Sed non dicetis: qui enim, quibus ego capiar, ea agit et instruit, is bellum mecum gerit, etsi me nondum vel jaculis vel sagittis petat. Quo igitur vos in periculo eritis, si quid acciderit? in eo, quòd Hellespontus a vobis alienabitur; in eo, quòd is qui vobiscum bellum gerit, Megaris et Eubœâ potietur; in eo, quòd Peloponnesii cum eo conspirabunt. Eum igitur, qui hanc machinam contra urbem erigit atque apparat, pacem agere dicam erga vos? multùm certè abest. Die autem quo Phocenses sustulit, ab eo ego vobiscum eum belligerare statuo. Vos autem, si nunc eum propulsetis, prudenter facturos dico: sin differetis, id neque cum voletis, facere poteritis. Et usque adeò ab aliorum consiliis mea discrepant, ut mihi videatur, nec de Chersoneso, nec de Byzantio esse nunc consultandum: sed tum his succurrendum, et præcavendum ne quid eis ac-

cidat, et ducibus, qui nunc ſunt illic, omnia quibus indigent, mittenda; tum de omnibus Græcis deliberandum, ut in maximo periculo conſtitutis. Exponam autem vobis, qua de causâ rebus ita metuam: ut, ſi rectè ſentio, ſententiæ meæ accedatis, et rationem aliquam veſtrûm ipſorum ſaltem, ſi omnino alios negligitis, habeatis: ſin nugari et mente captus eſſe videbor, neque nunc neque in poſterum mihi ut ſano auſcultetis.

5. Philippum igitur magnum e parvo et humili, ab initio, paulatim eſſe factum; et Græcos diffidere mutuò, et agitari ſeditionibus; et multo minùs credibile fuiſſe, tantum eum e tantillo fore, quàm nunc, cum adeò multa intercepit, etiam cætera ſubacturum; et reliqua ejus generis omnia, quæ commemorare poſſem, prætermittam. Sed illud ei video conceſſiſſe mortales omnes, a vobis initio facto, de quo antea

P. 53. l. 16. τέτυφῶσθαι] *attonitum, mente captum eſſe.* Harpocration hujuſce vocis etymon ducit, vel a fulminibus in gigantem Typhonem conjectis, vel a vento Typhone qui vortices excitat. Alia quoque etyma ab aliis aſſignantur.

antea ſemper univerſa Græca bella extiterunt. Quid igitur illud eſt? agere quicquid ei libet, et ſingulatim quoſvis ita concidere, et ſpoliare Græcos, et invadere atque opprimere urbes ſervitute. Atqui Græcis vos præfecti fuiſtis tres et ſeptuaginta annos: præfecti item undetriginta, Lacedæmonii: Thebani quoque aliquid potuere extremis hiſce temporibus, poſt pugnam Leuctricam. Sed tamen neque vobis, neque Thebanis, neque Lacedæmoniis ullo unquam tempore, Athethenienſes, conceſſum fuit hoc a Græcis,

P. 54. l. 15. ἑβδομήκοντα ἔτη καὶ τρία] Dixit alibi, Athenienſes principatum obtinuiſſe 45 annis. Vide Not. in Olynth. ſecundam, p. 64. l. 1. ubi hæc inter ſe minimè repugnare cernes.

Ibid. l. 17. τριάκοντα ἐνὸς δέοντα] Nempe, ab anno 4. Olymp. 93. quo tempore Lyſander muros Athenarum diruit, ad initium belli, quod Athenienſes ſub Conone inſtaurarunt, ad liberandos jugo Spartanorum ſeſe reliquoſque Græcos, anno 4 Olymp. 100.

Ibid. l. 20. ἐν Λεύκτροις] De celebri hac pugnâ dicere nil opus eſt. Thebanorum principatus exinde duravit uſque ad mortem Epaminondæ, quo apud Mantineam occiſo, corruerunt ſimul eorum opes.

ut quod libitum eſſet ageretis? quin multum abfuit. Sed et vobis, ac potiùs illius temporis Athenienſibus, cum quoſdam non tractare moderatè viderentur, omnes putabant bellum eſſe inferendum; non modò qui affecti erant injuriâ, ſed ii etiam, qui nihil queri de eis poterant: et rurſus, Lacedæmoniis imperantibus, et eundem quem vos tenueratis principatum adeptis, cum inſoleſcere cœpiſſent, et immoderatiùs inſtituta vetera convellerent, omnes bellum intulerunt, ii etiam, qui nihil de eis querebantur. Et quorsùm attinet referre cæteros? quin nos ipſi, et Lacedæmonii, cum ab initio nihil dicere poſſemus, quo alteri ab alteris violati eſſemus, tamen propter injurias, quibus alios affici videbamus, bellum eſſe gerendum putavimus. Atqui omnia quæ a Lacedæmoniis peccata ſunt per triginta illos annos, et a majoribus noſtris per ſeptuaginta, minora ſunt, Athenienſes, iis quæ Philippus tribus et decem non

P. 56. l. 4. ἐν τρισὶ καὶ δέκα οὐχ ὅλοις ἔτεσιν, οἷς ἐπιπολάζει] Anno regni ſui octavo Philippus, debellatis tandem finitimis barbaris, Methonen expugnavit, tyrannos Pheræos ejecit, exercitumque Phocenſem cum duce ipſorum Onomarcho delevit. Hinc Græcis

non totis annis, quibus eminuit, in Græcos commiſit: imò nec minima pars illa ſunt horum: idque paucis oſtendi verbis facilè poteſt.

6. Olynthum quidem, et Methonam, et Apolloniam, et duas et triginta urbes in Thraciâ, omitto: quas univerſas adeò crudeliter excidit, ut ſi acceſſeris, nec an unquam habitatæ fuerint, facilè dicas: et gentem tantam Phocenſium deletam taceo. Sed Theſſaliæ qui ſtatus eſt? nonne et urbes et reſpublicas eis ademit, et tetrarchias ibi conſtituit, ut non ſingula oppida duntaxat, ſed gentes etiam ſervirent? Euboicæ porro urbes nonne jam tyrannis parent: idque in inſulâ vicinâ Thebis et Athenis? Nonne apertè ſcribit in literis, "mihi verò pax eſt cum iis, qui mihi parere volunt?"

Græcis cœpit eſſe formidandus: indeque ſupputat Orator 13 annos inchoatos, quibus Philippum eminuiſſe dicit.

Ibid. l. 19. ἵνα μὴ μόνον κατὰ πόλεις, ἀλλὰ καὶ κατὰ ἔθνη] Theſſaliam totam in quatuor præfecturas diviſit, ut non modò urbes primariæ, ſed et populi undique adjacentes, et ab hiſce urbibus in clientelam recepti, ſibi parerent. Hoc quippe ſignificat ἔθνος.

volunt?" Neque verò hæc ſcribit, reipſa verò non exequitur: ſed Helleſpontum invadit; et pridem Ambraciam aggreſſus fuit: Elidem habet, tantam Peloponneſi urbem: Megaris nuper inſidiatus eſt: neque Græcia, neque Barbaria hominis avaritiam capit. Quæ cum Græci omnes et videamus, et audiamus, non legatos de hiſce mittimus alii ad alios, non indignamur; ſic autem malè affecti ſumus, et quaſi foſſis interjectis divulſi per ſingulas civitates, ut in hunc uſque diem neque utilitati conſulere, neque officio ullâ ex parte fungi poſſimus, neque inire concordiam, neque ſocietatem auxilii et amicitiæ ullam facere; ſed incrementa potentiæ Philippi ſecurè negligamus; idque tempus, dum alius perit, unuſ-

P. 57. l. 8. Ηλιν ἔχει] Non armis, ſed ſocietate, hanc ſibi urbem aſcivit. Amphictyonico quippe concilio contributa erat Elis, cujus concilii princeps fuit Philippus.

Ibid. l. 11. ὃ——τὴν πλεονεξίαν χωρεῖ] *non complectitur, nimis anguſta eſt.* Ita Juvenal. de Alexandro: *æſtuat infelix anguſto limite mundi.*

P. 58. l. 2. ὃν ἄλλος ἀπόλλυται] H. e. unuſquiſque, ut mihi videtur, ſe id temporis lucrifacere cenſet,

unuſquiſque lucro ſibi ipſi fore exiſtimet, ut mihi quidem videtur, non de procurandâ Græcorum ſalute cogitationis aliquid laboriſque ſuſcipiat. Siquidem eum, tanquam converſionem atque acceſſionem febris, aut alterius mali, etiam in illum qui ſibi procul a periculo nunc abeſſe videtur, invaſurum, nemo eſt qui neſciat.

7. Jam illud quoque noſtis, quicquid a Lacedæmoniis aut a nobis Græci perpeſſi fuerunt, ea ſaltem a germanis Græciæ civibus eſſe perpeſſos: idque perinde æſtimari potuit, ac ſi filius natus in magnis facultatibus, legitimus, aliquid non bene neque rectè adminiſtraret: is ob id ipſum dignus eſſet reprehenſione et accuſatione; ſed eum ut alienum, aut non hæredem eorum, illa facere, non poſſet dici. Quòd ſi ſervus, aut ſubditicius, ea quæ nihil ad ipſum

cenſet, quod Philippus aliis evertendis inſumit: beatum ſe reputat, quòd non in ſe primum vis fiat.

Ibid. l. 6. ὥσπερ περίοδος ἡ καταβολὴ πυρετῦ] Multos dicit, etiam qui longè abeſſe a Philippo videantur, illum tandem eos aggreſſurum non minùs compertum habere, quàm febre intermittente laborans, acceſſionem morbi expectat.

ipſum attinerent, perderet et vaſtaret, ô Hercules! quanto id gravius et ſummâ irâ dignius omnes dicerent? Atqui nequaquam erga Philippum et ejus actiones ita nunc affecti ſunt; qui tantùm abeſt ut Græcus ſit, Græciſve ullo modo conjunctus, ut nec inter barbaros ſit honeſto loco natus, ſed perditus Macedo, unde neque mancipium frugi olim ullum emi potuit. At qua extremâ contumeliâ abſtinet? nonne præterquam quòd urbes evertit, etiam Pythiis præeſt, communibus Græcorum ludis; quòd ſi ipſe non adfuerit, ſervos ſuos mittit certamini præfuturos? nonne Pylas et Græciæ aditus tenet, ac præſidiis et peregrino milite loca illa tuetur? nonne etiam prærogativam habet in

P. 59. l. 8. οὐδὲ προσήκοντος οὐδὲν τοῖς Ελλησιν] Hîc modum excedere videtur Orator, quò majorem hoſti invidiam conflet. Nam Philippi majores Argis oriundi fuerunt, eâque ipsâ de causâ ad ludos Olympicos admiſſi.

Ibid. l. 15. τίθησι μὲν τὰ Πύθια] ἀγωνοθετεῖ, ludis Pythicis præeſt, utpote princeps Amphictyonum.

Ibid. ult. τὴν προμαντείαν τοῦ θεοῦ] H. e. principem locum

in conſulendo Apolline, detruſis nobis, et Theſſalis, et Dorienſibus, et aliis Amphictyonibus; in cujus dignitatis ſocietatem nec Græci omnes veniunt? nonne Theſſalis præſcribit rationem gerendæ reipublicæ? nonne peregrinos milites ad Porthmum mittit, populum Eretrienſium ejecturos; alios Oreum, ad Philiſtidem tyrannum conſtituendum? Sed Græci tamen hæc videntes, tolerant; eodemque modo, quo grandinem ſolent, (ut mihi quidem videtur) ſpectant: optat quiſque, ne in ſuos agros deferatur; prohibere conatur nemo. Tantùm autem abeſt, ut illatas ab eo Græciæ contumelias quiſquam vindicet, ut neque ſuas quiſque injurias ulciſcatur: hoc enim jam *dementiæ noſtræ* extremum eſt. Nonne Corinthiorum oppida, Ambraciam et Leucadem, invaſit? nonne Achæis Naupactum ademptam

locum in conſulendo Apollinis oraculo Delphico, Hoc privilegio auctus eſt Philippus loco Phocenſium, quorum ille ſacrilegium ultus fuerat.

P. 60. l. 7. Πορθμὸν] Porthmus erat Eubœæ urbs; nec non fretum, eam urbem et terram continentem interfluens.

tam Ætolis traditurum juravit? nonne Thebanis Echinum eripuit? annon contra Byzantios nunc ducit exercitum, ſocios quorum? nonne veſtros? Omitto cætera, ſed Cherſoneſi maximam habet urbem, Cardiam. Talia igitur paſſi, cunctamur omnes, et effœminati ſumus, et ad proximos reſpicimus, aliis alii diffidentes, eo tam apertè nobis omnibus injurias inferente. At quid eum, qui in univerſos ita eſt petulans, ubi nos ſingulatim omnes ſubegerit, facturum exiſtimatis?

8. Quæ

P. 60. penult. ἐκ Ἀχαιῶν Ναύπακλον ἀφελόμενος] Hanc urbem non Achæi, ſed Locri Ozolæ tum poſſidebant. Fortaſſis Orator eam ab Achæis ablatam eſſe dicit, eò quòd Achæi cum Locris fœderati erant contra Ætolos, hoſtes eorum inveteratos. Naupactus, tunc tradita Ætolis, in eorum ditione uſque permanſit; et a Livio atque Polybio memoratur tanquam urbs Ætoliæ primaria.

P. 61. l. 2. Ἐχῖνον] Urbs Pthiotidis juxta ſinum Maliacum. Fuit et alia ejuſdem nominis in Acarnaniâ.

Ibid. καὶ νῦν ἐπὶ Βυζαντίους πορεύεται] Nondum Byzantium obſidione cinxerat. Namque Perinthum priùs oppugnavit; atque inde pulſus, Byzantium aggreſſus eſt. Perinthum verò non attentaverat; quan-

8. Quæ igitur cauſa eſt harum rerum? neque enim ſine ratione et juſtâ causâ, vel tum adeò alacres erant ad libertatem *defendendam* omnes Græci, vel nunc ad *tolerandam* ſervitutem? Fuit tum aliquid, fuit, Athenienſes, in populorum animis, quod nunc non eſt: quod Perſarum opulentiam vicit; quod Græciæ libertatem aſſeruit; quod neque navalibus, neque terreſtribus in præliis ſuccubuit; quodque nunc perditum cum ſit, omnia corrupit, et totam Græciam ſurſùm deorsùm permiſcuit. Quid igitur fuit illud? nihil multiplex, aut artificioſum: ſed quòd eos ſemper, qui a dominandi cupidis, aut etiam Græciam corrumpere conantibus, pecuniam accipiebant, omnes oderunt; et graviſſimum crimen erat, ſi quis acceptorum munerum convinceretur; eumque maximis pœnis afficiebant; neque deprecationi erat uſpiam, aut veniæ loci. Proinde occaſionem ſingularum rerum, quam fortuna etiam negligentibus contra attentos ſæpe

quandoquidem inter ejus expeditiones hæc non recenſetur. Forſan, quò averteret hoſtes, Byzantium ſe proficiſci ſimulavit, cum alteram urbem occupare revera vellet.

ſæpe ſuppeditat, et iis qui nihil volunt facere, contra eos qui omnia quæ oportet agunt, a nemine vel oratore, vel imperatore nundinari licebat; neque etiam concordiam inter ipſos, neque diffidentiam adversùs barbaros et tyrannos, neque denique tale quicquam. Nunc tanquam e foro et divendita ſunt hæc omnia, et horum loco inferuntur ea, per quæ peſſum ivit ſtatus ſanitaſque Græciæ. Ea quæ ſunt? invidia, ſi quis accepit aliquid: riſus, ſi confitetur: venia, ſi convincitur: odium, ſi quis iſta reprehendit: cætera omnia, quæ pendent a corruptelis. Nam et triremes, et multitudo hominum, et pecuniarii reditus, et reliqui apparatûs copia, cætera denique quibus urbium vires æſtimari ſolent, nunc omnia multò et plura et majora ſunt, quàm ſuperiori ætate: ſed univerſa hæc inutilia, irrita, manca fiunt per eos qui cauponantur.

9. Ac eum quidem eſſe nunc ſtatum rerum, ipſi profectò videtis; neque meo inſuper teſtimonio indigetis. Superioribus autem temporibus contrariam fuiſſe rationem, ego declarabo; non mea verba pro-

proferendo, ſed ſcriptum majorum veſtrorum oſtendendo, quod illi in æream columnam inciſum in arce collocarunt; non ut ipſis uſui eſſet, (nam vel ſine illo ſcripto recta ſentiebant) ſed ut vos monumenta et exempla haberetis, quantâ res tales ſolicitudine ſint curandæ. Quid igitur ait illud ſcriptum? ARTHMIUS, inquit, PYTHONACTIS F. ZELITES, IGMOMINIOSUS ESTO, ET PRO HOSTE HABETOR POPULI ATHENIENSIS ET SOCIORUM, IPSE ET GENUS EJUS. Deinde cauſa eſt adſcripta, propter quam id factum eſt: QUOD AURUM A MEDIS IN

P. 64. l. 12. ΑΡΘΜΙΟΣ] Hujuſce rei cauſa altiùs repetenda eſt. Artaxerxes Longimanus, Athenienſibus infenſus, eò quòd Ægyptios rebelles adjuverant, in Peloponneſum miſit Megabyzum alioſque, qui muneribus Lacedæmonios ad arma Athenis inferenda concitarent. Hi autem regi morem gerere noluerunt. Arthmius (ut videtur) huic ſe miniſterio immiſcuerat; et quanquam non ſit palam nominatus, iis eſt annumerandus, quos emiſſarios regis vocat Diodorus. Decretum quidem illud Themiſtoclem ſcripſiſſe teſtatur in ejus vitâ Plutarchus.

Ibid. l. 17. ΕΚ ΤΩΝ ΜΗΔΩΝ] H. e. a Perſis, qui a vetuſtioribus Perſæ et Medi, nullo diſcrimine, appellati ſunt.

IN PELOPONNESUM VEXIT: non Athenas. Hoc ſcriptum illud eſt. Conſiderate igitur, per deos, et cogitate vobiſcum, quæ mens fuerit Athenienſium illius temporis, qui talia facerent; quæve dignitas. Illi Zelitam quendam Arthmium, ſervum regis, (Zelea enim Aſiæ eſt oppidum) quòd de domini mandato aurum vexiſſet in Peloponneſum, (non Athenas) hoſtem pronuntiarunt et ſuum et ſociorum, ipſum et genus ejus, et ignominiâ notarunt. Id verò non *merè* eſt id, quod quiſquam ignominiam

* P. 64. l. 18. ἐκ Αθήναζε] Homines, qui lucro metiuntur omnia, ſuſpicari queant, Arthmium ideo proſcriptum, quòd Lacedæmoniis potiùs quàm Athenienſibus aurum attuliſſet. Verùm ſententia Demoſthenis plana et perſpicua eſt: Athenienſes dediſſe operam, tanquam Græcorum principes, ne qui barbarico auro corrumperentur, etiam extra Atticam. *Wolf.* S.

* P. 65. l. 3. Ζέλεια] Urbs Troadis, Idæ monti ſubjacens, cujus meminit Homerus, Il. δ'. 103. *Tourel.* S.

Ibid. l. 9. τοῦτο δ' ἐστὶν οὐχ ἧν ἂν ὀτωσί τις φήσειεν ἀτιμίαν] ὀτωσὶ, *nudè, ſimpliciter*; in qua ſignificatione hoc adverbio utitur Plato, et alibi Demoſthenes. Senſus igitur loci hic eſt. Ea pœna non erat, quæ

nominiam appellaret: (quid enim Zelitæ illius intererat, ſi republicâ Athenienſi non frueretur?) ſcriptum igitur hoc non vult: ſed in legibus de cæde eſt hoc diſertè poſitum, QUARUM RERUM POENAS NON DEDERIT ALIQUIS, CAPITIS ANQUIRATUR: etiam fas erat eum occidere: ET IGNOMINIA NOTATUS, inquit *lex*, MORIATUR. Proinde cædis abſolvit eum, qui horum aliquem occiderit. Itaque putabant illi, totius Græciæ ſalutem ſibi curæ eſſe oportere: neque enim curaſſent, ſi quis in Peloponneſo aliquos emeret, aut corrumperet, niſi ita ſenſiſſent:

quæ ſimpliciter ignominia dicitur, ſed gravior quædam; nempe proſcriptio. Ad quod probandum, affert Orator duo legum capita (in textu literis majuſculis notata). Integræ ſententiæ ordo, ſuppletis ellipſibus, ita ſe habet. Τοῦτο δὲ [ſcilicet, τὸ εἶναι ἄτιμον] οὐκ ἔστιν [ἀτιμία] ἣν ἀτιμίαν τὶς ἐτῶσὶ ἂν φήσειεν. Poſtea in parentheſi, (τί γὰρ τῷ Ζελείτῃ τοῦτ' ἔμελεν, εἰ τῶν Αθήνησι κοινῶν μὴ μεθέξειν ἔμελλεν;) Αλλ' οὐ τοῦτο λέγει [τὸ γράμμα] i. e. *non hoc vult ſcriptum, non eſt ea verborum ſententia:* ἀλλ' ἐν τοῖς φονικοῖς νόμοις γέγραπται, ὑπὲρ ὧν [ἐγκλημάτων τις] ἂν μὴ διδῷ δίκας, φόνου δικάσασθαι [δεῖν.] Αλλ' εὐαγὲς, i. e. *juſtum et licitum,* ἦν ἀποκτεῖναι [τὸν μὴ δόντα δίκας.] Quod ex lege conſtat. Καὶ [ὁ] ἄτιμος, φησὶ [ὁ φονικὸς νόμος] τεθνάτω.

ſenſiſſent: puniebant autem tam graviter atque ulti ſunt eos, quos corruptores eſſe animadverterant, ut etiam in columnis proſcriberent. Quæ cum fierent, meritò Græcia barbaro erat formidabilis, non barbarus Græcis. Nunc ſecus fit: non enim ita vos eſtis animis affecti, vel in his, vel cæteris in rebus: ſed quomodo? noſtis ipſi: quid enim attinet vos ſingulis de rebus accuſare? Atque eadem planè ratio eſt cæterorum Græcorum omnium, et nihilo ſunt meliores vobis. Quapropter ſic ſentio, magnâ curâ egere præſentem rerum ſtatum, et ſapienti conſilio. Quodnam dico *conſilium?* Vultiſne *ut edam*; et non iraſcemini? E tabulâ recita.

RECITATIO TABULÆ.

10. Eſt autem ineptus quidam ſermo ab iis prolatus, qui conſolari volunt civitatem; Philippum nondum eſſe talem, quales aliquando fuerint Lacedæmonii, qui et mari dominarentur et terrâ universâ,

P. 66. l. 18. ἐκ τᾶ γραμματείω ἀναγίνωσκε] Hiſce verbis alloquitur Demoſth. γραμματία, ſive ſcribam.

versâ, qui regem *Perſarum* ſocium haberent, quibus nihil obſiſteret; et tamen illos repreſſiſſe noſtram civitatem, et non abreptam fuiſſe e medio. Ego verò, cum omnia, ut in univerſum dicam, magna incrementa cœperint, et hæc veteribus nullâ re ſimilia ſint, nihil eſſe magis arbitror, quàm res bellicas, mutatum et auctum. Primùm enim audio Lacedæmonios tunc, et omnes cæteros Græcos, quatuor aut quinque menſes, ipſam belli tempeſtatem

P. 67. l. 6. βασιλέα δὲ σύμμαχον εἶχον] Athenienſes, malè re geſtâ in Siciliâ, reſpirare tamen potuiſſent, ni adverſatus eſſet iis Artaxerxes Nothus, qui cum Lacedæmoniis, Tiſſaphernis miniſterio, ſocietatem inierat. Non multum quidem exinde virium Lacedæmoniis acceſſit primùm. Tandem verò, cum Cyrus minor Aſiæ præfectus eſſet, Lyſynder, qui gratiâ apud eum plurimùm valebat, adeò viribus auctus eſt, ut facilè Athenas ſubjugaret.

Ibid. l. 16. τέτταρας μῆνας, ἢ πέντε] In æſtiva ſe recipere, haud ſecus ac in hyberna, ſoliti ſunt exercitus in bello Pelop. Itaque Thucydides, eumque ſecutus Uſſerius, annos ejus belli per æſtates et hyemes computant.

Ibid. l. 17. τὴν ὡραίαν αὐτὴν] Ipſam ſolummodo tempeſtatem bellicis expeditionibus maximè opportunam.

militaſſe; ac per hoc tempus impetu facto, et hoſtium regione devaſtatâ legionibus et civilibus copiis, domum rediiſſe. Adeò autem veteri ſimplicitate ſe geſſerunt, vel potiùs civilitate, ut ne pecuniâ quidem quicquam ab ullo redimerent, ſed eſſe legitimam quandam rem et apertam bellum. Nunc autem videtis utique plurima proditorum operâ periiſſe; nihil in acie et pugnâ geri. Philippum verò auditis, non quòd gravis armaturæ phalangas ducat, proficiſci quò velit; ſed quòd ferentarios, equites, ſagittarios, peregrinos, *quòd* iſtius modi conflavit exercitum. Quibus dum pollet, cum in eos irruit qui diſcordiâ laborant turbatique ſunt,

P. 67. l. 20. ὁπλίταις] Gravis armaturæ milites, agris vaſtandis non æquè idonei ac equites.

P. 68. l. 1. μᾶλλον δὲ πολιτικῶς] I. e. geſta fuerunt eorum bella non minùs legitimè, quàm diſceptantur lites civium in foro. Itaque refertur τὸ νόμιμον ad τὸ πολιτικῶς, et τὸ προφανῆ ad ἀρχαίως.

* Ibid. l. 10. τῷ ψιλοὺς, ἱππέας, τοξότας, ξένους] In ſingulis vocibus interpungendum eſſe, rectè advertit Wolfius. Univerſum exercitum in duas partes tribuebant Græci, ὁπλίτας et ψιλοὺς. Ψίλοις accenſebantur equites, ſagittarii, milites peregrini. Conſule Potter. l. 3. c. 3. S.

ſunt, cumque nemo pro agri defenſione, propter diffidentiam, prodit; adductis machinis illos oppugnat. Taceo quòd nihil ponat diſcriminis inter æſtatem et hyemem, neque ullum illi ſit tempus eximium, quod intermittat. Quæ cum omnes ſciatis et vobiſcum reputetis, non eſt committendum, ut bellum in noſtram ditionem ingruat; neque ut, dum ad Laconici belli ſimplicitatem reſpicitis, colla frangatis: ſed quàm diutiſſimè ante cavendum, ac rebus gerendis et apparatibus, ne *domo* ſe moveat, efficiendum: non conſertis manibus decertandum. Nam ad bellum multæ naturâ nobis ſunt commoditates,

Ibid. l. 18. ἐδ' ἐστὶν ἐξαίρετος] Nullum ſeponit eximium tempus ad otium et voluptatem; ſed oblatam agendi occaſionem nunquam non arripit.

* P. 69. l. 3. ἐκλαχηλισθῆναι] Exponit Phavorinus, ἐκπεσεῖν τῶν ἵππων. Metaphora eſt ab incauto ſeſſore, quem aliò oculos avertentem equus per caput effundit. S.

Ibid. l. 8. πολλὰ φύσει πλεονεκτήματα ἡμῖν ὑπάρχει] Etſi Athenienſes amiſerant Amphipolim, Pydnam, et Potidæam, reſtabant tamen iis Lemnos, Thaſus, aliæque Maris Ægæi inſulæ, unde in Philippi regnum impetum facere poſſent; præſertim cum plurimùm mari pollerent.

modò ea facere velimus, quæ debemus, Athenienſes: natura regionis quæ illi paret, cujus magnam partem hoſtiliter diripere et infeſtare poterimus: alia ſexcenta: ſed ad prælium meliùs ille, quàm nos, eſt comparatus.

11. Neque verò ſolùm ita ſentiendum eſt, aut ille belli operibus ulciſcendus; ſed et animo et cogitatione deteſtandi, qui apud vos ejus cauſam tuentur; cogitandumque non poſſe vos hoſtes extra urbem ſuperare, priuſquam eos qui intra urbem illi operam navant, puniveritis: quod, ita me amet Jupiter aliique dii, neque poteſtis vos facere, neque vultis: ſed eò prolapſi eſtis ſtultitiæ, vel dementiæ, vel, neſcio quid dicam, (ſæpenumero enim mihi etiam illud vereri ſubit, ne numen aliquod res agitet) ut convicii, aut invidiæ, aut dicterii gratiâ, aut quacunque demum

P. 70. l. 8. μή τι δαιμόνιον τὰ πράγματα ἐλαύνῃ] Unicuique homini, atque etiam loco, duos tribuerunt antiqui genios, bonum et malum. Hunc et κακοδαίμονα et ἀλάστορα vocarunt; eumque conſilium iis eripere qui perituri erant, invaluit opinio; juxta adagium, *quos Jupiter vult perdere, priùs dementat.* Cæterùm hîc notandum, quàm verè de fato patriæ imminente vaticinatus ſit Demoſthenes.

demum de causâ, homines mercenarios, quorum quidam haud negaturi sint se esse tales, dicere jubeatis; et rideatis, si quibus convicia fecerint: neque hoc *summopere* grave est, quanquam grave: sed et illud eis dedistis, ut minore cum periculo rempub. gerant, quàm vestri defensores. Atqui spectate, quanta ex eo mala existant, quòd eos qui tales sunt audire vultis. Dicam autem ea, quæ omnes esse facta agnoscetis.

12. Erant Olynthi, ex iis qui rebus præfuerunt, nonnulli qui Philippi partes sequebantur, eique in omnibus subserviebant: nonnulli qui, ut optima valeant *consilia*, et ne servituti cives dederentur, laborabant. Utri ergo patriam perdiderunt? aut utri equites prodiderunt, quibus proditis, Olynthus interiit? Qui Philippi sequebantur partes, quique tum, cum staret civitas, optimè consulentes cives ita calumniis et criminibus proscindebant, ut etiam ad ejiciendum Apollonidem populus Olynthiorum impelleretur. Neque verò apud hos solos ista consuetudo malorum omnium causa fuit, alibi verò nusquam: sed Eretriæ, postquam digresso

digreſſo Plutarcho et peregrinis militibus, populus urbem tenebat et Porthmum, alii ſummam rerum ad nos transferebant, alii ad Philippum. His in pleriſque, ac potiùs in omnibus, auſcultantes miſeri et infelices Eretrienſes, tandem adducti ſunt, ut eos ejicerent qui pro ipſis locuti ſunt. Proinde miſſo Hipponico, ſocius et amicus eorum Philippus, et peregrinis mille, muros Porthmi diruit, et tres impoſuit tyrannos, Hipparchum, Automedontem, Clitarchum: et poſtea bis regione expulit, cum jam ſervari vellent; miſſis primùm illis cum Eurylocho militibus, deinde aliis cum Parmenione.

13. Et quid multis opus eſt? In Oreo Philiſtides operam Philippo navabat, et Menippus, et Socrates, et Thoas, et Agapæus, qui nunc tenent urbem: et hæc norant omnes. Homo autem quidam Euphræus, qui aliquando hîc apud vos *eò* habitavit, ut liberi eſſent *cives ſui*, et nemini ſervirent, is quas cæteroquin injurias

* P. 72. l. 20. παρ' ὑμῖν οἰκήσας ὅπως]. Intelligo domicilium eâ mente Athenis collocaſſe Euphræum, ut ibi civium ſuorum commodis invigilaret, et patriæ quaſi σύνδικος eſſet. S.

jurias et contumelias ab Oritano populo perpeſſus ſit, longum eſſet dicere. Anno autem ante captam urbem, proditionis reum fecit Philiſtidem, et ſocios ejus, perſpecto quid molirentur. Connixi autem homines multi, et præbitorem habentes Philippum, et conſiliis ejus inſtructi, abducunt Euphræum in carcerem, ut reipublicæ perturbatorem. Quæ cum videret populus Oritanus, hunc adeò non adjuvit, illoſque in cruciatum egit, ut nec his iraſceretur, et illum meritò illa ferre diceret, eique inſultaret. Deinceps illi omnimodâ cum libertate id agebant, ut urbs caperetur, et rem ſtruebant: quòd ſi quis e populo ſenſiſſet, tacebat, et erat attonitus, memor quid Euphræo accidiſſet. Adeò miſerâ autem erant conditione, ut non priùs auderet quiſquam, tali imminente malo, vocem rumpere, quàm inſtructâ acie ad muros accederent hoſtes. Tum demum hi oppidum defendebant, illi prodebant. Urbi, ita captæ turpiter et flagitiosè, iſti dominantur, et tyrannidem exercent; iis, qui tum et ſemetipſos et Euphræum defendebant, et quidvis ſuſcipere parati erant, partim ejectis, partim occiſis. Euphræus autem

autem ille ſemetipſum jugulavit; reipsâ teſtatus, ſe jure et integrè pro civibus reſtitiſſe Philippo.

14. Quidnam igitur cauſæ ſit, miramini fortaſſe, cur et Olynthii, et Eretrienſes, et Oritæ magis Philippi defenſoribus faverint, quàm ſuis? Eadem cauſa, quæ et apud vos: quòd ii qui reipub. conſultum volunt, ne quidem ſi cupiant, quicquam ad gratiam dicere aliquando poſſunt: nam res ipſæ ut incolumes ſint, providendum eſt: illi, his ipſis quæ in Philippi commodum agunt, gratiam ineunt. *Hi* tributum conferre jubebant: illi nihil opus eſſe dicebant. *Hi* bellum gerendum eſſe, et diffidendum: illi pacem agendam, donec circumventi ſunt. Cætera eodem modo, arbitror, omnia (ut ne ſingula recenſeam) illi, quibus in præſentia gratificarentur, dicebant: hi, quibus incolumes in poſterum eſſent futuri. Multa autem ad extremum non tam vel gratiæ causâ, vel per inſcitiam, multi projecerunt, ſed quòd animis ſuccumberent, poſtquam in ſummâ rerum ſe deteriores putant. Quod idem, ita me amet Jupiter et Apollo, vereor, ne vobis etiam

etiam accidat, posteaquam videritis vos consilio nihil proficere: atque illi, qui huc vos adducere conantur, non me terrent quidem, sed pudore perfundunt: aut

P. 75. ult. οὐκ ὀρρωδῶ, ἀλλὰ δυσωπεῖμαι] Quantum conjecturâ consequi possumus, Demosthenem dixerat adversarius aliquis, se intuentem, ὀρρωδεῖν: quod verbum metum abjectissimum denotat. Hinc orator, se non metu, sed pudore perfusum esse ac detestatione ait, sceleratos intuentem patriæ proditores. Forsan Demosthenem, aut ex ejus amicis aliquem, pœnâ affici debere dixerant, quòd regem potentem et civitatis socium conviciis lacessierat; quippe, mox, turpe esse dicit civem fidelem in gratiam Philippi prodere.

* Ibid. οὐκ ὀρρωδῶ, ἀλλὰ δυσωπεῖμαι] Nescio quid in mentem venit Interpretibus Gallicis, cum *amplificationem* quandam ex his verbis eruerint: *je ne les haïs pas simplement, je les abhorre:* et similiter Olivetus.——"Sunt, inquit Noster, præter eos, "qui se planè Philippo vendiderunt, quidam ho- "mines fracti animis ac demissi, (ὑποκαλακλινόμενοι) "qui cum periisse jam vires dignitatemque cen- "seant Athenarum, cedendum esse temporibus "dicunt, et honestum pro communi Græcorum "libertate certamen deserendum. Quorum equi- "dem consilium non mihi terrorem injicit, (boni "enim fortasse cives sunt) verùm summo me pu- "dore afficit, cum sit omnino hac republicâ in- "dignum."

aut enim datâ operâ, aut errore, in periculoſum deducunt ſtatum rempublicam. Verùm abſit, Athenienſes, ut res eò redeant: mori enim millies præſtat, quàm per aſſentationem Philippo quicquam conficere, et aliquos veſtrî defenſores abjicere. Præclara nunc Oritano populo relata eſt gratia, quòd Philippi amicis ſe commiſerunt, Euphræum autem expulerunt. Præclara populo Eretrienſium, quòd veſtros legatos repulerunt, Clitarcho ſe dediderunt. Serviunt illi ſanè, flagris afficiuntur, et torquentur. Præclarè Olynthiis pepercit, qui Laſthenem magiſtrum equitum creaverunt, Apollonidem verò ejecerunt. Stultitiæ et ignaviæ eſt talia ſperare, dumque ipſi peſſima conſilia capitis, et nuſquam officio fungi vultis, ſed eos qui hoſtium cauſam agunt auditis, urbem tantâ magnitudine vos incolere exiſtimare, ut extra omne periculum poſiti ſitis. Atqui

" dignum." Phocionem hîc innuiſſe crediderim Demoſthenem, cujus illud ſemper Athenienſibus conſilium fuiſſe tradit Plutarchus, ut quos potentiâ ſuperare non poſſint, cum iis amicitiam colant: ἢ τοῖς ὅπλοις κρατεῖν, ἢ τοῖς κρείττοσι φίλους εἶναι. Adi Leland. V. Phil. III. §. 1. p. 32. S.

turpe illud eſt, ſi quid poſt acciderit, dicere, quis putaſſet hæc futura? *et*, per Jovem, illud utique atque illud faciendum erat, et hoc non faciendum. Multa nunc dicere poſſint Olynthii, quæ tum ſi prævidiſſent, non periiſſent: multa Oritæ; multa Phocenſes; multa quicunque perierunt. Sed quidnam hæc eis proſunt? Dum incolumis eſt navis, ſive ea major, ſive minor ſit, tum decet et nautam, et gubernatorem, et omnem virum eſſe alacrem; utque nec de induſtriâ, nec imprudens, quiſquam eam evertat, providere: poſtquam verò mare ſuperaverit, inane eſt ſtudium. Quare nos quoque, Athenienſes, dum ſumus incolumes, dum urbem maximam habemus, dum opportunitates plurimas, dum exiſtimationem honeſtiſſimam; quid agamus, jamdudum aliquis in hoc conſeſſu libenter fortaſſis rogaret? Ego profectò dicam; atque etiam decretum proferam, ut ſuffragiis veſtris, ſi voletis, *id* ſanciatis.

15. Ipſi in primis vim propulſantes, et inſtructi, triremibus, pecuniis, et militibus dico, (etenim ſi alii univerſi in ſervitutem conſentiant, vobis certè pro libertate

bertate certandum eſt) hæc igitur, inquam, omnia ubi inſtruxerimus, et Græcis oſtenderimus, cæteros jam convocemus, et, qui hæc edocturi ſint, legatos paſſim dimittamus, in Peloponneſum, Rhodum, Chium, ad regem, inquam: (neque enim ab illius rationibus abhorret, ne iſtum evertere ſinamus omnia:) ut, ſi perſuaſeritis, ſocios et periculorum et ſumptuum, ſi opus fuerit, habeatis: ſin minùs, moram ſaltem rebus injiciatis. Quoniam enim cum uno homine, non cum conſtitutæ civitatis viribus bellum eſt, ne hoc quidem

P. 78. l. 18. ὀδὲ γὰρ τῶν ἐκείνῳ συμφέροντων] Docet Plutarchus, in ſuſpicionem incidiſſe Demoſthenem, quòd largitionibus a rege Perſarum, Philippi opes metuente, corruptus fuerit; atque ideò Athenienſes contra Macedonas concitaret. Sed veriſimilius eſt, eum ita egiſſe, quòd provideret Philippum, quò potentior, Perſis ſubactis, fieret, eò magis in Græcos graſſaturum.

P. 79. l. 2. Επειδὴ γάρ ἐστι πρὸς ἄνδρα] Conferas cum hoc loco Livii judicium de Macedonico regno, contra Romanam rempublicam bellum geſturo. *Quòd Macedones unum Alexandrum habuiſſent multis caſibus non ſolùm obnoxium, ſed etiam offerentem ſe. Romani multi fuiſſent Alexandro vel gloriâ vel rerum magnitudine pares, quorum ſuo quiſque fato, ſine publico diſcrimine, viveret morereturque.*" IX. 18.

dem uſu ſuo caret: neque ſuperioris anni legationes in Peloponneſum illæ fuerunt irritæ, neque criminationes, quas ego, et Polyeuctus optimus ille vir, et Hegeſippus, et Clitomachus, et Lycurgus, et alii legati circumtulimus: quibus rebus effecimus, ut ille repreſſo impetu nec Ambraciam invaderet, nec in Peloponneſum irrueret. Illud autem non dico, ſi ipſi nihil quod neceſſe eſt pro nobiſmet ipſis agere velimus, alios eſſe convocandos. Etenim abſurdum fuerit, ut qui ipſi ſua deſerunt, aliena ſe curare profiteantur; et dum præſentia negligunt, rerum futurarum metum aliis proponant. Non dico hæc: ſed Cherſoneſitanis militibus pecuniam dico eſſe mittendam, et alia quæcunque poſtulant, facienda: ipſi autem nos inſtruamur, et fungamur officio primi;

Ibid. l. 9. Ηγήσιππος] Neque hunc, neque Clitomachum (quem infra memorat Demoſthenes) recenſet Plutarchus inter legatos, Demoſthenis et Lycurgi ſocios. Forſan horum gloria collegas omnino obfuſcavit. Cæterùm hic Hegeſippus auctor eſſe dicitur orationis de Haloneſo, quam Demoſtheni quidam tribuunt.

Ibid. l. 10. Λυκοῦργος] Erat ex decem oratoribus, quorum vitæ extant a Plutarcho conſcriptæ.

mi; ac tum demum cæteros Græcos convocemus, congregemus, doceamus, admoneamus. Hæc ſunt civitatis tantâ præditæ dignitate, quantam vos obtinetis. Quòd ſi Chalcidenſes putatis Græciam ſervaturos, aut Megarenſes, voſque interea labores defugeritis, non rectè putatis: ſatis enim præclarè cum illis agitur, ſi ſuam quiſque tueatur ſalutem. Vobis id eſt agendum: vobis majores veſtri munus id, per multa et præclara et magna diſcrimina partum, reliquerunt. Sed ſi unuſquiſque, quod cupit, id requirens ſedebit, et hoc ſpectabit, ne quid ſibi laboris capiendum ſit; primùm nunquam eos inveniet, qui rem gerant: deinde metuo, ne omnia quæ nolumus, facere ſit neceſſe: nam ſi qui eſſent, *qui pro nobis agerent*, jam olim inventi eſſent, cum nihil ipſi agere velimus: ſed non ſunt.

16. Ego igitur hæc dico, hæc decerno: et puto nunc etiam res poſſe emendari, ſi hæc fiant. Si quis autem his melius aliquid habet, dicat et ſuadeat. Quod autem vobis probatum fuerit, id omnes deos oro, felix fauſtumqae ſit.

LIBANII

LIBANII ARGUMENTUM IN PHILIPPICAM IV.

IDEM *et hujus orationis argumentum eſt, quod præcedentis; neque quicquam in eâ ineſt amplius aut peculiare, præter illam de concordiâ rationem. Cum enim divites a pauperibus diſſentiant, Demoſthenes ſedare conatur diſcordiam, plebi ſuadens, non eſſe publicanda locupletum bona; opulentis, non eſſe invidendam inopibus publicam largitionem. Suadet etiam Athenienſibus, ut ad Perſarum regem de ſocietate legatos mittant.*

ALIUD

ALIUD ARGUMENTUM EX TOURELLIO.

HABITA *fuit hæc oratio, Archonte Nicomacho, anno poſt præcedentem proximo, regni Philippi viceſimo, Olympiadis verò centeſimæ nonæ quarto. Dicit* Ulpianus *Demoſthenem, propter triſtem quendam nuntium a Thraciâ allatum, feſtinanter eam pronuntiaſſe; idque in causâ fuiſſe, quominùs peculiarem de hoc argumento rationem meditatus prodiret, temporis anguſtiis impeditus. Diodorus etiam narrat, hoc anno Phocionem ejeciſſe ex Eretriâ, urbe Euboicâ, Clitarchum, qui Philippi præſidio tyrannidem ibi exercuerat. In hac inſulâ quippe tunc temporis complures tyranni, a Philippo conſtitati, rerum potiti ſunt: ſeu potiùs eorum miniſterio Philippus ipſe. Eubœa itaque, ob oculos Athenienſium in ſervitutem redacta,*

dacta, eorum libertati nil nisi funestum portendebat. Demosthenes idcirco plurimum eorum interesse monstrat, hostem arceri, jam quasi portis appropinquantem. Hæc itaque oratio in duabus rebus vertitur præcipuè: ut Eubœa in libertatem asseratur; et ut Perinthus Byzantiumque, quas urbes tum oppugnare parabat, et brevi revera aggressus est Philippus, conservarentur. Quoniam verò civitatis in se dissentientis vires bellis externis sufficere nequeunt, Demosthenes civium animos placare conatur, et divites paupereſque (quibus de pecuniæ publicæ divisione haudquaquam conveniebat) in gratiam reconciliare. Legationem deinde mitti jubet, quæ apud Regem *de fœdere ineundo agat. Postremò, etiam atque etiam flagitat, ut exterminentur proditores; quos omnes affatur, nominatim Aristodemum compellans. Neque inanis fuit fulminis Demosthenici impetus: Athenienses etenim commoti, copias, Phocionis ductu, Thraciam mittere properarunt. Ibi dux ille præclarus veterem suam gloriam superavit. Byzantini obsidione pressi, portas, quas Chareti occluserant, (qui priùs exercitum duxerat) ei statim aperuere: isque obsidionem solvit, Philippumque vulneratum, suorum multis amissis, abscedere coegit. Cæterùm plura hîc occurrere, quæ et in prioribus dicta sunt, animadvertet lector. Atqui cum hæc oratio in materiâ versatur, octo præcedentibus exhaustâ jam propè et confectâ, necesse fuit quodammodo eadem nunc repetere; neque id*

damnandum videtur. Quinetiam prioribus coronidem imponit hæc oratio, quasi earum epilogus. Revocat itaque orator argumenta, quibus antea usus est: revocatis autem novam vim conciliat, tum collocatione artificiosâ, tum pluribus quæ accedunt novis.

DEMOSTHENIS PHILIPPICA IV.

1. CUM et gravibus vos, Athenienſes, et reipublicæ neceſſariis de rebus deliberare putem, operam dabo ut ea dicam, quæ e republicâ eſſe arbitror. Quanquam autem peccata non pauca ſunt, neque parvo tempore cumulata, per quæ in hæc mala incidimus; nihil tamen omnium eſt, Athenienſes, in præſentia difficilius, quàm quòd vos animis a rebus gerendis abhorretis; et tantiſper navatis operam, dum ſedetis, et auditis, ubi quod novi nuntiatum fuerit: deinde veſtrûm quiſque digreſſus, non modò non curat ea, ſed nec meminit.

2. Ac petulantiæ quidem et avaritiæ, qua erga univerſos mortales Philippus utitur, tanta magnitudo eſt, quantam auditis.

ditis. Eum autem non posse coerceri verbis et concionibus, nemo certè ignorat. Etenim si e nullâ re aliâ id discere possit aliquis, hoc modo *rem* perpendat. Nos nullo unquam loco, cum de jure disputandum fuit, victi, nec injuriam feciſſe visi sumus: sed omnes ubique superamus, et vincimus oratione. Nunquid igitur propterea illi res adversæ sunt, aut reipublicæ prosperæ? multum certè abest. Cum enim ille sumptis pòst armis progreditur, omnes fortunas alacriter in discrimen adducens; nos verò sedemus, postquam alii æqua diximus, alii audivimus; fit (uti par est, puto) ut factis verba superentur; et omnes spectent, non qua nos æquitate vel olim dixerimus, vel nunc dicamus, sed quid faciamus. Atqui ejusmodi ea sunt, quæ neminem possunt ab injuriâ vindicare: neque enim plura de iis dici opus est.

3. Proinde cum in *Græciæ* civitatibus in duas hasce partes divisi sunt cives; alii, ut neque vi in quemquam imperium exercere velint, neque servire cuiquam, sed in libertate et legibus ex æquo rempublicam gerere; alii, ut civibus imperare

rare cupiant, et alteri parere, per quemcumque id se consecuturos putarint: ii qui illius sectam sequuntur, quique tyrannides et principatus concupiscunt, ubique dominantur: et urbs in qua constanter colatur libertas populi, haud scio an ulla sit reliqua ex omnibus, vestrâ exceptâ: et sunt, qui illius ope præsunt oppidis, omnibus iis rebus quibus negotia conficiuntur, superiores: quorum illud primum omnium et maximum est, quòd præbitorem habent ad eos corrumpendos, qui pecuniam accipere volunt: alterum, in quo non minus virium est, quòd illis copiæ, quibus eorum adversarii evertantur, quocunque tempore postularint, præstò sunt. Nos verò non his modò rebus sumus inferiores, Athenienses, sed nec expergefieri possumus; hominibus qui mandragoram, aut aliquod ejusmodi medicamentum biberunt, similes. Deinde (vera enim, ut ego judico, fatenda sunt) eo utique pacto in eam calumniam et contemptum venimus, ut qui in ipsis periculis

versantur,

P. 86. l. 14. μανδραγόραν πεπωκόσιν] Herbæ mandragoræ succo vis inest somnifica. Unde qui cessant in officio, multam bibisse mandragoram dicuntur.

verſantur, partim de principatu nobis contradicant, partim de concilii loco: quidam etiam ſoli potiùs, quàm vobis adjutoribus, ſe defendere decreverint. Cur igitur hæc dico et recenſeo? Neque enim mihi, Jovem teſtor deoſque omnes, odium quæro: verùm ut unuſquiſque veſtrûm, Athenienſes, hoc cognoſcat et videat, quotidianam ſegnitiem et ſocordiam, ut in privatorum fortunis, ſic etiam in urbibus, non in iis ſingulis quæ negliguntur, ſtatim animadverti, ſed in ſummâ rerum occurrere. Videtis Serrium et Doriſcum, (hæc enim primùm neglecta ſunt poſt pacem factam) quæ multis veſtrûm nec nota ſunt fortaſſe: ea tamen, tum neglecta et deſpecta, perdidere Thraciam et Cerſobleptem ſocium

P. 86. l. 20. οἱ μὲν ὑπὲρ τῆς ἡγεμονίας——οἱ δ' ὑπὲρ τοῦ πᾶ συνεδρεύσουσι] Civitas, quæ inter Græcos habebatur primaria, ducem exercitui fœderato præbere ſolebat, et concilii locum aliis indicere. De hiſce itaque, tanquam honoribus maximis, lites in bello Perſico inter Athenienſes et Spartanos ortas eſſe invenimus.

P. 87. l. 14. Σέρριον καὶ Δορίσκον] Vide ſupra Not. ad p. 50. l. 15.

Ibid. l. 19. Κερσοβλέπτην.] Supra Not. ad p. 33. l. 7.

cium veſtrum. Rurſus ea negligi cum videret, et nullis defendi veſtris auxiliis, ſubruit Porthmum, et tyrannidem e regione Atticæ, tanquam vallum, vobis objecit in Eubœâ. Hac neglectâ, Megaram cepit propemodùm. Nihil curaſtis, neque commoti eſtis harum rerum ullâ, neque oſtendiſtis hoc, vos ei hæc agere non permiſſuros—Antronas emit; et non multo pòſt Orei potitus eſt. Multa prætereo, Pheras, iter in Ambraciam, cædes

P. 88. l. 1. ἀπαντικρὺ τῆς Ἀττικῆς] Nempe in Eretriâ, ubi Clitarchum tyrannum conſtituerat. Porthmus erat oppidum maritimum Eubœæ in ditione Eretrienſium.

* Ibid. l. 4. Μέγαρα ἑάλω] Leland. IV. §. 1. p. 110. S.

Ibid. l. 10. Ὠρεῷ] Vide tertiam Phil.

* Ibid. l. 11. Φεραῖς] Hanc Theſſaliæ urbem Philippus, expulſo tyranno Lycophronte, præſidio tenuit, tranquillitatis publicæ tuendæ causâ, ut ipſe dixit; re autem verâ, quò mobiles Theſſalorum animos ſtabili jugo ſervitutis conſtringeret. Lel. II. §. 2. p. 154. S.

Ibid. τὴν ἐπ' Ἀμβρακίαν ὁδὸν] Quod quidem iter legatione Peloponnenſi fuiſſe impeditum, ſub finem 3 Phil. ſcripſit.

des in Elide, alia infinita. Non enim ut eos enumerarem, quibus vim et injuriam fecit Philippus, hæc recenſui ; ſed ut hoc vobis oſtenderem, non deſiturum omnes mortales vexare, omnia ſuæ ditionis facere Philippum, niſi quis eum prohibuerit.

4. Sunt autem quidam, qui, priuſquam de rebus orationes audierint, ſtatim interrogare ſoleant, quid igitur eſt agendum ? non ut cum audierint, faciant ; (eſſent enim *tum* omnium utiliſſimi) ſed ut oratore liberentur : dicendum tamen eſt, quid ſit agendum. Primùm, Athenienſes, hoc certò apud vos ſtatuendum eſt, Philippum bellum gerere cum noſtrâ republicâ, et ſolviſſe pacem, et malevolum atque hoſtem eſſe toti urbi, et ſolo urbis ; addam

P. 88. l. 12. τὰς ἐν Ηλιδι σφαγὰς] Philippus, utpote Amphictyonum princeps, ſacrilegos Phocenſes proſcripſerat. Horum quidam, qui in Cretam unà cum imperatore Phaleco perfugerant, adſcitis ſibi nonnullis ab Elide exulibus, in Peloponneſum impetum fecerunt : dumque agros vaſtarent, aggreſſi ſunt eos Elei Arcadeſque, et in deditionem acceptos ad unum omnes trucidarunt, uti juſſerat decretum Amphictyonicum. Hoc eſt, quod Demoſthenes vocat τὰς ἐν Ηλιδι σφαγὰς, cujuſque invidiam omnem in Philippum transfert.

addam etiam, diis urbanis, qui eum perdant! cum nullâ re tamen æquè bellum gerere, ut cum formâ reipublicæ; neque quicquam aliud molitur per insidias ac meditatur magis, quàm ut eam deſtruat. Idque neceſſariò quodammodo nunc quidem agit. Reputate enim: imperare vult: ejus rei adverſarios ſolos eſſe vos exiſtimat. Injurius eſt longo jam tempore: ejuſque rei ipſe ſibi eſt optimè conſcius: quæ enim vobis erepta pro ſuis occupat, his utitur ad omnia cætera tutò tenenda: nam ſi Amphipolim et Potidæam amitteret, ne in Macedoniâ quidem tutò ſe manere poſſe exiſtimaret. Utrumque igitur novit, et ſe vobis inſidiari, et vos id animadvertere: cumque idem vos ſapere arbitretur, jure ſe vobis inviſum eſſe cenſet. Præter hæc tam multa, compertum habet, etſi cæterorum omnium dominus fiat, ſe, dum popularis ſtatus apud vos fuerit, nihil firmi habiturum; ſed, ſi quam cladem aliquando acceperit, (multæ autem homini accidere poſſunt) fore, ut qui nunc vi tenentur, abeant, et ad vos confugiant. Eſtis enim vos, non ipſi ad aliena arripienda dominationemque obtinendam naturâ

turâ comparati; ſed alium ne arripiat prohibere, aut arreptis exturbare, denique homines regnandi cupidos vexare, cunctoſque mortales in libertatem aſſerere, probè inſtructi. Non igitur vult ſuis occaſionibus veſtram libertatem imminere: in quo neque ineptè neque oſcitanter ſecum reputat. Primùm igitur, hac de causâ hoſtis eſt ille habendus reipublicæ et popularis ſtatûs, implacabilis: deinde certò tenendum, eum omnia, quæ molitur atque apparat nunc, contra noſtram urbem apparare. Neque enim quiſquam veſtrûm ita ineptus eſt, ut Philippum exiſtimet miſera illa in Thraciâ, (quo enim alio nomine appelles Drongilum, et Cabylen, et Maſtiram, et ea quæ nunc tenere dicitur) hæc *inquam* appetere, et ut ea obtineat, et labores et hyemes et extrema pericula tolerare: Athenienſium autem portus, et navalia, et triremes, et argentifodinas, et tantos reditus, et locum, et gloriam (quibus abſit ut vel ille, vel quiſquam alius, urbe noſtrâ ſubactâ, potiatur) non deſiderare: ſed hæc vos habere permiſſurum;

P. 91. l. 17. Δροσγίλον καὶ Καβύλην καὶ Μάστειραν] Vide Notas in orationem de Cherſoneſo, §. 11.

miſſurum; propter panicum autem et ſiliginem, in Thraciis cuniculis *defoſſa*, in Barathro hybernaturum? Non hæc ita ſunt: ſed et illa, quò his potiatur, et reliqua omnia molitur.

5. Hæc igitur unuſquiſque ſcire et tenere debet: neque jubere mediusfidius, ut bellum decernat is, qui optimo animo utiliſſima ſuadet. Id enim eorum eſt, qui detrectandi belli cauſam quærunt: non *qui* ea, quæ ſint ex uſu reipublicæ, agere *decreverunt*. Videtis enim, ſi quis propter ea, in quibus Philippus primùm, ſecundùm, aut tertiùm, fœdus violarat, (multa enim ordine ſunt) decreviſſet, ei bellum eſſe inferendum; is verò, æquè ut nunc, nemine Athenienſium bellum decernente, Cardianis opem tuliſſet; annon abreptus eſſet e medio decreti auctor, et omnes queſti eſſent, Philippum propter hoc decretum Cardianis opem tuliſſe? Ne igitur quæritote, quem pro Philippi delictis oderitis, et illius mercenariis dilaniandum objiciatis: neque, ſi bellum ipſi decreveritis, velitis

P. 93. l. 4. Καρδιανοῖς ἐβοήθει] Vide Arg. Tour. in orationem de Cherſ.

velitis inter vos diſceptare, utrùm id vos feciſſe decuerit, vel non decuerit: ſed quibus ille rationibus bellum infert, eiſdem vos propulſate: iis, qui nunc propulſant, pecuniam dantes, et cætera quibus egent; ipſi autem tributum conferentes, Athenienſes, et comparantes exercitum, triremes celeres, equos, hippagines, et cætera quæcunque ad bellum *requiruntur*. Ut enim nunc res adminiſtramus, ridiculum eſt: quin ipſum etiam Philippum, ita me dii ament, optare puto, ut non aliud agat reſpublica noſtra, quàm quæ nunc agitis. Ceſſatis, ſumptus facitis, cui res mandetis quæritis, ſuccenſetis, alius alium accuſatis. Unde autem iſta fiant, ego docebo: et quomodo compeſcenda ſint, dicam.

6. Nihil unquam, Athenienſes, ab initio rectè inſtituiſtis, aut inſtruxiſtis: ſed eventum ſemper aſſectamini: deinde, ſi ſeriùs veniſtis, ceſſatis. Rurſus, ſi quid aliud evenerit, inſtruitis vos, et tumultuamini: cum non ita ſit agendum. Neque enim fieri poteſt, ut qui *ſubitaneis* utuntur auxiliis,

P. 94. l. 17. βενδίδαις χρωμένες] Vide Not. in Phil. I. p. 19. l. 7.

iliis, quicquam rectè unquam conficiant: ſed conſcribere oportet *juſtum* exercitum, et commeatus illis ſuppeditare et quæſtores publicos, et ut quàm diligentiſſima fiat ærarii cuſtodia, id verò curantes, pecuniæ rationes a quæſtoribus repoſcere, rerum verò geſtarum, ab imperatore; et nullam vel navigandi aliò, vel aliud aliquid agendi cauſam duci relinquere. Quòd ſi ſic feceritis, et hoc volueritis, revera juſtam ſervare pacem, et manere domi, *ſuo contentum*, Philippum cogetis: aut bellum ex æquo geretis. Et fortaſſis, Athenienſes, fortaſſis, ut vos nunc ſciſcitamini, quid agit Philippus, et quò proficiſcitur? ſic et ille ſolicitus erit, quò noſtræ urbis copiæ ſe contulerint, quò erupturæ ſint.

7. Quòd ſi cui videntur hæc et magni ſumptûs, et laboris ingentis atque occupationis eſſe, omnino rectè videntur. Sed ſi idem ſecum reputet, quæ reipub. pòſt eventura ſint, niſi hæc facere voluerit, inveniet expedire, ut officium ultro faciamus. Nam ſi quis deorum ſponſor nobis ſit, (neque enim mortalium ulli tantâ

P. 95. l. 4. μηδεμίαν πρόφασιν τῦ πλεῖν ἄλλοσε] Not. in Phil. I. p. 15. l. 15.

tantâ de re fides haberi tutò poſſet) eum, ſi vos otium agatis, et negligatis omnia, non tandem in vos ipſos invaſurum; turpe quidem, Jupiter diique omnes! fuerit, atque indignum vobis, et præſenti dignitate reip. et rebus geſtis majorum, ob privatum veſtrum otium reliquos Græcos omnes objicere ſervituti: ac ego quidem ipſe mortem oppetere malim, quàm talia ſuadere. Verùm ſi quis alius id dicit, vobiſque perſuadet, eſto: ne defendite vos: abjicite omnia. Sin hoc nemini conſultum videtur, contraque præſcimus omnes, quò pluribus eum potiri ſinamus, eò nos acriorem illum et potentiorem hoſtem habituros; quid ſubterfugimus? aut quid cunctamur? aut quando, Athenienſes, officio fungi volemus? Cum, credo, neceſſitas aliqua fuerit? At quæ liberorum hominum neceſſitas dici queat, non modò jam adeſt, ſed jampridem etiam ſe obtulit: ſervilis autem illa ne ingruat, utique eſt optandum. Quid verò intereſt? quòd homini libero maxima eſt neceſſitas, rerum geſtarum dedecus; eâque major haud ſcio an ulla ſit: ſervo autem, plagæ et corporis cruciatus: quod abſit ut fiat, et dictu indignum eſt.

8. Ac

8. Ac illud quidem, Athenienſes, ad ea eſſe ſegnes et tardos, quæ corporibus et facultatibus præſtanda reipublicæ ſunt ab omnibus, non eſt comprobandum ſanè; quin multum abeſt: veruntamen excuſationis aliquid habet. Sed nec ea, quæ audienda ſunt, quæque in deliberationem venire debent, audire velle; id verò meretur omnem reprehenſionem. Vos igitur nec audire, priuſquam res ipſæ adſint, ut nunc, nec ullâ de re deliberare ſoletis per otium: ſed cum ille contra vos arma expedit, idem agere et contrà inſtrui omittentes, deſidetis: et ſi quis aliquid tale dixerit, ejicitis; poſtquam autem periiſſe, aut obſideri aliquid intellexiſtis, tum demum auditis, et inſtruimini. Fuit autem audiendi tempus, et conſulendi, tum cum vos noluiſtis: rei autem gerendæ, et apparatûs adhibendi, nunc cum auditis. Itaque ex iſtâ conſuetudine, ſoli mortalium omnium, contra quàm alii ſolent, factitatis. Nam omnes alii homines ante negotia deliberare ſolent: vos, poſt negotia. Quod igitur eſt reliquum, et olim factum oportuit, ſed neque nunc ſerum eſt, id dicam.

9. Nihil omnium rerum, ad ea negotia quæ

quæ inſtant reipublicæ, perinde eſt opus, ut pecuniâ. Ultro autem felicitas quædam nobis offertur: qua ſi rectè utamur, fortaſſis etiam nunc aliquid utile confici poterit. Primùm enim, quibus rex *Perſarum* fidem habet, quoſque de ſe bene eſſe meritos putat, hi oderunt, et bello infeſtant Philippum. Deinde qui adjutor et conſcius fuit omnium Philippi contra regem inſtructionum, is abreptus eſt; et omnia quæ geſta ſunt rex, non ex nobis accuſantibus audiet, (quos privatæ utilitatis causâ dicere putaverit) ſed ex ipſo rerum actore et adminiſtratore: unde fides habebitur accuſationibus, et ea veſtris legatis

P. 99. l. 11. οἷς βασιλεὺς πιστεύει] Thebanos innuit, qui Artaxerxi Ocho egregiam operam navarant in obſidione Peluſiii, urbis Ægyptiacæ. Cauſas odii Thebanorum in Philippum jam didicimus in oratione præcedente. Echinum nempe iis eripuerat, quod haud æquo animo ferre poterant.

Ibid. l. 16. ἕτος ἀνάρπαστος γέγονε] Spectat hoc Eunuchum Hermiam, Atarnæ Myſiæ urbis præfectum, quîcum Philippus conſilia communicaverat de Aſiâ bello petendâ. Hunc Mentor Rhodius, ad colloquium invitatum, in vincula conjecit, et ad Artaxerxem deduxit.

gatis reliqua erit oratio, qua rex maximè delectabitur: eum, qui utroſque læſerit, communiter eſſe ulciſcendum; regique multò fore formidabiliorem Philippum, ſi nos priores invaſerit; nam ſi quod nos derelicti vulnus acceperimus, intrepidè illum contra regem iturum. Propter hæc igitur omnia, cenſeo legatos eſſe mittendos, qui cum rege colloquantur: et ſimplicitatem iſtam deponendam, quæ vobis ſæpe detrimento fuit; barbarum nempe eſſe *regem* illum, et communem omnium hoſtem, et reliqua ejus generis omnia. Ego enim, cum video eſſe quendam, qui illum qui Suſis et Ecbatanis degit, metuat, et reipub. malè velle dicat; qui priùs etiam ad rempub. noſtram erigendam adjutor fuit, et nuper pollicebatur; (quòd

P. 100. l. 16. τὸν μὲν ἐν Σούσοις καὶ ἐν Ἐκβατάνοις] Perſarum regem dicit, qui Suſis hyemem, Ecbatanis æſtatem agere ſolebat. Erat hæc Mediæ, illa Suſianæ urbs præcipua.

Ibid. l. 18. ὃς καὶ πρότερον συνεπανώρθωσε] Nempe, quando Conon, a Perſis adjutus, Lacedæmoniorum claſſem apud Cnidum ſuperaverit.

ſi vos non accepiſtis, ſed ſenatuſconſulto repudiaſtis, per illum quidem non ſtetit :) de eo autem, qui in foribus adeò, prope in mediâ Græciâ creſcit, prædone Græcorum, aliud aliquid dicat ; demiror, eumque metuo, quiſquis ille ſit, cum ipſe Philippum non *metuat*.

10. Eſt et alia res, quæ reipublicæ nocet,

P. 100. l. 20. εἰ δὲ μὴ ἐνεδέχεσθ' ὑμεῖς] Eodem tempore quo Thebani regem adjuverant, Athenienſes quoque et Argivi, ſuppetias ferre rogati, (magnifica quamvis promitterentur) detrectarunt ; quod inconſultè factum ſignificat Demoſthenes.

P. 101. l. 7. Ἐστι τοίνυν τὶ πρᾶγμα καὶ ἄλλο, ὃ λυμαίνεται] Quod ad τὰ θεωρικὰ χρήματα attinet, conſulas Arg. Tourellii in ſecundam Olynthiacam. Eubuli morte factum eſſe ait Ulpianus, ut Demoſthenes morem dividendi cum plebe vectigalis publici jam commendet, quem in ſecundâ et tertiâ Olynth. acerrimè inſectatur. Verùm civis bonus populo interdum obſequatur neceſſe eſt, etiam in iis quæ ipſe non probat. Quod hîc aggreditur Demoſthenes lubricum erat admodum ; de quo maximæ divitum pauperumque inter ſe ortæ ſunt inimicitiæ. Ægrè ferebant pauperes, emolumenta, quæ ſibi propria eſſe oporteat, etiam divitibus obvenire. Divites contrà querebantur, reditus publicos temere

cet, injuſtâ maledicentiâ verbiſque non convenientibus adducta in invidiam ; quæ iis occaſionem, qui nihil æqui agere volunt in republicâ, ſuppeditat : denique omnium quæ deſunt, cum id ab aliquo fieri oporteat, in eam rem transferri culpam invenietis : de qua omnino dicere vereor, ſed dicam tamen. Puto enim me habiturum, quod ad reipublicæ utilitatem et pro pauperibus contra divites dicam, et pro locupletibus contra egenos : ſi e medio ſuſtulerimus calumnias, quas de theatrali pecuniâ quidam iniqui dicunt, et timorem illum, non poſſe ſine magno aliquo malo hanc rem conſiſtere : quo nihil majus ad res gerendas conferre,

 nihil

mere effundi, ſuas facultates tributum conferendo atteri ; quod, ut inviti, malignè præbebant. [* Aliam mutatæ ſententiæ cauſam Demoſtheni tribuit Ulpianus, quam et ipſe veriorem judicat : ut, ſi omnino retinenda ſit pecuniæ theatralis diſtributio, perſpectum habeant omnes, nihil eſſe deinceps reip. præſidii, exceptâ ſpe largitionis regiæ. S.]

P. 102. l. 4. οὗ ἐδὲν ἂν εἰς τὰ πράγματα μεῖζον ἐπιτιμηκαίμεθα] Si ſuſtulerimus e medio calumnias et querelas, nullum majus in rempub. emolumentum conferre poſſumus.

nihil quod totam urbem magis corroboret, præſtare poſſumus. Sic autem conſiderate: ſed primo loco dicam de iis, qui inopes eſſe videntur. Non ita olim vectigalia noſtræ civitatis centum et triginta talenta non ſuperabant: et nemo ex iis erat, qui triremi præeſſe, aut conferre tributum poterant, qui non ſuâ ſponte ſibi faciendum officium putaret; quòd pecuniæ copia non erat: ſed et triremes *inſtructæ* ibant, et pecunia in promptu erat, et omni officio fungebamur. Poſt hæc fortunæ benignitas auxit ærarium, ut talenta pro centum illis quadringenta redeant, ſine ullo divitum detrimento, ſed cum eorum emolumento potiùs: divites enim omnes veniunt in partem eorum; et meritò veniunt. Quî fit igitur, ut id aliis alii exprobremus, et, per eam ſpeciem, facere quæ decent recuſemus? Niſi fortè auxilium pauperibus a fortu-

P. 102. l. 18. ἡ τύχη καλῶς ποιῆσα] Καλῶς ποιεῖν eſt ſermo approbantium rei eventum; *meritò, quod quidem gaudeo.*

P. 103. l. 1. οἱ γὰρ εὔποροι πάντες ἔρχονται μισθέξοντες τούτῳ] Stipendium enim magiſtratus de publico accipiebant.

a fortunâ oblatam invidemus: quos nec ipſe reprehendo, nec cenſeo reprehendendos. Neque enim in privatis familiis adoleſcentem erga ſeniores ita affectum eſſe video, neque adeò vecordem aut ineptum quenquam omnium, ut, niſi omnes ea agant quæ ipſe agit, ſe quoque neget acturum eſſe quicquam: is enim tum legibus impietatis teneretur: decere enim cenſeo, conſtitutam ab utrâque ſtipem, et a naturâ et a lege, juſtè reddi, et ultro pendi. Sicut igitur uniuſcujuſque noſtrûm parens eſt aliquis, ſic univerſæ civitatis communes parentes cives univerſi ſunt exiſtimandi: atque, adeò non eripiendum eis quicquam eſt, quod reſpublica largitur; ut, ſi horum nihil fieret, eis aliunde proſpiciendum eſſet, ne qua re egentes negligantur. Quòd ſi locupletes in hac ſententiâ ſint, eos non modò æqua facturos puto, ſed utilia quoque: nam rebus neceſſariis fraudare aliquos, id efficere eſt, ut reipublicæ multi malê velint.

11. Inopi-

Ibid. l. 16. τῆς κακώσεως] Solon lege juſſit, ut liberi parentes egenos alerent; qui ſecus facerent, ἄτιμοι eſſe. Actio de hac re δίκη κακώσεως appellata eſt.

11. Inopibus autem ſuaſerim, ut quæ res locupletibus oneri eſt, et de qua haud injuriâ queruntur, eam removerent. Progrediar autem eodem modo quo dudum, et pro divitum defenſione vera dicere non dubitabo. Mihi enim nemo ita inhumanus, aut crudeli animo eſſe videtur, (nedum Athenienſium, ſed nec cæterorum) ut pauperes, et rerum neceſſariarum egenos, capere iſta cum videt, ægrè ferat. Sed quod habet vulnus iſta res, aut quam difficultatem? Cum videant quoſdam publicæ *largitionis* conſuetudinem ad privatas *hominum* poſſeſſiones transferre, et magnum eſſe ſtatim apud vos ejus ſententiæ auctorem, et (quod ad ſecuritatem quidem attinet) immortalem; atque aliud eſſe occultum ſuffragium a publico clamore: hæc

P. 105. l. 4. Αλλὰ πῶς συντρίβεται τὸ πρᾶγμα] Cum veſtigalia ad ludorum apparatum non ſufficerent, oratores ambitioſi falſorum criminum divites poſtulabant, quò bona eorum publicarentur; aut populo auctores fuerunt, ut iniquum iis tributum imperetur. Injuriâ affecti ſycophantas in jus vocabant. Hi verò tantum gratiæ ſibi conciliarant, ut plebeiorum judicum ſuffragiis ſecretis abſolverentur, etſi palam eos plebs ipſa culparet. Ita ſuffragium ſecretum a publicâ voce diſcrepabat.

hæc diffidentiam, hæc iracundiam movent. Oportet enim, Athenienſes, cives pari jure cum civibus vivere: divites, ut facultates ſuas in tuto collocatas eſſe putent, deque iis non ſolicitentur; in periculis autem, ut pro patriæ ſalute opes ſuas in commune conferant: reliqui, ut communia pro communibus habeant, iiſque pro portione fruantur; privata verò, pro propriis poſſeſſoris. Sic et parva civitas magna fit, et magna conſervatur.

12. Quæ igitur ab utriſque præſtanda eſſe videantur, hæc ferè ſunt: verùm ut rectè quoque fiant, correctio adhibenda eſt. Sunt autem horum negotiorum et perturbationis multæ jam olim collectæ cauſæ, quas, ſi vobis audire cordi eſt, narrabo. Emoti eſtis, Athenienſes, ex eo fundamento, in quo vos majores veſtri collocarunt; ac præeſſe Græcis, et legionibus inſtructis omnes affectos injuriis adjuvare, ſupervacaneum eſſe et inanem ſumptum perſuaſerunt vobis iſtorum in rep. inſtitutorum auctores: at in otio degere, et nuſquam officio fungi, ſed ſingulatim omnia projicere, et ſinere ut alii ea intercipiant, admirabilem felicitatem,

et

et rem nullo cum periculo esse conjunctam putatis. Quæ dum fiunt, alius in eum locum invadens, in quo vos stare oportebat, hic verò felix, et magnus, et multarum rerum factus est dominus: idque meritò. Rem enim honorificam, et magnam, et splendidam, de qua omni tempore maximæ urbes inter se contenderunt, afflictis quidem Lacedæmoniis, impeditis Phocensi bello Thebanis, nobis negligentibus, desertam occupavit. Itaque formido ad alios, multitudo sociorum et magnitudo potentiæ ad eum devenit: tantisque et talibus rebus Græci jam circumventi sunt universi, ut etiam quid consilii adhibendum sit, haud facilè reperiri queat.

13. Quanquam autem, Athenienses, hæ res, ut ego judico, omnibus sunt formidolosæ; nulli tamen omnium in majore sunt periculo, quàm vos: non eò tantùm, quòd vobis Philippus potissimùm insidiatur; sed ob illud etiam, quòd omnium estis ignaviſſimi

* P. 107. l. 11. ἔρημον ἀνείλετο] Scilicet ὥσπερ νίκην· per adversarii absentiam victoriâ potitus est. Metaphora sumpta a judiciis. *Wolf.* S.

viſſimi. Quòd ſi rerum venalium copiam, et annonæ in foro ubertatem intuentes, iis deliniti eſtis, tanquam extra omne periculum ſit reſpublica; neque convenienter, neque rectè judicatis. Forum enim et mercatus bene an ſecus inſtruantur, ex his rebus æſtimari queat. At verò de eâ civitate, quam unam ſibi adverſariam, et communis libertatis propugnatricem futuram ſuſpicaretur, quicunque tandem Græciæ dominatum appetierit, minimè, ita me deus amet, ex venalium rerum copiâ judicium faciendum eſt: ſed utrùm ſociorum benevolentiâ munita ſit, utrùm armis valeat; hæc ſunt, quæ pro rep. exquiri debent: quæ apud vos malè omnia, et non præclarè ſe habent. Idque eâ ratione intelligetis, ſi ſic cogitabitis: quando perturbatiſſimus fuerit Græciæ ſtatus? nullum certè tempus hoc fuiſſe perturbatius, quiſquam dicet. Omni enim ſuperiori ætate, in duas has factiones diviſi fuerunt Græci, Lacedæmonios et vos: cæteri autem Græci, partim nobis, partim illis obediebant. Regi verò *Perſarum* per ſe quidem æquè apud omnes nulla erat fides: ſed bello victis adjungendis, tantiſper fidem inveniebat

niebat, dum horum opes alteris æquaſſet: pòſt iis, quos conſervarat, non minùs erat inviſus, quàm veteribus inimicis. Nunc autem, imprimis, rex *ille* omnibus Græcis eſt conjunctus: nobiſcum autem minimè omnium, niſi aliquid jam apud nos correxerimus. Deinde patrocinia multa ſunt, et undelibet conciliantur: et principatum quidem omnes ſibi vendicant: deſciſcunt autem nonnulli, et invident, et diffidunt inter ſe, ſecus quàm oportebat; divulſique ſunt ſinguli, Argivi, Thebani, Corinthii, Lacedæmonii, Arcades, nos. Sed tamen, cum in tot partes et tot principatus res Græcorum ſint diremptæ, (ſi

P. 109. l. 12. ἔπειτ' ἐχ ἧττον αὐτὸν ἐμίσουν] Lacedæmonii, ſimul ac Darii Nothi ope Athenas deviciſſent, in regis ditionem arma inferre, Aſiamque minorem vaſtare cœperunt. Artaxerxes Mnemon quoque Athenienſes adjuverat, cùm ſe jugo Spartanorum eximerent. Quod cum factum fuit, Athenienſes Evagoræ rebelli opem tulerunt, qui magnam Cypri partem Perſæ eripuerat.

Ibid. l. 15. ἅπασι τοῖς Ελλησιν οἰκείως ἔχει] Thebani et Argivi de rege bene meriti fuerant; qui et Græcos omnes inter ſe concordiam alere voluit, quò meliùs Philippi opibus indies creſcentibus obſtarent.

(ſi verum liberè dicendum eſt) apud horum neminem prætoria et curias magis deſerta videas a Græcorum negotiis, quàm noſtratia; meritò: neque enim ſive amet, ſive confidat, ſive metuat, quiſquam nos appellat. Cauſa verò harum rerum non eſt una, Athenienſes, (nam alioqui facilè mutaremus) ſed multa et varia commiſſa ab omni ævo delicta ſunt: quorum ſingulis omiſſis, unum, quò omnia tendunt, dicam: precatus a vobis, ſi vera liberè dixero, ne mihi ſuccenſeatis.

14. Divenditæ ſunt omnium jam temporum opportunitates: atque otium quidem et rerum vacationem vos arripuiſtis, quibus deliniti, his qui vos lædunt non graviter iraſcimini: honores autem alii abſtulerunt. Ac quæ ad cætera quidem attinent, ea non eſt exquirere nunc operæ pretium: ſed ubi aliqua Philippi mentio inciderit, ſtatim quidam ſurgens dicit, non eſſe nugandum, nec decernendum bellum: deinceps ſtatim addit, "in pace vivere, quàm bonum! et mag-"num alere exercitum, quàm grave! et "diripere quidam ærarium volunt:" aliaque hujuſcemodi proferunt, ut opinantur, veriſſima.

veriſſima. Verùm pacem tueri, non vobis utique ſuadendum eſt, qui jam perſuaſi deſidetis; ſed illi potiùs, qui hoſtilia facit: cui ſi perſuaſum fuerit, in vobis nulla mora eſt. Gravia autem exiſtimanda ſunt, non quæ tuendæ ſalutis causâ inſumpſerimus; ſed ea quæ perferemus, niſi hæc facere voluerimus: ac direptio ærarii, cuſtodiam qua conſervetur aſſignando, prohibenda eſt, non deſertione utilitatis. Quanquam id ipſum iniquo animo fero, ſi veſtrûm quibuſdam pecuniæ direptio eſt moleſta, quam ut tueri, ſic peculatores punire, penes vos eſt; Philippus autem, qui totam deinceps Græciam diripit, et veſtro malo diripit, non eſt moleſtus.

15. Quî fit igitur, Athenienſes, ut eum, qui tam apertè injurias facit, et urbes occupat, nemo unquam iſtorum injuſtè facere, aut movere bellum dixerit: qui verò non concedenda, neque negligenda hæc eſſe ſuadent, eos bellum facere dicant? Quòd culpam earum, quæ ex bello orituræ ſunt, difficultatum (neceſſe enim, neceſſe eſt multas oriri e bello moleſtias) in eos, qui veſtrâ causâ optima dicere

dicere ſolent, univerſi conferre cupiunt. Cenſent enim, ſi vos concorditer unoque animo Philippum ulciſcamini, et illum ſuperatum iri a vobis, et ipſis faciendi quæſtûs nullum locum fore : ſin oblato aliquo tumultu, criminantes quoſdam, ad tribunalia devoletis, tum ſe iis accuſandis utrumque conſecuturos, et laudationem a vobis, et largitionem ab illo; tum vos, ob ea propter quæ ipſi mulctandi eſſent, pœnas de iis, qui pro veſtris commodis locuti ſunt, ſumpturos. Ac ſpes quidem iſtorum hæ ſunt; commentumque ſuper quod extruuntur criminationes, *illud eſt*, velle nonnullos homines bellum facere. Ego verò exploratum habeo, cum Athenienſium nemo bellum decreviſſet, tum alia multa quæ noſtræ urbis ſunt tenere Philippum, tum nunc auxilia miſiſſe Cardiam. Quòd ſi nos diſſimulare volumus, eum bellum gerere nobiſcum ; mortalium omnium ſtolidiſſimus eſſet, ſi id coargueret : nam ſi violati negant, quid eſt violanti faciendum ? Sed ubi nos ipſos invaſerit, quid tum dicemus ? Ille quidem ſe bellum gerere negabit : quemadmodum nec cum Oritis, militibus in eorum agro verſantibus : nec antè cum Pheræis, priuſquam

uſquam in mœnia faceret impetum: nec primùm cum Olynthiis, donec in ipſorum agro cum exercitu adeſſet. An tum quoque eos, qui vim propulſare jubent, concitare bellum dicamus? Hoc igitur eſt reliquum, ut ſerviamus: nec enim quicquam eſt tertium. Quanquam non pari vos cum cæteris periculo decertatis: non enim imperio ſuo civitatem ſubjicere vult Philippus; non, ſed penitus exſcindere. Satis enim intelligit, ſervire vos neque velle, neque ſi velitis, poſſe: nam imperare conſueviſtis: negotia verò ei faceſſere, ſi detur occaſio, poſſe plura quàm reliquos homines univerſos. Quapropter vobis non parcet, ſi rerum potitus fuerit.

16. Proinde quaſi de ſummâ rerum eſſetis decertaturi, ita vos oportet eſſe animis affectos; quique ſe illi apertè vendiderunt, et odio proſequendi, et in cruciatum abripiendi ſunt. Non enim fieri, non fieri poteſt, ut externi hoſtes ſuperentur, niſi priùs domeſticos hoſtes punieritis; ſed neceſſe eſt, dum in hos tanquam in ſcopulos impingitis, ut illis ſitis poſteriores. Etenim cur eum ita contumeliosè vobis inſultare nunc putatis, (nihil

(nihil enim aliud agere mihi quidem videtur, nisi hoc) et cum alios benefaciendo, si non aliud, saltem seducat, vobis jam etiam minitari? veluti Thessalos multis beneficiis pellexit in hanc servitutem: neque dicendo quisquam consequi possit, quàm multis rebus miseros Olynthios, datâ priùs Potidæâ, multisque aliis, deceperit: Thebanos nunc sub jugum allicit, traditâ eis Bœotiâ, posteaquam eos magno gravique bello liberavit. Itaque hi omnes, dum aliquâ commoditate fruuntur, alii jam perpessi ea sunt, quæ omnes norunt; alii ferent, quicquid tandem contigerit. At vos, quæ amisistis, taceo: sed in ipsâ pacificatione, quoties decepti, quàm multis spoliati estis? Nonne Phocensibus? nonne Pylis? nonne Thraciâ, Doriſco, Serrio, Cersoblepte ipso? nonne Cardiam nunc habet, et confitetur? Cur igitur eo modo cum illis, et aliâ ratione vobiscum agit? Quòd in hac unâ cunctarum urbium, impunè hostium causæ patrocinari licet; ac si quis pecuniam accepit, concionandi potestatem ipse habet, etiamsi vos vestris opibus spoliati estis. Non tutum fuit Olynthi causam agere Philippi, donec populus Olynthiorum simul delinitus esset illo

illo traditæ Potidææ beneficio. Non tutum fuit in Theſſaliâ Philippi cauſam agere, donec multitudo Theſſalorum beneficii partem percepiſſet, ejectis a Philippo, ipſorum causâ, tyrannis, et Pylæâ reſtitutâ. Non fuit Thebis tutum, ante redditam Bœotiam, et Phocenſes deletos. Verùm Athenis, cum non modò Amphipolim et Cardianorum regionem Philippus eripuerit, ſed et Eubœam contra nos tanquam arcem munierit, et nunc ad Byzantium accedat, tutum eſt dicere pro Philippo. Itaque iſtorum aliqui e mendicis repentè facti ſunt divites; ex ignobilibus et obſcuris, clari atque illuſtres: vos contrà, e claris obſcuri, e locupletibus egentes. Nam reipublicæ quidem opes ego eſſe exiſtimo, ſocios, fidem, benevolentiam: quorum vos omnium eſtis inopes. Quæ quia negligitis, et ad iſtum modum res ferri ſinitis, ut ille beatus et magnus et formidoloſus eſt omnibus Græcis et barbaris, ita vos deſerti et humiles: rerum venalium ubertate ſplendidi: eorum apparatu, quæ opus erant, ridiculi.

XVII. Non autem eodem modo vobis et ſibimetipſis quoſdam oratores conſulere video.

video. Vobis enim quieſcendum eſſe dicunt, etiamſi violemini: ipſi verò apud vos quieſcere non poſſunt, tametſi nemo eis injuriam faciat. Quanquam ſi quis citra convicium roget, Dic mihi, quamobrem, cum exploratum habeas, Ariſtodeme, (nemo enim talia ignorat) ut privatorum hominum vitam eſſe tutam, et otioſam, et extra periculum poſitam, ſic eorum qui verſantur in republicâ, criminationibus obnoxiam, et lubricam, et quotidianorum certaminum et malorum plenam; non quietam et otioſam, ſed periculoſam amplecteris? quid reſpondeas? Nam ſi, quod optimum dicere poſſes, id te verè dicere concederemus, te honoris et gloriæ ſtudio iſta facere omnia; demiror equidem, cur tibi iſtorum causâ facienda eſſe omnia cenſeas, neque ullum vel laborem vel periculum recuſandum; reipub. autem ſis auctor, hæc per ſocordiam ut amittat. Neque enim illud dices,

P. 119. l. 4. Αριστόδημε] Hiſtrio fuit, unuſque ex decem legatis in Macedoniam miſſis. De hoc ipſo, quem nunc probris laceſſit, coronâ donando, ex legatione regreſſus decretum tulit Demoſthenes.

te oportere in repub. esse conspicuum; reipub. nullam esse oportere apud Græcos dignitatem. Quin nec illud video, reipub. tutum esse suum agere negotium; tibi periculosum, si nihilo magis, quàm alii, curiosus sis: imo contrà, tibi ex factis tuis et curiositate extrema impendere pericula; reipub. ex otio. At hercule est tibi avita et patria gloria, quam tibi turpe fuerit amittere; reipublicæ verò omnia obscura et ignobilia a majoribus devenerunt. Sed ne hoc quidem ita se habet: nam tibi quidem fur pater fuit, si tui fuit similis; reip. verò nostræ *ejusmodi majores*, *quales* omnes norunt Græci, bis e maximis periculis a patribus nostris erepti. Sed non æquâ conditione, nec civiliter

* P. 120. l. 17. τῇ πόλει δὲ ἡμῶν, ὡς πάντες ἴσασιν] Subintellige, ἔτως ἦν. *Civitas nostra*, quod ad majores attinet, ita se habuit, *quomodo omnes norunt*. S.

Ibid. l. 18. δὶς——σεσωσμένοι] Priùs ad Marathona, iterum ad Salamina. Tertiam vicem memorat Isocrates; nempe, quando cæteros Græcos jugo Spartanorum liberavere. Sed hoc tacet Demosthenes, ne Lacedæmonios per id tempus civitatis socios incusare videretur.

civiliter nonnulli ſuas rationes et publicas perſequuntur. Quî enim æquum eſt, iſtorum quoſdam e carcere progreſſos, ſemetipſos ignorare; rempub. autem, quæ cæteris Græcis hactenus præfuit, et principem locum obtinuit, nunc in obſcuritate omni et humilitate verſari?

18. Etſi autem habeo præterea, quæ dicam multa, et de multis, deſinam: neque enim penuriâ verborum vel nunc, vel unquam aliàs, malus mihi rerum eſſe ſtatus videtur: ſed cum vos audiviſtis omnia quæ expediunt, et in eo conſentitis, ea rectè dici; eos, qui interturbare illa et pervertere ſtudent, ex æquo in hoc conſeſſu auditis: cum non ignoretis eos; e primo enim aſpectu certò ſcitis, quis mercede conductus dicat, et quis in repub. Philippo ſubſerviat, et quis revera conſultum rebus eſſe cupiat: ſed ut his reprehenſis, reque in riſum et convicium versâ, nihil ipſi quod oportet faciatis. Hæc vera ſunt, magnâ cum libertate, ſimpliciter, ex benevolentiâ, rectiſſimè dicta: non aſſentationis, et detrimenti, et impoſturæ plena oratio, argentum allatura dicenti, reipub. negotia hoſtibus

traditura. Itaque aut iſti mores relinquendi ſunt, aut nemo de afflicto rerum omnium ſtatu eſt accuſandus, præter voſmetipſos.

TOUR-

TOURELLII ARGUMENTUM IN EPISTOLAM PHILIPPI.

SCRIPTAM *fuiſſe hanc epiſtolam, Archonte Theophraſto, anno poſt orationem præcedentem, teſtantur* Diodorus *et* Dionyſius Hal. *Pax, quæ inter Philippum et Athenienſes convenerat, (ut fit plerumque) infida fuit. Hoſtilibus ſanè abſtiterant, invicem tamen ſuſpecti inviſique. Neque mirum, cum prorſus repugnarent quæ utriſque commoda aut expetita eſſent, cauſas diſſidii indies naſci. Demoſthenis facundia patriæque ſtudium Philippi immodicæ ambitioni nunquam*

quam non obſtabant. Nec pax inter eos, nec induciæ interceſſerunt. Hic ſpecioſas excogitare cauſas, quibus conatus ſuos et fœderis violationes obtegeret; ille contrà vera ejus conſilia Athenienſibus patefacere quærebat, qui quid ſtatuerint agerentve, totius Græciæ maximè intererat. Inſitum huic populo ſervitutis odium adeò languentes ipſorum animos ſubinde excitavit, ut majorum virtutem referre quodammodo viderentur. Superiore anno Clitarchum ejecerant tyrannum, quem Philippus Eretriæ præfecerat; et Charetem cum validâ claſſe Thraciam miſerant, ubi Philippus Perinthum oppugnabat. Rex igitur veritus, ne Athenienſes hanc urbem obſidione liberarent, literas mittit, quibus ultro eos rupti fœderis inſimulat, ſeque religiosè pacis leges ſervaſſe jactat: nunc accuſat, nunc minitatur; ut vel pudore eos, vel metu deterreret. Ipſa epiſtola videtur perfectum quid et abſolutum. Ineſt ei ubique dignitas quædam eximia, mira argumentorum fides, factorum expoſitio perſpicua, ironia venuſtiſſima, brevitas iſta imperatoria denique, regibus conſentanea, qui norunt aut ipſi bene dicere, aut eorum, qui norunt, miniſterio uti. Et profectò, ſiquidem hæc epiſtola Philippum habuit auctorem, (quod credere æquum eſt, cum nihil contrarium conſtet) meritò de illo, quod et de Cæſare, dici poteſt: eodem animo dixit, quo bellavit. Quint. Inſt. Orat. lib. 10. c. 1.

LITE-

LITERÆ PHILIPPI

PHILIPPUS SENATUI POPULOQUE ATHENIENSIUM

S. D.

1. CUM ſæpe legatos eâ de causâ miſerim, ut pactis et conventis ſtaremus, idque vos nihil moverit; ſignificandum vobis eſſe duxi, quibus in rebus injuriam mihi fieri exiſtimem. Ne verò miremini epiſtolæ prolixitatem: quia enim multæ conquerendi cauſæ ſunt, neceſſe eſt omnes perſpicuè explicari.

2. Ac primùm, Niciâ caduceatore e meâ

P. 123. l. 15. Νικίου τῦ κήρυκος] Nicias (ut videtur) correptus fuit a Diopithe, dum a Thraciâ Macedoniam proficiſceretur.

meâ ditione abrepto, nequaquam vos ſontibus pœnam gravem inflixiſtis; ſed eum, qui injuriam acceperat, carcere decem menſibus detinuiſtis; quin et literas, quas ei dederam perferendas, pro concione recitaſtis. Deinde, cum Thaſii Byzantiorum triremes et piratas quoſlibet portu recepiſſent, nihil id vobis curæ fuit; quanquam apertè in fœdere ſcriptum ſit, pro hoſtibus eſſe habendos, quicunque id faciant. Rurſus per idem tempus Diopithes, factâ in regionem meam impreſſione, non modò Crobylen et Tiriſtaſin, civibus

* P. 123. penult. οὐ τοῖς παρανομῆσιν ἐπετιμήσαλε ὅτι τὴν δίκην] In MSS. duobus Pariſinis deeſt ὅτι: quod ego interjectâ notulâ ſcriberem ὅ,τι, *ullo modo, in re qualibet*; et δίκην ἐπιτιμᾶν, *pœnam magni æſtimare, gravem infligere pœnam*, verto. Niſi fortè ſincerior ſit lectio Aldi et Feliciani: οὐ τοῖς παρανομῆσιν ἐπετιμήσαλε ὅτι ΠΑΡΑ τὴν δίκην, *nequaquam ſontes pro jure (prout æquum erat) puniviſtis.* S.

P. 124. l. 2. ἐπιστολὰς ἀνέγνωτε] Athenienſes tabellas Philippi reſolverunt, quò conſilia ejus explorarent. Verùm tanta fuit eorum urbanitas, ut literas, uxori Olympiadi inſcriptas, intactas dimiſerint.

Ibid. l. 11. Κρωβύλην——Τιρίσασιν] Crobyle penitus

civibus in ſervitutem abductis, diripuit, ſed et finitimam Thraciam populatus eſt: eoque tandem nequitiæ devenit, ut Amphilochum, qui de captivis redimendis legatus venerat, comprehenſum, et in extremam neceſſitatem adductum, non niſi novem talentis extortis dimiſerit: et hæc populo approbante fecit. Atqui cùm cæteris omnibus præconem et legatos violare impium videtur, tum vobis in primis. Certè, cum Megarenſes Anthemocritum ſuſtuliſſent, tantâ iracundiâ populus exarſit, ut eos myſteriis prohiberet, et in monumentum injuriæ ſtatuam ante portas erigeret. Cur igitur non graviſſimum ſit, vos ipſos nunc ea facere, quæ facta ab aliis tam iniquis animis tuliſtis?

3. Præ-

nitus ignota. Tiriſtaſis, juxta Plinium, oppidum eſt Cherſoneſi.

P. 125. l. 1. Ἀνθεμόκριτον] Narrat Pauſanias, Anthemocritum præconem miſſum fuiſſe ad Megarenſes, qui Athenienſium nomine vetaret eos agrum ſacrum colere. Megarenſes, ſpreto jure gentium, nuntium interfecerunt. Athenienſes itaque interdixerunt eos foris et portubus ſuis, et jurejurando obſtrinxerunt imperatores ſuos ad agrum Megarenſem bis quotannis vaſtandum. Vide ſupra Not. ad Olynth. II. 8.

3. Præterea, Callias veſter imperator, urbes in ſinu Pagaſitano ſitas univerſas cepit, vobis fœdere, mihi ſocietate conjunctas: qui verò in Macedoniam navigabant, eos omnes hoſtium loco habuit, et vendidit: et propter hæc facinora vos eum publicis præconiis ornaſtis. Quare valde dubito, quid his per vos adjici poſſet, ſi palam mecum bellum gereretis. Nam cum haud occultè diſſentiremus, prædones emittebatis; eos, qui ad nos navigabant, vendebatis; adverſarios noſtros juvabatis; regnum meum infeſtabatis. Ad eam denique iniquitatem et hoſtile odium progreſſi eſtis, ut etiam Perſæ, miſſis legatis, perſuadere ſtudueritis, ut mihi bellum inferret: id quod maximè quivis demiretur. Antequam enim is Ægyptum et

P. 126. l. 4. πρὸς τὸν Πέρσην πρέσβεις] Sub hoc tempus, Aſiæ minoris ſatrapæ auxilium miſerant Perintho, a Philippo oppugnatæ; quod etſi Athenienſium impulſu factum fuiſſe non tradat Diodorus, docet tamen Pauſanias, copiis Perſicis tum præfuiſſe Apollodorum Athenienſem.

* Ibid. l. 6. Πρὸ μὲν γὰρ τῦ λαβεῖν αὐτὸν Αἴγυπτον καὶ Φοινίκην] Artaxerxes Ochus, iracundiâ commotus, quòd Artabazo rebelli ſuppetias tulerat Chares, (vide

et Phœniciam cepiſſet, decreveratis, ut ſi quod novæ rei moliretur, non minùs ego, quàm cæteri Græci omnes, adversùs eum accerſerer: nunc verò tanta eſt odii veſtri in me acerbitas, ut de ineundâ cum eo contra me ſocietate agatis. Atqui olim patres veſtri, ut ego audio, Piſiſtratidis crimini dabant, quòd Perſam in Græcos adducerent: vos verò ea facere non pudet, ob quæ tyrannos accuſare ſolebatis.

4. Quin præter alia, decretis veſtris mandatum inſcribitis, ut Teren et Cerſobleptem,

(vide Not. ad Phil. I. 9.) et Athenienſibus per legatos palam minitatus, minas ſtatim ingenti apparatu bellico inſecutus eſt. Quo rumore perculſi Athenienſes, reliquorum Græcorum opem petierunt, eâque de re orationem habuit Demoſthenes, *de Claſſibus* inſcriptam. Tumultus autem ille brevi deferbuit. Rex enim Perſarum, victo expulſoque Artabazo, in Phœniciam et Ægyptum, provincias rebelles, vires convertit; quas poſtea, Mentoris Rhodii operâ, in ditionem ſuam redegit. S.

P. 127. l. 1. Τήρην καὶ Κερσοβλέπτην] De Tere prorſus filet hiſtoria. Quod ad Cerſobleptem attinet, opprimi eum a Philippo ſinebant Athenienſes, conſilio

ſobleptem, quòd cives Athenienſes ſint, Thraciæ dominari ſinam. Ego verò iſtos neque pactis de pace contineri memini unà vobiſcum, neque columnis inſcriptos, neque Athenienſes eſſe : quin Teren contra vos mecum arma tuliſſe *ſcio* ; et Cerſobleptem, cùm meis legatis ſeorſim dare jusjurandum cuperet, a veſtris ducibus fuiſſe prohibitum, qui eum Athenienſium hoſtem declararent. Verùm iſtuc quomodo æquum aut juſtum eſt, cum e re veſtrâ eſt, eum veſtræ urbis hoſtem nominare ; cum verò me calumniari vultis, eundem civem veſtrum dictitare ? et Sitalce occiſo, quem civitate donaveratis, ſtatim ejus interfectorem in amicitiam recipere ; propter Cerſobleptem autem bellum

conſilio Demoſthenis ; donec ejus perniciem cum ſuo conjunctam eſſe periculo ſentirent. Tum decreta, quæ hîc memorantur, facta ſunt.

P. 127. l. 18. Σιτάλκᾳ μὲν ἀποθανόντος] Sitalces, Cerſobleptæ avus, propter merita in remp. in bello Pelop. civitate donatus. Eo in pugnâ cum Triballis interfecto, Seuthes fratris filius, excluſis ejus liberis, regno potitus eſt : unde cædis auctor habitus fuit. Philippus dubium crimen, tanquam exploratum et compertum, affert.

bellum nobiſcum ſuſcipere ? præſertim cum vobis exploratum ſit, neminem eorum qui talia munera accipiunt, vel leges, vel decreta veſtra quicquam curare. Verùm, ſi omiſſis cæteris omnibus, breviter dicendum eſt, vos civitatem dediſtis Evagoræ Cyprio, et Dionyſio Syracuſio, ac poſteris eorum. Si igitur his qui utroſque ejecerunt perſuaſeritis, ut actis in exilium imperia reſtituant ; a me quoque illam Thraciæ partem recuperabitis omnem, quam Teres et Cerſobleptes tenuerunt : at ſi cum victoribus eorum ne expoſtulandum quidem vobis eſſe cenſetis, mihi verò obturbatis ; annon jure optimo vos ulciſcar ? Ac de his quanquam plura haberem quæ verè dicerem, prætermittere tamen ea ſtatui.

5. Cardianis autem me opitulari profiteor,

P. 128. l. 8. Εὐαγόρᾳ τῷ Κυπρίῳ] Evagoras Cononi opem tulerat in Athenis liberandis : quamobrem civitate donatus eſt. Interfactus fuit a Nicocle. Filius ejus deinde Evagoras minor regnum excepit, quo tandem a Perſis privatus eſt.

Ibid. Διονυσίῳ τῷ Συρακυσίῳ] Vide Diodorum Siculum, et Plutarchum in vitis Dionis et Timoleontis.

fiteor, cum illorum ſocius ante factam pacem fuerim; et vos ſæpe à me, neque rarò ab illis orati, venire in judicium noluëritis. Annon igitur eſſem omnium hominum nequiſſimus, ſi, deſertis ſociis, veſtrî potiùs rationem haberem, qui omni modo me vexatis, quàm eorum, qui mihi conſtanter et ſemper amici eſſe perſeverant? Jam, ſi hoc quoque prætereundum non eſt, eo inſolentiæ veniſtis, ut priùs de ſupra dictis tantùm me accuſaretis; nuperrimè verò, cum Peparethii ſecum crudeliter actum eſſe quererentur, imperatori veſtro mandaſtis, ut me illorum vicem ulciſceretur: quos ego ſanè clementiùs tractavi, quàm commeruerant; cum illi, tempore pacis Haloneſo occupatâ, neque inſulam mihi, neque præſidiarios

* P. 129. l. 18. καταλαβόντες Αλόννησον] Haloneſus, Cycladum una, fuit olim Athenienſium: ſed cum parvi momenti eſſet, neglectam reliquerant. A piratis occupata, ſtationem præbebat ipſorum navibus, atque opportunitatem in maritimam Macedoniæ oram invadendi. Quamobrem illos vi Philippus ejecit; urbis et inſulæ potitus eſt. Rem ægrè Athenienſes tulerunt: quippe quibus Macedonis incrementa ſuſpecta forent, et illinc immineret Sciatho et Peparetho, duabus inſulis reipublicæ.

Armis

diarios milites, quos per legatos ſæpe repetieram, reddidiſſent. Vos autem injuriæ mihi ab illis illatæ nullam rationem habuiſtis, ſed tantùm ſupplicii; cum ſatis ſciatis, me inſulam nec vobis nec illis eripuiſſe, ſed Soſtrato piratâ. Quam ſi vos Soſtrato tradidiſſe ipſi dicitis, piratas in eam miſiſſe fatemini: ſin vobis nolentibus, vi obtinebat, quæ tandem in vos injuria fuit, eam a me occupari, et locum tutum reddi navigantibus? Quanquam autem in tantum ego vobis providiſſem, et inſulam vobis donaſſem, oratores tamen veſtri accipere prohibebant, recipiendam eſſe conſulebant: ut, ſi quod imperabatur facerem, me alienam obtinere faterer: ſin locum

Armis eam repetere, quàm ſponte a Philippo oblatam accipere maluerunt, ſi huic, quam expendimus, epiſtolæ fides haberi debeat. [Quin et Æſchines teſtis eſt, populo ſuaſiſſe Demoſthenem donum repudiare, ſi diceret Philippus ſe διδόναι, non ἀποδιδόναι· in Cteſiph. §. 30.] Negotium Peparethiis datum, qui eorumdem Athenienſium ſocietatem et militum præſidium jam olim amplexati fuerant; feliciter quoque geſtum eſt. Philippus injuriam ulturus, Peparethum vaſtat, magniſque cladibus afficit. Idque meritò ſe feciſſe his literis gloriatur. *Lucchef.* S.

locum illum retinerem, populo ſuſpectus fierem. Quibus ego cognitis, ultro denuntiavi, me de his in judicio vobiſcum diſceptaturum: ut ſi mihi adjudicata eſſet, vobis a me daretur; ſin judicaretur veſtra eſſe, populo eam redderem. Hæc mihi ſæpe poſtulanti vos mentem non adhibuiſtis; Peparethii autem inſulam occuparunt. Quid igitur mihi faciendum fuit? non infligenda pœna fœdifragis? non ulciſcendi, qui tam ſuperbè inſultabant? Nam ſi Peparethiorum fuit inſula, quo jure ipſam repetunt Athenienſes? ſin veſtra, cur non eis iraſcimini, qui occuparint alienam?

6. Eò porro progreſſæ ſunt noſtræ inimicitiæ, ut cum vellem naves in Helleſpontum tranſmittere, coactus ſim eas circumducto per Cherſoneſum exercitu deducere: cum veſtri coloni ex decreto Polycratis, bellum nobiſcum gererent, et vos talia

P. 131. l. 18. κατὰ τὸ Πολυκράτης δόγμα] Multum apud cives ſuos gratiâ et auctoritate valuit Polycrates, et ſæpius Philippi commodis inſervivit; etſi jam ſecus fecerit: ſive quò ſuſpicionem diſueret, ſive quò fidem ſuam denuò pluris venderet.

talia ſuffragiis comprobaretis, duxque veſter Byzantios accerſeret, et apud omnes divulgaret, ſibi a vobis mandatum eſſe, ut, ſi daretur occaſio, bellum in nos inferret. His modis cum tractarer, tamen et urbi veſtræ, et triremibus, et agro peperci; quamvis pleriſque potiri poſſem, vel potiùs omnibus: et vos ad eas, quæ inter nos eſſent, controverſias diſceptatione dirimendas, perpetuò provocavi. Atqui conſiderate, utrùm honeſtius ſit, armis litem finiri, an verbis? utrùm *nos* ipſos arbitros fieri *deceat*, an alios ad judicandum excitare? Reputate etiam quàm abſurdum ſit, Thaſios et Maronitas litem

* Ibid. l. 20. τῦ δὲ τραλήγου] Is erat Diopithes. Cæterùm omnia, quæ ad hanc epiſtolam conferant illuſtrandam, videas apud Leland. Vit. Phil. IV. 2. S.

* P. 132. l. 13. Θασίως μὲν ἡ Μαρωνείτας] Maronea et Stryme Thraciæ urbes. Thaſus, Ægei maris inſula prope Thraciam: quare nil mirum, ſi cum in oppoſito litore aliquid ſub imperio habere vellet, de Stryme cum Maronitis diſceptaret. Hanc verò controverſiam circa Timothei tempora habitam fuiſſe, nullus dubito. Tunc enim reſpublica longè latèque per ea loca dominabatur, ac plurimùm ſociis urbibus ejus judicio ſtare opus erat. *Lucchef.* S.

de Stryme diſceptatione finire cogi ab Athenienſibus; ipſos autem ea, de quibus ambigunt, mecum ad eundem modum non tranſigere? præſertim cum ſciatis, vos, ſi causâ cecideritis, nihil amiſſuros; ſin viceritis, potituros his, quæ nunc in noſtrâ manu ſunt.

7. Sed illud omnium iniquiſſimum mihi videtur, quòd eum legatos ex omni ſociorum conventu miſiſſem, ut teſtes eſſent; cumque vellem de Græcis ea vobiſcum paciſci, quæ juſta eſſent; ne audire quidem legatorum de his orationem voluiſtis: cum licuiſſet vobis, vel periculis liberare eos, qui ſibi aliquid infenſi a nobis ſuſpicabantur, vel palàm convincere, me omnium hominum eſſe improbiſſimum. Ac populo quidem illa erant

* P. 132. ult. πέμψαντος ἐμοῦ πρέσβεις] Legationem eam poſt obſeſſas urbes Perinthum et Byzantium miſſam fuiſſe cenſet Luccheſinius; cum Philippus ad Perſicum bellum totius Græciæ nomine ſuſcipiendum aſpiraret, atque adeò nollet pacem dirimere, cuperetque honeſtis, ut loquebatur, conditionibus diſſidia componere. Hinc Athenas ſuos cum ſociorum legatis oratores miſit, ut inde faciliùs Athenienſium voluntates permoverentur. S.

erant utilia, ſed e re oratorum non erant. Dicunt enim ii qui veſtram rempublicam norunt, pacem eis bellum eſſe, et bellum pacem: cum a ducibus, vel patrocinando, vel calumniando, pecuniam extorqueant; et tum nobiliſſimis civibus, tum exterorum celeberrimis conviciando pro concione, id captent, ut populares eſſe videantur. Facile mihi quidem eſſet, ſi paululum pecuniæ dilargiri velim, eorum compeſcere maledicentiam, et efficere ut nos laudibus eveherent. Sed me puderet veſtram benevolentiam ab iſtis mercari; qui, præter cætera, tam confidentes ſunt, ut jam de Amphipoli movere nobis controverſiam non dubitent: pro qua ego me puto longè dicturum æquiora, quàm iſtos qui illam ſibi vendicant. Sive enim eorum ſit, qui primi devicerunt; annon

* P. 133. l. 13. τῆς πολιτείας τῆς παρ' ὑμῶν ἔμποροι] Sic editi ferè omnes: quæ ſi vera lectio ſit, in commate ſequenti pro αὐτοῖς ſcribendum videtur αὐτοῖς. *Dicunt ii, qui in rep. veſtrâ adminiſtrandâ mercatum exercent, pacem ipſis bellum eſſe,* &c. Sed meliùs multò Wolfius, duorum Codd. MSS. autoritate munitus, pro ἔμποροι dedit ἔμπειροι· quem in convertendo ſequuntur Tourellius et Lucchefinius. S.

jure nos illam habemus, cum Alexander avus noſter oppidum illud primus occuparit? unde etiam de primitiis captorum Medorum, Delphis auream ſtatuam dedicavit. Sive hoc aliquis in dubium vocat, et eorum fieri cenſet, qui poſtremi potiantur; hoc etiam jus penes me eſt: expugnatis enim illis, qui vos ejecerant, et a Lacedæmoniis ibi collocati fuerant, oppidum cepi. Atqui omnes in urbibus habitamus, vel a majoribus acceptis, vel bello ſubactis. Vos autem, qui neque primi potiti eſtis, neque nunc obtinetis, ſed minimum tempus in illis locis conſediſtis, urbem eam veſtram eſſe contenditis; idque, cum ipſi urbis poſſeſſionem nobis eviden-

* P. 134. l. 14. Αλεξάνδρου τῦ προγόνυ πρώτυ κατασχόντος] Plures in eum locum, qui primò Novem Viæ nuncupabatur, colonias deductas fuiſſe memorat Thucydides, l. 4. ac poſtmodum a finitimis populis (et ab ipſo fortaſſe Alexandro, Philippi regis avo) ejectas. Amphipolis autem ipſa annis 30 poſt bellum Perſicum, et mortuo jam Alexandro iſto, fundata fuit ab Niciæ filio Agnone. S.

Ibid. ult. ὑμᾶς μὲν ἐκβαλόντας] Braſidas Lacedæmoniorum dux Amphipolim eripuerat Athenienſibus. Exinde libera manſit, donec in Philippi ditionem venit.

evidentiſſimo teſtimonio confirmaveritis: ſæpe enim in literis me de eâ mentionem faciente, cenſuiſtis eam juſtè a me teneri, cum pacem feciſtis, me urbem illam et ſocietatem deinde veſtram eâdem pactione obtinente. Quæ igitur poſſeſſio firmior fieri queat hac, quæ primùm a majoribus nobis relicta, deinde jure belli denuò noſtra facta, poſtremò a vobis conceſſa eſt, qui vendicare vobis ſoletis etiam ea, quæ planè ad vos nihil attinent?

8. Quæ igitur in vobis accuſem, hæc ſunt. Et quia vos auctores eſtis injuriarum, et propter circumſpectam meam timiditatem magis jam rebus meis infeſti imminetis, et quantum in vobis eſt, nobis malefacitis; jure optimo vos ulciſcar,

* P. 135. l. 14. ἔχοντος ἐμοῦ τὴν πόλιν κατὰ συμμαχίαν ἐπὶ ταῖς αὐταῖς ὁμολογίαις] Exhibui verba, quomodo ipſa repræſentant Editores Pariſ. et Veneti: nec tamen video, qui ſenſus ex iis commodè elici poſſit, niſi ad hunc modum liceat convertere: *habente me civitatem* ſociæ urbis nomine *in ipſis illis fœderibus*. Wolfius ſuo periculo dedit, καὶ τὴν συμμαχίαν. Verùm propiùs abeſt a receptâ lectione ea, quam e Luteciano codice idem ille Wolfius excerpſit, κἄτα συμμαχίαν, *et* deinde *ſocietatem*. S.

ciſcar, diiſque teſtibus invocatis, conſilium inibo, quid ſit in rebus veſtris gerendum.

LIBANII

LIBANII ARGUMENTUM IN ORATIONEM AD EPISTOLAM.

MISERAT *Philippus ad Athenienſes epiſtolam, qua eos accuſabat, et palam bellum denuntiabat. Non ampliùs igitur Orator ſuadet Athenienſibus, ut bellum gerant, (cogebat enim ipſa neceſſitas) ſed confirmat eorum animos ad periculum adeundum; Macedonem facilè poſſe ſuperari aſſerens.*

ALIUD

ALIUD ARGUMENTUM EX TOURELLIO.

PHILIPPI *epiſtola mercenariis, quos Athenis habuit, occaſionem præbuit eum purgandi apud populum, ſuopte ingenio nimis de republicâ ſecurum, magiſque de labore et impensâ ſolicitum, quàm de libertate et imperio acciſo. Compertum habuit Demoſthenes, quanti intereſſet, ut ex animis civium eruantur argumenta Philippi. Strenuus itaque libertatis ille vindex, conſcenſo ſuggeſto, ad hoc illico ſe accingit. Pro certo et explorato, quicquid e re ſuâ ſit, affirmat: quod quidem apud vulgus argumenti validiſſimi vim habet. Civibus perſuaſum eſſe vult, haſce literas juſtam eſſe denuntiationem belli. Et ut animos addat, omnia Philippo perniciem minari docet, deos, homines, Græcos, Perſas, Macedonas, Philippum denique ipſum. Epiſtolæ refutationem hîc non habemus,*

habemus, ſed (ut præ ſe fert titulus) Orationem in Epiſtolam. Cum enim Philippus (ſive ſcriba fuit ejus) facta expoſuiſſet adeò ſcitè ordinata, et adjunctis conſequentiis firmata, ut refelli nequeat; Orator, miſsâ diſceptatione, in qua inferior eſſet, in auditores concitandos totus incumbit. Rata quoque in medium affert præcepta quædam, quibus cùm ratio ſtatim aſſentiatur, nihil operis reſtat, niſi ut animos commoveant. Athenienſes itaque accenſi, Phocionem confeſtim cum claſſe alterâ Thraciam miſerunt; qui Byzantinos obſidione liberavit.

Haud quidem inficias ire licet, Demoſthenem hîc eadem repetere, quæ et in prioribus occurrunt. Ei quippe (ut videtur) unicè cordi fuit patriæ ſalus. De propriâ famâ parùm ſolicitus, loquitur ut orator, qui ſuadere, non ut declamator, qui oblectare ac plauſus excitare quærit. Colligit idcirco argumenta, quibus antea uſus eſt, et ex callidâ junctură vim iis novam conciliat. Quamobrem ſpectari poteſt hæc oratio tanquam omnium, quæ vi et acumine maximo antea dicta ſunt, compendium quoddam. Cumque ultima ſit hæc oratio, tum Philippicarum breviſſima eſt. Fidenter tamen affirmarem, eam haudquaquam reliquis cedere, ni Ciceroni refragari veritus eſſem, qui longiſſimam ex orationibus Demoſthenis præſtantiſſimam eſſe dixit. Plutar. in Cic.

DEMO-

DEMOSTHENIS

IN

PHILIPPI

EPISTOLAM

ORATIO.

1. PHILIPPUM non pacem feciſſe vobiſcum, Athenienſes, ſed diſtuliſſe bellum, omnes jam cognoviſtis. Poſtquam enim Pharſaliis Halum tradidit, et Phocenſe negotium confecit, totamque Thraciam vi ſubegit, falſis cauſis confictis,

P. 138. l. 10. Αλον] Halus, urbs Theſſaliæ, juxta fluvium Amphryſum; quam a Parmenione expugnatam, Philippus Pharſaliis dederat.

fictis, et iniquis rationibus excogitatis; re quidem ipsâ jam olim cum urbe nostrâ bellum gerit; nunc autem per missas literas, verbis ipsis confitetur. Ego verò neque potentiam ejus vobis expavescendam esse, neque timidè illi resistendum, sed et corporibus, et pecuniis, et navibus, et, ut paucis absolvam, rebus omnibus oportere vos ad bellum accingi, docere conabor.

2. Primùm enim consentaneum est, Athenienses, deos nobis firmissimos socios et adjutores adesse; quorum ille religione violatâ, neglectoque jurejurando, pacem injustè solvit. Deinde, quibus rebus ejus opes hactenus auctæ sunt, dum semper aliquos decipit, et magnifica quædam pollicetur, his jam defunctus est omnibus. Neque ignorant ejus animum Perinthii et Byzantii, eorumque fœderati, cupere eum eodem modo ipsos tractare, quo priùs *tractavit* Olynthios. Neque Thessalos præterit, hoc ei propositum esse

P. 139. l. 18. καὶ τῶν ἐκείνοις συμμαχόντων] Chii, Rhodii, aliique populi cum Byzantiis Perinthiisque adversùs Philippum arma consociaverant.

eſſe, ut dominus ſit, non dux ſociorum. Suſpectus etiam Thebanis eſt, quòd Nicæam præſidio tenet, et in Amphictyoniam irrepſit, et legationes e Peloponneſo ad ſe trahit, eorumque ſocietatem diſſolvit. Proinde qui priùs ejus amici fuerunt, partim cum eo nunc implacabile bellum gerunt, partim minùs alacriter eum adjuvant: univerſi autem ſuſpectum illum habent, et criminantur. Præterea (nec enim in hoc momenti parum eſt) Aſiani ſatrapæ recèns intromiſſis conductitiis militibus, expugnari Perinthum prohibuerunt. Nunc verò cum Philippi

* P. 140. l. 3. Νίκαιαν] Oſtendimus in Phil. II. 4. Philippum Nicæam, quæ in Pylarum faucibus jacebat, dono Thebanis dediſſe. Cùm tamen ſuâ nimiùm intereſſet Thermopylarum tranſitum cuſtodire, quæcunque munitiones iis locorum anguſtiis imminebant, ſuorum denique militum præſidio cuſtodire voluit. *Luccheſ.* S.

Ibid. l. 5. πρεσβείας τὰς ἐν Πελοποννήσῳ πρὸς αὐτὸν ἄγων] Eo tempore, ut videtur, quo Argivorum et Meſſeniorum controverſiis ſe immiſcuit. Vide Arg. Tourellii in Phil. II.

Ibid. l. 17. νυνὶ δὲ τῆς ἔχθρας αὐτοῖς ἐνεχώσης] Prædictio hæc eventu rata fuit. Quippe Alexander,

lippi inimicitias ſuſceperint, et, ſi Byzantium capiatur, periculum eis impendeat, non ipſi tantùm ſtrenuè nunc nos in bello juvabunt, ſed regi etiam Perſarum perſuadebunt, ut nobis pecuniam ſuppeditet: qui tantas opes habet, quantas nec reliqui univerſi; tantum porro momenti ad noſtras haſce actiones affert, ut olim etiam Laconico bello, utris ſeſe adjunxiſſet, eos victores redderet. Is igitur nunc etiam vobiſcum conjunctus, facilè debellabit Philippi potentiam.

3. Præter hæc quæ tanta ſunt, non equidem negabo, eum loca complura, et portus, et ejus generis alia gerendo bello utilia,

der, in literis ad Darium ſcriptis, memorat auxilia quæ ſatrapæ Perinthiis miſerant, tanquam diſſidii cauſam præcipuam.

P. 141. l. 6. ὁποτέροις προσθειτο, τούτους ἐποίει κρατεῖν τῶν ἑτέρων] Quod hic dicit Orator, ex hiſtoriâ ſatis liquet. In bello enim Pelop. Spartani, a Perſis adjuti, Athenas devicerunt. Conon deinde, eorundem ope, res afflictas Athenienſium reſtituit. Poſtremò, Artaxerxes omnes Græcos ab armis diſcedere juſſit; qui ſecus faceret, ſe pro hoſte habiturum minatus. Ita domeſticis Græcorum diſcordiis, Perſarum rex pacis ac belli arbiter factus eſt.

utilia, pacis occaſione præripuiſſe vobis. Illud autem video, quando imperia benevolentiâ coaleſcunt, et eadem omnibus belli ſociis expediunt, diuturnam eſſe concordiam: quoties verò ex inſidiis et avaritiâ, per impoſturam et violentiam obtinentur, (id quod ab iſto modò fit) parvâ quapiam occaſione, et quantumvis levi offenſione celeriter diſcuti et diſſolvi omnia. Quin et reputanti mihi ſæpenumero compertum eſt, non ſolùm, Athenienſes, ſocialia fœdera Philippo ſuſpicionibus et odiis labare, ſed et proprii imperii potentiam non bellè, neque aptè, neque ut arbitretur aliquis, eſſe compoſitam. Omnino enim Macedonica potentia, additamenti quidem vice, ponderis nonnihil habet atque usûs: ipſa verò per ſeſe infirma eſt, et, ſi tantæ moli rerum comparetur, deſpicienda: præterea ipſe eam bellis, et expeditionibus, et rebus illis omnibus, propter quas magnus exiſtimari poſſit, infirmiorem ſibi minùſque fidam reddidit. Nolite enim exiſtimare, Athenienſes, iiſdem rebus delectari Philippum et populum ejus: ſed illud conſiderate, gloriam illum, hos ſecuritatem deſiderare: quam nec ille ſine periculis adipiſci poteſt,

et

et his minimè opportunum eſt, relictis domi liberis, parentibus, uxoribus, atteri, et indies pro eo periclitari. Ex quo perſpici poteſt, quomodo vulgus Macedonum erga Philippum ſit affectum. Ejus porro familiares, et amicos, et peregrini militis duces, laude quidem florere fortitudinis, ſed in majore metu quàm homines obſcuros vivere invenietis. His enim hoſtes tantummodo metuendi ſunt: illi autem magis ab aſſentatoribus et calumniatoribus, quàm a præliis metuunt. Ac illi quidem, adjutoribus omnibus, cum hoſtibus pugnant: his autem et belli malorum partem haud mediocrem ſuſtinere contigit, et ſeorſim regis ingenium expaveſcere. Ad hæc, ſi plebeius aliquis deliquerit, pœna pro delicti modo ei infligitur: proceres verò tum, cum præclariſſimè ſe geſſerunt, maximis conviciis et contumeliis præter meritum inceſſuntur. Neque quiſquam ſanæ mentis fidem his abrogaverit: eum enim ita gloriæ cupiditate inflammatum eſſe dicunt hi, quibus familiariter notus eſt, ut omnia præclara facinora ſua eſſe videri velit; et magis indignetur ducibus et præfectis, qui aliquid laude dignum geſſerunt, quàm illis qui prorsùs offenderunt.

4. Quî fit igitur, ſi iſta vera ſunt, ut jam longum tempus in fide maneant, nec eum deſerant? Quia ſucceſſus, Athenienſes, hæc omnia caligine involvunt. Nam ſecundæ res magnam vim habent ad peccata hominum contegenda et obumbranda: ſed ſi quam cladem acceperit, tum in apertum hæc omnia palam proferentur. Eadem enim harum rerum ratio eſt, quæ corporum noſtrorum: nam dum aliquis valet, nullum ex malè affectis partibus dolorem ſenſu percipit: ſin decubuerit, commoventur omnia, ſive ruptum ſit aliquid, ſive luxatum, ſive quod aliud membrum perfectâ ſanitate deſtituatur. Sic etiam fit in regnis, et quibuſlibet imperiis: dum in bellis victoriâ potiuntur, eorum mala vulgus non perſpicit: ſin alicubi impegerint, (id quod ei nunc uſu venturum veriſimile eſt, poſtquam majus onus, quàm ſuſtinere valeat, ſuſcepit) omnes eorum difficultates ab omnibus conſpiciuntur.

5. Quòd ſi quis veſtrûm, Athenienſes, Philippi ſucceſſus videns, formidabilem eum exiſtimat, et ſuperatu difficilem; is quidem dignâ ſapienti viro providentiâ utitur;

utitur: magna enim vis eſt in fortunâ ad omnes res mortalium; vel ea potiùs omnia *ſibi vendicat*. Sed multæ ſunt cauſæ, propter quas aliquis non injuriâ noſtram felicitatem non minùs quàm illius optet. A majoribus enim noſtris longo jam tempore id accepimus, ut non huic ſolùm, verùm omnibus, ut verbo dicam, Macedoniæ regibus auctoritate excelleremus: illi Athenienſibus vectigales fuerunt; noſtra civitas nulli unquam hominum. Præterea tantò plures ad benevolentiam deorum habemus aditus, quantò pietatis et juſtitiæ perpetuò fuimus ſtudioſiores. Cur igitur ille ſuperiori bello ſucceſſus majores habuit, quàm nos? Quoniam, Athenienſes, (nam liberè vobiſcum agam) ille ipſe militat, et ærumnas tolerat, et præliis intereſt, nec occaſionem negligens, nec anni ullum tempus prætermittens. Nos verò (nec enim diſſimulabo veritatem) hîc otioſè deſidemus, cunctantes ſemper, et decernentes, et ſciſcitantes in foro, nunquid dicatur novi? At quid magis novum queat eo fieri, quòd Macedo contemnit Athenienſes, et illis tales literas mittere non dubitat, quales paulò ante audiviſtis? Et is quidem in procinctu habet mercena-

rios milites, atque adeò mediusfidius noſtrorum oratorum quoſdam, qui, dum largitiones illius domum recipiunt, non erubeſcunt Philippo vivere, nec animadvertunt, ſe et rempublicam omnem et ſuas privatas opes exiguo lucello vendere. Nos verò neque ullas ei turbas concitamus, nec militem peregrinum alere volumus, nec ipſi militare audemus. Proinde minimè mirum, eum ſuperiori bello conditione quàm nos fuiſſe meliore. Hoc potiùs mirandum foret, ſi nos, qui nihil facimus quod bellantes decet, putaremus eum ſuperaturos, qui nihil prætermittit, quod ad victoriam parandam requiratur.

6. Quamobrem, Athenienſes, hæc animis infigere oportet; et cogitantes, ne quidem in veſtrâ eſſe manu, ut dicatis vos pacem agere, (jam enim ille et bellum indixit, et reipſa intulit) nullis jam parcere, neque publicis, neque privatis opibus; ſed omnes, cum tempus poſtularit, promptis animis militare, et meliores duces conſtituere, quàm priùs. Nemo enim veſtrûm in eâ eſſe debet opinione, ut quibus rationibus felix reipublicæ ſtatus labefactatus eſt, per eaſdem in integrum omnia reſtitui

reſtitui et meliora poſſe fieri putet: neque ſperandum, niſi veterem ignaviam veſtram abjeceritis, alios pro ſalute et incolumitate veſtrâ ſtrenuè dimicaturos. Conſiderate potiùs, quàm turpe ſit, cum majores veſtri multos labores et magna pericula Laconico bello ſuſtinuerint, vos nec pro his, quæ illi jure parta nobis reliquerunt, defendendis fortiter pugnare velle: et cum iſte e Macedoniâ prorumpens, adeò nullum recuſet periculum, ut dum pro amplificando imperio cum hoſtibus dimicat, toto corpore ſit convulneratus; Athenienſes, quibus patrium eſt parere nemini, omneſque armis vincere, hos demum ob mollitiem aut ſocordiam res geſtas a majoribus dedecorare, et patriæ deeſſe utilitati.

7. Ne verò prolixus ſim, affirmo nos omnes ad bellum parari oportere, et reliquos Græcos ad coeundam nobiſcum belli ſocietatem convocare, non modò verbis, ſed etiam factis. Nam cum omnis oratio

* P. 149. l. 9. καταλειφῶσθαι πᾶν τὸ σῶμα] Vide Noſtrum *de Coronâ*, §. 21. et quæ in eum locum annotavimus. S.

oratio inanis eſt, niſi res ipſa conſequatur; tum verò noſtris verbis tantò minus habetur fidei, quantò ad dicendum reliquis Græcis expeditiores habemur.

FINIS.